FLEET FOXES • BEDÜK • YEŞİM USTAOĞLU'YLA PANDORA'NIN KUTUSU • BUIKA • ANIMAL COLLECTIVE

ISSN: 1307-4628

ROLL

112480 **şubat** 2009/02 **6 TL**

PEMBE PUANTİYELİ MAVİ PİRAMİT

Pink Floyd

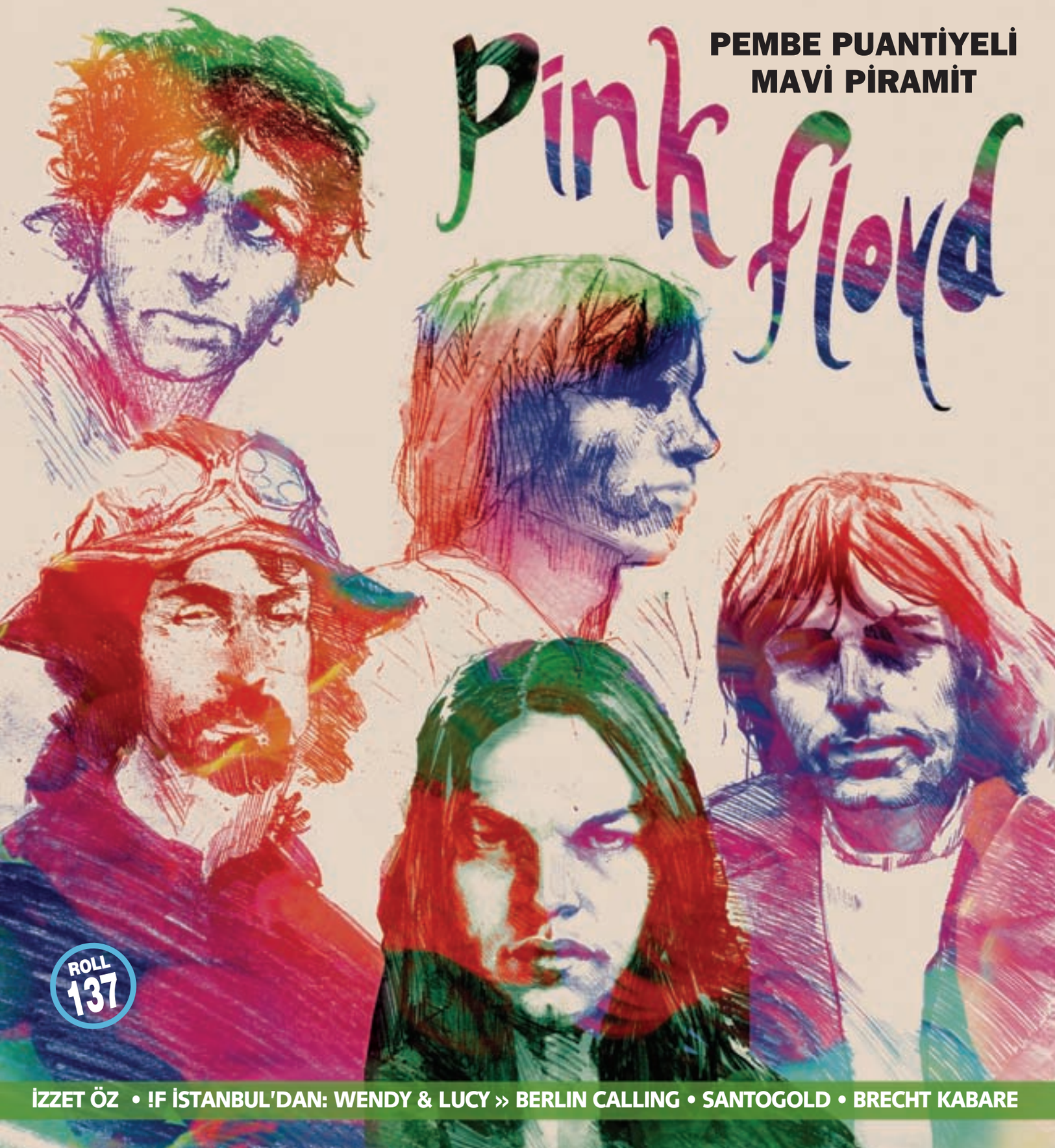

ROLL 137

İZZET ÖZ • !F İSTANBUL'DAN: WENDY & LUCY » BERLIN CALLING • SANTOGOLD • BRECHT KABARE

YALNIZLIKLA NASIL BAŞA ÇIKILIR?
Yalnızlıkla nasıl başa çıkılır?
Hep yüzün gülsün bir kere
Beyhude fırçala dişlerini
Yalanlarla törpüle

Ve kötü giden şeyler
Bırakmaz hiç peşini
İşte böyle başa çıkılır yalnızlıkla
Gül her şakaya
Sürüklen yorganınla sağa sola
Doldur göğsünü dumanla
Ve istediğin ilk şey
İhtiyacın olan son şey olacak
Böyle başa çıkarsın onunla

Hep yüzün gülsün yeter ki

BENİ BULDUĞUN GİBİ BIRAK
Senin tanıdığım zamandı
Yalnız olabilirdin sen de
Tam istediğim de bu
Senin gibi biri
Bana yapmam gerekeni söyleyen, dürüstçe
Ve beni bulduğun gibi bırak

İnanabiliyor musun
Ben de senin gibi biriyim
Melankolik olmaktan memnun, dürüstçe
Beni bulduğun gibi bırak

Oturuyorum tek başıma kanepede
Evde olmadığımda senin oturduğun yerde
Ve kendimi sana öyle yakın hissediyorum ki

Ve şehrin caddeleri boyunca
İnsanlar tırmanıyor ağaçlara
Diz çöküyorlar ama nihayetinde
Dürüstçe
Beni bulduğun gibi bırak
Bırakabilir misin beni bulduğun gibi

İLAHİYATÇILAR
İlahiyatçılar
Hiçbir şey bilmiyor onlar
Ruhum hakkında
Ruhum hakkında

Ben bir okyanusum
Hareket eden bir boşluk
Ağır hareket eden
Ağır hareket eden bir boşluk

Inlitterati lumen fidei
Tanrı her gün bizimle
Işığı cahil kılan
Her gece bizimle

İlahiyatçılar
Hiçbir şey bilmiyor onlar
Ruhum hakkında
Ah, bilmiyorlar

Yüreğimi zayıflatıyorlar küçük şeylerle
Ve hayatımı, değişikliklerle
Öyle ya da böyle
Her gün daha bir eksiliyorum sanki

İlahiyatçılar

Gidiyorum uzaklara
Arayacaksın beni oralarda
Gideceğim yere gelemeyeceksin

Hiç kimse hayatımı alamaz elimden
Ben feda ederim ancak onu
Bir hayalet doğdu
Bir hayalet doğdu
Bir hayalet doğdu

Ben bir okyanusum
Bütünüyle duygu doluyum
Bir kiraz hayaletiyim
Kiraz hayaleti

Bir kiraz hayaleti

wilco

KUŞLAR VE GEMİLER
Kuşlar şakıyor
Gözlerinde bugün
Hoş kokulu çiçekler açıyor gülüşünde

Rüzgar ve güneş var
Söylediğin sözlerde
Nerede kim bilir senin yalnız sevgilin?

Kuşlar şakıyabilir
Gözlerimde bugün
Hoş kokulu çiçekler açar güldüğümde

Ama ruhumda fırtınalar kopuyor
Yüreğim savrulmakta sağa sola
Aşkım denizde, bir geminin dümeninde

Ruhumda fırtınalar kopsa da
Ve yüreğim savrulsa da
Nerede kim bilir benim yalnız sevgilim?

Türkçesi: Tezgör Hilmi

Kapak: Şenif Karasu

ROLL
137
şubat '09

09 Taner Öngür
13 Santogold
14 Buika
16 Fleet Foxes
18 Animal Collective
20 Bedük
24 Pink Floyd
34 Yeşim Ustaoğlu
38 !f İstanbul
43 Irène Mélikoff
44 Brecht Kabare
57 İzzet Öz

04 Ajans
12 Ses ile Gölge Tuncer Erdem
46 Gayd
49 Kıraathane
50 Kısa dalga
Oxford Collapse, Matt Elliott, Abe Vigoda
Late Of The Pier, Lee "Scratch" Perry
Noah & The Whale, Wayne Coyne
52 Albümler
56 Liste
62 Ansiklopedi

Abdurrahim Soğan, Ahmet Eken, Ali Kesgin, Ali Yıldızalp, Alican Tayla, Alişan Çapan, Amy Spangler, Arslan Eroğlu, Ayşegül Oğuz, Baran Özdemir, Bilge Ceren Şekerciler, Cem Sorguç, Cüneyt Cebenoyan, Çağdaş Önder, Çiğdem Öztürk, Derya Bengi, Donat Bayer, Emin Ekşi, Ender Ergün, Eray Makal, Erdir Zat, Esra İpekçi, Fatih Özgüven, Fevzican Abacıoğlu, Gökhan Akçura, Gökhan Pamuk, Gülüş Gülcügil, Hakan Lokanoğlu, Harun İzer, Herman Taşçıoğlu, HknKrtsh, Hilmi Tezgör, Hüseyin Ustaoğlu, İlker Aksoy, Mehmet Ali Meram, Mehmet Çağlarer, Mehmet Erdoğan, Melih Katıkol, Merve Erol, Muhsin Akgün, Murat Meriç, Neslihan Say, Nevzat Çalışkan, Ogan Güner, Özay Selmo, Pelin Batu, Pelin Özer, Pınar Öğünç,Reha Öztunalı, Salih Nâzım Peker, Sarp Keskiner, Seda Niğbolu, Serdar Beyaz, Serkan Seymen, Sinan Yusufoğlu, Siren İdemen, Sungu Çapan, Şahan Nuhoğlu, Şule Camadan, Tacide Kaya Güner, Tolga Yağlı, Ulaş Özdemir, Ümit Bayazoğlu, V. Can Yazıcı, Yasemin Avdan, Yiğit Atılgan, Yücel Göktürk, Zeynep Nuhoğlu, Zülal Kalkandelen **baskı:** Ezgi Matbaacılık [Sanayi cad. Altay sok. No: 10 Yenibosna-İstanbul Tel: 0212 452 23 02] **basım yeri ve tarihi:** İstanbul, Şubat 2009 **dağıtım:** Doğan Dağıtım A.Ş. **yönetim yeri:** Süslü Saksı Sok. No:5-3 Beyoğlu İstanbul **tel-faks** 0212 251 87 67 **e-mail** rolldergisi@yahoo.com **abonelik** expressroll@gmail.com **yıl** 13 **sayı** 137 **şubat** '09 **imtiyaz hakkı:** Bilge Ceren Şekerciler **sorumlu yazışleri müdürü:** E. Derya Bengi **ilan irtibat:** Özay Selmo (0533 514 90 49)

ISSN 1307 - 4628
YEREL SÜRELİ YAYINDIR
AYDA BİR YAYINLANIR

Doğunun rüya kapısı

17 Ocak 1969

İstanbul lekeleniyor

Şehrimizin yakasına kene gibi yapışan Bitnik ve Hippi'ler yüzünden dış basında İstanbul aleyhine yapılan propaganda çok büyüdü

Uzun boylu gerilere gitmeye lüzum yok. Beş-on yıl öncesine kadar kaçakçılık, gangsterlik, casusluk filimlerinin konusu Tanca, Kazablanka, Şikago, Hong-Kong ve Saygon gibi şehirlerden alınırdı. Bu şehirlerin isimleri insana ürperti verir, bir Tanca'ya gidebilmek, iyiden iyiye "yüreklilik" sayılırdı. Lekeli şehirlerdi bunlar.
Şimdi "lekeli şehirler" listesine bir yenisi daha katılmak üzere. Kırık-dökük silahlarla 3 bin polisin korumaya çalıştığı, 2.5 milyon nüfuslu İstanbul şehri, dünyanın incisi sayılmıyor artık. İstanbul lekeleniyor...
Bitniklerle hippiler, İstanbul'u kendilerine merkez seçmiş, ellerini kollarını sallaya sallaya, ekmek elden su gölden hayatlarını pek kolay sürdürmeye devam etmişlerdir. Etmektedirler de...
Üstelik, hırpani kılıklı, yağlı yakaları, yırtık pantolonları içinde adeta sürünen bu Âdem babalar, İstanbul'u asıl ana zevkleri olan "uyuşturucu madde" bakımından bütün teşkilâtlarına da ballandıra ballandıra tavsiye etmektedirler.

18 Ocak 1969

"Kökünü kazıyacağım"

Esrarkeş "Hippi"lerin ve onlara esrar, morfin, baz morfin, hattâ eroin temin eden kaçakçı şebekelerinin bütün dünyada adını kötüye çıkardıkları İstanbul için dün, Vali Vefa Poyraz Vilâyette polis şefleriyle yılın en önemli toplantısını yapmıştır.

Vali Poyraz, 1.5 saat süren toplantıda polis şeflerine "Bu işin kökünü kazıyacağım" demiş ve hırpani kılıklı, sersefil dolaşan uyuşturucu madde müptelâsı "Âdem baba" turistlerin başta Sultanahmet olmak üzere İstanbul'daki bütün yuvalarının dağıtılacağını, onlara esrar temin eden kanalların kesileceğini ve İstanbul'da karanlık işlerin döndüğü her izbe köşenin amansız bir kontrol altına alınacağını sözlerine eklemiştir.

19 Ocak 1969

Gülhane Oteli kapatıldı

İstanbul Belediye Zabıta Müdürü Nihat Öztekmen ve ekibe mensup memurlar, Gülhane Otelinde koyun koyuna yatan iki Hippy ile konuşuyor. Biri Kanadalı, diğeri İtalyan iki Hippy, bu otelde tanışmış, sonra da koyun koyuna yatmaya başlamışlardı. (Resimaltı)

Artık İsveç'ten Güney Amerika'ya, İskoçya'dan Hindistan'a kadar kol uzatan "Hippi"ler, biribirlerine İstanbul'da buluşma yeri olarak Gülhane Oteli'ni sağlık veremiyecekler.
İstanbul Belediye Zabıtası, başta müdürleri Nihat Öztekmen ile beraber, 8 kişilik bir ekip hâlinde Sultanahmet civarındaki bütün "Bitnik" ve "Hippi" otellerine baskın yaptı, hepsini tepeden tırnağa kontroldan geçirdiler.
Bu arada ünlü Gülhane Oteli'nin de, otellik vaadını çoktan kaybettiği ve âdeta bir miskinler tekkesi hâline geldiği tespit edildi. 4 günlük kapatma kararı verildi.
Belediye Zabıta ekibi, umulmadık bir anda, Gülhane Parkı'nın civarında, ara sokaktaki ahşap kapıyı çalarken, içeride, geceki âlemlerinin rehavetiyle derin bir uykuda bulunan "Hippi"ler"Beynelmilel Tekke"lerinin kapatılabileceğine asla ihtimal vermemişlerdi.
Odalarda, sokakta dolaştıkları kıyafetlerle sarmaş dolaş sızıp kalanlar, alışılmadık bir gürültüyle uyanırken gözlerini oğuşturuyor, kalkıp ayakta sıralanıyorlardı.
Önce yine bir polis baskını sanmışlardı bunu. Yine polisin esrar arayacağını düşündükleri hallerinden belli oluyordu. Böyle baskınları bildikleri için de, esrarı sigara tabakalarında yahut koyunlarında değil, bulabildikleri kadarıyla tütsülü kafalarında saklamaya, elde ettikleri an tellendirip içmeye alışıktılar.
Fakat mesele çok geçmeden anlaşılınca, "Hippi"ler garip bir telâşla biribirlerine bakmaya, kulaktan kulağa haberi fısıldamaya başladılar: Gülhane Oteli kapatılıyor...
Daha bir gece önceye kadar, dolaşıp gezdikleri ülkelerdeki diğer "Hippi"lere yine bu otelde türlü türlü mektuplar yazılmış, kartlar atılmış, "İstanbul'a gelince kalacakları, dünyanın en ucuz ve en asude oteli" diye bahsedilmişti. Hattâ otel kralı Hilton'un dünyanın dört bir yanındaki Hilton otelleri bile, Gülhane Oteli kadar isim yapmamıştır. Nitekim son olarak, Almanların en büyük mecmualarından "Twen" İstanbul'dan ve İstanbul'daki Gülhane Oteli'nden şöyle bahsediyordu:
"Doğu'nun rüya kapısı İstanbul... İnsanı büyüleyen bir tabiat zenginliği ve efsunkâr bir şiirin sözleri gibi unutulmaz belde... Ve bu rüya şehrinde, uluslararası bir otel vardır: Gülhane Oteli. Bu otel, dünyanın en ucuz otelidir. Geceliği 1 mark (yani 3 lira)... Üstelik bu otel, dünyanın her yanından gelen, kadınıyla, erkeğiyle, uzun saçlı, yakası yağlı hırpani gömlekler içinde ser-sefil dolaşan 'Hippi'lerin başlıca buluşma yeridir."

Hürriyet gazetesinden

Gönül çalamazsın aşkın sazını
Ne perdeye dokun ne teli incit
Sevda sahrasında Mecnun değilsen
Ne Leyla'yı çağır ne çölü incit
AŞIK HÜDAİ

"Para bir baston gibidir, insanın dik durmasını sağlar". Yıllar önce İstanbul'da bir taksi şoföründen duyup içerdiği bilgeliği ancak Rio'da kavradığı bu cümleyi her Allahın günü anımsıyordu.
ASLI ERDOĞAN, Kırmızı Pelerinli Kent

Ya olduğun gibi görün ya da gözüme görünme *(kamyon yazısı)*

Beethoven bir uçak kazasında 22 yaşında ölseydi müzik tarihi çok değişik olurdu. Tabii havacılık tarihi de.
TOM STOPPARD, Gerçek Şey

Tepeler batıyor, / biz yükseliyoruz ve bölüşüyoruz / her balığı geceyle **INGEBORG BACHMANN**

MİRCAN'DAN DAĞLARA, DERELERE, CİNLERE

Mircan öyle bir albüm tutuşturdu ki elimize, atardamarları sazın ve sözün yanında edebiyattan, resimden, masallardan, mesellerden, düpedüz sihirden, büyüden besleniyor. Roger Mills'in önderliğindeki Bristollü caz rock ekibi Limbo ile kaydedilen, kadim Megrelcenin, Lazcanın gücüyle zamana meydan okuyan albüm kısaca "OUTIM", uzunca "Once Upon A Time In Mingrelia" adını taşıyor. 144 sayfalık kitapçıkta Mircan'ın kaleme aldığı öyküler, Pelin Özer'in haikuları, Arzu Başaran'ın desenleri dinlediğimiz müziğin ruhuna ruh üflüyor. Bu emsalsiz albümü "bütün Lazlara ve Megrellere, Doğu Karadeniz'in dağlarına, derelerine, kara kovanlarına, armut ağaçlarına, kestane çiçeklerine, böğürlenlere, değirmenleri mesken tutmuş cinlere, kadınları kaçırıp mağaralarında balla besleyen ayılara" adamış Mircan.

TELEFON TEL AVIV'in dördüncü albümü "Immolate Yourself"in dumanı henüz üstünde tütüyor. Ama çok acı bir haber başka her şeyi gölgeliyor. İkiliden Joshua Eustis, grubun Myspace sayfasına, grubun öbür yarısı Charlie Cooper'ın 22 Ocak'ta, henüz 31 yaşındayken vefat ettiğini yazdı. Ayrıntılar henüz bilinmiyor.

DEPECHE MODE yeni albümü "Sounds Of The Universe"ü nisanda çıkarıyor. Prodüksiyonu Ben Hillier tarafından yapılan albümden seçilen ilk single "Wrong" olacak.

BEAUTIFUL SOUTH esas adam Paul Heaton'ın ayrılmasına rağmen yola devam kararı aldı. Grup mart sonundan itibaren The New Beautiful South adı altında konserlere çıkmaya başlayacak.

Enstrümantal "Seaside Rock" daha yeni yayınlanmışken **PETER BJÖRN AND JOHN**'dan yepyeni bir albüm haberi geldi. 12 yeni şarkıdan oluşan "Living Thing" mart sonunda raflarda olacak.

The Duke Spirit'ten Leila Moss, Neil Young'ın basçısı Ricky Rosas ve Bob Dylan'ın davulcusu Jim Keltner'le birlikte bir albüm kaydetmek üzere stüdyoya kapanan **JERRY LEE LEWIS**'e Rolling Stones gitaristi Ronnie Wood da katıldı.

ROMAN BOMBASI

Makedon nefesli bandosu Koçani Orkestar'ın yeni işi "Ravished Bride", "Sokeres" (Fatih Ürek'in "Hadi Hadi"si) gibi Roman havalarından birer Baktagir ve Saleas bestesine ve Meksikalı "La Llorana"ya kadar uzanıyor. Gitarist Uri Kinrot ve şarkıcı Ajnur Azizov destekli bomba gibi bir albüm.

PETE DOHERTY solo albümü "Grace/Wastelands"i tamamladı. Mart ayında piyasaya çıkacak albümün ilk single'ı "Last Of The English Roses" olacak. Plakta Doherty'ye Babyshambles ekibinin yanısıra "Broken Love Song"da gitarıyla Graham Coxon ile "Sheepskin Tearaway"de vokal yapan Dot Allison eşlik ediyor.

BAT FOR LASHES'ın ikinci albümü "Two Suns" nisan başında piyasada olacak. Albüme ismini veren şarkıda Yeasayer ile çalışan Natasha Khan, "The Big Sleep"de ağır abi Scott Walker ile düet yapıyor.

THE STOOGES gitaristi **RON ASHETON** 6 Ocak'ta Michigan'daki evinde ölü bulundu. Ölümüne kalp krizinin yol açtığı ileri sürülüyor.

PET SHOP BOYS yeni albümü "Yes"i nihayet mart sonunda çıkarıyor. Final Fantasy'den Owen Pallett'in yaylı düzenlemelerini yaptığı albümde Johnny Marr da birkaç şarkıda gitar çalıyor.

SONIC YOUTH haziranda yayınlamayı düşündüğü son albümünü tamamlamak üzere... Grup elemanları albüme şimdilik "The Eternal" adını uygun görmüşler.

BRUCE SPRINGSTEEN Mickey Rourke'un oynadığı son film "The Wrestler"ın aynı adlı tema şarkısıyla Altın Küre ödülünü kazandı. Springsteen, eski dostu Rourke'un hatırına filme şarkısını vermişti. Ayrıca Springsteen, Wal-Mart'a bir best-of'unu yayınlama hakkını verdiği için pişmanlık duyduğunu, marketler zincirinin işçilerine ve sendikaya karşı tutumunu tasvip etmediğini açıkladı.

Bu bahar yanında **NEIL YOUNG**'dan yepyeni bir albüm de getiriyor: "Fork In The Road".

KRAFTWERK kurucu üyesi Florian Schneider kırk yılı birlikte geçirdiği grubundan ayrılma kararı aldı. Resmî bir açıklama olmasa da, müzisyenin solo albüm yapacağı tahmin ediliyor.

Damon Albarn yeni **GORILLAZ** albümünün bir kısmını Suriye'de, Arap orkestralarıyla birlikte kaydedecek.

Dave Dee, Dozy, Beaky, Mick and Tich'in ünlü şarkıcısı **DAVE "DEE" HARMAN** 9 Ocak'ta, üç yıldır mücadele ettiği kansere yenildi. "Bend It" ve "The Legend Of Xanadu" gibi hit single'larıyla tanınan grup, 1965-69 yılları arasında İngiliz listelerinde Beatles'dan daha uzun süre kalma başarısı göstermişti. Grubu 1969'da terkeden Dave Harman, 1990'larda arkadaşlarının arasına dönmüş ve yaşamını yitirene kadar onlarla sahne almaya devam etmişti.

50 CENT'in yeni albümü "Before I Self Destruct"ta yapımcılık ve vokal hanesinde iki ağır isim yazılı: Eminem ile Dr. Dre.

Los Angeles'lı grup **ABE VIGODA** şubatta bir EP yayınlıyor. Beş şarkılık "Reviver", grubun gürültülü indie rock sound'unu daha karanlık bölgelere çekecek.

Gang Gang Dance'in esas kızı Lizzi Bougatsos ile Growing'den Sadie Laska'nın ortak projeleri **I.U.D.**'nin ilk albümü "The Proper Sex" önümüzdeki ay yayınlanıyor.

babylon.com.tr

Babylon bir pozitif titreşimdir.
www.pozitif.info

babylon

BABYLON TURNS ISTANBUL ON

02 şubat/ february//09

!DelaDap

DLC DOLUCA

27 Şubat//Cuma//23.00

Erol-Ute Büyükburç

Elvis Presley Tribute Night

11 Şubat// Çarş//21.30

!fIstanbul Rainbow Party

21 Şubat// Ctesi// 23.00

NOUVELLE VAGUE

Garanti Caz Yeşili

19 Şubat// Perş//21.30

20 Şubat// Cuma//23.00

BORA

26 Şubat// Perş//22.30

Muammer Ketencoglu

3 Şubat//Salı//21.30

25 Şubat// Çarş//22.30

CONVERSE bant

Malcolm Middleton

Havana Salsa

5 Şubat// Perş// 21.30

Bob Marley Doğum Günü Partisi

6 Şubat// Cuma// 19.30

KARINA

13 Şubat// Cuma// 23.00

burn ENERGY DRINK

Doğan Canku

17 Şubat//Salı//21.30

Efe Yaş Üzüm ile Yemekli Fasıl/ Selim Sesler

10 Şubat// Salı//20.00

24 Şubat// Salı//20.00 Sulukule Roman Orkestrası

Lokal Anestezi Hayko Cepkin (talk show)

16 Şubat// Ptesi//20.30

S.O.A.P

Kozmo

DIRTY SOUND SYSTEM

7 Şubat// Ctesi// 23.00

Lokal Anestezi Ceza (talk show)

23 Şubat// Ptesi//20.30

Chicks on Speed

GOETHE-INSTITUT ISTANBUL

18 Şubat//Çarş//21.30

Oldies But Goldies

EFES Pilsen

14 Şubat// Ctesi//22.00

28 Şubat// Ctesi//22.00

REPLİKAS

12 Şubat// Perş// 21.30

4 Şubat// Çarş//21.30 KOLEKTİFISTANBUL

"Açık Radyo." 94.9 bravoistanbul DIGITURK Hürriyet hurriyet.com.tr RADIO X-GEN FM 96 İSTANBUL Wall

Eğer parçanın adını bilmiyorsan ve müziği anımsamıyorsan, ıssız adada yanında olmasını niye istiyorsun? **TOM STOPPARD**, Gerçek Şey

"Aç adamın havası fazla olur" der ya Afrikalılar. Ne zaman parası bitmeye yüz tutsa, onu daha müsrifçe harcıyor, küçük hovardalıklara, kaprislere, egosunu pohpohlayacak armağanlara çarçur ediyordu. **ASLI ERDOĞAN**, Kırmızı Pelerinli Kent

Bir keresinde bana Endülüs'te sepetindeki midyeleri satarak sokaklarda dolaşan çok yoksul bir balıkçıyı anlattılar. Bu balıkçı bütün midyelerini almak isteyen genç bir beye midyelerini satmak istememiş. Küçük bey balıkçının istediği parayı ödeyecekmiş ama balıkçı midyelerini satmak istememiş; küçük beyin hiç hoşlanmadığı basit bir nedenle. Basitçe şöyle demiş: "Kendi açlığımda emirleri ben veririm". **EDUARDO GALEANO**, Biz Hayır Diyoruz

Fakirlik; gözü tok, muvazeneli, seciyeli insanlarda bir nevi asalete benzer. Muhteris ve zevkine düşkünlerde ise daima küçültücü olur. **AHMET HAMDİ TANPINAR**, Sahnenin Dışındakiler

ADELE ikinci albümü için **JACK WHITE** ile birlikte şarkı yazıyor. İkili daha önce Adele'in ilk albümü "19"in deluxe versiyonu için Raconteurs şarkısı "Many Shades Of Black" üzerinde de çalışmışlardı.

LUKE HAINES geçtiğimiz günlerde yayınladığı "Bad Vibes: Britpop and My Part In Its Downfall" adlı otobiyografisinde Oasis (kafasız kuzeyli blöfçüler / mindless northern bluff), Radiohead (iğrenç yaratıklar / that most heinous of creatures) ve Blur (usta medya yardakçıları / a masterclass in media complicity) gibi zamanın Britpop yıldızlarına fena verip veriştiriyor.

VINCENT FORD, 68 yaşında hayata gözlerini yumdu. Kendisi Bob Marley'le birlikte 1974 tarihli reggae klasiği "No Woman No Cry"ı yazan adamdı. Ford ve Marley 1976'da çıkan "Rastaman Vibration" albümünde de birlikte çalışmışlardı.

BON IVER yeni bir EP yayınladı. "Blood Bank", aynı adlı parçayla birlikte "Beach Baby", "Babys" ve "Woods" şarkılarını da içinde barındırıyor.

İngiliz punk grubu **GALLOWS**'un yeni albümünün ismi "Grey Britain".

BONO New York Times'da köşe yazarlığına başladı, ilk yazıda da Frank Sinatra'nın "My Way"inin kendisi için anlam ve öneminden bahsetti. Yazılar New York Times'ın web sitesinde Bono'nun kendi sesinden de dinlenebiliyor. Bu arada, martta çıkacak yeni U2 albümü "No Line On The Horizon"ın şarkıları da açıklandı. İlk single olarak "Get On Your Boots"un seçildiği plakta "Magnificent", "I'll Go Crazy If I Don't Go Crazy Tonight", "Stand Up Comedy", "Cedars Of Lebanon" gibi 11 parça var.

Eski Ordinary Boys şarkıcısı **SAM PRESTON** ilk solo albümünü tamamladı, rötuşlar üzerinde çalışıyor.

Jon McClure, Babyshambles'dan Drew McConnell, rap'çi Lowkey, Joe Moskow ve Arctic Monkeys basçısı Andy Nicholson'dan mürekkep **MONGREL**'in ilk albümü "Better Than Heavy" bu ay içinde yayınlanacak. Ekip ikinci albüm için Venezuela'ya gidip yerel müzisyenlerle –ve mümkünse Chavez'le– kayıt yapmayı düşünüyormuş.

GLASGOW'DAN KAİNATA GİDEN BİR TRAMVAY

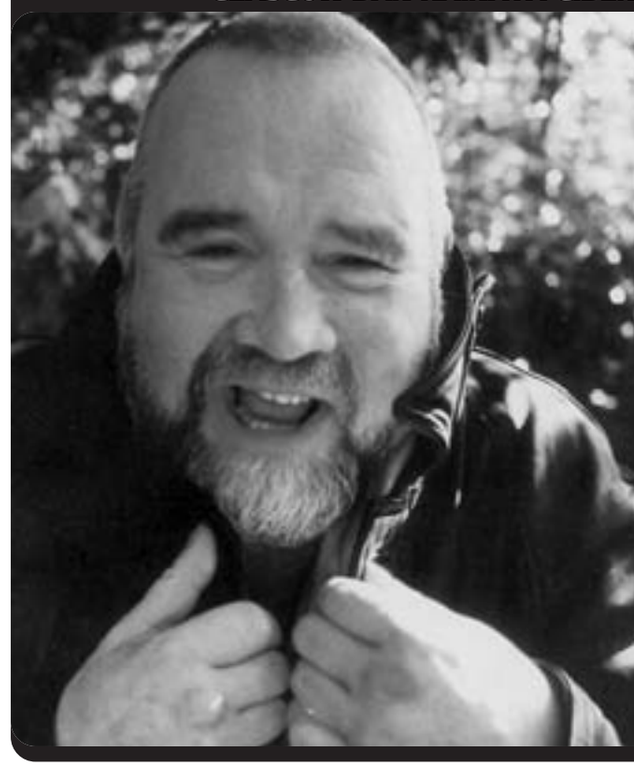

Soul'u onun kadar yürekten gelen bir beyaz, rock'a onun kadar katkısı bulunan bir şahıs zor bulunurdu. Akustik gitarını fişe bağladığında çıktığı yolculuk, folktan caza uzanan, nihayet rock kulvarını genişleten cinstendi. John Martyn'i 29 Ocak'ta, 61 yaşında kaybettik. Halbuki yeni albümü için gün sayıyorduk... İskoç asıllı Martyn, '67 tarihli ilk plağıyla İngiltere'nin folk rönesansına balıklama dalmıştı. Ama daha ikinci albümü "The Tumbler"la caza göz kırpmaya başladı, vokalini bir soul süzgecinden, gitarını fuzz'dan, ekodan geçirdi ve çoklarını derinden etkileyecek terkibine ilerledi. Eşi Beverley Kutner'la ayrılıklarının ardından yaptığı "Grace and Danger" bir hüsran klasiği olarak zor '80'leri, bol alkolü, daha durgun ama ödünsüz bir müziği haber veriyordu. Halbuki '70'lerde yaptığı plaklarla çoktan kült mertebesine erişmiş, "Solid Air"lerle, "Inside Out"larla deneysel, tribal, dünyanın tüm seslerine açık bir folk-rock inşa etmişti. '77'de Jamaika'da Lee "Scratch" Perry'yle yaptığı "One World" yıllar sonra "trip hop'un babası" olarak selâmlanmasına yol açacaktı. Mesajı aldı, o da '98'de "The Church With One Bell"de Portishead'ler, Ben Harper'lar cover'ladı. Bu yaşında bile yapabileceklerinin ihtimali çok güzeldi. Nur içinde yatsın.

Rock tarihinin namlı isimlerinden **BOOKER T. JONES**, yirmi yılın ardından ilk solo albümü "Potato Hole"un son düzlüğüne girdi. On şarkılık albümün dokuzunda gitarlar Neil Young ve Drive-By Truckers'a emanet. Albümde üç de cover var: Outkast'ın "Hey Ya"sı. Tom Waits'in "Get Behind The Mule"u ve Drive-By Truckers'ın "Space City"si...

Norveçli elektro ikilisi **RÖYKSOPP**'un yeni albümü martta çıkıyor. "Junior" isimli albüme Robyn, Lykke Li, Anneli Drecker ve Knife'dan Karin Dreijer de misafir oluyor.

Dan Bejar (Destroyer, New Pornographers), Spencer Krug (Wolf Parade, Sunset Rubdown) ve Carey Mercer'dan (Frog Eyes) kurulu süper grup **SWAN LAKE**'in martta çıkacak albümü, adını başrollerini Dennis Quaid ve Louis Gossett Jr.'ın paylaştığı 1985 yapımı filmden alıyor: "Enemy Mine".

Kings Of Convenience'dan Erland Øye'nin grubu **THE WHITEST BOY ALIVE** ikinci albümü "Rules"u mart başında çıkarıyor. Albümde "Keep A Secret", "Courage", "Time Bomb", "Dead End" gibi şarkılar bulunuyor.

Büyük ska grubu **MADNESS** otuzuncu sene-i devriyesine hızlı giriyor. Yaz konserlerine yepyeni bir albümün, grubun mart ayında gün yüzü görecek dokuzuncu long'u "The Liberty Of Norton Folgate"in şarkıları damga vuracak.

WILCO ilk konser DVD'sini yayınlıyor: "Ashes of American Flags".

CHRIS CORNELL yeni albümünü Timbaland prodüktörlüğünde çıkarıyor. İkili mart başında raflarda olacak konsept albüm "Scream"i Pink Floyd'un "The Wall"undan esinlenerek kotarmış.

Eski Wilco üyesi Leroy Bach ve Mekons'dan Jon Langford'un da destek attığı son **BONNIE "PRINCE" BILLY** albümü "Beware" mart ortasında piyasada...

Guillermo Scott Herren dur durak bilmiyor! **PREFUSE 73** ve **SAVATH & SAVALAS** projeleriyle bu sene içinde birer LP, birer de EP çıkaracak olan müzisyen, Hella davulcusu Zach Hill'le birlikte kurduğu **DIAMOND WATCH WRISTS**'in ilk albümü "Ice Capped on Both Ends"i de bahar günlerinde piyasaya verecek.

Eski Stranglers şarkıcısı **HUGH CORNWELL** solo albümü "Hoover Dam"i internet sitesinden bedava dağıtıyor.

PATRICK WOLF sene içerisinde çıkaracağı yeni albümü "Battle"daki dört şarkıyı Oscarlı aktris Tilda Swinton ile birlikte kotardı.

Nick Cave & The Bad Seeds'in 25 yıllık elemanı **MICK HARVEY**, çeşitli şahsî ve profesyonel sebeplerden dolayı grubu bıraktığını açıkladı.

Kanadalı synth-pop ikilisi **THE JUNIOR BOYS** üçüncü albümü "Begone Dull Care"i mart sonunda çıkarıyor. Albüm ismini Oscarlı animasyon sanatçısı ve elektronik müzik bestecisi Norman McLaren'ın bir kısa filminden alıyormuş.

Dave Grohl, Eddie Vedder, Norah Jones ve Jack Johnson gibi isimler yılsonuna doğru yayınlanacak bir **NICK DRAKE** tribute albümü için bir araya gelecekler. CD'nin eki olarak verilecek DVD'de albümün hikâyesini anlatan bir belgeselle birlikte, geçmişte Drake hakkında bir film çekmeyi düşleyen merhum aktör Heath Ledger'ın "Black Eyed Dog" yorumunu da seyredebileceğiz.

Adamın biri yaşamın gözüpeklik olduğunu söylemişti; yo, gözüpeklik yavaş bir ölümdür, yaşamsa tam anlamıyla endişeli bir çekingenlik. **WITOLD GOMBROWICZ**, Bakakaï

Parasını "özel bir şey" için harcamak hayatla ateşkes imzalamak gibiydi. Küçük küçük zevk yudumları, acıyı da küçük küçük kadehlerde içmesini sağlardı belki. **ASLI ERDOĞAN**, Kırmızı Pelerinli Kent

Her öpüş bir başka öpüşü çağırıyordu. Sevgimizin ilk zamanlarında öpüşler öyle kendiliğinden doğar ki! Öyle bol, öyle yoğun biçimde çoğalır ki! Bunları saymak bir mayıs gününde bir tarladaki çiçekleri saymak kadar güç olur.
MARCEL PROUST, Swann'ın Bir Aşkı

Bir tas suyun faydaları
- Pislik olmadığı için içerde o kadar çok sinek olmaz
- Gırtlağınızı yakacak derecede sidik kokusu olmaz
- Birinci dereceden akrabalarınızın kulakları çınlamaz
(Tuvalet eğitimini aile verir)
Lütfen tuvaleti temiz tutalım.
(Bir umumi tuvaletin duvarından)

PLACEBO David Bottrill yapımcılığında kaydettiği yeni albümünü haziranda çıkarmayı planlıyor.

LYNYRD SKYNYRD klavyecisi **BILLY POWELL** 56 yaşında hayatını kaybetti. Ekibe 1972 yılında roadie olarak dahil olan Powell çok geçmeden klavyenin başına oturmuş, 1977'deki elim uçak kazasından da yara almadan kurtulmuştu.

E Street Band'in emektar gitaristi, The Sopranos dizisinin kötü adamı **STEVEN VAN ZANDT**, vaktiyle çok sevilen radyo programına İngiliz Absolute Radio'da geri dönüyor. "Little Steven's Underground Garage" programı, rock'n'roll'un 60 yılında bir gezinti vaat ediyor.

Bir süre önce artık aktörlüğü bırakacağını açıklayan **JOAQUIN PHOENIX** gerçekten P. Diddy prodüktörlüğünde bir rap albümü mü çıkaracak? En iyi arkadaşı ve kayınbiraderi aktör Casey Affleck'in, müstakbel rap'çinin kariyerini takip ederek bir belgesel hazırlayacağı da söylentiler arasında. Johnny Cash'i canlandırdığı "Walk The Line"da Cash şarkılarını gayet başarıyla seslendiren Phoenix'in yıllar önce kaybettiği aktör kardeşi River'ın da kızkardeşi Rain'le kurduğu Aleka's Attic adlı bir rock grubu vardı.

SUPER FURRY ANIMALS'ın dokuzuncu albümü inşallah nisanda raflarda yerini alacak. Albümde "The Very Best Of Neil Diamond", "Crazy Naked Girls", "White Socks / Flip Flops" gibi şarkılar bulunuyor. Galli ekibin neredeyse bütün üyeleri bir senedir kendilerini solo çalışmalara vermişlerdi.

2005'te dağılan Grandaddy'nin solisti **JASON LYTLE**'ın ilk solo albümü "Yours Truly, The Commuter" mayısta raflarda yerini alacak.

Ve otuz yıl aradan sonra yepyeni bir **THE FACES** albümü geliyor. Meğer Ronnie Wood ve Rod Stewart, Costa Rica, Bermuda ve Miami'yi ilham aramak üzere turlamışlar ve üç günde şarkıları yazıp bitirmişler. Red Hot Chili Peppers'ın Flea'sı da albüm kayıtlarına katılacakmış.

Zamanın modasına uyarak '68 tarihli unutulmaz albümü "Astral Weeks"i konserlerde baştan sona çalan **VAN MORRISON**, Hollywood Bowl performanslarından bir konser albümü çıkaracak.

Uzun yolların grubu **GRATEFUL DEAD** 2004'ten bu yana ilk turnesine bu yaz çıkıyor. Jerry Garcia zamanlarından kalma elemanların yanında, gitarları Warren Haynes, klavyeyi Jeff Chimenti üstlenecek.

101 KÜBALI

Bir kutuda, altı adet CD'de, tam 101 Küba şarkısını bir araya getiren "101 Cuban Diamonds" süper ucuz fiyata memleketimizde satışa sunuldu. İlk dördü '50'li, '60'lı, '70'li, '80'li yılları özetliyor, değer ikisi Tropical ve Salsa başlıklarını taşıyor. Orquesta Aragon, Los Van Van, Los Karachi, Chucho Valdes ve Irakere, Grupo Manguare, Los Zafiros, Orquesta Enrique Jorrin, Sonido Caliente, çok sıcak, daha da sıcak olacak... Ry Cooder belki bu şarkıları dinleyip dinleyip soluğu Küba'da aldı, bu şarkılarla ne aşklar yaşandı, ne kavgalar verildi... Che kimbilir en çok hangisini severdi?

Efsanevî krautrock ekibi **FAUST** dokuzuncu stüdyo albümü "C'est Com... Com... Compliqué"yi nisanda yayınlıyor.

BOB DYLAN ve **WILL.I.AM**, Pepsi reklamında oynayacak. Özellikle Super Bowl finali için düşünülen reklam filminde ikili, Dylan'ın "Forever Young" şarkısından uyarlanan "Refresh Anthem" şarkısını mash-up usûlü seslendiriyor.

1980'li yıllarda Fransız listelerine "Une autre histoire" hitini armağan eden mizahi rock'çu **GERARD BLANC** 25 Ocak günü 61 yaşında hayatını yitirdi. Blanc, '70'li yıllarda Martin Circus grubunun lideriydi.

BOY GEORGE erkek arkadaşı Audun Carlsen'i evinde zorla alıkoyma suçundan 15 ay hapis cezasına çarptırıldı.

SCARLETT JOHANSSON Tom Waits şarkıları yorumladığı ilk solo albümünün ardından tekrar stüdyoya girdi ve yeni filmi "He's Just Not That Into You"da kullanılmak üzere Jeff Buckley'nin "Last Goodbye"ını okudu. Filmde ayrıyeten R.E.M., Cure, Wilco, Lily Allen ve Talking Heads'in bilindik şarkıları da çalınacak.

THE KOOKS şarkıcısı Luke Pritchard, "A Mouthful" albümüyle sükse yapan Finlandiyalı/Fransız grup The Dø'yla birlikte stüdyoya girdi. Çıkacak sonuç merakla bekleniyor.

Türk Sineması 12 Eylül'den Çok Korktu

Mesele, Şubat 2009, Sayı 26

- 1970'lere Sığınış ve Erkeklerin Nafile Masumiyet Hevesi *(Berat Günçıkan)*
- Benim Yazarım: Honoré de Balzac *(Tahsin Yücel)*
- "Tehlikeli Oyunlar"da Kötülük Sorunu *(Çağla Cömert)*
- Klaus Mann: Oğulun Sesi *(Semra Topal)*
- Türk Sineması 12 Eylül'den Çok Korktu *(Sırrı Süreyya Önder'le söyleşi)*
- "Sıcak Yaz", Öğrenci Hareketinin Romanı: Dünya Sokakta Değişecek *(Müge Karahan)*
- Türkiye'de Marksist Çalışmalar 1970'lerden Sonra Geliştirilemedi *(Hasan Bülent Kahraman)*
- Tarih, İşkencedeki İfadelerle Yazılmaz *(Veysi Sarısözen)*
- Arthur Miller ve "Yeryüzünün Tuzu" *(Andrew O'Hagan)*
- Mevcut Sol Kadrolar, Atılım Yapma Potansiyelini Tüketti *(Ergun Aydınoğlu'yla söyleşi)*
- Gazze Gettosu ve Apolitik Simetriler *(Foti Benlisoy)*
- Gerçek Bir Sınır Mücadelesi: Sosyal Politikalar Alanı *(Ümit Kurt)*
- Stephen Jay Gould – Bir Radikal Olmak Ne Anlama Geliyor *(Lewontin - Levins)*
- Toplumsal Konular Çalışan Fotoğrafçının Maksadı Ne Olabilir? *(Özcan Yurdalan)*

Yönetim Yeri: Agora Kitaplığı Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti. • Yazışma Adresi: Osmanlı Yokuşu, Muhtar Kamil Sok. No: 5/1 Taksim/İSTANBUL
• e-mail: mesele@agorakitapligi.com • Tanıtım-Reklam-Abone: tanitim@agorakitapligi.com

eMecmua ONLINE ABONELİK İÇİN www.eMecmua.com

altyazı
AYLIK SİNEMA DERGİSİ

ŞUBAT SAYISI BAYİLERDE

2008'İN EN İYİLERİ

HOLLYWOOD'UN BÜYÜK ORTADOĞU PROJESİ

REVOLUTIONARY ROAD

DOSYA: BEŞİR'LE VALS

BENJAMIN BUTTON'IN TUHAF HİKÂYESİ

!F İSTANBUL

TANER ÖNGÜR'DEN ÇEVRECİ ATAK: **"GÜNEŞ ŞARKILARI"**

26 Şubat günü, II. Güneş Enerjisi Teknolojileri Fuarı'nda bir ilk yaşanacak, Taner Öngür, Serap Yağız & Suların Uğultusu güneş enerjisiyle çalışan bir ses sistemiyle ilk konseri verecek. Müstakbel "Güneş Şarkıları" albümünden şarkıların çalınacağı konser, '70'lerdeki nükleer karşıtı faaliyetlerinden beri hız kesmeden, tutarlılığını yitirmeden, moralini de bozmadan mücadelesini yürüten Taner Öngür'ün müzik hayatına, siyaset algısına da tekrar şapka çıkartıyor. Türkiye rock'unun yüzakına tarihî konser öncesinde kulak veriyoruz...

GÜNEŞİN SOFRASINDAYIZ

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hilmi Güler, nükleer santralde ısrarcı olduklarını, Türkiye'nin buna mecbur olduğunu söylüyor, sense bunun gerçeği yansıtmadığını söylüyorsun. Türkiye hakikaten nükleer santrale mecbur değil mi?

Taner Öngür: İhale sonuçlansa bile Türkiye'de kolayca nükleer santral yapılamaz. Sadece Türkiye'de değil, dünyanın hiçbir yerinde yapılamaz. Avrupa'da son yirmi yıldır bir tek Finlandiya'da bir Fransız şirketi nükleer santral yapmaya çalışıyor, ama o da beceremiyor. Çünkü son yirmi yıldır hiç nükleer santral inşaatı olmadığı için o sektörde çalışanlar dağılmış vaziyette. Bunun tek alternatifi Rus teknolojisi, ama onu da Çernobil'den gayet iyi tanıyoruz. İnşaat zaten sekiz-on sene sürüyor, ondan sonra da kilovat fiyatı ortada: 21 cent. Düşse düşse 18'e düşer, elektrik üretimi için de çok pahalı bir fiyat bu.

Peki bu fiyatı ucuzlatmanın yolu ne? Ucuz elektrik nasıl üretilecek?

Rüzgâr enerjisiyle üretilen elektriğin kilovatı 5 cent'ten aza geliyor. Üstelik kaynağı bedava. Taşyapı şirketi, büyük bir Amerikan şirketiyle ortak bir işe girişti şimdi, Türkiye'nin tüm enerji ihtiyacının yüzde 10'unu karşılayacak büyüklükte rüzgâr enerjisinden elektrik üretme projeleri var. Yani on sene sonra bu işler zaten çok ilerleyecek.

Nükleer santral ısrarının arkasında başka bir şey, mesela nükleer silah isteği mi var?

Kesinlikle. İşin en tehlikeli kısmı o zaten. Bölgenin abisi rolüne soyunurken, Türkiye'nin korku ve paranoya yerine tam tersi bir politika uygulaması lâzım. Caydırıcılık adı altında herkesin silahlanması saçmalık. Türkiye illâ abilik yapacaksa, Pakistan'a, İsrail'e, Arap ülkelerine silahsızlanma çağrısında bulunsun. Nükleer santral girişimi, enerji açığını kapatmak için değil, milliyetçi yaklaşımın silah arzusunu tatmin etmek için var... Aslında tüm sakat enerji politikasının yanında, şu anki Enerji Bakanlığı'nın yaptığı iyi işler de var. Bölgesel, lokal enerji üretimini, küçük santralleri, küçük akarsulardan faydalanmayı destekliyorlar. Daha önceki hükümetler döneminde küçük üretime müsaade edilmiyordu. Bir köy, akarsuyundan kendisi için elektrik ürettiğinde, jandarma gelip bunu kesiyordu. Şimdi serbest. Bunu gören insanlar, dev enerji şirketlerine ihtiyaç duymayacak. Benim güneş enerjisini desteklemeye kararı almamın ana sebeplerinden biri de bu. Güneş, rüzgâr, kendi bölgendeki akarsu, toprak altı ısısı, bunların hepsinin kullanılabileceğini insanlara anlatmak gerek. Böylece kendi bölgelerinde bunları kullanabilirler, bireysel enerji üretebilirler, bir demokratikleşme sağlanabilir ve tekellere dur denebilir. Enerji tekelleri deyince, benim aklıma doğalgaz için, petrol için yapılan savaşlar geliyor. Savaş karşıtlarının, "savaşa hayır" diye bağırmanın yanında, kendi enerjilerini üretebilmek için neler yapabileceklerine de bakmaları lâzım. Obama'yı destekleyenler arasında Amerika'daki yenilenebilir enerji sektöründen bir lobi de var. Petrolcülerin Bush'una karşı Obama'yı desteklediler.

Amerikan seçimleri biraz da petrolcülerle alternatif enerjiciler arasında geçti yani...

İşin o tarafı da var, evet. One Million Step girişimi var mesela, Obama'nın kampanyasında 300 bin aktivistleri çalıştı. Her ay Washington'a gidip Obama'ya tavsiyelerde bulunacaklar, gerekirse protesto edecekler. George Bush ve takımının senelerdir sürdürdüğü politikaya karşı çıkan, iyi organize olmuş bir ekip bu. Küresel ısınma çağında kapitalistler artık yeşil ekonomiye geçmek zorunda hissediyorlar kendilerini. Biz de yeşil sosyalizm diyeceğiz. Öyle bir döneme girdik artık... Güneş enerjisinin bir özelliği var ki, bakım-onarım istemiyor. Dünyada ilk üretilen güneş paneli halen çalışıyor. Ayrıca çift taraflı saat durumu var: Diyelim güneş enerjisinden elektrik sistemi kurdun, normal şehir elektriğin de var. Güneş sistemin elektrik ürettikçe saatini tersine çeviriyor ve faturanı azaltıyor. Ürettiğin elektriği şehir şebekesine veriyorsun çünkü. Küçük yatırımlarla bunu eşik seviyeye getirip hiç fatura ödememek, hatta üzerine çıkıp para kazanmak da mümkün. Biraz parası olan herkes bu işe girebilir. Geçenlerde Küresel Eylem Grubu'nun nükleer santral karşıtı bir basın açıklaması vardı, ben de oradaydım. "ben nükleer santralden bahsetmeyeceğim" dedim, "başka enerji mümkün dedi ya arkadaşlar, ondan bahsedeceğim". Bitirince yanıma beş-altı kişi geldi, "nerede bulabiliriz bunları" diye. Perşembe pazarında bile var. İnsanlar duydukları anda ilgileniyorlar.

Güneş, iyimserliğin, iyiliğin sembolü. Bu benim eski hippi zamanlarıma da uyuyor. Avangard, karanlık akımlar var müzik dünyasında, tamam, anlıyorum da, gerek yok ki.

Picasso'nun "Don Kişot" resminin arabı

Neden vaktinin önemli bir bölümünü güneş enerjisinin kullanımının yaygınlaşması için harcamaya başladın? "Güneş Şarkıları" albümü bu çabanın bir sonucu mu?

Bu güneş enerjisi işinden ben bir hayal üretiyorum. Enerji bedava ya da çok ucuz hale geldiğinde bu ne getirir? Bir defa, maliyetler düşecek. Mesela Google'ın merkez binasında bir megawatt'lık enerjiyi güneş panellerinden sağlıyorlar. Çok büyük bir rakam bu, küçük bir fabrikada rahatlıkla kullanılabilir. Bu, fabrikanın üretim yaparken enerji maliyetinin olmaması demek. Maliyetlerin düşmesi, ücretlerin artması, işten çıkarmaların olmaması, refahın yayılması anlamına da gelir. Daha normal ve insanî bir hayat yaşayabiliriz böylece. Ayrıca küresel ısınma meselesini biraz incelersek göreceğiz ki, büyük ihtimalle insanlığın sonu geldi. Ama yanda bir umut ışığı var, o da yenilenebilir enerji meselesi. Ben kötü ihtimallerle değil, küçük ama iyi ihtimallerle ilgileniyorum. Bağırmadan, çağırmadan, alternatifler üzerinde çalışıyorum. Sonuçta ben bir enerji uzmanı değilim. Satıcı da değilim, şirketim yok.

→09

Ben müzisyenim. Ne yapabilirim? Güneş şarkıları yapabilirim mesela. Güneş enerjisiyle ilgili üretim yapan firmaların katıldığı bir fuarda çıkacağız bu ay. Bize bir güneş sistemi verecekler ve sokaklarda, meydanlarda çalacağız... Güneş, iyimserliğin, iyiliğin sembolü. Güneşle ilgili bir şiir okuduğunda karşına iyimserlik çıkıyor hep, karamsarlık değil. Şarkıları bestelerken de çok eğlendim. Şimdi avangard, karanlık akımlar var müzik dünyasında, tamam, anlıyorum da, gerek yok ki. Hayatta iyi bir ihtimal varsa, derecesi ne kadar düşük olursa olsun, onun için çalışmak gerekir. Pollyannacılık demiyoruz tabii, ama eğlenerek vahşi kapitalizme direnmek olmalı amaç. Severek, coşarak, eğlenerek ve paniğe, karamsarlığa kapılmadan direnmeyi sürdürmek gerek. Bu benim eski hippi zamanlarıma da uyuyor. Zaten yakında kova burcuna giriyor dünya, yeni bir çağ geliyor.

Ekolojik sorunları, küresel ısınma meselesini kapitalizmi ortadan kaldırmadan çözmenin mümkün olmadığını düşünenler de var...

Gençliğimden hatırladığım eski Sovyetik sosyalizmi savunanların böyle lafları var. Bir ölçüde evet, anlıyorum, yanlış da değil tamamen. Ama kırk senedir bekliyorum ben kapitalizm yıkılacak diye. Sanırım ancak kendi kendilerini bitirince ortadan kalkacak. Herkes reklamlara falan bakıp biraz daha iyi hayat yaşamak, tüketmek istiyor. Bizim sayımız az ve işimiz zor. "Önce yıkalım, sonra yapalım" diyene "ikisi bir arada olamaz mı?" diye soruyorum. Beni "Taner abi, senin söylediğin 'Ayşe teyze suyunu az kullansın, küresel ısınma olmasın' diyenlere benziyor" diye eleştirenler var. Alâkası yok. Bunu bana söyleyenlerin hepsinin laptop bilgisayarı var ve doğa kanunu gibiymiş gibi prize takıp şehir enerjisini kullanıyorlar. Güneş ve rüzgâr enerjilerinin en büyük avantajı, bedava olması. Bizim bakkala da söyledim, "kömür yakarken kömür sobası almıyor musun, bu da öyle bir şey, üstelik kömürü de bedava gibi düşün" dedim. Ben herkesle konuyu oraya getiriyorum. Tek kişilik kampanya yürütüyorum. Şu andaki işim bu. Televizyonlara gidince hele, onlar başka şeyler sorsa da, ben hep aynı şeyi tekrarlıyorum. Zaten televizyonla mücadelenin yöntemi bu.

Güneş enerjisi sağlayan şirketlerin fuarında çalacağınızdan bahsettin, nasıl bir fuar bu?

Bu fuar ikinci kez yapılıyor. Türkiye, Avrupa'nın rüzgâr ve güneş enerjisi bakımından potansiyel sahibi birinci ülkesi. İnternette gördüm fuarın yapılacağını, aradım, konuştum. "Bir albüm hazırlıyorum, sizin fuarınızda bir konser vermek istiyorum" dedim, "karşılık olarak da, katılan firmalar bize güneş enerjisiyle çalışan bir ses sitemi kursunlar". Şaşırdılar, hoşlarına gitti, araştırdılar, mümkün olacağına karar verdiler. 26 Şubat'ta sahnede olacağız.

Bu tür bir konser örneği var mı daha önce?

Önümüzdeki yaz Amerika'da yapılması planlanan bir konser var. Sanırım bizimkisi dünyada bir ilk olacak. Fuar yöneticileri için de önemli olacak, yabancı katılımcılara gösterecekler bu konseri. Tarihe geçeceğiz yani. *(gülüyor)*

Güneş şarkıları nasıl yazıldı ve bestelendi?

Güneş üzerine yazılmış şiirleri aradım, antoloji.com diye bir site buldum, bir nevi Türkiye'nin şiir database'i. Türkiye halkı da şairdir, malûm, yüzlerce şiir buldum orada güneş üzerine yazılmış. Nâzım Hikmet'in "Güneşin Sofrası" dışında, o siteden on tane şiir seçtim, sahiplerini tek tek aradım. Türkiye'nin çeşitli yerlerinden çeşitli insanlar, Ankara'da öğretim üyesi de var, Adana'da bir ev kadını da, Zonguldak'ta bir öğretmen de... Kendimi tanıttım, konuyu anlattım ve telif hakları için izin istediğimi söyledim. Hepsi de sözleşmiş gibi, "ne telifi, ne izni, istediğiniz gibi kullanın" dediler. Benim için tanımadığım insanlara bir hediye vermek gibiydi, onlar için de tanımadıkları birinden hediye almak... Profesyonel bir söz yazarıyla ya da şairle yapmaktan daha güzel bu. Sanatı "sıradan" insanlarla birlikte yapmak lâzım. Adana'daki o ev kadını, artık bir şarkı sözü yazarı. Hayal ettiğimiz ütopik dünya böyle değil miydi? Sanat yapanların egolarından vazgeçmeleri gerek, sanatı kendi işinmiş gibi görmek hainlik gibi bir şey. Hepimiz aynı özün parçasıyız, güneşin çocuklarıyız, hepimiz yıldız tozuyuz. Kimse birbirinden üstün değil. Bunu fark edecek insanlık ve bunun tadını çıkaracak, keyfini sürecek. Ama İstiklâl Caddesi'nde yürürken görüyorum, herkes kendini ifade etme duygusuyla dolup taşıyor. Bütün o kasılmaların, kaba hareketlerin kökeninde bu ifadesizlik, ifade edememe durumu var. Yazık oluyor insanlara. Çünkü ifade edememek acı veriyor insana. Ama niye acı çektiklerinin farkında değiller. Kendinden vazgeçmiş, neşeli, etrafına sevgiyle bakan, mizah duygusu gelişmiş insanlar haline gelecek bir gün insanlık. Ben o gün için çalışıyorum. Şimdi afişlere bakıyorum, her tarafta '70'ler Türkçe pop partilerinin afişleri. O eski pop şarkılarında mânâ arıyorlar. Eski Ayten Alpman, Tanju Okan şarkılarını duymak benim de hoşuma gidiyor bazen, ama şimdi çok daha iyi şarkılar yazılıyor, kimsenin haberi yok.

"Güneş Şarkıları", Serap Yağız'la kurduğunuz grubun yeni albümü mü olacak?

Serap Yağız ve Taner Öngür (foto: Muhsin Akgün)

Bizim grup sürekli iyiye gidiyor. Anadolu rock'un son yıllarda yerleşen o lumpen tavrından uzakta, deneysel bir yolda yürümek için yapılmış bir laboratuar çalışması benim için bu grup. Serap'ın güçlü bir sesi olduğu için daha sert de çalabiliyoruz. Biraz da duruma göre pozisyon alan, dinamik, gerilla yöntemiyle çalışan, yeni bir parçayla tavır alabilen bir grup olmak amacımız. İyi düşünülmüş bir gitar müziği geçiyor kalbimden. Ayrıca eğlenceyi, sirk havasını da katmak lâzım işin içine. Esas hedef, Zappa gibi, her elemanın şarkı söylediği, bir rol oynadığı uzun şarkı-piyesler yapmak. Ama bu da çok zor, kalabalık bir ekiple, dansçısı, hokkabazı, jonglörüyle yapmak lâzım, ona göre dekor ve elektronik görsel de gerekiyor. Yaptığın işi ciddiye alacaksın, ama sen çok ciddi olmayacaksın, hiçbir ciddi konu suratını asmanı gerektirmez. İşini en iyi şekilde yapmaya çalışacaksın, ama o gün çok iyi çalmadıysan da kafaya takmayacaksın. Önemli olan bir araya gelebilmek, birlikte hayal kurmak. Şimdi gidip yıllardır bu işin içinde olan, saat gibi çalan adamlarla bu işi yapsan, kolay yol olur. Ama sen bir şey yaratmak, bir şey anlatmak istiyorsan, bunu yapamazsın. Onlar kadar çalamayan, hatta enstrümanını kötü bile kullanan bir müzisyenle birlikte bir şey paylaşmak, orta, uzun vadeli plan yapmak daha zor, ama gerçek ve doğru bir şey. Usta-çırak ilişkisi kurmak falan gibi bir derdim de yok. Benim derdim, birlikte inanmak ve paylaşmak. Tam olmayınca, kötü olunca onun üzüntüsünü birlikte yaşamak, "bir dahaki sefere yaparız" demek güzel olan. Öbür taraftaki ilişki robot gibi, memuriyet gibi bir şey. Dışarıdan iyi görünür, ama ruhsuz ve yüzeyseldir. Mücadele duygusu gerek bize.

Şarkılar müzikal olarak birbirinden çok farklı, mesela birisi türkü vokalli bir rock, diğeri country... Şiirler mi öyle gerektirdi?

Şiiri alıyorum, okurken içimden ilk ne gelirse onun üzerine gidiyorum. Şiirin kendi iç ritmi, anlattığı şey ve anlatış şekli seni bir yere götürüyor. Bin farklı yönde olabilir tabii. Şiirini kullandığımız Ahmet Coşar son kıtada aşık geleneğine uygun olarak Coşari demiş mesela, form olarak da o tarzda yazmış. "Güneş Doğacak" diye country bir şarkı var, her kıtanın sonunda "bekle kardeş bekle, güneş doğacak" diyor, o da bana marş, okul şarkısı çağrıştırdı, 2/4'lük ritm de ona uygundu, çocukluğumun kovboy filmlerinden hatırladığım sahneler canlandı gözümde, uygun geldi country. Albümün 26 Şubat'taki konsere yetişmesine çalışacağız. Aslında konserde canlı kaydedip, sonradan toparlayıp "güneş enerjisiyle kaydedildi" demek istiyordum. Dağıtımın dijital olarak yapılması da mantıklı. Flash bellek kartı olarak da çıkarılabilir albümler, CD üretimi sırasında yaşanan çevresel etkileri yok edebiliriz böylece.

Şiirini kullandığımız Adana'daki o ev kadını, artık bir şarkı sözü yazarı. Hayal ettiğimiz ütopik dünya böyle değil miydi? Sanatı kendi işinmiş gibi görmek hainlik gibi bir şey.

Barışarock gibi bir festivali alternatif enerji ve sıfır çöple yapmak mümkün mü?

Sıfır çöpe ulaşmak çok zor. Barışarock'ta en çok aklıma takılan buydu. Onbinlerce pet şişe yeter bir kere. 50 bin kişiye ses duyurabilecek bir ses sistemi, jeneratörle, yani mazotla çalışıyordu. Tahammül edemeyeceğim bir şey haline geldi ve "artık ben yokum" dedim. Ama alternatifi nedir, onu söylemem lâzımdı, onu arıyorum işte şimdi. Güneş enerjisinden faydalanan bir konseri kalabalığa yapmak zor, ama bazı alışkanlıkları da değiştir-

mek lâzım artık. 60 bin kişiyi bir yere toplayıp aynı grubu dinletmeyeceksin artık. O kadar insanı aynı cemaat haline getiriyorsun bir defa. Halbuki herkes ayrı bir insan aslında. Bir festival olursa, küçük küçük, birbirini rahatsız etmeyen sahneler yapılmalı. Rock festivali fikri de mânâsız geliyor bana. Rock artık çok geniş bir yelpaze, bu bir. İkincisi, o kadar tutucu da olmamak lâzım, rock sınıfına girmeyen iyi müzikler de var... Fuardan sonra bu şirketlerden sistemi ucuza kiralayabilirsek, Anadolu'yu gezmek istiyoruz, şehirlerin, köylerin meydanlarında güneş enerjisi kullanarak 200-300 kişiye çalmak istiyoruz. Mobil bir sistem kurulsa, canın çektiği yerde pat diye konserini verip gidersin. Bu işler yaygınlaşır da maliyetler düşer, hayat ucuzlarsa, daha insanî bir yaşam kurabiliriz.

Kapitalistler daha çok kazanır ve bu refahı yine paylaşmazlarsa?

Kafamıza vurdukları serbest piyasa böyle bir mantıkta çalışmıyor mu? Daha ucuza mal edebilirlerse, fiyatları düşürürler. Serbest piyasacılar da artık ehlîleşmek ve bir parça insanîleşmek zorunda kalacaklar, dünyanın gidişatı o yönde. Daha az tüketmeyi öğreneceğiz. Kapitalizmin kalbi Amerika'da bile böyle kampanyalar var artık, bir hafta hiçbir şey satın almamak, tüketmemek gibi. Doğaya uyumlu olmayı, daha az tüketmeyi öğrenecek herkes. Bu ekonomik kriz artık böyle gitmediğini öğretti. Ne kadar küçük olsa da, iyi ihtimal için çalışmaktan başka ne yapabiliriz? Ne yapalım, bir şey yapmayıp ortalıkta baba rock'çı falan diye gezelim mi? Ayrıca kimse de yemez bunu bu saatten sonra. Öyle yaşamaya kalktın mı hızla yaşlanırsın, hayattan zevk almazsın. Mutsuz olursun. Geleceğe dönük çalışmak işin harika tarafı. Oyunu hep oynayacaksın, hiç oyundan çıkmayacaksın. Çok parasız kaldım, ama hepsinin de faydası oldu, parasızlığın tadını çıkarıp şarkı yazdım. Zengin olup rahat yaşamak tatsız bir hayat olurdu şimdi. Hele bir de yaşlanmışsın. Pek de bir şey yapamayacağını bildiğin halde güzel genç kadınların peşinde koşarsın, sürekli bunalım yaşarsın, rakı masalarında "biz eskiden neler yaptık" diye anlatan adama dönersin. Belki o da iyidir, bilmiyorum, ama sevmem ben. "Zamanında neler yaptık" lafı çok tehlikelidir. O anda sana değerli gelen bir şey yapamadığını gösterir sadece. Etrafımdaki birçok genç insandan daha çok gelecekle ilgilendiğimi farkediyorum, onları da gaza getirmeye çalışıyorum. "Ne biçim gençsiniz lan" diye kızıyorum. "Yaşlandığını kabul etmiyor" da diyebilirler bana. Ben yaşımın da farkındayım, 60 yaşındayım, genç kalmak adına uğraşmam böyle şeylerle. Hayatım böyle güzel geçiyor, hepsi bu. Bugün "genç kalmak" muhabbetidir gidiyor. Erkin demişti bir zamanlar: "Bizim gibiler içten çürür, aniden düşeriz." Bizim ölümümüz böyle olacak sanırım gerçekten. Aktivitenin içinde düşüp ölmeliyiz, en güzeli bu... Sosyalizmin ütopyasında da en önemli şey şu gelirdi bana eskiden beri: İnsanlar daha az çalışıp kazandıklarıyla yaşayabilecekler, ama hayata ayırabilecekleri vakitleri olacak. Bir maden işçisi sabahın köründe gidiyor, geceyarısı çıkıyor ve tüm hayat böyle geçiyor. Şu gezegene gelmiş, bunları yaşamak için mi? Hayatı sadece çalışmakla geçen o insanların içinde ne yaratıcı fikirler, yetenekler var, biliyor muyuz? Böyle milyarlarca insan yaşadı, yaşıyor. Bu adaletsiz bir şey değil mi? Bu gezegende yaşıyorsak hep birlikte, insanların tüm hayatı sadece çalışmak olabilir mi? İnsanlığın cenneti, insanların daha az çalıştığı günlerin gelmesidir. Gerçekleşmeyecek bir şey de değil. Dünyadaki paranın çok büyük bir miktarı bin tane insanın elinde, ama 2 milyar aç insan var. O parayı bir taraflarına sokacaklar, ölüp gidecekler. Herkes belli bir rahatlıkta yaşayabilse, insan ruhunun güzelliklerini ortaya çıkarmaya fırsatları olsa... Herkes resim yapabilir, müzik yapabilir, şiir yazabilir, yeter ki deli gibi çalışmaktan ibaret olmasın hayat. İnsanlık sürekli gelişiyor esasında, aynı şey tekrarlanmıyor. Küresel ısınma herkesin aklını başına getirmek zorunda. İnsan doğaya hükmeden yaratık denirdi ya, insanın doğaya hükmedemediği anlaşıldı artık. Hükmetmeye kalktı, diktiği gökdelenlerle, ağır sanayisiyle, otomobilleriyle, uçaklarıyla övündü durdu. Şimdi boşa övündüğünü anladı ve paniğe kapıldı. Artık insan odaklı değil, insanın doğaya uyum sağlaması odaklı bir yaşam biçimine geçilecek. Doğaya hükmetmeye çalışmak faşist, militarist yaklaşımın dikâlâsı. Doğanın kuralları hem güzel, hem mantıklı, hem de estetik.

Güneş, rüzgâr, akarsu, toprak altı ısısı, bunların hepsi kullanılabilir. Böylece bireysel enerji üretilebilir, bir demokratikleşme sağlanabilir ve tekellere dur denebilir.

Söyleşi: ***Serkan Seymen***

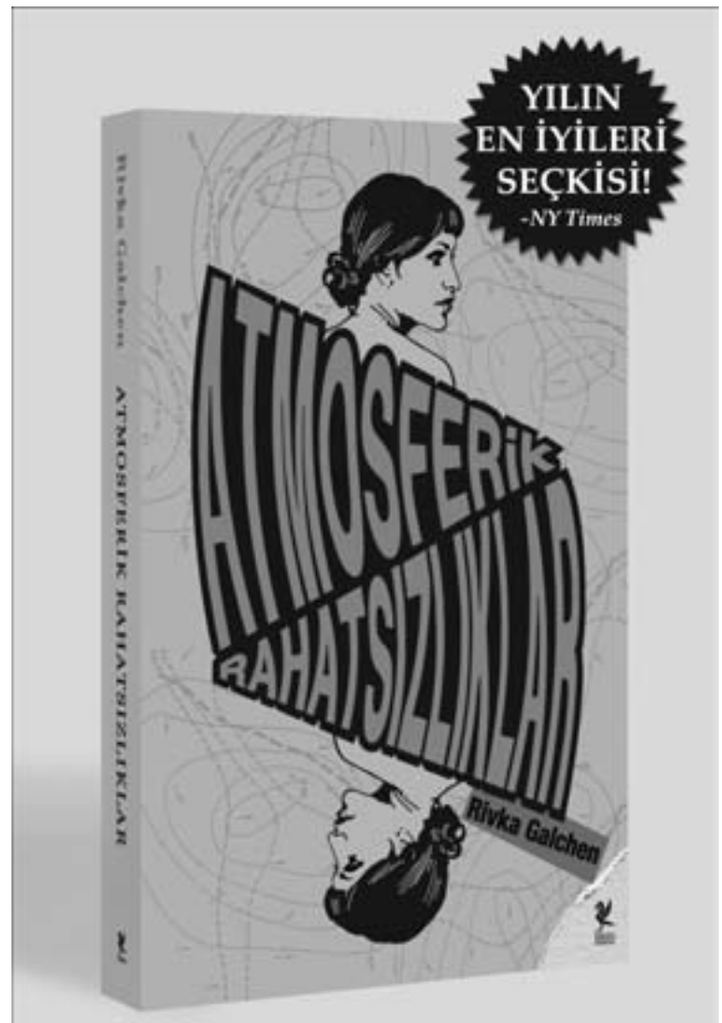

Yalanlar. Yanılgılar. Yanlış anlaşılmalar. Dost gibi görünüp düşman olanlar. Karşınızda ağlayanlar. Kafanızda yankılananlar. Gizemli yabancılar. Ürkütücü senaryolar. Tüketilmiş aşklar. Unutulmayan kayıplar. Birilerini andıranlar. Aklınıza takılanlar. Arayıp duranlar. Çalmayan telefonlar. Verilmesi gereken kararlar. Başınıza saplanan ağrılar. Zamansız fırtınalar. Kıskançlıklar. Cevap bekleyen sorular.

Rivka Galchen'in büyük ses getiren romanı **Atmosferik Rahatsızlıklar**, insan zihninin sınırsız yaratıcılığını, terapinin farklı açılımlarını ve gündelik hayatı delilikten ayıran o ince çizgiyi konu ediyor. *The New York Times* ve *amazon.com*'un "Yılın En İyileri" seçkilerine de giren Atmosferik Rahatsızlıklar; insana, akıl sağlığına ve bizlerin hayatlarına dair söyleyecek çok sözü olan, pervasız ve sıradışı bir roman.

SİREN YAYINLARI

Tünel Geçit Han, B Blok 309-312 Beyoğlu - İstanbul
Tel: 0212 243 45 65 Fax: 0212 251 05 32
www.sirenyayinlari.com

TUNCER ERDEM
sesilegolge@yahoo.com.tr

kuytu

yan yana dizili tahtalar arasında düzensiz boşluk, çürümüş samanın kokusunda tozların uçuştuğu ışık

çitlerin ötesinde, çamurdan süzülen eklemli ayak, etrafında ipten kafes, suların yüzünü yalıyor karanlıktan çıkmış ılık nefes

çayırların bittiği yerde ne var, tepelerin ardında, isimsiz fabrikaların gürültüsü geceleri neden artar

köylüler görmez, kasabalılar bilmez, ücra çiftlik ambarlarını, çayırların gizli sınırlarını, hırslı kentlilerin saklandığı odaları

[SANTOGOLD]

İlk albümünü çıkarmak için 32 yaşına kadar bekledi, ama arkasında sağlam bir punk ve siyah müzik geçmişiyle, tıka basa, dolu dolu geldi. Bugün bir tarafta Coldplay, bir tarafta Jay-Z ve Kanye West, onsuz konser açmıyor, Beastie Boys, David Byrne gibileri onunla çalışmak için kuyruğa giriyor... 2008'in en zengin, en sıkı müziğinin yaratıcısı Bayan Santi White'la Les Inrockuptibles görüşmüş.

ŞİİR, KARATE, DANS

Santogold ismi şanslı, parlak bir geçmişi çağrıştırıyor...

Santi White: Lâkabımın tersine, dünyaya ağzımda altın kaşıkla gelmedim. Liseye başladığımda, hiper "wasp" ve özel bir okulun tek siyahî öğrencisiydim, herkes zengin, köklü ailelerden geliyordu... Bu arada, babam da beni sürekli kendi büyüdüğü kenar mahallelere götürüyor, bana "sen buradan geliyorsun, bunu asla aklından çıkarma, bu topluluğa borçlusun, sana verdiklerinin karşılığını ödemelisin" diye anlatıyordu. Çok erken yaşta iki kültür arasında gidip gelmeyi öğrendim. Her ortamda kendimi rahat hissediyorum. Nirvana ve Smiths dinlediğim kadar Salt'N'Pepa da dinliyordum... Morrissey sanki sırf bana sesleniyormuş, içimden geçenleri okuyormuş gibi geliyordu... O albümler sayesinde, dünyayı başka gözlerle gördüm. Gençliğimde sünger gibi her şeyi emerdim. İlgimi çeken her şeye el attım: Keman, şiir, rap, karate, dans, jimnastik, buz pateni, tiyatro... Hâlâ feci meraklıyımdır. İşte bu nedenle, her şeyin mümkün olduğu Brooklyn'de kendimi çok iyi hissediyorum. Philadelphia'dayken aynı noktada patinaj yaptığım hissine kapılıyordum. En büyük düşmanım, sıkıntı ve rutin.

Albümünde rock, pop, elektro, reggae, hiphop, soul, hepsi iç içe... Bütün tarzlara hâkim gibisin...

İlk defa yedi yaşımdayken babam bir plakçıya götürmüştü beni, evde de James Brown ve Nina Simone dinletirdi. Ablam sayesinde Led Zeppelin'i, Joni Mitchell'ı, sonra punk'ı keşfettim, mahalledeki arkadaşlarla hiphop ve indie rock'la tanıştım. Daha 11 yaşındayken postayla kaset alıyordum: Talking Heads, Cure, ne bulursam... Bütün bu etkilere rağmen, albümümün bütünlüklü ve samimi olduğunu sanıyorum, çünkü hepsinin ortasında ben duruyorum. Elektro, dub ya da punk gibi türlerden unsurlar alıp onları pop formatında eritmeyi seviyorum. Ciddi müzik / hafif müzik ayrımını çok saçma buluyorum. Popun basit bir reçeteye dönüşmesinden, bugünkü halinden nefret ediyorum. 1980'li yıllarda popta daha fazla risk alınıyordu.

Albümünde, İngiliz Switch'ten Amerikalı Diplo ya da Spank Rock'a kadar çok farklı tarzlarda müzisyenin katkısı var...

Hepsiyle partilerde ya da ortak arkadaşlar aracılığıyla tanıştım ve sonra dost olduk. Onları albüme davet etmemde, asla plak şirketinin zorlaması ya da piyasa baskısı söz konusu olmadı. Hepsi sıkı müzisyenler ama, albümün onların albümü olduğunun düşünülmesini istemem; bu tamamen benim albümüm. Ben onlardan ne kadar çok şey öğrendiysem, onlar da benden o kadar şey öğrendi.

Henüz ünlü olmadan önce Björk seni konserlerine davet etmişti, onun öngrubu olarak çıkıyordun...

Benim müziğim de tıpkı onunki gibi iyi düşünülmüş, işlenmiş, tasarlanmış, hem de aynı zamanda hafif bir yanı var... Ben de onun gibi göz alıcı kıyafetleri seviyorum... Giyinişim de müziğim gibi, her şeyi birbiriyle karıştırıyorum, iç içe geçiriyorum, en birbiriyle bağdaşmaz kabul edilen tarzları, uyumsuz denen renkleri yan yana getiriyorum.

Albümün bu kadar ses getireceğini tahmin ediyor muydun?

"Creator" adlı parçayı bitirdiğimizde, "ne bu ya!" demiştim. Kulaklarıma inanamıyordum. "L.E.S. Artistes" de aynı şekilde... Sanki kendi albümüm değilmiş gibi, haftalarca dinledim. Stüdyodayken, müziğimi dinlerken tüylerim ürperiyordu.

Şarkı sözlerinde toplumsal konulara da değiniyorsun...

Irkçılık ya da cinsiyetçiliğe karşı şarkılar yazma ihtiyacı duymayacağım bir dünyada yaşamak isterdim... Ama maalesef bu meseleler hâlâ gündemde... Stüdyonun çalışanları bana ebleh muamelesi yapıyordu, sırf kadın olduğum için, sadece ağzımı açıp şarkı söyleyeceğimi düşündüklerinden... Erkeklerin sana saygı duyması için her seferinde kendini kanıtlaman gerekiyor, bu asla edinilmiş bir durum değil. Ama ağzımı açıp had bildirmekten çekinmem.

Barack Obama'nın ABD başkanı seçilmesine ne diyorsun?

Giyinişim de müziğim gibi, uyumsuz denen renkleri yan yana getiriyorum. Popun bir reçeteye dönüşmesinden nefret ediyorum. '80'lerde daha fazla risk alınıyordu.

Kesinlikle son zamanların en önemli olayı. Bu, kültürler ve sınıflar arası sınırları ortadan kaldıran, topluma hayat veren bir durum oldu. Seçim sonuçları ABD'de tanıdığım herkesi mutlu etti ve geleceğe dair bir güven duygusu verdi. Çok az kişinin seçim sistemine güveni kalmıştı, duyulan endişeler oy verme konusunda seferberliğe dönüştü. Seçim bürolarının önündeki uzun kuyrukları görmek çok heyecan vericiydi. Küresel ısınma ve ekonomik kriz de Amerikalıların uyanmasına neden oldu. Zamanı gelmişti artık... MGMT, Vampire Weekend gibi tek bir kültüre, tek bir tarza indirgenmek istemeyen müzisyenlerin tavrı da hoş. Bütün bu kültürel ve toplumsal değişimlerin 2009 boyunca devam etmesini ve artık insanlara ne yapacaklarını, nasıl giyineceklerini, nasıl düşüneceklerini dikte etmekten vazgeçeceğimizi umuyoruz.

Çeviren: ***Siren İdemen***

→13

BUIKA

Flamenko-füzyon âleminin son yıldızlarından Afrika kökenli, Çingene ruhlu Concha Buika, son albümü "Nina de Fuego"nun (Ateşin Kızı) yayınlanması vesilesiyle ocak ayında İstanbul İş Sanat'ta bir konser verdi. Flamenkonun yeni divasıyla yaptığımız söyleşide seksenli yılların Mallorca'sından girdik, Las Vegas'a, Madrid'e uğradık, İstanbul üzerinden Bob Marley'e uzandık...

BİRLEŞMİŞ MARLEYLER

Afrika kökenlisiniz, ama İspanya'da doğup büyümüşsünüz...

Buika: Evet, ailem siyasî nedenlerle Ekvator Ginesi'nden İspanya'ya sığınmacı olarak gitmiş. Babam bir muhalif olduğundan başı sürekli beladaymış, sonunda dayanamayıp kaçmışlar, ben de Mallorca'da doğmuşum. Dokuz yaşımdayken babam bir akşamüstü "bakkala gidiyorum" diye evden çıktı ve bir daha dönmedi. Bu durumdan çok da mutsuz olmadım açıkçası, zaten bizi iyi eğitmek adına çoğu zaman despotça davranıyordu, ama annem için kolay olmadı. Düşünsenize, politik nedenlerle yurdunuzu terkediyorsunuz ve kocanız bir gün aniden ortadan kayboluyor... Ama meğerse babamın başına hiçbir şey gelmemiş, sadece sıkılmış ve uzamış *(gülüyor)*

Çocukluğunuz tam da İspanya'nın demokrasiye geçiş dönemine denk geliyor. Siz nasıl yaşadınız o dönemleri?

Çocukluğum Mallorca'nın kenar mahallelerinde geçti. Büyük toplumsal değişimlerin olduğu her dönem kendine özgü tuhaflıklar da içeriyor tabii. İspanya'da bizim de alışık olmadığımız bir sürü gelişme oldu. İspanya '70'li yılların sonuna kadar son derece kapalı bir toplummuş. Dış dünya bir yana, kendisi hakkında hiçbir fikri olmayan bir toplum! Ama bir anda Pandora'nın kutusu açılıyor ve insanlar bilgi bombardımanına uğruyorlar. Tabii yığınla safsata da kaplıyor etrafı, insanın kafası bayağı karışıyor. Sırf bu nedenle, bu geçiş döneminin oldukça tuhaf, bir o kadar da eğlenceli bir dönem olduğunu söyleyebilirim. Çingene mahallesinde oturuyorduk. Okuldan çıkınca soluğu mahallenin meydanında alırdım. Her daim orospular, cankiler olurdu meydanda, bayağı renkli günlerdi.

Bir dönem Las Vegas'ta Tina Turner olarak sahneye çıkmışsınız...

Evet, ilginç bir tecrübeydi. Hayatımda hiç Las Vegas kadar gayrı insanî bir yer görmedim. Oturduğum mahallede bir komşum vardı, kız ikizlere hamileydi, bir taraftan da crack satıyordu. Geceleri silah sesleri eksik olmuyordu. Yaşadığım her şey bir Kafka kâbusuna benziyordu. Las Vegas çok tuhaf bir yer, çölün ortasına kurulmuş bir dekor gibi, kimse oralı değil, herkes bir yerlerden oraya düşmüş, hiçbir gerçekliği yok, uzun süre kalınırsa insanı sinir hastası yapabilecek bir yer. Ben kendi adıma altı ayda voltayı aldım.

Sanat, insanlığın meşru dinîdir. Bir plakta ya da resimde kutsal kitapta anlatılanlardan çok daha fazla gerçek vardır. Bizi gerçekten zenginleştirecek olan da budur.

Bu İstanbul'a ilk gelişiniz, neler düşünüyorsunuz Türkiye hakkında?

Son on yılda özellikle Avrupa'da bir Türkiye patlaması yaşanıyor. Genç yönetmenlerin filmleri, son derece yetenekli müzisyenler, adeta bir buzdağının görünmeyen kısımları yeni yeni ortaya çıkıyor, çok heyecan verici bir şey bu. Bu büyük potansiyeli İstanbul'a geldiğimde de hemen fark ettim. Belki ülkenizle ilgili çok fazla bilgim yok ama daha İstanbul'a iner inmez farklı bir yere geldiğini anlıyor insan. On yıl önce hakkınızda yarım yamalak cümleler kurulurken şimdi yazarlarınız, yönetmenleriniz dünyanın en önemli ödüllerini alıyorlar. Bir anda, kendiliğinden olabilecek bir şey değil bu, toplumunuzun derin kültürel birikimiyle doğrudan ilişkili bence.

Bahsettiğiniz kültürel zenginlik, farklı kültürlerin bu topraklarda bir araya gelmiş olmasından kaynaklanıyor olabilir mi?

Kesinlikle! Ama dünyada farklı kültürlerin bir araya geldiği tek yer de Türkiye ya da İstanbul değil. Dünyanın birçok büyük şehrinde farklı kültürel öğeler bir araya geliyor; sizin farkınız bu bileşime ulaşırken kişiliğinizi kaybetmemeniz. Bu bence çok çok önemli bir nokta, beni çok duygulandırdı, heyecanlandırdı. Örneğin İspanya'da ya da şimdi yaşadığım Madrid'de bu kişilikli niteliğin giderek kaybolduğunu rahatlıkla söyleyebilirim. Neredeyse gerçek bir Madridliye rastlamak bile mümkün olmayacak yakında. Madrid'de adam gibi Madridli kalmadı.

Bu söylediğiniz tutuculuk olarak da değerlendirilebilir. Niye saf bir Madridli aransın?

Şehrin geçmişini, adetlerini bilenler ortadan kaybolursa, o şehrin kültürel dokusu da zaafa uğrar. Bunu tutuculuk olarak değerlendirmek esas tutuculuğun ta kendisidir, böyle saçmalık olur mu? Bir toplumun tarihinden, kültüründen kopması büyük bir kâbustur, çünkü bu kayıplar kolay kolay telafi edilemez. Şimdi Madrid'in merkezine gittiğinizde adım başı bir Starbucks'a rastlıyorsunuz, çocukluğunuzdan beri alışveriş yaptığınız dükkânlar birer birer kapanıyor, tiyatrolar perdelerini indiriyor, bu erozyona karşı çıkmak niye tutuculuk olsun? Size buradan bir örnek vereyim. Biraz önce

14→

otel odasında eski İstanbul'un siluetini seyrederken birden ezan okunmaya başladı. Adamın söylediklerinin bir kelimesini bile anlamıyordum, ama çok etkilendim. Sanki adam sırf benim için şarkı söylüyor gibi hissettim. Söyleyişindeki naiflik beni çarptı, bakın hâlâ tüylerim diken diken oluyor. Dünyadaki büyük şehirlerin, metropollerin en önemli ortak özelliklerinden biri gayrı insanî olmalarıdır. Bu şehirler giderek masumiyetlerini kaybederler ve insanî boyutlardan hızla uzaklaşırlar. İşte İstanbul'da bu insanî boyut hâlâ yerli yerinde duruyor. Bu eşine çok az rastlanır bir durum. Dünyanın birçok yerinde içi boş bir milliyetçilik, kof bir gurur vardır. Sizdeyse daha saf bir gurur var. Türk olmaktan keyif alıyor, mutlu oluyor sokaktaki insanlar sanki ve bunu yabancılara olumlu bir duygu olarak yansıtıyorlar.

Evet, ama tarihiyle tam olarak yüzleşememiş, milliyetçiliğini bu unutma ve suçluluk duygusuyla yüzleşememe üzerine kurmuş bir toplumdan bahsediyoruz aynı zamanda...

Boşversene sen, hangi toplum gerçek anlamda tarihiyle yüzleşmiş? Tarihle yüzleşmek dediğin, başka ülkelerin, toplumların baskısıyla dışarıdan yönlendirilebilecek bir süreç değil. Sanıldığından çok daha sancılı, uzun bir süreç. Afrika kökenli biri olarak bütün içtenliğimle söylüyorum bunu. Fransa mı yüzleşmiş kendi geçmişiyle, ya da Almanya mı, İspanya mı? Hadi canım sen de! Bu toplumlar kendileriyle barışık olmak için tarihlerinin ciddi bir kısmını yok sayarak yaşıyorlar. Sizde gözlemlediğim, kaba bir milliyetçilikten çok, toprağını, kültürünü, atalarını sevmek. Dünyanın birçok yerinde insanlar daha güzel, daha lüks ve gelişmiş ortamlara kapağı atmak için can atıyorlar. Ama bir yandan da çok kızıyorum Türklere.

Neden?

Çünkü biz yabancılar sizin kültürünüzü, müziğinizi yeterince tanımıyoruz ve bu tamamen sizin suçunuz. Avrupa'nın herhangi bir şehrinde bir müzik dükkânına girdiğinizde ABD'nin kenarda kıyıda kalmış saçmasapan bir kasabasının müziğine bile rastlamak mümkünken, adam gibi bir Türk müziği CD'sine rastlamak neredeyse imkânsız. Türk müziğinin öyle zengin bir melodik ve ritmik yapısı var ki, bu zenginliği tanımamak, ondan beslenmemek bizler için büyük bir kayıp. İnsan buraya geldiğinde neler kaçırdığını daha iyi anlıyor. Javier Limon diye bir müzisyen arkadaşım var, o buralara daha sık gelip gidiyor. Her döndüğünde bana "bak Türkiye'de neler keşfettim" diye inanılmaz CD'ler dinletiyor.

Söz Javier Limon'a gelmişken prodüktörlerle ilişkinizi soralım. Bir söyleşinizde prodüktörlerle çalışmaktan hoşlanmadığınızı söylüyorsunuz...

Evet, beni hiç cezbetmiyor. Ben arkadaşlarımla müzik yapmaktan hoşlanıyorum. Sadece müzik yapmak istiyorum, farklı öncelikleri olan, başarı peşinde koşan prodüktörlerle işim olmaz.

İyi bir prodüktör beraber çalıştığı insanlara yaratıcı fikirler de verebilir ama...

Prodüktörlerde yaratıcı fikir nerde? Büyük bir çoğunluğu piyasada tutacak bir şarkı yapıp başarılı olmanın derdinde, yığınla korkuları var. Ben müziğe korkusuzca yaklaşan, müziğin büyüsüyle kendinden geçen müzisyenlerle çalışmaktan zevk alıyorum. Böyle korkusuz prodüktör İspanya'da bir elin parmaklarını geçmez. Senin tanıdığın birileri varsa, beni tanıştırırsan sevinirim. *(gülüyor)* Javier'le ilişkimiz de hiçbir zaman tipik bir prodüktör-şarkıcı ilişkisi olmadı. Onu tanıdığımda prodüktör olduğundan haberim bile yoktu. Her şeyden önce iki müzisyen olarak çok sıkı arkadaş olduk, sonrası kendiliğinden geldi. Javier çok çok iyi bir müzisyendir. Beraber çalışırken de hep kafamızdaki müziği nasıl hayata geçirebileceğimizi düşündük. Hiçbir zaman bana hit bir şarkı yapmaya, hayatımı kurtarmaya çalışmadı. Başarı benim için kapıyı açıp da eve girdiğimde mutlu olmaktır ya da aynaya baktığımda gördüğüm yüze "evet, işte ben buyum ve mutluyum" diyebilmektir. Belki de en önemlisi, hayatta karşılaştığınız tekliflere evet ya da hayır dediğinizde bunun tamamen kendi seçiminiz olmasıdır. Aynada kendime baktığımda bir orospu çocuğuyla karşılaşacaksam, şarkılarımın sevilmesi, albümlerimin çok satması hiçbir anlam ifade etmez. Başarı ya da başarısızlık benim iki dudağımın ucundaysa, esas başarı benim için budur.

Buika İstanbul'da (foto: Mehmet Çağlarer)

Biraz da müziğiniz hakkında konuşalım. Cazdan flamenkoya uzanan bir yelpaze içinde hareket ediyorsunuz, müziğinizi füzyon olarak değerlendirebilir miyiz?

Bilmiyorum. Açıkçası şarkı bestelerken ya da söylerken "şurası caz olsun, buraya da bir flamenko ritmi koyalım" filan gibi kaygılarla hareket etmiyorum. Benim için şarkı söylemek, insanlarla hiçbir hesap yapmadan, içinden geldiği gibi iletişim kurmak anlamına geliyor. Sonuçta insanî duyguların her toplumda benzerlik gösterdiğini düşünüyorum. Farklı müzik türleri, o toplumların ortak insanî duygularını dile getirmek için kullandıkları bir dil.

İstanbul'daki bir genç kızla Mallorca'daki bir delikanlının aşk acısı aynıdır. İnsanlar şarkılarımdan tek kelime anlamasa bile duyguları pekâlâ anlayacaklardır.

Aslında İstanbul'daki bir genç kızla Mallorca'daki bir delikanlının aşk acısı aynı acıdır, aynı yoksunluk duygusunun ifadesidir. Dolayısıyla toplumların kendilerini ifade ederken gösterdiği farklılıklar, aslında tamamen koşullara göre değişkenlik gösterir, aslında işin özüne ait değillerdir. İşte bu nedenle buraya gelip İspanyolca şarkı söyleyebilirim ve insanlar da şarkılarımdan tek kelime anlamasalar bile dile getirdiğim duyguları pekâlâ anlayacaklardır. İnsanoğlunu besleyen ve birleştiren ana damar sanattır çünkü. Bak mesela sizin derginizden bir sayfa var önümüzde: Natacha Atlas, Rubin Steiner, Balkan Beat Box, şimdi bu insanların birbirleriyle ne alâkâsı var Allah aşkına? Dünyanın bambaşka yerlerinden gelen, çok farklı işler yapan insanlar bunlar. Ama işin özüne baktığında aynı şeyi yapıyorlar. Sanatın bu birleştirici boyutu dünyada başka hiçbir şeyle kıyaslanamaz.

Sizin kuşağınızda flamenkoyla farklı türleri harmanlayarak müzik yapan yığınla grup var, onların çalışmaları hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bütün bu çabalara sıcak bakıyorum. Flamenkoyu bir müzik türü olarak dünyaya benzetirsek, müzik âlemini de koca bir evren olarak kabul etmemiz gerekir. Yaratıcı bir sanatçı her zaman başka dünyalara yelken açmak ister, dünyanın en güzel ortamını sağlasanız da bir süre sonra sıkılır ve arayışlara başlar. Farklı türler arasında dolaşmak son derece doğal. Şüphesiz farklı müzik türleri, ifade biçimleri olacaktır, ama bunlara da fazla ortodoks bakmamak lâzım. Farklı türlerin her biri bir referans noktası oluşturur, ama her sanatçı kendi bildiğini okur.

Özellikle beğendiğiniz bir grup ya da şarkıcı yok mu yani?

Bak benim bu işle ilgili bir düsturum var: Hoşuma giden her şeyi dinlerim, gerisi de bana vız gelir. Bir grubu ya da şarkıcıyı beğenip beğenmemenin ötesinde, sanatın, müziğin gücüne inanırım ben. Bir konser düşün, aslında fikirleri hiç uyuşmasa da yüzlerce, binlerce kişi bir araya gelip birlikte şarkılara eşlik ediyorlar, dans ediyorlar, hopluyorlar, zıplıyorlar, bedenleri birbirine değiyor ve konserin sonunda da hep birlikte sahneyi alkışlıyorlar. Bunun ne kadar büyük bir enerji, ne kadar büyük bir güç olduğunu düşünebiliyor musun? İlâhî bir güç bu. Dünyada sanatın gücünden daha büyük bir güç tasavvur edemiyorum ve bu beni başlı başına sarhoş ediyor. Şimdi ben şu grubu beğensem, öbürünü beğenmesem kaç yazar? Geçenlerde bir Bob Marley DVD'si seyrediyordum. Adam yıllarca birbirinin ümüğünü sıkmış iki politikacıyı, Michael Manley ile Edward Seaga'yı sahnede tokalaştırdı. Birleşmiş Milletler'in yıllarca yapamadığını iki dakikada yapıverdi. Adamlar el sıkışıyorlar, Bob Marley de gitarıyla havalara zıplıyor, manzaranın güzelliğini düşünebiliyor musun? Allah aşkına, saçı sakalı birbirine karışmış, keş bir zenci ne ifade edebilir ki bir politikacı için? Ama işte, sanatın, müziğin öyle bir gücü var ki, istesen de, istemesen de diz çöktürüyor insana. Bu, müziğin kalitesinden daha önemli benim için.

Müziğin ve sanatın bu gücünü kolektif hayatımızı dönüştürecek bir güç olarak kullanamıyoruz ama...

Çünkü sanat dünyasını korkaklar sarmış. Sanatçıların aynı zamanda entelektüel oldukları dönemlerde şairler, yazarlar, ressamlar birlikte yiyip içer, birlikte üretip tartışırlarmış. Şimdi etrafta "profesyonel" adı altında bir yığın korkak dolaşıyor. Tanıdığım birçok şarkıcı müziği gerçekten, yürekten sevmiyor; asıl dertleri şarkı söylemek, başarılı olmak, para kazanmak. Tamamen kendileriyle ve piyasada ne olup bittiğiyle ilgililer. Öte yandan, arada bir ortaya çıkıp "sanat dünyası krizde" palavraları sıkanlar oluyor, onlara da ifrit oluyorum. Şimdi biz bugün bir müzeye gidip bir Modigliani sergisi gezebiliyorsak, bir Miles Davis albümü koyup dinleyebiliyorsak sanat dünyası krizde falan değildir, aslanlar gibi yerinde duruyordur. İnsanlar kısacık ömürlerinin kırk-elli yıllık bir bölümüne odaklanıyorlar. Oysa bu tam bir cahillik. İnsanoğlunun binlerce yıllık birikimidir sanat, öyle kolay kolay krize girmez! Boyumu aşan bir laf edeyim: Sanat, insanlığın meşru dinîdir. İnsan soyunun kurtuluşu için buradadır. Bir plakta ya da resimde kutsal kitapta anlatılanlardan çok daha fazla gerçek vardır. Bizi gerçekten besleyebilecek, zenginleştirecek olan da budur.

Söyleşi: ***Alişan Çapan***

[Fleet Foxes]

Mojo 1, Q, Les Inrockuptibles ve Uncut 2, Rolling Stone Türkiye 3, Spin 5, Roll ve Bant 10, NME 13... Fleet Foxes'ın ilk albümü yıl sonu değerlendirmelerinde başa güreşiyordu. 2008'in en iyi çıkışını yapan Seattle'lı ekip, klasik –kendi deyimleriyle barok– folku armonik vokallerle rock'a bulayarak, dağlardan, kuşlardan ve kâh karamsar, kâh umutlu duygu hallerinden dem vurarak çok insanı mest etti. Söyleşilerinden bir kolaj...

DUYGU, BİRAZ DUYGU, BÜTÜN İSTEĞİM BUYDU

Geçtiğimiz sene nasıl oldu da Fleet Foxes bu kadar geniş yığınlara ulaşabildi?
Robin Pecknold: Pek bir fikrim yok. Daha geçen ocak ayında Seattle'da aylak aylak dolanıyorduk, düzenli olan tek şey saçımızın uzunluğuydu. Artık başarıya erişmek için belli bir takım şartlar gerekmiyor galiba. Mesele görünüşünün, davranışlarının ne kadar cool olduğu değil yani. Mesele müzik gruplarını sevmek, yaptıkları şarkılarla ilişki kurabilmek. İnsanlar artık müzik gruplarının da insanlardan oluştuğunun farkına varıyor sanki. Bu iyi bir şey.
Kendinizi bir rock grubu gibi tanımlamıyorsunuz. Ama albümünüz yıl sonu listelerinde Elbow, Glasvegas gibi gruplarla yan yana, bir yanda da Nirvana'nın eski şirketi Sub dayanması...
Üslûbumuzu buluncaya kadar bestelerde de, kayıtlarda da çok farklı şeyler denedik. Mesela, aynı anda üç gitar line'ıyla çok daha güçlü sound'u olan parçalar yapmayı denedik, ama asla iyi bir sound elde edemedik. Ses duvarını zorlamak bizim işimiz değil, şarkılarımızı mütevazı bir biçimde aranje ettiğimizde daha iyi bir sonuç çıkıyor ortaya. Hep içimizden gelen sesi, sezgimizi takip ediyoruz. Müziğimizi vokal üzerine bina etmek en baştan verdiğimiz bir karar değildi, ama sonuçta böylesi bize daha çok uydu. Bizim esas ilgimizi çeken, düzenlemelerdeki tasarruf ve zenginliğin arasındaki denge, tıpkı klasik müzikteki gibi... Beraber müzik yapmaya başladığımızda, benim tek amacım öğrenmekti. Gitar çalmak, beste yapmak, kayıt yapmak insanın zihnini harekete geçiren şeyler. Müziğin kendisi bir hedef bizim için, başka bir motivasyon yok.
Geçtiğimiz senenin en iyi ve en kötü anları nelerdi sizin için?
Zamanı böyle hesap etmekten hoşlanmam aslında. Hayatı böyle görürsek, bir başarıdan bir başarıya derken, nereye varacak işin sonu? Ama illâ bir şey söyleyeceksem, Nigel Godrich'le tanışmak derim, bir hayalin gerçekleşmiş gibiydi. Hem büyük hem küçük yerlerde bir sürü konser verebilmek de bir şanstı bizim için. Kötülere gelince, turne otobüsünde yolculuk ederken hepimiz iki gün boyunca hastalandık. Etraf hakikaten kötü kokuyordu.
Artık daha büyük mekânlarda konser veriyorsunuz. Seyirciyle olan iletişimi etkiliyor mu bu?
Etkilemiyor desek yalan olur. Ama sonuçta biz "hadi eller havaya, eğlenmeye geldik" yapan bir grup değiliz. 100-200 kişiye nazaran 5 bin kişiye çalmak için farklı iletişim yöntemleri gerektiği bir gerçek, ama imkânsız değil.
Turnenin en iyi kısmı neydi peki?
Wilco'yla birlikte sahneye çıkmak. Bir de Big Sur'da Al Jardine'in evine gittik. Muhteşemdi. Brian Wilson'ın beyaz piyanosu vardı orada. Neil Young, David Crosby ve Step-

İki senedir yalakalık yapmayan, yürekten gelen müzikler çıkıyor. Pozculardan sıkıldı insanlar, basit duyguların peşindeler, biraz mutluluk arıyorlar.

Pop'un yeni yıldızları sizsiniz. Rock'un mu kuralları değişiyor?
Belki de. Pozculardan sıkıldı insanlar. Basit duyguların peşindeler, biraz mutluluk arıyorlar.
Müziğiniz çok saf ve masumane. Bir "ironi çağı"nda yaşadığımız söyleniyor, sizce müziğiniz bu çağa ne kadar uyum gösteriyor?
O ironik işlerden biraz uzaklaşılıyor gibi geliyor bana. Bu da iyi bir şey, zira epeydir yeni müzikler pek ilgimi çekmiyordu, ama son iki senedir yalakalık yapmayan, yürekten gelen müzikler çıkıyor. Bon Iver, Grizzly Bear, Panda Bear mesela. İçinde insaniyet barındıran, ama bunu da abartmayan müzikler çıkıyor artık.
Armonik vokallerinizde mesela bir kilise korosunun izleri var mı?
Okulda ve yaz tatillerinde tiyatroda, oyunlarda oynardım, şarkı söylemeyi de orada öğrendim. Ama hiç koroya katılmadım, o işler biraz asabımı bozardı. Ama ilkokulda en sevdiğim ders müzik dersiydi. Hocamız Bayan Dean'e teşekkür borçluyum. *(gülüyor)*
Fleet Foxes'un en ayırt edici yanı, müziğinizin gitardan ziyade vokale

Albüm kapağında Brueghel'in tablosundan bir kesit var

hen Stills'le yazdığı ve daha önce kimsenin dinlemediği bir parçayı dinledik. Hiç unutmayacağım bir an.

İlk albümünüz çıkmak üzereyken sizin Güney rock'u yaptığınıza dair yorumlar yapılıyordu...

Evet, bu yorumlar açıkçası bizi hayal kırıklığına uğratmıştı. Biz albümü daha çok Marvin Gaye/Beach Boys çizgisinde bir albüm zannediyorduk, ama Güney işi dediler. İnsan garipsiyor tabii... İnsanlar Neil Young'a da Güney işi diyor, ama adam Kanadalı ve Los Angeles'ta yaşıyor!

Seattle ya da Pacific Northwest kategorisinde dahi değilsiniz siz. Kendinizi bölgesel bir grup olarak görüyor musunuz, yoksa coğrafya tamamen tesadüf mü?

Coğrafya giderek önemini yitiriyor. Yirmi yıl önce kimse turnesine Seattle'ı dahil etmezdi, bölgesel müzikler çok daha izoleydi. Bugünse her şey gibi müzik dünyası da çok daha global ve birbirine yakın.

İngiltere'de hemen popüler oldunuz, ama Amerika'da bu vakit aldı. Neden?

Tuhaf bir durum. Belki de Britanya'daki müziklere olan sevgimizdendir. Britanya folkunun dilini, deyişlerini, havasını her zaman Amerika'daki folka tercih etmişimdir. Hepten o döneme gidelim, Rönesans kıyafetleri giyelim demiyorum, ama o eski şarkılarda, sound'larda, sözlerinde bir güç var.

Britanya'da geçirdiğiniz günler hayallerinize uydu mu?

Elbette, çok hoşuma gitti. Bir konser öncesinde bir takım kızlar gelip "İngiltere ne boktan bir yer, değil mi" diye sormuştu. Biz "hayır, en güzel yer burası" deyince uzaylıymışız gibi bakmışlardı yüzümüze.

"Your Protector", "White Winter Hymnal" gibi şarkılarınızda sanki bir spagetti western havası var. Ennio Morricone'den hiç etkilendiniz mi?

Çok. Film müziklerini çok severiz. Zaten ben genellikle ya saf film müziği dinlerim ya da Bob Dylan, Joni Mitchell gibi söz ağırlıklı şarkılara takılırım.

Bir defasında yaptığınız müziğin ilham kaynakları arasında ilkgençliğinizde dinlediğiniz anne-babanızın plak koleksiyonunu saymıştınız. O müziklere karşı çıktığınız bir dönem olmadı mı hiç?

Bilmem, belki bazılarına... Steely Dan'i hiç özellikle sevmedim mesela. O yaşıma geldiğimde '60'lar artık isyan edilemeyecek, karşı çıkılamayacak kadar uzakta kalmıştı. Şimdi artık tek tek ağaçları aşıp ormanı görebiliyoruz galiba. Bizim ebeveynler de zaten bize pek bir şey dikte etmediler, bizi serbest bıraktılar. Benim babam bir müzisyen ve bir emekçi, ama bizi sanatçı olmaya filan da zorlamadı. Benim karşı çıktığım genellikle punk plaklarıydı, ben lisedeyken bunlar bayağı ticarî bir hal almıştı. The Clash'in "London Calling"i en sevdiğim plaklardan biriydi ama. Crosby Stills Nash & Young'da mesela, fazlasıyla şişkin ve yabancılaştırıcı, pürüzsüz bir taraf var. Bir şeyler yanlış onların müziğinde. Daha sonra gelen müziklerin onlara neden tepki duyduğunu anlayabiliyorum, ama müziklerinin barındırdığı iyi şeyleri de görebiliyorum.

Albüm kapağında Baba Brueghel'in "Felemenkçe Deyimler ve Atasözleri" tablosundan kesit var...

Resim hakkında pek bilgim yoktur, ama Bosch ve Brueghel'i seviyorum, özellikle de Brueghel'in bu resmini. Tablonun aslını göremedim, Almanya'da bir müzede. Resmin geneline baktığınızda, pastoral, idilik bir köy manzarası görüyorsunuz. Ama yakından baktığınızda, detayları incelediğinizde akıl durdurucu, uçuk sahneler var. Bir yandan pastoral, ama diğer yandan pis bir şeyler dönüyor ortamda. Bu tabloyu çok farklı düzeylerde okumak mümkün, en çok hoşuma giden yanlarından biri de bu. Brueghel ve Bosch o dönemlerden bildiğim iki ressam. Bosch ayrı bir acayip adam tabii. LSD bulunmadan önce LSD çekmiş gibi adam.

Britanya folkunun dilini, deyişlerini, havasını her zaman Amerika'daki folka tercih etmişimdir. Rönesans kıyafetleri giyelim demiyorum, ama o eski şarkılarda bir güç var.

Amerikan başkanlık seçimlerine ne diyorsunuz?

Bana hâlâ bir rüya gibi geliyor. Turneye çıkmadan önce oyumuzu kullanmıştık, oylar sayılırken Londra'daydık. Fantastik bir bilgisayar oyunu izler gibiydik. Sekiz yılın ardından kinizm ve hile üzerine kurulu olmayan bir Amerikan politik düzeni nasıl varolacak, bilemiyorum. Obama'ya gelince, iyimserim, ama ihtiyatlı yaklaşıyorum. Beyaz Saray'ın web sitesini Facebook gibi bir sosyal ağa dönüştürmesi de gayet hoş bir hareket.

Bu sene başka bir haber dikkatinizi çekti mi?

Mars'a inme olayları beni bayağı sardı. Turnede aklım fikrim bu operasyondaydı, sürekli bakıyordum su gibi bir şeyler buldular mı diye. Bir hayat kurulsa ben aynen atlar giderdim Mars'a, sen gitmez miydin?

2009 için bir kehanetiniz var mı?

Amerikan otomobil endüstrisi batacak. Ama yeni Fleet Foxes albümü de elinizde olacak. Yani durum o kadar da kötü değil.

Çeviren: ***Ogan Güner - Merve Erol***

Radyoların cızırtılı yayınlarla minibüslerin içindeki milyonlara seslendiği, Unkapanı'nın en bereketli zamanlarında çıkardığı kasetlerle girmediği ev, sokak ve semtin kalmadığı zamanlardan baki kalan Ali Tekintüre şarkıları, Fairuz Derin Bulut'un genç soundu, diri nefesi ve modern duyguları eliyle günümüze aktarılıyor.

Fairuz Derin Bulut, arabeskin görüntüde değil gönüllerdeki itibarını açık hüviyetli bir rock ve arabesk gönüllüsü olarak iade ediyor. Emaneten değil, sahiplik duygusuyla ve büyük bir inançla...

Murat Beşer

1. ACI GERÇEKLER
2. KALBİNİ MAHŞERE GÖTÜR
3. SEN AFFETSEN BEN AFFETMEM
4. BENİM İÇİN ÜZÜLME
5. TOPRAKTAN BEDENE
6. CANIM DEDİKLERİM
7. GÜLDÜR YÜZÜMÜ
8. BÜYÜK AŞKIMIZ
9. SENİ YAKACAKLAR
10. SENDEN VAZGEÇMEM

www.fairuzderinbulut.net **www.myspace.com/fairuzderinbulut**

Doublemoon bir pozitif titreşimdir.
Oba Sok. Kavala Apt. No:1/434433 Cihangir/ IST
T: 0 212 334 01 00 www.doublemoon.com.tr
info@doublemoon.com.tr
℗+© 2008 Pozitif Müzik Yapım. Tüm hakları saklıdır.

Dağıtım: Esen Satış ve Pazarlama
T: (+90) 212 512 99 00

DOUBLEMOON
www.doublemoon.com.tr

Animal Collective

Böyle grup dünya müziğine vallahi bir daha zor gelir. Boşa koysanız dolmaz, doluya koysanız almaz, rock değil, elektronik değil, gürültüsü bol, ritmi, melodisi az, e tabii pop hiç değil, ama popüler. Ayrıca, hiçbir albümleri birbirine benzemiyor, ama her birine bir alışan bir daha bırakamıyor. Son albümleri "Merriweather Post Pavilion" tezahüratları almaya başladı bile. Guardian ve The Quietus'tan naklen...

ELEKTRİKLİ NATÜRALİZM

"Merriweather Post Pavilion", sizin memlekette bir açıkhava konser salonunun ismi. Bunun dışında özel bir anlamı var mı?

David Portner (Avey Tare): Büyürken benim kadar orada konser izleyen biri olmamıştır herhalde. Ama albümün adının konser salonuyla pek bir alâkası yok. Telaffuzu güzel bir defa. Maryland'deyken Brian ve ben, arkadaşların arka bahçelerinde oturup açık havada şarkı dinlerdik. Albümün adı bana biraz da bunu çağrıştırıyor: Dışarıda, insanlarla birlikte oturup müziği yaşamak.

Bunun müziğinize yansıdığını düşünüyor musunuz?

Brian Weitz (Geologist): Şehir çocukları değiliz. Büyüdüğümüz yere hiç grup gelmezdi, rock konserleri olmazdı pek. Yine de "kendin pişir kendin ye" usûlü bir cemaatin içinde büyümek, bizim gibi yeniyetmeler için güzeldi. Dışarda gezip tozmazdık, hava genelde fırtınalı olduğundan kendimizi bir yerlere kapatıp müzik yapardık. Dışarıdaki hava ise hayranlık uyandırıcıydı. Doğanın öngörülemezliği ve şiddeti... Son albümde bunu işlemeye çalıştık.

İlk izlenimler bunun en anlaşılır albümünüz olduğu yönünde...

Brian: Bunun kararını verebilmek çok güç. Çıkardığımız bütün albümlerin ardından birbiriyle tezat oluşturan yorumlar aldık. Bir önceki albümümüz "Strawberry Jam"i çıkardığımızda, bunun dinlemesi zor ve rahatsız edici bir albüm olduğunu düşünmüştük. Gelen tepkilerse albümün esrar koktuğu, rahatlatıcı olduğu ve çok sevildiği yönündeydi. Bu albümde de aynı şey, yine nasıl bir iş çıkardığımızdan emin değiliz. Kaydın kulağa acayip geldiğini düşündüğümüz zamanlar oldu. Şarkıları bütün unsurlarıyla değerlendirdiğimizde "Merriwether Post Pavilion"un yaptığımız en melodik iş olduğunu fark ettik. Kimileri vokalleri temiz ve ön planda olduğunu söylerken, kimileri daha geride ve silik buldu. Uzun lafın kısası, doğru bakış açısını kestirmek imkânsız gibi.

Albümü daha sade kılmak adına önkoşullar belirlediniz mi?

David: Kayıtlarda şansımız yaver gitti. Albümlerin prodüktörlük kısmında da parmağımız olduğu için neler ürettiğimizin hep bilincindeydik. Bunun yanında, beraber çalıştığımız insanlar da işin ehli kimselerdi. Bilgisayarla yapılan işlere karşı olduğum sanılmasın. Ama bence yaptığımız müziği bu hale getiren, içindeki canlı unsurlardır, bunlardan vazgeçmeye de niyetimiz yok. Biz öncelikli olarak bir canlı performans grubuyuz. Her ne kadar stüdyoda bulunmayı sevsek de, canlı çalabilmek için müzik üretiyoruz.

Brian: Canlı müzik yaptığımızda ortaya çıkan gürültülü veya sessiz anları seviyoruz. Bu seslerin sinyal seviyeleriyle oynayıp tornadan çıkmış hale getirmek kulağa çok hoş gelmiyor. Müziğin doğallık hissini verebilmesi mühim bir mesele.

David: Kayıtta beraber çalıştığımız mühendisler "yüksek ses savaşı" dediğimiz şeyin tam karşısında duruyorlar. Bugünlerde insanlar bir şarkıdan diğerine sıçrıyor, müziği bir nevi tüketiyor. Kimi ana akım ticarî radyoların çevresinde oluşan "düşünce okulları" da, manipüle edilmiş ve daha yüksek sesli müziğin insanlar üzerinde daha fazla etki yaratacağını, bir kulaktan girip diğerinden çıkan bütün o verilerin arasından yüksek seslilerin fark edileceğini savunuyorlar. Metallica'nın son albümünde bunu görmek mümkün. Lâkin bunun geri tepeceği de aşikâr. Sağda solda rastladığım kimi makalelerde, bu yüksek ses yarışmasından ötürü tam zıt yönde bir modanın başladığını okudum. Şanslıyız ki, bunun böyle olacağını öngören kişilerle çalışıyoruz.

Bilgisayarla yapılan işlere karşı değiliz, ama öncelikli olarak canlı performans grubuyuz. Her ne kadar stüdyoda bulunmayı sevsek de, canlı çalabilmek için müzik üretiyoruz.

Albümde lo-fi hissiyatın yanında senfonik bir hava da var...

David: Mutabakat sağladığımız şeylerin başında daha fazla akustik ses ve sample'ı ana malzeme olarak kullanmak vardı. "Strawberry Jam"de daha gevrek ve keskin bir sound yakalamak istemiştik. Uzun süredir akustik seslerden veya doğal ses kayıtlarından yararlanmıyorduk, önceki albümlerden daha doğal bir iş yapma fikri de kulağımıza hoş geldi. İki gitar-bir davulla müzik yapmaktansa, sample'lar kullanmaya başladık ve kısa sürede buna alıştık. Noah'nın kaydettiği davul sesleriyle oynayarak numuneler oluşturduk. Brian da dış dünyadan ve akustik çalgılardan sesler kaydetti. Nihayetinde yaptığımız iş, bu seslerin düzenlenmesinden ibaretti. Albümün verdiği senfonik hissiyat buradan geliyor olabilir.

Josh Dibb (Deakin) bu albümde neden yer almadı?

Brian: Daha "Strawberry Jam"i kaydettiğimiz sıralarda bunun olacağı belliydi. Bir yandan "Feels" turnesi, öte yandan "Strawberry Jam" kayıtları –epey yoğun bir dönemimizdi. Aramızda şiddetli şeyler yaşandı. Rusya'da turnede olduğumuz esnada Josh babasını kaybetti ve takip eden beş gün içinde kimse bize ulaşamadı. Hakikaten çok yoğun bir dönemdi ve galiba o da bir ara vermek istedi. Her şey karmakarışık hale gelmeye başlamıştı. Bunun üzerine çok konuşmadık, sadece bir süre evde kalmak istediğini söyledi Josh. David, Noah (Lennox / Panda Bear) ve bense müzik yapmaya devam etmek istiyorduk. Bir buçuk yıldır aynı şeyleri çalıyordu, "Strawberry Jam"i geride bırakmanın zamanı gelmişti. Biz de artık üç kişiyle çalabileceğimiz parçalar yazmaya karar verdik. Bu parçaların bir albüme dönüşmesi muhtemeldi ve Josh bunu sorun yapmayacağını söyledi.

Üç kişi çalışmak daha mı kolay oldu?

David: Josh son dönemde ruhsal sorunlar yaşadığı için, evet, daha kolaydı. Temiz hava almak gibiydi. Daha farklı şeyleri bir araya getirdiğimiz, daha farklı seslerle değişik deneyimlere daldığımız bir albümdü bu. Josh öncelikli olarak bir gitarist olduğundan –ki çok iyi bir gitaristtir– gitar sesine sıkışıp kalmıştık. Dolayısıyla onu kaybetmeyi elektro gitar kullanmadan müzik yapabilmek için bir fırsat olarak değerlendirdik.

Çeviren: ***V. Can Yazıcı***

ORTA KAT ŞUBAT PROGRAMI

03 / Proje : Chet Baker
04 / Yarabere / Kutu
05 / Bicycle Day
06 / Ars Longa / The Revolters
07 / Rumblefish
10 / Evo Trio
11 / Kuanta / Nekizm
12 / Opal / Osmanlı Tütün Rejisi
13 / Kim Ki O / Punkt
14 / Kupka / Yora
15 / Burn Her Letters /
Lost In Bazaar / Never Reach
17 / Metal Rules 2
18 / Nordik / Berkant Çelen
19 / Ekin Fil / OAK
20 / Pick-Up / Tripart
21 / Replikas
24 / Limbo
25 / Kara Güneş / Sultan Tunç &
Dub Kurtuluş Bandosu
26 / Kırkbinsinek / Ispanak
27 / Post Dial / Emre Özalp (DJ Set)
28 / Proudpilot / Lifelock/ Taratarama

Peyote

www.peyote.com.tr

Bedük

Herkes aynı klipten bahsediyor, gören görmeyene anlatıyor, bir gören bir daha görüyor. Bir düğün salonunda, bir "disko boy" almış mikrofonu eline, "otomatik, saybırsonik, elektronik" diye türkü söylüyor, gelin-damat ve misafirler çılgınca "dance" ediyor. VHS kasetli eski bir kamerayla, 1992 kafasıyla çekilen "gerçek olamayacak kadar gerçek" bu klip, Bedük'ün popüler kültürümüze bir armağanı. Üzerinde tartışılmayı fazlasıyla hak eden, taş gibi, bir o kadar da zarif bir armağan... İkinci albümü "Dance Revolution"ı yayınlayan Serhat Bedük'le müzikal geçmişinden "Automatik" klibine uzandık...

DİSKO KOLBASTI

İzzet Öz'le geçen gün Ankara'nın eski diskoteklerinden bahsettik. Acaba senin gençliğinin Ankara'sı nasıldı?

Serhat Bedük: Ben lojman kültürüyle büyüdüm. GATA lojmanlarındaydık babamın görevi dolayısıyla. Lojmanda top oynamak ve televizyonda yabancı müzik programlarındaki çukulata renkli sanatçı muhabbetlerini ya da çıktığı kadar MTV'yi seyretmek tek eğlencemizdi. Bir süre MTV'den sürekli VHS'ye klip çekimi durumum var... Ablam benden altı yaş büyük. Tam '80'lerin genci. Duvarda onun posterleriyle büyüdüm. Duran Duran, Metallica, Queen, Michael Jackson, Madonna... Dışarıya çıkıp mekânları görmeye başladığım zaman '95-'96 yılları. Bizde müzik kültürü çok kolay gelişti. Ankara'da yapacak bir şey yoktu, biz de toplanıp müzik yapıyorduk.

Nerelere giderdiniz?

Nickys vardı, sert rock müzik çalardı. Biz bazen içinde, bazen karşı duvarın köşesinde otururduk. Roadhouse, A Bar, Manhattan... Gruplar kurmaya başladığımızda, Gölge ve Limon'la Sakarya patladı. Hep rock ağırlıklı yerler.

Dans etmeye gittiğin bir yer yok muydu?

Airport diye bir disko hatırlıyorum, ama hayatımda hiç dans yoktu ki. Kafadan rock vardı. Liseden sonra saç uzattım, belime kadar gelirdi.

Koca bir herifsin, kel kafalısın, hacı gibi sakalın var, türkücü gibi beyaz takım giyiyorsun, ayağında lastik ayakkabı, İngilizce dans müziği yapıyorsun ve ismin Bedük!

Dans ne zaman girdi hayatına?

'99-2000 yıllarında Bodrum'a falan gittiğimizde, dans edilen mekânlara kaçmaya başladım. Bütün arkadaşlarım rock'çıydı. Bendeki gelişim şöyle oldu galiba: Önce sert metalle başlıyorsun, hafiften rock'a, grunge'a gidiyorsun, çevrede blues'la tanışıyorsun, blues caza daha yakın olduğu için hafiften caza kaymaya başlıyorsun, ama caz ağır gelince jazzy house'u keşfediyorsun. Böylece hem caz ve blues'un ufak nüanslarını yakalayabiliyorsun, hem de sana enerji veriyor. Oradan yavaş yavaş elektronik dans müziği hayatına giriyor.

Rock'çuyken dans müzikleriyle dalga geçmez miydin?

Hem de nasıl! Aslında popla dalga geçerdik. Ablamın dinledikleriyle bile dalga geçtiğimi hatırlıyorum.

O dönemki arkadaşların şaşırıyor mu şimdiki bu haline?

Ben arkadaşlarım arasında en popülist olanıydım. Tahmin ediyorlardı herhalde. *(gülüyor)*

Nasıl bir aileydi sizinki? Müzikli mi?

Normal bir aile. Babam doktor, annem öğretmen. Ailesi plak biriktiren biri değilim. Müzikle alâkaları pek yoktur. "İlk Led Zeppelin'i bana annem dinletmişti" gibi bir durumum yok. *(gülüyor)* İkisinin de sesleri fena değildir. Daha çok Türk sanat müziği dinlerlerdi. Sanat müziğinden hiç anlamam, ama duyduğum zaman hoşuma gider. Bedük'lerden ud çalanlar, sanat müziği bestecileri vardır...

Ya ablan? Hâlâ müzik dinliyor mu?

İç mimar, şimdi Mimar Sinan'da hoca. Hâlâ iyi müzik dinliyor. İlk albümüm "Even Beter"da bayağı vokali var. Evde gitar çalıp şarkı söyleyen bir ablaydı.

Aile nereli?

Siirtliyiz, babamların kökeni Arap.

20→

Annemler İzmirli, Boşnak kökenli.

Bedük ne demek?

Çağatay Türkçesinde "büyük" demek.

Saffet Arıkan Bedük Siirt milletvekili miydi?

Çeşitli vilayetlerde, Ankara'da, Malatya'da valilik, sonra Emniyet genel müdürlüğü yaptı, DYP'den Ankara milletvekili oldu. Babamın amcaoğludur, amcam sayılır. Çok severim.

Sağ siyaset, Bedük'lerde bir gelenek midir?

Yoo, bizde kimse kimseye karışmaz. Geniş bir sülaleyiz. Ama aşiret gibi değilizdir. Benim genelde apolitik bir duruşum vardır.

Apolitiklik aile geleneği mi?

O da değil. Bizde aile geleneği yok. *(gülüyor)* Mesela ablam politiktir. Sesini çıkartır.

İlk besteni ne zaman yaptın?

'95'te. Önce melodik death metal yapan Desecrate grubuna ritm gitarist olarak girdim, brutal böğürme vokali yapmaya başladım. Sonra Piranha, Juice, Porselen gibi gruplarda rock ve grunge çaldık. Benim bestelerimi çalmaya başladığımız ilk grup Porselen'di. Genelde, 2004'te çıkardığım albümün şarkılarıydı. *(Serhat adıyla çıkan "Nefes Almak Zor" başlıklı albüm)* O grupla Ankara'nın bütün barlarında çaldık: Manhattan, Sinema, Limon, Gölge, Saklıkent...

Ankaralı grupların artık pek çoğunu tanıyoruz. Onlarla çakışıyor muydunuz?

Seksendört'le, Manga'yla, Çilekeş'le tanışırız. Bizden önce Metropolis vardı, bizim başlangıcımız onların sonuna yetişti.

Yasemin Mori'yle aynı bölümde, Bilkent Grafik'te okumuşsunuz. Birlikte müzik yaptınız mı hiç?

O benden bir alt dönemdeydi. Muhabbetimiz vardı, konuşurduk, bizi dinlemeye gelirdi, ama o zamanlar Mori müzik yapmazdı ki.

Dans projesi olarak bugüne kadar bir sürü isim almışsın...

Evet, kendi kendime uydurduğum bir sürü ismim vardı: Danzee Bio, Sistamatik, Crimson Reed...

Crimson Reed deyince akla King Crimson'la Lou Reed geliyor. Bir alâkası var mı?

(gülüyor) Hiçbir alâkası yok. Fonetiği hoşuma gitti sadece... Crimson Reed'le Roxy'ye katıldım, finale kaldım, ama canlı grubum olmadığı için bir sonuç elde edemedim. Sistamatik'le 2006'da Miller Music Factory'ye katıldım ve dans kategorisinde birinci oldum. Bu kadar çok isimden sonra, işin daha samimi olması gerektiğini düşünüp Bedük'te karar kıldım. Danzee Bio ne demek ki? Çok saçma. Ama Bedük ismi daha çok yadırgandı. Batıya dönük bir şeyler yaptığın zaman illa Crimson Reed gibi bir şeylere alışıldığı için, Bedük dediğimde "o ne lan?" oldu herkes.

Kolbastı global bir dans. Her şeyden var içinde. Karadeniz gelenekleri, hiphop... Martının uçuşundan, köpeğin hareketlerinden bir şey çıkarıyorlar.

Bedük ismiyle dans müziği arasında ciddi bir kontrast var ve o kontrastı benimsedin herhalde.

Evet, benim yaptığım her şey kontrast üstüne. Koca bir herifsin, kel kafalısın, hacı gibi sakalın var, türkücü gibi beyaz takım elbise giyiyorsun, ayağına lastik ayakkabı geçiriyorsun, İngilizce dans müziği yapıyorsun ve ismin Bedük!

Neden seviyorsun bu kontrastı?

Popüler kültür içinde başka bir şe-

ENİS BATUR

Mekik

Dönüş yolu uzun sayılmaz, bu nedenle de, bir yılan gibi kıvrıla kıvrıla, uzatabilirim onu. Topografyanın bir yüzündedir Coğrafya, sırtını Zaman oluşturur, işler. Yıllardır, iki tarafta dokuyorum.
Gitgide büyüyen kapkara bir ağız hızla yaklaşıyor karşıdan.

E. B.

Norgunk Yayıncılık
Şehit Erdoğan İban Sokak C/8 Akatlar / İstanbul
T. 0212 351 48 38 / F. 0212 351 83 24
www.norgunk.com / info@norgunk.com

"Automatik" klibinde VHS günlerinin naifliğine göz kırpan Bedük'ün en sevdiği filmlerden biri, New York'ta köhne bir video dükkânını emlak baronlarına yedirmemek için savaşan mahallelilerin anlatıldığı, Michel Gondry imzalı "Be Kind Rewind" (Geri Sar)

yi göstermek istiyorum: Öyle değil, böyle de olur! Batıdaki dans kültüründe, ta '60'lardan başlayan bir üst üste koyma durumu var. Taşlar birbirinin üstüne bine bine başka bir yerlere gidiyor, dallanıp budaklanıyor. Bizde öyle bir şey olmadığı için tepeden binmek gerekiyor. Benim albüme "devrim" ("Dance Revolution") deme sebebim de bu. Kendi hareket alanımı oluşturmalıyım. Türkiye'de yapılan alternatif müzikte bir geleneğin devamlılığı yok. Herkes kendi yolunu hasbelkader oluşturuyor. Dünyadaki muadillerimden farklı olarak yaptığım başka şeyler de var: Besteden kayıtlara kadar her şeyi kendim yapıyorum ve normalde canlı yapılmayan dans müziğini ben canlı icra ediyorum. Normalde bir DJ'le sahneye çıkıp yapılabilecek bir müzik benimki. Ama duruş olarak da bütün amaç '70'lerdeki, '80'lerdeki eğlence kültürünü bu zamana getirmek. Sahneden bir adamın "şimdi ne dinlemek istersiniz?" demesi dans müziğinde artık unutuldu. Kulüpte, sahnedeki adamın seyirciye bakmadan plak döndürmesine alıştılar 15 senedir. Halbuki biz insanca bir ilişki kuruyoruz. Bakabilecekleri, ilişki kurabilecekleri bir şey veriyoruz. Kool & The Gang, Bee Gees ne yaptıysa, onu geri getirmek istiyorum.

Sever misin Bee Gees'i? "Saturday Night Fever"ı?

Bayılırım, ilk '90'lı yıllarda seyrettim, geçen sene gene seyrettim, bundan üç ay önce DVD'sini aldım, bir daha seyrettim. Nefis bir film, çünkü çok güzel eğleniyorlar. Kimse kasılmıyor, herkes dans ediyor.

Rock kulüplerinde söylerken herkes kasılır mıydı? Dans sahnesinde olup da orada olmayan ne var?

Kalça sallamak, omuz sallamak. Grunge'da kalça yok abi. *(gülüyor)*

U2 "Pop" albümünü yaptığında The Edge "rock'a Elvis'in kalçasını geri getiriyoruz" demişti.

Ne güzel! Franz Ferdinand da aynı şeyi yapıyor. Benim yaptığım müzikte kaygı yok. Tek kaygı eğlence kaygısı. Ve medenî müzik kaygısı. Rock'ta sosyal sorumluluklar giriyor işin içine. Tamam, çok iyi bir şey, ama başka bir şey. Rock'ta idealizm var, daha karanlık bir taraf var. Benim müziğim pespembe. Zaten bu kadar dert varken, ben bunları sahneye taşırsam müzik yapmamın anlamı kalmaz diye düşünüyorum.

'70'lerin sonlarında New York'a, Studio 54'e takılmak ister miydin?

İstemez miyim! Ama orada işin içinde bol bol uyuşturucu var. Ben o tarz bir insan olmadım...

Mojo dergisi "Saturday Night Fever" filmiyle ilgili dosyasına "Sex, drugs & mirrorballs" başlığı koymuştu.

Çok iyiymiş... Hakikaten güzel zamanlarmış.

Şarkılarında sekse ne ölçüde yer var? Mesela "Hot Bitch" diye bir şarkı söylüyorsun yeni albümde.

"Şırfıntı" anlamında söylüyorum. Çok naif bir şarkı aslında. Şarkılara fazla seks unsuru katmam. "Bu dünyada seks satar" klişesini de kırmak istiyorum. Dünyada dans müziği sırf popo, meme ve drug'lar üzerine... '80'lerde bacak fetişi, file çoraplar falan vardı, '90'larda göğüs durumu oldu, 2000'lerde popo... Yeter, boğulduk...

Dans müziği gay dünyasında da el üstünde tutuluyor...

Gay'lerden bayağı fanım var. Önümüzdeki günlerde Amsterdam'da gay parade'da çıkacağız. Söylendiği kadarıyla, orada ilk "straight" olarak ben çıkıyorum. Tek "live" grup biziz ve ana sahne Paradiso'da çalacağız.

Sahneden "şimdi ne dinlemek istersiniz?" demek dans müziğinde unutuldu. Seyirciye bakmadan plak döndürmeye alıştılar 15 senedir. Biz insanca bir ilişki kuruyoruz.

Dans müziği yapıyorsun, ama şarkı anlayışına sadıksın. Senin şarkıların akustik gitarla çalınabilir, mırıldanılabilir.

Benimki popüler, "mainstream" dans. Sahnede canlı çalabilmek için öyle olması gerekiyor zaten. 2000'den beri adam gibi dışarı çıkan bir adam değilim, çünkü hiçbir yerde istediğim gibi eğlence yoktu. Neyi eksik görüyorsam, onu yaptım.

Bir gece dışarı çıkacaksın. Bir rave ortamı var, bir de rock bar var. Hangisine gidersin?

Rock bara giderim. Teknoyu, trance'i falan hiç sevmem, anlamam. Elektronik müzik meraklısı hiç olmadım. Kendimden geçeyim, aynı ritm yarım saat boyunca tekrarlansın, hiç böyle zevklerim olmadı.

Kanaltürk'te, "Berrin'le Gecenin Rengi"nde "Orhan Gencebay mı, DJ Tiesto mu?" sorusuna "Orhan Gencebay" cevabını verdin.

Tabii ki Orhan Gencebay. Çok net. DJ Tiesto'dan nefret ederim.

DJ Tiesto'dan nefret ettiğin için mi, yoksa Orhan Gencebay'da bir şey bulduğun için mi?

Orhan Gencebay'da zaten çok şey bulurum. "Orhan Gencebay mı, Jamiroquai mı" dese, "Jamiroquai" derdim. *(gülüyor)*

Şarkılı dans müziğinde de farklı anlayışlar var. Bir yanda Marc Almond, Pet Shop Boys gibi derdi olan, ciddi müzisyenler, diğer yanda "I'm too sexy"yi söyleyen Right Said Fred gibileri...

Ben "I'm too sexy for my shirt"üm. *(gülüyor)* Hayatımız zaten ciddi. Biraz medenî, ama gayrıciddi şeylere ihtiyacımız var. Gayrıciddiyet ile sululuk arasında da bir sınır var. Bence "I'm too sexy for my shirt" sulu-

luğa gitmez, tıpkı "If you wanna ride, don't ride the white horse" *(Laid Back'in şarkısı)* gibi... Biraz gerçeklikten çıkartacak bir şeyler vermek istiyorum insanlara. Çaldığımız yere girdiğinde, kendi hayatından bambaşka bir yere geldiğini anlaması gerekiyor. İsimsiz Dans Etmek İsteyenler Kulübü haline gelmesi gerekiyor oranın... Bu arada, Marc Almond severim, ama Pet Shop Boys'u hiç sevmem, herifin ses renginden dolayı. Ayrıca ben meselelerden bahseden müzikleri de severim. Rage Against The Machine, Sepultura hastasıyım.

Bir keresinde Bob Dylan söylemişsin.

Evet, Filmekimi'nde bir partide, Dave Matthews Band cover'ıyla "All Along The Watchtower"ı söylemiştim.

Serhat adıyla çıkardığın albümdeki "Son Sigaram" çok ilginç parça. Şimdiki müziğinle alâkası olmadığı gibi, o albümün genel havasından da farklı bir yerde duruyor.

Güzel şarkıdır, eşime yazmıştım. Sevgiliyi sigarayla bağdaştıran bir şarkı. "Son sigaramsın veremem ellere / Çekmeye kıyamam içime / Ben yanmışım yakamam seni de".

Aşık edebiyatı gibi... Bu yoldan ilerlemeyi hiç düşünmüyor musun?

Yok, geçti benden artık. *(gülüyor)* Arada sırada öyle şarkılar çıkıyor, ama yapsam da başkasına veririm, kendim söylemem.

Genellikle İngilizce yazıyorsun, ama Türkçen güçlü.

Çok dikkat ediyorum çünkü. İngilizce lehçesiyle Türkçe söz yazmaktan nefret ediyorum. D'leri T gibi söyleyenler var ya. "Aslında ben Ortadoğu ülkesinde yaşamıyorum" ezikliğiyle yapılan şarkılar onlar. *(gülüyor)* Türkçe işin içine girdiğinde, sözlerimin yapısı da değişiyor. "Even Beter"da "Ters" diye bir parça var, bir mesele anlatıyor. Türkçe parçalarımda bir mesele anlatmak durumunda kalıyorum, "hadi bebeğim, dans edelim" şeklinde sözleri Türkçeye yakıştıramıyorum. İngilizcede öyle sözleri yazarım, hem de pis yazarım. *(gülüyor)* Türkçe edebiyatı çok derin buluyorum, ayıp etmek istemiyorum, "Ters"te olduğu gibi daha içsel şeylerden bahsediyorum. "Ayaklarımdan ta yukarı astım kendimi / böyle iyi geldi / her şey ters burdan bana / ama onlara bir ben ters geldim". Bu şarkıyı gitarla yazmıştım. Ama sahnede full gaz yürüyen bir şey yapmayı sevdiğim için, Türkçe söylediğim zaman o havanın farklılaştığını, düşmese de başka bir yere gittiğini görüyorum. O yüzden pek Türkçe söylemiyorum.

Televizyonda Hakan Taşıyan'dan "Gözün Sevem"i söyledin.

Bilirim o şarkıları. Arabesk severim. Hele yirmi tane yaylı girdiği zaman çok güzel oluyor. İbo'nun eski parçalarını, Orhan Gencebay'ı severim. Arabesk şarkılar da yapabilirim. "Son Sigaram"da arabeskimtrak durumlar var zaten.

Demin "yaptığım her şey kontrast üstüne" dedin. Kontrast meselesine geri dönelim ve "Automatik" klibini konuşalım.

O klip kontrastların dibine vurmuş hali. Yıllardır sentez sentez diye bağrılıyor, Doğuyla Batıyı bir potada eritelim deniyor, ama yolları hep yanlış görüyorum. Güm güm temponun üstüne ney konduğunda bu sentez olmuyor. "Automatik" klibinde global düşünüp yerel hareket etme durumu var. Sentez öyle olmaz, böyle olur. Benim problemim popüler müzik sektörüyle. Sektörün dayattığının yanlış olduğunu, benim işimin yükselmesi kanıtlıyor. Çünkü sektöre kalmış olsa benim albümüm asla çıkmayacaktı. Kendi çemberlerinin tamamiyle dışında bir iş. Benim işim yükseldiyse kulaktan kulağa yükseldi.

Benzer bir durum Hayko Cepkin'in ve Duman'ın da başına geldi.

Doğru söylüyorsun. Yenilikçi müzikler bunlar. Her ne kadar "tek derdim eğlence ve dans" desem de, böyle ideallerim var. Bu da bir tezat: Eğlendirmek için savaşıyorum. *(gülüyor)*

Sence nasıl bir klip bu?

Klipteki tezatın aslında tezat olmadığını göstermeye çalışıyoruz. Ben burada yaşıyorum, ama başka bir şey yapıyorum. "Avrupa Avrupa duy sesimizi" gibi, "Hadi Türkler bayrağı dikelim" gibi meselelerim yok. Klip fikri Murad Küçük'ten geldi. Bu onunla üçüncü klibim. Her seferinde, şarkıcı egosuyla ya da yönetmen egosuyla hereket etmeyen, şarkıya hizmet eden klipler çektik. Yaptığımız her işte klişeleri yok etme amacı var. Yandan bakmak, sağ gösterip sol vurmak...

Neden bir düğün salonu?

Hepimiz o ortamda büyüdük, ama hiçbirimiz böyle bir müzik dinlemedik oralarda. Belki masada kulaklıktan kendi istediğimiz müziği dinledik, sonra kalkıp halayımızı çektik, limonatalarımızı içtik.

Bu aslında tamamen yoktan var ettiğin bir şey değil. Düğünlerde bir zamanlar Santana çalınırdı, Anadolu'da pek çok rock grubu düğün salonunda prova yapıp akşam düğün müziği çalardı, ama punduna getirip araya Deep Purple sıkıştırırdı ve pekâlâ dans da edilirdi böyle şarkılarla...

Peki bu ne kadar zamandır yok? '80'lerin sonundan beridir yok bence bunlar. O zamanlardan beri bize bir eziklik getirildi. Komple o zamanlara gönderme yapan bir iş aslında bu klip.

Youtube'daki Derdiyoklar fırtınası hakkında ne düşünüyorsun?

Hiç seyretmedim, kim onlar?

'80'lerde Almanya'daki düğünlerde White Stripes misali elektro bağlama ve davulla Anadolu rock, kendi tabirleriyle disko folk çalan bir ikili. Bir ölçüde senin klibinle aynı ortam söz konusu.

Vay be, ne güzelmiş... Erkin Koray, Moğollar, Barış Manço, Orhan Gencebay, Üç Hürel, Ersen ve Dadaşlar bir zamanlar nefis müzikler yapıyordu. Şimdi kaldı mı öyle müzikler?

Klibin çekimleri nasıl bir maceraydı? Kim onlar?

Bayrampaşa'da Yeni Gönül Düğün Salonu'na gittik, çektik. 150 kişilik bir ekipti. Hem oyuncular var, hem Bayrampaşa halkı var, bir de Myspace'ten fanlar var... Herkes fıstık gibi oynadı. Ayrıca Karadeniz Teknik Üniversitesi kolbastı ekibini getirttik.

Youtube'da kolbastı videoları da kol geziyor!..

Bronx'tan, Los Angeles'tan arka sokaklardan gençler bir urban dans çıkarır, sonra bütün dünyaya yayılır. Tıpkı krump gibi... Kolbastı da öyle bir dans bence. Global bir dans. Her şeyden var içinde. Karadeniz gelenekleri, hiphop... Martının uçuşundan bir hareket çıkarıyorlar, köpeğin hareketlerinden bir şey çıkarıyorlar. Benim şarkılarımda da kolbastı yapılıyor işte.

Sen de kolbastı oynuyor musun?

Yapamıyorum. Ben oynayınca direkt misket oluyor. *(gülüyor)* Bence kolbastı punk'a da gider. Figürler acayip: Birbirlerine meydan okuyorlar, biri köpek gibi yürüyüp kumunu öbürünün üstüne atıyor, işiyor gibi yapıyor. Biri yere yatıyor, öbürü ona kalp masajı yapıyor. Klipte de var: Biri birini tokatlıyor gibi yapıyor, yere düşüyor, poposunun üstünde zıplaya zıplaya geri gidiyor, sonra takla atıp ayağa kalkıyor. Çok acayip.

Kontrastın gücünü arttıran, senin varoluş öykünü tamamlayan bir klip. Kim olduğun ve ne istediğin galiba bu sayede iyice anlaşıldı.

Çok iyi bir tespit. Benim meselem şimdi anlaşıldı.

Fanlarının arasında, seni İngilizce, modern, Batılı bir müzik yaptığın için dinleyen, düğün gibi ortamlardan fellik fellik kaçan tipler yok mudur?

Belki öylelerinin beyninde açılmalar olmuştur, bu da çok güzel bir şey. Evet, o tarz fanlarım var, ama onlardan bile kötü tepki almadım. Demek ki kapılar açılıyor.

Genelde nasıl tepkiler alıyorsun?

"Better Than My Baby" parçasına, "Fight Club"a gönderme, film gibi klip çektik, o da çok beğenilmişti, ama bu onu aştı.

"Fight Club"ı sever misin?

Beş-on kere seyretmişimdir. "Saturday Night Fever"la denktir.

"Fight Club"da seni ne çekiyor?

Genel felsefesi: Edindiklerin, bir süre sonra seni edinmeye başlar!

Finalini beğenir misin?

Finalinden hiçbir şey anlamıyorum. *(gülüyor)* O herif ölüyor mu, ölmüyor mu, n'oluyor? Muallakta kalan bir final, ama çok güzel. Şarkı da *(Pixies'den "Where Is My Mind")* çok iyi...

Normal bir düğün orkestrasının yarattığı eğlenceyle senin konserlerindeki ortam arasında bir paralellik kuruyor musun?

Bence farklı, çünkü beklentiler de farklı. Düğünde sadece eğlenmene bakarsın. Benim konserlerimde müzikten haz alma durumu ve kendini bir ortama ait hissetme arzusu var. Sadece "kopalım abi" durumundan ibaret değil. Sahnede çok fazla gönderme yapıyorum, insanlar o göndermeleri yakalamaya çalışıyor. Elvis'e atıfta bulunan bir hareketten tut da, Chromeo'dan bir gitar riff'ine kadar pek çok şey giriyor işin içine. Seyircinin bunların farkına varması çok güzel. Bana zaten donanımlı adam geliyor.

Rock'çular geliyor mu?

Bayağı gelen var. Hayko'nun fanlarından bana çok gelen oluyor.

Senin fanlarından Hayko'ya giden var mıdır?

Vardır herhalde. Ben olsam giderdim. *(gülüyor)* Benim müziğin altyapısı sert müziğe yatkındır. "Automatik" de öyledir aslında. Run DMC'ye bol gönderme vardır.

Punk gibi de geliyor, hatta punk-funk'çı Rick James'i akla getiriyor.

Ona bayılırım. Sahnede de söylüyoruz "Superfreak"i.

Başka hangi cover'lar var?

Franz Ferdinand'dan "This Fffire" ve "Take Me Out" çalıyoruz, direkt Bedük'e döndürerek... Jamiroquai, Chemical Brothers, Bee Gees'ten "Stayin' Alive" çalıyoruz. Kings Of Convenience'dan "I'd Rather Dance With You"yu hazırlıyoruz şimdi. Konserlerde hep şunu söylerim: "Gören görmeyene, bilen bilmeyene anlatsın. Bu gece Bedük buradaydı ve dibiniz düşene kadar eğlendiniz."

Sırf senin müziğini dinleyerek hayat geçer mi?

Geçmez. Valla geçmez. *(gülüyor)* İnsanları başka bir dünyaya götürürüm, ama karınlarını doyuramam.

Güm güm temponun üstüne ney konduğunda bu sentez olmuyor. "Automatik" klibinde global düşünüp yerel hareket etme durumu var. Sentez öyle olmaz, böyle olur.

Söyleşi: ***Derya Bengi***

Pink Floyd

Hiç kapanmayan Pink Floyd defterine taze söyleşilerle yeni sayfalar ilave etme zamanı... Son dönemlerde yitirdiğimiz Syd Barrett ve Richard Wright'ı da bir nebze anmış oluruz böylece... Uncut dergisi geleneksel soruşturmasını yapmış, rock ünlülerine ve Floyd çevresinden simalara mikrofon tutarak en güzel 30 Floyd şarkısını belirlemiş. Doğrusu, kıyak liste. Ancak muhalefet şerhimiz var: Hani nerede "Animals" ve "Final Cut"tan şarkılar?

30 ECHOES
(Meddle, 1971)

John Leckie: *("Meddle" ve "Wish You Were Here"ın ses mühendisi)* Gitarlarla klavyenin paslaşmasına bayılıyorum. Aslında bir klavye parçası bu, akorların akışı klasik Floyd tarzı. 1971'in ilk günlerinde kaydedilmeye başlandı, ilk kayıt "Hiç" diye adlandırıldı, üç ayda "Hiç-20"ye kadar geldik. Sonra kesip biçip tek parça haline getirdiler. Ve canlı çalmaya başladılar. Konserlerde seyircilere doğaçlama gibi geliyordu, Floyd doğaçlamacı değildi. Örneğin Soft Machine gibi cazcı değillerdi. Floyd parçaları çok prova edilmiş, sıkı örülmüş işlerdir.

29 MONEY
(Dark Side Of The Moon, 1973)

Andy Fairweather-Low: *(Amen Corner'ın basçısı)* 1967'de Jimi Hendrix, Floyd, The Move, The Nice'ı bir araya getiren turnede Amen Corner olarak biz de vardık. Kim bilir kaç gece, onları dinlerken hep şöyle dedim: Backbeat nerede? 1984'ten beri Roger'la (Waters) çalıyorum ve onunla her çalışımda ne denli büyük bir şarkı yazarı olduğunu idrak ediyorum. "Money"deki riff ne öyle! Temposu 7/4. Ve o tempoda söylüyorlar. Roger'ın müthiş marifetlerinden biri de müziğe gündelik hayattan sesler koymaktır. O sesler müziğin temelinin bir parçası haline geliyor.

28 GREEN IS THE COLOR
("More" Soundtrack, 1969)

Wayne Coyne: *(Flaming Lips)* 1980'lerin ortalarında Amerika'nın dört bir yanına turneye çıkıyorduk. Her gittiğimiz yerde damardan saykodelik tipler bize çeşitli hediyeler veriyordu. Asit, mantar, esrar ve plaklar... O tiplerden biri bize bir kutu korsan baskı Pink Floyd plağı vermişti. "Green Is The Color"ın versiyonları içinde benim favorim, arka kapağında yaralı bir elin fotoğrafı olduğu korsan baskı double albümdeki versiyon. Parça ilerledikçe müzik hızlanır ama, bütüncül etkisi yumuşak bir "günbatımında-kumsalda-ölüm" havasıdır. "Green Is The Color" çok renkli, soyut, varoluşçu bir mantra.

27 IF
(Atom Heart Mother, 1970)

Ron Geesin: *("Atom Heart Mother"ın aranjörü)* "If" Roger Waters'ın kişiliği hakkında önemli ipuçları veriyor. "Atom Heart Mother" döneminde Roger'la çok yakındık, sonra ayrı düştük. "If" bir tür terapi. Roger dost canlısıdır, ama dostlukları yürütmekte başarısızdır. "Atom Heart Mother" döneminde, gruptan ayrılmak istediğini söyleyip duruyordu. Ben de ona "yakınmayı bırak, çaresine bak" diyordum. Bu parçanın ilk adı "Epic"ti, melodilerini ben yazdım.

Pink Floyd'un müziği klasiktir ve yaratıldığı zamanı aşan bir vasfa sahiptir. Bu gezegende insanoğlu varolduğu sürece Pink Floyd dinlenecektir.

26 TIME
(Dark Side Of The Moon)

Patterson Hood: *(Drive-by Truckers)* "Dark Side"ı ilk dinlediğimde başka bir gezegenin müziği gibi gelmişti. Haftasonlarında, sırf bu albümü

gönlümce dinlemek için amcamın çiftliğine gider, sesi sonuna kadar açardım. “Time”ın o rüyamsı haline, hipnotik etkisine bayılırdım. Punk rock’un patlayışına kadar Pink Floyd müridiydim. Benim gitarımın önde olduğu Drive-by Truckers parçalarında, Gilmour’un etkisi hissedilir. Onun gitarı esin kaynağımdır.

25 FAT OLD SUN
(Atom Heart Mother)

Geoff Hoon: *(İngiltere Hazine müsteşarı)* “Fat Old Sun”, Pink Floyd’un ilk zamanlarını, Cambridge günlerini temsil ediyor. Usul usul giden, bir hayli folk esintili bir parça. Finaldeki gitar solo muazzam. Onları ilk defa 1972’de Leicester’da seyrettim. Konserin ilk yarısı, sadece “Dark Side Of The Moon”du. Harikulâde bir konserdi. Sonradan stadyumlarda çalmaya başladıklarında o heyecan azaldı.

24 CHAPTER 24
(The Piper At The Gates Of Dawn, 1967)

John Hopkins: *(‘60’larda Pink Floyd’un da çaldığı UFO kulübünün kurucularından)* “Chapter 24”, döngüsel anlatımıyla ve müthiş melodisiyle spiritüel bir parça. Syd’in zirvesi. Ayrıca “I Ching”in *(Çin'in kadim “Başkalaşımlar Kitabı”)* ilk müzikal versiyonu. 1966’da, London Free School’da bir avuç insana çalmışlardı, çok kısa zamanda geniş bir fan kitlesi oluştu ve günbegün büyüdü. Acayip bir cazibeleri vardı. Doğaçlamaları tam sınırdaydı: “Sound” ve “noise” arasındaki değil, melodiyle melodik olmayan arasındaki sınırdı bu.

23 BRAIN DAMAGE
(Dark Side Of The Moon)

Jarvis Cocker: *(Pulp)* “Dark Side”ı ilk kez bizim bebek bakıcısının sayesinde dinledim. Yanında getirir ve çalardı. “Brain Damage”ın sözleri ödümü koparmıştı. İşin tuhafı, albümün tamamını bizzat satın aldığımda dinledim, çünkü bizim bakıcının plağı arızalıydı, iki yüzün de ilk parçaları dinlenemiyordu. Dolayısıyla “Speak To Me” ve “Breathe” gibi parçaları sonradan keşfettim. Her şeyiyle derin bir albüm olduğunu düşünmüştüm. Fakat zamanla pek de öyle olmadığını farkettim. Sözler biraz ilkokul seviyesi, bunu sanırım Roger Waters da kabul etmişti. Albümle birlikte iki de poster veriyorlardı, bunlardan birinde masmavi bir piramidin etrafında pembe noktalar uçuşuyordu. Bunun Pink Floyd’un ta kendisi olduğunu düşünmüştüm.

22 HIGH HOPES
(The Division Bell, 1994)

Bob Ezrin: *(“The Wall” ve “The Division Bell” in prodüktörü)* Roger’ın ayrılması, Pink Floyd’un bittiği anlamına gelmiyordu. “The Divison Bell”le bunu kanıtladılar. Kayıt süreci “The Wall”a kıyasla çok daha az gerilimliydi. Noel tatilinden dönüşümüzde Dave (Gilmour) bize “High Hopes”u çaldı. Üzerinde çalıştığımız bir parça değildi. Müthiş bir sıcaklığı vardı. Dave bir çırpıda yazmıştı, sadece iki günde. “High Hopes”, bu abümün en güzel parçası. Baştan aşağı Dave. Birkaç renkli unsurla bezenmiş yüksek kontrastlı bir müzikal tablo. Ve çok İngiliz. Floyd’un en iyi hali, en İngiliz halidir. Bazen neredeyse Dickens gibiler. “High Hopes”ta da öyleler.

21 ONE OF THESE DAYS
(Meddle)

Jeff Dexter: *(UFO’nun DJ’i ve organizatör)* Hakiki bir asit uçuşu. Girizgâhtaki bas gökgürültüsü gibi. Ve Dave’in harikulâde süzülüşü. Floyd, bu parçayı Roland Petit’nin balesi *(1973’te, Paris’te sahnelendi)* için yazmıştı. Bu projede yer almak hayatımın en büyük deneyimlerindendi. Eski bir balet olarak Floyd’la birlikte Paris’e gitmek ve “One Of These Days”in sahnelenmesine tanık olmak müthiş bir hadiseydi. “Money”i de çok severim, hatta onu single olarak yayınlamaları sayemde olmuştur. Tuhaf temposundan ötürü “Money”e pek güvenemiyorlardı. İlk kayıt elime geçtiğinde Roundhouse’ta çaldım ve sonra Steve’e *(Rourke, Pink Floyd’un 1968-2003 arasında menajeri)* haber verdim, “gel bak” dedim. “Money”i çalınca millet maymuna dönüyordu, hayatımda gördüğüm en güzel dansı yapıyorlardı. “Bu büyük hit” demiştim Steve’e, ama aklı pek yatmamıştı. “Floyd’un en büyük işlerinden biri olacak” diye ısrar etmiştim. Haklı çıktım.

20 SEE SAW
(A Saucerful Of Secrets, 1968)

Robert Wyatt: Rick Wright’ın katkısı azımsanıyor. Klavesiyle bir uzay yarattı, içinde birçok şeyin cereyan ettiği bir atmosfer kurdu. “See Saw” harikulâde bir parça. Önce “See Saw”u, ardından benim o tarihten sonra yaptığım parçaları dinlerseniz, klavyenin mütevazı, fakat belirleyici rolünü farkedersiniz. Waters’la Gilmour’un yollarının ayrılması beni çok üzdü. Sevdiğiniz bir çiftin boşanması gibi, ikisini de seversiniz, fakat onlar bir arada olamaz. David (Gilmour) devdir, onun kendini adaması Pink Floyd’u kurtardı. Syd ayrıldığında grubu yeniden yarattı. O olmasaydı, Pink Floyd 1960’ların kült gruplarından biri olarak kalırdı. David, Pink Floyd’u kucakladı ve büyüyebilecek bir hale getirdi.

Roger’ın ayrılması, Floyd’un bittiği anlamına gelmiyordu. “Divison Bell”le bunu kanıtladılar. Floyd’un en iyi hali, en İngiliz halidir. Bazen neredeyse Dickens gibiler.

19 HAVE A CIGAR
(Wish You Were Here, 1975)

Bob Haris: *(DJ, sunucu)* “Have A Cigar” derhal aradan sıyrılan bir şarkı. Bunu kısmen Roy Harper’ın vokaline borçlu. Harper, Britanya müziğinin en sıradışı isimlerindendir. Onun sesi Floyd’u keskinleştiriyor. Açılıştaki gitar riff’i çok canlı bir groove temeli kuruyor, sözler sinik ve komik. O tarihte single yapmayı bırakmışlardı, ama “Have A Cigar” hâlâ beş dakikadan kısa, güçlü pop şarkıları yazabildiklerini gösteriyor. Uzun sololar ya da melodinin ve akor değişimlerinin gücünü gölgeleyen atraksiyonlar yok. Müthiş bir müzik.

18 COMFORTABLY NUMB
(The Wall, 1979)

Jake Shears: *(Scissor Sisters)* Syd Barrett gerçekten “cool”du, Dave Gilmour değil. Ben cool olmayı umursamayan grupları tercih ediyorum. Floyd’u keşfetmem, ortaokulda tav olduğum bir oğlan sayesinde oldu. Okulu kırıp bu şarkıyı dinlerdik. Birkaç yıl önce, “Comfortably Numb”ı Radio City’de David Gilmour’la birlikte söyleme teklifi aldım. Çok heyecanlandım, çünkü hayatım boyunca söylediğim bir şarkıydı. Fakat konserden iki gün önce konuk sanatçı almaktan vazgeçtiler. Alçaklar! Daha büyük bir kötülük yapamazlardı!

17 APPLES AND ORANGES
(single, 1967)

Richard Lloyd: *(Television)* Veletliğimde Syd Barrett kahramanımdı. Kafayı sıyırmış olduğu belliydi, ama şaheser şarkılar yazıyordu. Elma ve portakal hakkında şarkı yazmak kimin aklına gelirdi? Mecaz filan yapmıyordu, doğrudan elmayı ve portakalı anlatıyordu. “Bike” da gerçekten bisiklet hakkındaydı. Bir çocuğun dünyaya bakışıyla saykodelik müzik, çılgın gitarlar ve ses efektlerinin buluşmasıdır “Apples and Oranges”. O şarkıdaki su katılmamış zevk beni hâlâ etkiliyor. Floyd benim için ilk iki albümleridir, Syd sonrasında onlara olan ilgimi kaybettim. Ama ilk single’ları ve şarkıları hâlâ zihnimde çalıyor.

16 GOODBYE BLUE SKY
(The Wall)

Gerald Scarfe: *(“The Wall” albümünün, sahne gösterisinin ve filminin animatörü)* Roger (Waters) bir gün bana geldi, kafasında bir başyapıt olduğunu söyledi ve bazı ham kayıtlar dinletti. İlk başta “The Wall” bana pek bir şey ifade etmedi. Ama Roger albümün arkasındaki fikri anlattıkça anlamlı gelmeye başladı. İkimiz de II. Dünya Savaşı’ndan fena etkilenmiştik. Roger’ın babası savaşta ölmüştü, ben de hayatımın en berbat günlerini yaşamıştım. “Korkudan ödü kopanları gördün mü, düşen bombaları duydun mu? / Uçaklar çoktan geçti gitti, ama acı sürüyor hâlâ.” Goodbye Blue Sky”daki bu dizelerle özdeşlik kurabiliyorum. Savaş başladığında dört yaşındaydım, hava bombardımanları, sığınaklar, taktığımız o feci gaz maskeleri hafızamda hâlâ capcanlı. Bütün bunları filmin “Goodbye Blue Sky” bölümünde kullandım. Şarkı ve animasyon kişisel tarihimle çok güçlü bir bağ içinde.

15 BREATHE
(Dark Side Of The Moon)

Guy Garvey: *(Elbow)* Ablalarım “Dark Side”a bayılıyordu, o yüzden evde sürekli çalınırdı. 17-18 yaşında bir asit deneyimim oldu ve albümü tamamen farklı bir şekilde dinlemeye başladım. “Breathe”, stüdyoyu bir enstrüman olarak kullanmanın klasik bir örneği. Söyleniş bakımından çok sade, ama ilginç bir vokal kaydı tekniği kullanılıyor. Önce sözler kaydediliyor, sonra müziğin üstüne bindiriliyor. Böylece vokal kuvvetlendiriliyor. “Dark Side” endüstriyel, deneysel bir rock ve sanayi mamûlu bir özgürlüğü temsil ediyor.

14 IS THERE ANYBODY OUT THERE?
(The Wall)

Jim James: *(My Morning Jacket)* Bana göre Pink Floyd’un müziği klasiktir ve yaratıldığı zamanı aşan bir vasfa sahiptir. Bu gezegende insanoğlu varolduğu sürece Pink Floyd dinlenecektir. En çok dinlediğim parçaları “Is There Anybody Out There”dir. Çok kısa bir enstrümantal, ama bugüne dek dinlediğim en güzel klasik gitar parçası. Filmde de en çok sevdiğim sahnede çalınıyor. Pink, otel odasını darmadağın ediyor, sonra da kırıp döktüğü eşyalardan enfes bir heykel yapıyor. Yürek titreten bir sahne.

13 ATOM HEART MOTHER
(Atom Heart Mother)

Iain Banks: *(yazar)* Yarı senfonik arayışları olan gruplara zaafım var. 1970’lerin bazı progressive gruplarının aşırılıkları can sıkıcı, bu doğru. Poprock’un kafa sallattıran üç dakikalık nevale olduğu da genel bir doğru. Ama bazı yetenekli müzis-

→25

yenler hayal güçlerini harekete geçirdikleri bir uzam yaratabiliyor. Floyd, "Ummagumma"dan itibaren, soyut bir ses coğrafyasında çılgınca mırıldanan korolarla bezeli sonik tekinsizliği, bir LP'nin bir yüzü boyunca sürdürebiliyor. Raydan çıkabilir ve utanç verici olabilirdi, ama olmuyor. "Atom Heart Mother", Floyd'un en güzel parçalarından biri.

12 CAREFUL WITH THAT AXE, EUGENE
("Point Me At The Sky"ın B yüzü, 1968)

Genesis P Orridge: *(Psychic TV / Throbbing Gristle)* 1969'da, Hull'da, bir sürü uçuk tiple beraber bir komünde yaşıyordum. Pink Floyd "Ummagumma" turnesindeydi, Hull Üniversitesi'ndeki konserlerinde, ışık gösterisini bizim komün hazırlamıştı. Saykodelik bir ışık gösterisiydi, herkes tripteydi. "Careful With That Axe, Eugene"i ilk dinleyişimi bugünmüş gibi hatırlıyorum. Sanki üç saat süren bir parça gibiydi. İlk seti bitirdikten sonra sahneden indiler, geri döndüklerinde ellerinde inşaat araç gereçleri vardı. Kereste, testere, çekiçler, çiviler... Sahnede bir masa ve dört oturak yaptılar. Sonra da oturup çay içtiler. Sanayi öncesi rock!

11 LUCIFER SAM
(The Piper At The Gates Of Dawn)

Jim Reid: *(The Jesus and Mary Chain)* Bir Syd/Floyd şarkısı seçtiğim için neredeyse özür dileyeceğim. Seçim yapmam çok zor oldu ve gördüm ki, Pink Floyd, Syd'li de, Syd'siz de büyük grup. Yeniyetme bir veletken "Lucifer Sam"in gitar riff'lerini çalmaya, şarkının sözlerini sökmeye çalıştığımı hatırlıyorum. "Lucifer Sam"i niye single yapmadıklarını hiç anlayamamışımdır, bence tam bir hit. 1985'te Mary Chain olarak The Tube'da sahne alıyorduk. David Gilmour da aynı mekânda Pete Townshend'in grubuyla çalıyordu. Provalardan birinde William (Reid) o nefis Gretsch gitarını boyarken Gilmour geldi, bir süre William'ın ne yaptığına baktı. İncil'in üstüne sıçıldığını seyreder gibiydi. Birkaç yıl sonra, bir ödül töreninde karşılaştığımızda bana bu olayı hatırlattı. Aklım durdu, unutmamıştı. Tanrım, adamcağıza ne yapmıştık! Onda nasıl bir travma yaratmıştık ki, onca yıl aklından çıkmamıştı! O an ona sarılmak istedim, ama gülümsemekle yetinip ortadan toz oldum.

10 FEARLESS
(Meddle)

Storm Thorgerson: *(grafik sanatçısı, Pink Floyd albümlerinin tasarımcısı)* Elbette "Shine On You Crazy Diamond"a bayılıyorum. Floyd'un geçmişinin anahtarı odur. Ama "Fearless" da gözden kaçan, tekinsiz ve melodik bir şarkı. David de çok güzel söylüyor. Gitar riff'i gayet basit ve çok etkileyici. Şarkılar insanı ya gırtlağından ya da taşaklarından yakalar. "Fearless" da öyle yapıyor. Arı bir güzelliği var. Neredeyse defosuz. Ve kadri bilinmeyen bir albümün anahtar şarkısı.

"Apples and Oranges"i yazmak kimin aklına gelirdi? Mecaz filan yapmıyordu, doğrudan elmayı ve portakalı anlatıyordu. "Bike" da gerçekten bisiklet hakkındaydı.

9 JUGBAND BLUES
(A Saucerful Of Secrets)

Mick Rock: *(fotoğrafçı)* Syd'le Aralık 1966'da, Cambridge'deki konserlerinde tanışmıştım. O sıralarda ruhsal bir derdi yoktu. Neşeli bir tipti. Bir kez birlikte asit attık. Çok eğlenmiştik. Coltrane ve Stones dinleyip Robert Crumb'ın çizgi romanlarını karıştırmıştık. Onunla son söyleşiyi ben yaptım, 1971'de, Rolling Stone için. "Düzensiz bir kafası" olduğunu söyledi, "toz ve gitar doluyum" dedi. "Jugband Blues"un açılış dizeleri Syd'in halet-i ruhiyesini özetliyor: "Bana buradaymışım muamelesi yaptığınız için size çok müteşekkirim / Fakat şunu açıklamayı boynumun borcu farzederim / Ben burada değilim." Bu, hiçbir şarkıya benzemez. Beni büyülemiştir. Şizofrenik bir durumun, psişik bir çözülmenin belki de en güzel tarifidir. Hem sözel olarak, hem sound olarak Syd'in özü bu şarkıdır.

8 ASTRONOMY DOMINE
(The Piper At The Gates Of Dawn)

Pete Jenner: *(Pink Floyd'un 1966-68 dönemi menajeri)* "The Piper"ı kaydettiklerinde ben de stüdyodaydım. Syd "şuradan bir parça okusana megafonla" dedi. Ben de okudum. Syd'in o sıralarda takıldığı bir astronomi kitabından rastgele bir pasajdı. Syd'in astronomiye özel bir merakı yoktu, hepimiz hippiydik ve o bağlamda astronomi kıyak bir mevzuydu.

7 SET THE CONTROLS FOR THE HEART OF THE SUN (A Saucerful Of Secrets)

Nick Mason: Şimdi geriye baktığımda esin kaynaklarımızı daha iyi görebiliyorum, en azından vurmalı çalgılar açısından. "Jazz On A Summer Day" adlı filmi hatırlıyor musunuz? Orada bir sahnede, Chico Hamilton davulu tahta uçlu bir tokmakla çalar. Çok cool bir sahnedir benim için. Bu sahne Pink Floyd'un kurulmasından çok öncesinden zihnime kazınmıştı. Bütün mesele arzunu bastırmaktır, birçok rock grubunun yaptığının aksine, fasılalı çalmaktır. "Set The Controls"da, örneğin "Interstaller Overdrive" ya da "Astronomy Domine"da olduğu gibi, elimizdeki malzemeyi geliştirmiyorduk, yeni bir yön arıyorduk. Canlı çaldığımız her şeyi uzun metrajlı hale getiriyorduk. Bir süre sonra, sahnede altı-yedi dakikalık bir parça çalmayı düşünemez olduk. Fakat o uzun parçaların her birinin sağlam bir yapısı vardı. "A Saucerful Of Secrets" albümüyle birlikte parçaların yapısı daha disiplinli hale geldi. İşin tuhafı, 1967-68'de, hâlâ bir r&b grubu

Pink Floyd, 1967: Nick Mason, Roger Waters, Temmuz 2006'da ölen Syd Barrett ve Eylül 2008'de ölen Richard Wright

olmak istemeyi sürdürüyorduk. Eric Clapton ve John Mayall gibi "otantik" sayılabilecek r&b müzisyenlerini takdir ediyorduk, fakat onların yaptığını yapacak yetkinlikten çok uzaktaydık, o nedenle başka türlü bir şey yapmaya yöneldik: Kendi şarkılarımızı yazdık. John Mayall ve Aynsley Dunbar gibi büyük sanatçıların albümleri, geleneksel blues şarkılarının yeni aranjmanlarından oluşuyordu. Sınırlı olan müzisyenlik kapasitemiz "Set The Controls" gibi parçalara yöneltti bizi. Hâlâ harika bir parça, bugün de çalmaktan zevk alıyorum.

6 WISH YOU WERE HERE
(Wish You Were Here)

Phil Manzanera: *(Roxy Music)* Floyd'u ilk günlerinde Albert Hall'da seyretmiştim. 16-17 yaşındaydım, kurdukları atmosferden, müziklerinin dokusallığından çok etkilendim. Ben de birçok müzisyen gibi Floyd'un hemen her parçasını biliyordum, ama hiçbirini çalmaya kalkışmamıştım. David Gilmour kendisiyle beraber turneye çıkmamı teklif edince orijinallere en yakın gitar sound'unu çıkarmam gerekti. "Wish You Were Here"ı sıfırdan başlayıp öğrendim. Turne boyunca en doğru biçimde çalmaya çabaladım. "Wish You Were Here"ın riff'i, "Shine On You"nunki kadar büyük bir riff. Duyduğunuz anda bunu anlıyorsunuz. Turnenin ortalarına doğru, David'e gittim, "nasıl çalıyorsun şunu, göstersene allah aşkına" dedim. Çünkü bir türlü orijinali tutturamıyordum ve bu utanç verici geliyordu. Son konserde nihayet becerebildim. Floyd parçalarını çaldığında sadeliklerine çarpılıyorsun, fakat aynı zamanda çok nev-i şahsına münhasır işler.

5 ANOTHER BRICK IN THE WALL - BÖLÜM 2
(The Wall)

Ice Cube: Büyük hit, zamanında radyolarda çok çalınırdı, siyah radyolarda bile. Harbi funky bir parça, çok sıkı bir ritmi var, bas cümleleri öldürücü. Okul bahçesinde bu şarkının sözlerini söyleyerek yürüdüğümüzü hatırlıyorum: "We don't need no education / We don't need no thought control / Hey teacher! Leave them kids alone!" Hangi öğrenci bu sözleri sevmez! Şarkının anafikri şu: Hepimiz duvarda bir tuğlayız, tıpatıp sistemin istediği gibiyiz. Doğru. Gerçek. Hâlâ gerçek.

4 ARNOLD LAYNE
(single, 1967)

Joe Boyd: *(UFO'nun kurucularından, "Arnold Layne"in yapımcısı)* Stüdyoda Syd sessiz liderdi. Roger'ın daha çok sesi çıkıyordu, ama herkes Syd'in fikrine riayet ediyordu. Roger'ın egosu güçlüydü, Syd'inki de öyleydi, ama Syd'inki çekingen ve dolaylıydı. Genellikle susuyordu, ama konuşmaya başladığında herkes onu dinliyordu. "Arnold Layne"in kayıt süreci rahat ve eğlenceliydi. Herhangi bir çatışma hatırlamıyorum. Floyd'un erken dönem şarkıları Avrupaîydi. David Bowie, sıradan bir İngiliz gibi şarkı söylemeyi Syd'den öğrendiğini söylemişti. Floyd'un başarısının anahtarı Amerikanvari olmamalarıydı.

3 INTERSTALLER OVERDRIVE
(The Piper At The Gates Of Dawn)

Dave Brock: *(Hawkwind)* Benim Floyd koleksiyonumda "Ummagumma"dan sonrası yok. İlk dönemlerinde yaptıkları müzik çok rahat ve özgürdü. "Space rock"un kralıydılar. O uzun parçaları dinlemeye bayılırdık. Pink Floyd'a kadar olay iki-üç dakikalık şarkılardı, plak şirketleri daha uzun

süre konsantre olamayacağımızı düşünüyorlardı. "Interstellar Overdrive" avangard rock'tu. Tekrarlanan akorlar, uzun sololar, elektronikler... Rock'u soyutlaştırıyorlardı. Elbette müzik sanayiine taviz vermek zorundaydılar –bir "Arnold Layne" yapmaları gerekiyordu. Ama "Interstellar Overdrive" mutlak özgürlüğün timsaliydi.

2 SEE EMILY PLAY
(single, 1967)

Paul Weller: Sevdiğim birçok Syd şarkısı var, ama favorim "See Emily Play". Veletken radyoda dinlemiş ve vurulmuştum. Tam bir hit, bugünün listelerine bakınca insanın aklı almıyor. Melodi harika, düzenlemeler yoğun, özlü. Üç dakikadan kısa bir süre içinde o kadar çok şey beceriliyor ki. Hâlâ taptaze. Zaten benim için saykodelik plaklar hiç eskimedi. "See Emily Play"in sözleri de çok sade. Geçenlerde bir makalede, şarkının esin kaynağının Pink Floyd'un çevresinden Emily Young adlı bir kız olduğunu okudum. "See Emily Play" çıktığında Syd'in neye benzediğinden haberim yoktu. Bu kadar yakışıklı biri olduğunu bilmiyordum. Syd'in benim müziğim üzerinde büyük etkisi olmuştur. Geçenlerde radyoda "Start"ı çaldılar, onu dinlerken gitar çalışımın Syd'den ne kadar etkilendiğini hatırladım. Onun gibi sound etmese de, zihnimde o saykodelik duyguya ulaşmaya çalışıyordum. Syd'in Floyd'u böyledir: Tarife gelmeyen bir halet-i ruhiye yaratır.

1 SHINE ON YOU CRAZY DIAMOND
(Wish You Were Here)

David Gilmour: "Shine On You"nun birinci seçilmesi çok güzel. En saf Pink Floyd şarkısıdır. Evrimimizin zirve noktasıydı. Dört notalı bir gitar figürü çıkarmamla doğdu –o karakteristik açılış sekansıyla. Modern klasik müzikten ya da bir film müziğinden bir bölüm gibiydi, insana musallat olan bir niteliği vardı. Şarkının devamı ortak bir çabanın ürünüydü, ki o zamanlar seyrek yaptığımız bir şeydi bu. İlginç akor değişimleri var, ayrıca Nick'in (Mason) 12/8'le swing ritmi arasında gidip gelmesi de çok belirleyiciydi. Parçayı yaparken o kadar iyi fikirler çıktı ki, nefes alıp vermeleri için onlara alan bırakmamız gerekti. Ve 26 dakikalık bir parça oldu. LP'nin bir yüzüne sığdıramadığımız için ikiye bölmek zorunda kaldık. Roger birkaç gün ortadan kaybolup sözleri yazıyordu. Sonuç, Syd'e bir ağıt oldu. Sözler çok yürekten, hepimizin duygularına tercüman. "Shine On You"yu kaydetmemizden kısa bir süre sonra Syd'in kalkıp stüdyoya gelmesi inanılmaz bir tesadüftü. Hepimizin o âna ilişkin anıları biraz bulanık. Benim hatırladığım, şişman birinin 3 no'lu stüdyonun etrafında dolaşması. Biz o sırada miksaj yapıyorduk. O şişman adamın kim olduğunu anlamamız için epey vakit geçmesi gerekti. Dört-beş yıldır onu görmemiştik, görüntüsü hepimizi sarstı. Syd, bizi birbirimize yapıştıran zamktı. Roger, Rick ve Nick'le grubun kuruluş aşamasından beri arkadaştı. Bizim dostluğumuz ise çok daha öncesine, ergenlik günlerimize uzanıyordu. O zamanlar dünya tatlısı, deli dolu, eğlence meraklısı biriydi. O haliyle sonraki hali arasında hiçbir ilişki kuramıyorum. Ölümü tarif edilmez bir acıydı, çok uzun zamandır hasta olduğunu biliyorduk, otuz yıldır onun yasını tutuyorduk, ama ölümü yine de çok sarstı. Syd'in ölümü "Shine On You"yu çalışımı da etkiledi. Özgün hali, armoniler ve geri vokallerle büyük bir prodüksiyon. Son turnede daha hüzünlü bir hale geldi, çünkü daha da sadeleştirdim. Parçanın açılışında Phil Manzanera, Guy Pratt ve Dick Parry şarap kadehleriyle çalıyor –kadehin ağzını ıslak parmakla ovaladığınızda çıkan sesi bilirsiniz. Klavyenin rolünü kadehler üstleniyor, ben de onun üzerine gitar riff'ini çalıyorum. Bu şekliyle daha da vurucu.

Wright'ın katkısı azımsanıyor. Klavesiyle, içinde birçok şeyin cereyan ettiği bir uzay kurdu. Gilmour devdir, onun kendini adaması Pink Floyd'u kurtardı.

→27

RICHARD WRIGHT: BİR TERAPİ VASITASI OLARAK PİYANO

Pink Floyd'un tuşlular profesörü Richard Wright'ı 15 Eylül 2008'de yitirdik. Ondan kalan son hatıra, Gilmour'un "Live In Gdansk" albümündeki dokunuşları ve "Comfortably Numb" yorumundaki harika vokali belki de... Temmuz 2007'de, son söyleşilerinden birinde Mojo'ya anlatıyor.

Pink Floyd, son kez 2005 yazında Live 8'teydi, en sağda merhum Richard Wright

SYD'İN HAYALETİ

Pink Floyd müziğinin melankoliyle yakından irtibatlı olduğu söylenir. Niye sizce?
Rick Wright: Ben öyleyim. Kesinlikle melankoliğim. *(gülüyor)*
Hep öyle miydiniz?
Galiba. Piyanoya oturup hüzünlü şeyler çalarım. Bu da ister istemez Floyd'un müziğine sızdı. Roger (Waters) da bütün öfkesine rağmen melankoliktir. Hatta David (Gilmour) bile.
Piyanoya başlamanız nasıl olmuştu?
Annem çalardı, beni büyüleyen bir sesti. Piyanoyla dört yaşımdayken oynaşmaya başladım. Kadim dostumdur, müziğin ötesinde bir mânâsı vardır benim için, bir terapidir adeta. Öfkelendiğimde ya da üzüldüğümde piyanoya otururum.
David Gilmour, "Rick, Floyd'un ruhudur" diyor.
Ruhu mu? Kendi kendime gelin güvey olmak istememem. Bir yazıda "Roger grubun motorudur, David de nabzı" deniyordu, bu bana doğru gelmişti. Aslında Floyd'un ruhu, Syd (Barrett) sonrasında David'dir.
Floyd müziğinin yaratıcılarından biri de sizsiniz. Kendi payınızı nasıl görüyorsunuz?
Ben beste ve düzenleme eğitimi aldım. Ayrıca akorların akışı konusunda takıntılıyımdır. Floyd'da hiçbirimiz teknik açıdan mahir değildik. Ben piyanoyu kendi kendime öğrendim, bir hocam olmadı, dolayısıyla tekniğim tamamen yanlış. Bu da hızlı çalmamı engelliyor. Ancak bunu sorun etmiyorum, çünkü Miles Davis'in dediği gibi, "mühim olan notalar değil, notalar arasındaki boşluklardır". Hep öyle hissetmişimdir ve öyle çalmışımdır. Blues gitaristleri bunu çok iyi bilir: Bir nota, bin notadan daha anlamlı olabilir.
Sizin piyanonuz ve Syd'in gitarı Floyd sound'unun dokusunu oluşturuyordu.
Syd'in gitarı ve benim klavyem bir soru-cevap ilişkisi kuruyordu. Syd'e kulak kesiliyor ve ona karşılık veriyordum. İlk dönem Floyd sound'unun hâkim rengi buydu. Syd'in gruba katılmasının üzerimde büyük etkisi oldu. Çünkü çok acayip bir gitar çalışı vardı. Syd'le birlikte her şey değişti. Çok özgün bir kabiliyetti. Şarkı yazma tarzı da çok ilginçti. Önce bir söz yazardı, sonra o söze melodi verirdi, fakat zaman ölçüsünü hiç dikkate almazdı, sadece kafiyeye odaklanırdı. Dolayısıyla bizim çalmamızı zorlaştırırdı. Syd'in şarkılarını o denli özel kılan da buydu. Bu gezegende onun gibi yazan ve düşünen kimse yok.
Syd'in hayaleti Floyd'un müziğinde kendini hep hissettirdi, öyle değil mi?
Roger, Syd'in bir parçasının hep yanında olduğunu söylemişti. Syd'in bir parçası benim de hep içimdedir –sound'a ve piyanoya yaklaşımımda.
Grubun lideri Syd miydi?
Müzikal yaratıcılık anlamında evet, ama onun haricinde liderlik yapmazdı. Floyd'un bir lideri yoktu, hepimizin belli bir rolü vardı. Syd olağanüstü şarkılar yazıyordu, Roger sürükleyiciydi, benim rolüm ise Syd'le müzikal olarak eşleşmekti. Floyd'u Floyd yapan şey, oyunun kurallarına uymayı reddetmekti. "Arnold Layne" mesela, hit olmuş bir single'dı, ama albüme koymadık.

Floyd'da hiçbirimiz teknik açıdan mahir değildik. Ancak Miles Davis'in dediği gibi, "mühim olan notalar değil, notalar arasındaki boşluklardır".

Orta sınıf ailelerden gelen zeki çocuklar olduğunuz için mi?
Pop star olmak gibi bir arzumuz yoktu, onun için.
Ama Syd mükemmel bir saykodelik pop stardı.
Evet, ama bu ne özellikle hoşuna giden bir şeydi, ne de reddettiği bir şey. John Lennon'a tapardı, Beatles'a bayılırdı.
Onunla çalışmak zor muydu?
Hiç değildi.
"Piper At The Gates of Dawn"un prodüktörü Norman Smith aksini söylüyor.
O günlerde olay şuydu: "Siz bir pop grubusunuz, bu da sizin yapımcınız, onun dediğini yapacaksınız." Biz öyle düşünmüyorduk. "A Saucerful of Secrets" albümüne adını veren parçayı çaldığımız sırada Norman (Smith) "bu olmaz, yirmi dakika sürüyor" demişti. Biz de "neden olmasın?" dedik. Maksadımız radyoda çalınacak üç dakikalık bir şarkı değildi ki, başka türlü bir şeyin peşindeydik. Neticede, Norman "ben bunun yapımcısı olmam" dedi. "Sen bilirsin" dedik, "yapımcılığını da biz yaparız".
Üç dakikalık pop formatı niye sizi kesmiyordu?
Bizim olayımız doğaçlamaydı. Caz, ki benim ilk aşkımdır, doğaçlama demektir. Fakat bizim yaptığımız caz doğaçlaması değildi, rock doğaçlamasıydı. Syd, Bo Diddley tutkunuydu. Dikkatle dinlerseniz, Syd'in gitarında Diddley'in izi vardır.
Syd'in gidişi grupta büyük bir gedik açtı, öyle değil mi?
Evet. "Şimdi ne yapacağız?" dedik. Devam etmek istiyorduk, müthiş bir şarkıyazarı kaybetmiştik, ama müthiş bir gitarist kazanmıştık. David'in gruba katılması benim açımdan devam etmek için yeterli sebepti. Ancak, yön değiştirmemiz gerekiyordu. David'in alışma döneminde şarkıları Roger'la ben yazıyorduk. Ve Syd gibi yazamayacağımızı farkettik.
Ama devam ettiniz, örneğin Roger Waters'ın "Set The Controls For The Heart Of The Sun"ı, sizin "Remember A Day"iniz Syd şarkıları gibi.
"See Saw" da öyledir. Syd'in tarzında devam etmeye çabalamadık değil, çabaladık, ama sözel olarak Syd'le rekabet mümkün değildi. *(gülüyor)*
Siz Roger Waters kadar üretken değildiniz.
Doğru, ben tembelimdir. Roger'ın ise müthiş bir enerjisi vardı, hâlâ da öyle.
"Echoes"u hanginiz yazdı?
Fikir benden çıktı. Başlangıçtaki piyano bölümü ve akor yapısı benimdi. Sözleri Roger yazdı. Floyd şarkılarının birçoğu öyledir, sözleri Roger yazar, müziği ise David'le ben yaparız. Roger'ın tek başına yazdığı şarkılar az değil tabii.
Ayrılık rüzgârları ne zaman esmeye başladı?
"Animals" (1977) döneminde. O günlerde özel hayatım çok sorunluydu, albüme hiç katkıda bulunamadım. O sıralarda Roger da galiba, "şarkıları ben yazarım, onlar da müzisyenlik yapar" diye düşünmeye başlamıştı. Giderek aramız bozuldu, hiçbir konuda anlaşamıyorduk. Benim açımdan birlikte çalışmamız mümkün değildi artık. Derken o müthiş "The Wall"la çıkageldi, gerçekten müthiş bir albümdü. Bütün parçaları yazmıştı. "Comfortably Numb" ve "Run Like Hell"i David'le beraber yazdı, gerisi baştan aşağı onundu. Bu da her şeyi kendi başına yapabileceğini, grubun da onun müzisyenleri olduğu yolundaki düşüncesini pekiştirdi. Sonradan olanlar için onu suçlamak istemiyorum, ama bence ego tribine girdi. Önce benimle kapıştı, ardından David'le. Sonra da gruba son verme kararı aldığını söyledi. David de, "grubu bırakabilirsin, ama son veremezsin, sensiz devam ederiz" karşılığını verdi. Bence doğru bir tavırdı.
Sizce en güzel Pink Floyd albümü hangisi?
"Dark Side" bir kült oldu, ama benim tercihim "Wish You Were Here". Çalışımız çok daha iyi. Ve çok da duygusal. Çünkü "Shine On" Syd hakkında. Baştaki sorunuza dönüyoruz, Syd'in hayaleti kendini hep hissettiriyor.

28→

DAVID GILMOUR: BLUES'UN DERİN İZLERİ

Pink Floyd'un gitarı ve motoru David Gilmour, 2006'da "On An Island" isimli solo albümünü, 2008 sonlarında ise iki CD'den ve 22 şarkıdan oluşan konser albümü "Live in Gdansk"ı yayınladı. Mojo, Uncut ve Guitar & Bass Magazine'e verdiği mülâkatlarda acı-tatlı Floyd tarihinin izini sürüyoruz.

GÖNÜL YARASI OTELİ

1994'ten, Pink Floyd'un son albümü "Division Bell"den beri süren suskunluğunuzu, peşpeşe çıkardığınız "On An Island" ve "Live In Gdansk"la bozdunuz. Nasıl oldu bu?

David Gilmour: Birikmiş çok şey vardı. Gecenin bir vaktinde zihninizde bir melodi dolanmaya başlıyor, beyniniz biliyor ki, uykuya dalarsanız unutulup gidecek. Kalkıp kaydediyorsunuz. Böyle 150 tane şarkı eskizi birikmişti. Phil'i (Manzanera, Roxy Music'in gitaristi) aradım, "şunlara bir el atalım" dedim. Önce 40'a, sonra 10'a indirdik ve "On An Island"ı ortaya çıkardık.

Gdansk'a yolunuz nasıl düştü?

Polonya'dan davet ettiler, demokrasi yolunda attıkları ilk adımın kutlamaları kapsamında. Lenin tersanesinde –şu anda enkaz halinde– çalmak tuhaf bir duyguydu.

1980'de Dayanışma Sendikası grevdeyken siz "The Wall" turnesindeydiniz. Polonya'daki olaylar sizi nasıl etkilemişti?

Tarihin büyüleyici bir ânıydı. Berlin duvarının yıkılmasına giden sürecin başlangıcıydı. Doğu Avrupa'daki muhalif hareketin baskıya karşı, bireysel özgürlüklerden yana olduğunu söylemek için anti-sosyalist olmak gerekmiyor.

Siyasî pozisyonunuzu nasıl tanımlıyorsunuz?

Hâlâ sosyalistim, parti politikalarıyla uyuşamasam da.

"The Final Cut"ın (1983) ana teması Falkland Adaları savaşı karşıtlığıydı. O konuda Roger Waters'la hemfikir miydiniz?

Roger'la anlaşamadığımız konular var, ama aynı saftayız.

Müzikle politikayı iç içe geçirmeyi doğru buluyor musunuz?

Ben Dylan'ın damardan siyasî şarkılarıyla büyüdüm. Müziğin, dolaylı ya da doğrudan politik içerik ve mesaj taşımasına hiç itirazım yok. Ama doğrudanlığın mesajın etkisini zayıflattığı kanısındayım.

Live 8'te çalmış olmaktan pişmanlık duyuyor musunuz?

Asla. Ama, bazı ülkelerin verdikleri sözleri tutmadığı görülüyor.

Bir mülkünüzü satarak Crisis adlı evsizler örgütüne 3.6 milyon sterlin bağışladığınız doğru mu?

Varlıklı bir insanım, daha önce de çeşitli politik meseleler için yüksek meblağlar bağışladığım oldu. (bkz. www.davidgilmour.com/important.htm) Siyasî tercihlerimi, hangi tarafta olduğumu ifade etmekten memnuniyet duyuyorum.

Ama bir Bono değilsiniz.

Geldof veya Bono kadar marifetli değilim.

"Rock star" konumundan kendinizi sakındınız hep. Niye?

Hayatın içinden kendi tarzımda geçiyorum. Gerçek dünyanın bir parçası olmak, herhangi bir insanın yaptıklarını yapabilmek, örneğin markete gidebilmek istiyorum. "Starlık" bunları zorlaştırıyor. Takdir edilmek elbette hoşuma gider, ama aynı zamanda "halk" denilen topluluğun bir parçası olmak istiyorum.

Dindar mısınız?

Hayır. Ateistim. Hayatımın hiçbir döneminde dinî inancım olmadı, çocukken bile.

Belki yetiştirilme tarzınız öyleydi.

Doğru. Annem-babam sol eğilimliydi, ikisi de İşçi Partisi üyesiydi. Babam zoolog, annem öğretmen, Cambridge'de tanışmışlar. İkisi de sanata meraklıydı, annem bir süre sinema sektöründe çalıştı. "Junior Points of View"un kurgusunu o yaptı. Bir Amerika seyahatinden bavul dolusu blues ve folk plağı ve Pete Seeger'ın "kendi kendine gitar öğrenme" kitabını getirmişlerdi. Gitara başlamam o kitapla oldu.

Elvis'in "Heartbreak Hotel"i aklımı başımdan almıştı. Hep o sihri yeniden yaratmayı istemişimdir. "Dark Side", "Heartbreak Hotel"den izler taşır.

O günlerde sizi en çok etkileyen şarkı neydi?

Elvis'in "Heartbreak Hotel"i (Gönül Yarası Oteli) aklımı başımdan almıştı. Hep o sihri yeniden yaratmayı istemişimdir. "Dark Side", "Heartbreak Hotel"den izler taşır.

Şimdilerde çok sevdiğiniz bir albüm, bir şarkı var mı?

Gündelik hayhuydan müzik dinleyemeye pek vakit bulamıyorum. Halbuki 20'li yaşlarımda müzik dinlemek dışında pek bir şey yapmazdım. Bazen, beni artık hiçbir müziğin heyecanlandıramayacağını düşünüyorum, ama mesela Cohen'in Londra konserine gittiğimde, basbayağı heyecanlanıyorum. Yine de daha çok kendi işlerimi dinliyorum. Böbürlenmek istemem, ama "On An Island"daki "The Blue"yu dinlerken "keşke her ânı, her şarkısı böyle olan bir albüm yapabilsem" diyorum kendi kendime.

Siz bir progresif rock kahramanı olarak biliniyorsunuz, ancak gitarınızda hep bir blues boyutu var.

Gençliğimde çok blues dinlerdim, bende derin iz bıraktı. "On An Island" bir blues albümüdür, benim blues'umun albümü. Blues, siyah Amerikalıların folk müziği. Ben de yoksul bir beyazım. Yoksul değilim tabii de, kendimi en iyi şekilde ifade etmeye çalışıyorum.

Şarkı yazmaya nasıl başladınız?

Jokers Wild adlı bir grubumuz vardı, cover yapıyorduk. Sonradan isim değiştirdik, önce Bullitt, ardından Flowers olduk ve 1966-67'de, Paris'te Bilboquet adlı kulüpte çalmaya başladık. İlk şarkı yazma girişimlerim o dönemde oldu –yazdığım şeyleri hatırlayınca yüzüm kızarıyor. Dylan tarzı politik şarkıların harcım olmadığını o zaman idrak etmiştim. Ben kendimi en iyi gitar çalarak ifade ediyorum.

Paris'te Jimi Hendrix'i seyretmişsiniz. Çalışınız ondan etkilendi mi?

Üzerimde büyük etkisi oldu. Kafamdaki müzik Leadbelly'ydi, sonra onun yerini Beatles, Eric (Clapton) ve Hendrix aldı. Onları nasıl damıttığım ayrı konu tabii.

Floyd'a katıldıktan sonra gitaristliğinizde bir sıçrama oldu mu?

Olmadı, tedricî bir gelişmeydi. "A Saurceful"da hâlâ yarı Syd (Barrett), yarı Hendrix gibi çalıyordum. "More", "Fat Old Sun" ve "Echoes" kendi sound'umu bulmamın aşamalarıydı.

Syd Barrett'la nasıl tanıştınız?

14-15 yaşındayken tanıştık. İnsan-

→29

Wright, Gilmour, Waters, Mason

ların sokakta parmakla gösterdiği biriydi, öyle bir karizması, öyle bir cazibesi vardı. Matraktı, hınzırdı, kıvraktı. Birlikte takıldığımızda Bo Diddley ve Stones'un "Come On"unu çalardık. '65 yazında otostopla güney Fransa'ya gitmiştim. Syd de St. Tropez'de bir kampingdeydi. Buluştuk, beraber takıldık. İngiltere'de yasaklanan muzır kitaplardan aldık. Burroughs'un "Çıplak Şölen"ini kampingde el feneriyle okumuştuk. Oralarda bir süre sokak çalgıcılığı da yaptık. *(gülüyor)*

1966-67'de Paris'te olmanız, Londra'da Pink Floyd'un başını çektiği "underground" hadisesini, UFO'daki konserleri kaçırdığınız anlamına geliyor.

Ortamdan uzaktaydım. Mayıs '67'de Londra'ya mikrofon almak için gelmiştim, Syd'i aradım. "Kayıt yapıyoruz, atla gel" dedi. Chelsea'de bir stüdyoda "See Emily Play"i kaydediyorlardı. Syd çok tuhaftı, gözleri cam gibiydi. Sanırım hastalığı o sıralarda gözle görülür olmuştu.

Floyd'a katıldığınızda şöyle demişsiniz: "Onlara şekil şemal vermek için geldim."

Ne denir, gençlik kibiri.

Roger Waters'ın yeteneğini kıskandığınız oldu mu hiç?

Kendi yeteneğimi kimseninkiyle değişmem. İnsanın kıskançlık duyduğu anlar oluyor elbette, ama irrasyonel bir şey sonuçta. '67 yazında, Paris'te "The Piper"ı ilk dinleyişimde kıskançlıktan hastalandım. Resmen hastanelik oldum. *(kahkaha atıyor)* Şeker emdirip gönderdiler. Bilboquet'de gecede 50 frank alıyorduk, otel parasını çıktıktan sonra geriye çok az kalıyordu. Aç yattığımız günler oluyordu. '67 eylülünde sıtkım sıyrıldı, pılıyı pırtıyı toplayıp eve döndüm.

Birkaç ay sonra da Pink Floyd'a dahil oldunuz.

'67 sonuna doğru Syd'in durumu bayağı kötülemişti. Aralık ayıydı, Nick (Mason) "sana, 'gel bizim gruba katıl' desem ne dersin?" dedi. Ben de "olur derim" dedim.

Başta yabancılık çektiniz mi?

Hemen kaynaştık. Gerçi ilk birkaç günden sonra gruptan ayrıldım, Roger'ın iğnelemeleri yüzünden. Ama sonra, geri almaları için az yalvarmadım. *(gülüyor)*

Hem sizin, hem Syd'in grupta olması nasıl bir durum yarattı?

Tuhaf bir durumdu. Syd stüdyoya pek gelmiyordu. Toplam dört-beş konserde beraber olduk. Rick (Wright) o konserlerden birinde soyunma odasını filme çekmişti. Syd tap dansı yapıyordu, çok neşeli görünüyordu.

"Shine On You"yu her çalışınızda Syd'i düşünüyor musunuz?

"Şimdi gözlerinde öyle bir ifade var ki, gökyüzündeki kara delikler misali" veya "Gel yabancı, gel efsane, gel şehit ve parılda... Sen ki vizyoner, sen ki ressam, sen ki ozan, sen ki mahkûm" gibi dizeleri Syd'i düşünmeden söylemek imkânsız.

Stüdyoda "Shine On You" üzerinde çalışırken Syd'in peydahlanmasını nasıl hatırlıyorsunuz?

Syd'in o gün oraya geldiği doğru. Bunun dışındaki her şey su götürür. "Bir kere çaldınız ya, niye bir daha çalıyorsunuz" veya "benim sıram ne zaman gelecek" dediğini hatırlamıyorum. Ayrıca, söylendiği gibi, o gün benim düğünüm filan yoktu.

Syd'in gruptan kopması rivayet edilegeldiği gibi mi oldu?

Evet. Southampton'a konsere gidiyorduk, aramızdan biri "Syd'i alalım mı?" diye sordu. Biri de, muhtemelen Roger, "boşver" dedi, almayalım". Ve yola devam ettik.

Niye öyle yaptınız?

Syd sahneye çıkıp çalabilecek durumda değildi. Ve tabii, insan genç ve ihtiraslıysa merhametsiz olabiliyor. Sonradan hepimiz vicdan azabıyla kavrulduk. Nitekim, hatamızı bir nebze telafi edebilmek için Syd'in ilk solo albümünde ("The Madcap Laughs", Ocak 1970) Roger'la ben, ikincisinde ("Barrett", Kasım 1970) de Rick ve ben prodüktörlüğü üstlendik. Ona borçlu olduğumuzun idrakindeydik.

Kayıt süreci nasıldı?

Çok zordu. Doğru dürüst ayakta duramıyor, sağa sola çarpıyor, mikrofonları deviriyordu. Şarkıların günyüzüne çıkabilmesi için elimizden geleni yaptık. O enerjiyi tedaviye girmesi için sarfetseydik daha doğru olurdu. Bir müzik grubunun desteğine değil, tıbbî yardıma ihtiyacı vardı.

"Wish You Were Here"in yeni basında Roger Waters vardı.

Başlangıçta yoktu, ama ilk dizeyi gören herkes öyle sandı. Şarkının devamı da o renge büründü ister istemez. *(gülüyor)* Bu zırvayı daha fazla deşmeyelim.

"About Face"i yaparken Floyd'dan ayrılıp solo kariyere başlamayı mı düşünüyordunuz?

Hayır. Herkese Pink Floyd'u devam ettirmeye kararlı olduğumu beyan etmiştim. Roger, "beceremezsin" demişti. Bana en söylenmeyecek laf bu. Keçi gibi inatçıyımdır.

Waters'ın haklı çıkabileceği hissine kapıldığınız hiç oldu mu?

Hiç olmadı.

Aranızdaki hukukî sorun nasıl çözüldü?

23 Aralık 1987'de buluştuk. O, ben, bir muhasebeci, bir bilgisayar, bir yazıcı. Birkaç saat içinde boşandık. Hiç bağrışmadık, ikimiz de meselenin hallolmasını istiyorduk.

Onca yıl sonra Live 8'te birlikte çalmaya nasıl karar verdiniz?

Geldof arayıp konuyu söyledi –Roger'dan bahsetmedi. "Mümkün değil" dedim, "albümümün ortasındayım". "Sana geliyorum" dedi, onu cepten aradığımda trene binmişti bile. Geldi, vicdan yaptı, ikna etti. *(gülüyor)* Ve Nick'in (Mason) Roger'ı, Roger'ın da beni aramasını ayarladı.

Waters'la en son ne zaman konuşmuştunuz?

1987'deki buluşmadan sonra sadece bir kez konuşmuştuk. Ve bağrışıp durmuştuk. Bu defa gayet sakin, yumuşak bir konuşma oldu. Neticede, kişisel meselelerimizi kenara koyup iyi bir dava uğruna sahneye çıktık.

Provalar nasıl geçti?

Şarkı seçiminde tartışma çıktı. Neyse ki Roger nezaketle geri adım attı. Aynı şey provalarda oldu. Biz dört kişi çalalım istiyorduk, Roger ekibi ve sahne şovunu büyütmekten yanaydı. Sonra o konuda da geri adım attı.

Genel tavrı "mazi, mazidir" miydi?

Yaptığı söyleşilerde bu meseleye fazla kitlendiğini söylüyor. Bence de öyle. *(gülümsüyor)*

Kabahatin hepsi onun muydu?

Evet. *(gülüyor)*

Siz de fazla kitlenmediniz mi?

Roger'ı 1994'te bizimle birlikte "Dark Side"ı çalması için Earl's Court'a davet ettim. 1996'da 50. yaşgünüme davet ettim. Az buçuk da olsa dostluk eli uzattım. 1980'lerde adil ve dürüst davranmadığını düşünüyorum hâlâ. Ama, hep dendiği gibi, zaman en iyi ilaç, zamanla yaralar kapanıyor. Bir ölçüde tabii.

Syd insanların sokakta parmakla gösterdiği biriydi. "Gel yabancı, gel efsane, gel şehit ve parılda..." gibi dizeleri onu düşünmeden söylemek imkânsız.

kısında çok güzel bir fotoğraf var. Roger Waters belinize sarılmış, gülüşüyorsunuz...

Güzel fotoğraf hakikaten. İyi bir an. Yirmi küsur yıl süren kapışmamıza bakarak hiç yoldaşlık yapmadık, güzel anlar paylaşmadık sanılabilir. Şahane günlerimiz oldu. Pink Floyd her şeyimizdi, onunla nefes alıp veriyorduk. Ve kankaydık, bir bakıma.

"The Final Cut" dönemi için "hayatımın en kötü günleri" demiştiniz.

Öyleydi. Roger çekilmez olmuştu. "Animals"dan beri Pink Floyd'u kendisinden ibaret sanıyordu.

1984'teki solo albümünüz "About Face"teki "You Know I'm Right"ta şöyle diyorsunuz: "Niye kaale alacaksın ki karşı tarafı / Biliyorsan kendi tarafının haklı olduğunu." Bu dizeleri yazarken herhalde aklınız-

ROGER WATERS: SİYASAL MOTİVASYON

Grubun basçısı ve ideolojik önderi Roger Waters (İstanbul'un dünya gözüyle gördüğü tek Floyd), son 25 yılda yer yer müziği de örten kavga gürültülerin ardından içini Uncut'a dökmüş.

ŞU MENDEBUR HERİF

Floyd fanlarının sizi grubu bölmekle suçladıkları için müzikal katkınızı da gözardı ettiklerini düşünüyor musunuz?

Roger Waters: Live 8'te birlikte çalışımızdan beri o bakışın değiştiğini düşünüyorum. Televizyonları başındaki birçok insan, "ha, o şarkıları yazan adam bu" dediler, grubu terkettiğim 1985'ten beri "şu mendebur herif"tim. Live 8'ten sonra "belki de o kadar mendebur değildir" demişlerdir herhalde.

Live 8'te "Wish You Were Here"ı söylerken boğulma tehlikesi geçirdiniz galiba.

O kadar da değil. O şarkıyı hemen her konserimde söylerim. Benim için çok önemlidir.

Syd Barrett'ın ölümünden sonra onu söylemek daha da zorlaştı mı?

"Shine On You Crazy Diamond"ı da konserlerimde söylüyorum. Syd'in ölümünün hemen ertesindeki birkaç konserde çok zorlandığımı itiraf etmeliyim. O şarkıları söylerken Syd'le derin bir bağ kuruyorum. "Shine On You" tamamen Syd hakkında, "Wish You Were Here" ise daha genel bir parça.

"Shine On You"nun kaydı sırasında Syd'in stüdyoya gelmesi tesadüf müydü?

Sanmam. Bizim orada olduğumuzu biliyordu. Arada bir konserlerimize de gelirdi, çalmayı umarak herhalde. O gün nasıl bir beklenti içinde olduğunu bilemiyorum. Tam "Shine On You"yla uğraşırken gelmesi çok acayip bir tesadüf. Önce tanımadım, stüdyonun arka tarafında oturan o şişman, saçı dökük, şekerleme yiyen adamı birinin arkadaşı sandım. Sonra, David kulağıma eğilip "olayın farkında mısın" dedi. O anda aydım, o adam Syd'di. Çok sarsıcıydı.

Pink Floyd'u terkettikten sonra olayı kamusal bir tartışma haline getirmem, grup üyeleri hakkında nahoş şeyler söylemem en büyük hatamdı. Pişmanım.

Live 8 DVD'sindeki prova sahnesinde grupta bir gerilim olduğu seziliyor. Öyle miydi hakikaten?

Biraz. Bütün o olup bitenlerden sonra öyle olması kaçınılmazdı.

Gilmour'un grubun lideri olduğu, sizin sadece söyleneni yaptığınız duygusuna kapıldınız mı?

Hayır. Fakat David'in sonradan yaptığı yoruma şaşırdım. "Bütün bu şamata niye, anlamıyorum. Roger'lı da, Roger'sız da aynı şey olacaktı" dedi. Demek ki, grubun "altın yıllar"ının dördümüz arasındaki etkileşimin eseri olduğunun farkında değil. Floyd'u Floyd yapan şey, dört farklı yeteneğin çok özel bir karışımıydı.

İlk solo turneniz için şöyle demiştiniz: "Bu konserler Pink Floyd konserleri, davul, gitar ve klavyeyi başkaları çalıyor sadece."

Öyle mi demişim! Çok provokatif olmuş.

Yıllardır David Gilmour'la didişiyorsunuz, ama birlikte çalmaktan mutlu olduğunuz zamanlar da vardı, öyle değil mi?

Şahane bir solisttir. Kulağı armoniye çok hassastır. "Dark Side"da ve diğer albümlerdeki armonileri yaratmak büyük yetenek ister.

Müthiş riff'lerinden biri de "Comfortably Numb".

Parçayı bitirip New York'a, Michael Kamen'a göndermiştik, o da yaylılar bölümünü yazıp kaydetti ve geri gönderdi. Bence harika olmuştu. O sırada ayrı stüdyolarda çalışıyorduk, işi bölmenin daha iyi olacağını düşünmüştük. David parçanın kusurları olduğunu söyledi ve kesip biçti. Bence berbat etmişti. Ve aramızda büyük bir tartışma çıktı. Ben "ilk hali çok güzel" diyordum, o "hayır, asıl bu hali güzel" diyordu. Olay bir muharebeye döndü. Sonuçta ikimiz de taviz verdik, parçanın yarısı benim istediğim gibi oldu, yarısı David'in istediği gibi. Şimdi dönüp o iki versiyonu dinlesek, arada bir fark göremeyebiliriz. Nihaî halinin güzelliğine de diyecek yok tabii.

Kendinizi hâlâ bir müzikal mucit olarak görüyor musunuz? Şimdilerde müziğe nasıl bakıyorsunuz?

Gerisin geriye yürüdüğümü düşünüyorum. Daha sade müzikal ifadeler peşindeyim. Bir tarafım umarsızca Neil Young, John Prine veya Bob Dylan olmak istiyor. Evde kendi kendime gitarla oynaşırken basit yapılı melodiler arıyorum. Yeni bir "Knockin' On Heaven's Door" veya "Heart of Gold" bulmaya çalışıyorum. 13-14 yıldır yeni bir albüm yapacağımı söylüyorum. Ama yeniden stüdyoya girmek için siyasal bir motivasyon bekliyorum. İtici gücün siyasal olacağını seziyorum.

Nasıl hatırlanmak istersiniz?

Kendi hakikatini dile getiren ve bunun arkasında harfiyen duran, modanın veya popülerliğin yolundan saptıramadığı biri olarak.

Kariyeriniz boyunca yaptığınız en büyük hata neydi?

Pink Floyd'u terkettikten sonra olayı kamusal bir tartışma haline getirmem, grup üyeleri hakkında nahoş şeyler söylemem en büyük hatamdı. Kafayı kullansaydım, susup otururdum. Yaptığım çirkin bir şeydi, pişmanım.

Başyapıtınızı yazdığınızı düşünüyor musunuz?

Başyapıt çok iri bir kelime. Ama "Dark Side", "The Wall" ve "Amused To Death" en çok gurur duyduğum albümler.

Müzikal olarak söylemek istediğiniz her şeyi özetlediğini düşündüğünüz şarkılar hangileri?

Aklıma hemen iki şarkı geliyor: "Us and Them" ve "Wish You Were Here".

Derleyen: ***Yücel Göktürk***

ANI-ANLATI

"Fidel, sizlerle birlikte harika günler yaşadım. Senin yanında Füze krizinin hüzünlü ama gururlu günlerinde halkımızdan bir parça olmanın mutluluğunu hissettim. Ama artık dünyanın başka ülkeleri de benim mütevazı çabalarımı talep ediyorlar. Küba'nın başında olma sorumluluğun sebebiyle sana yasak olan şeyleri ben yapabilirim. Ayrılık saati geldi çattı..." (Che'den Fidel'e)

CHE'Lİ ANILAR
Fidel Castro
Türkçesi: M. Harmancı - M. Uyurkulak

SİYASET

E.J. Hobsbawm'ın bu kitabı, 1989'da, 200. yılı vesilesiyle Fransız Devrimi'nin günümüze gelen etkileri, Marksist ve revizyonist ekollere bağlı tarihyazımında uğradığı değişiklikleri ve iki yüz yılı aşkındır Devrim, Demokrasi ve Düzen dendiğinde güçlü izlerini halen nasıl koruduğunu anlatmaktadır...

FRANSIZ DEVRİMİ'NE BAKIŞ
Eric J. Hobsbawm
Türkçesi: Osman Akınhay

SİNEMA

Dünyanın gelmiş geçmiş en ünlü komik karakteri Şarlo'nun yaratıcısı olan Charlie Chaplin, hızlı bir seri halinde çekip oynadığı ilk filmlerinden "Asrı Zamanlar"a, "Şehir Işıkları"ndan "Büyük Diktatör"e kadar çeşitli filmlerine ve 2. Dünya Savaşı sonrasındaki anti-komünist cadı avı dönemindeki ABD'ye girmesini yasaklatan tutumuna dair görüşleriyle...

CHARLIE CHAPLIN
Derleyen: Kevin J. Hayes
Türkçesi: Hira Doğrul - Ahmet Ergenç

SİNEMA

"Spartacus", "2001: Bir Uzay Yolculuğu", "Otomatik Portakal" ve "Gözleri Tamamen Kapalı"yla tanıdığımız ve 20. yüzyılın en büyük yönetmenlerinden olan Stanley Kubrick'in sinemaya bakışı, filmlerinin hazırlığına ayırdığı müthiş zaman ve dikkati ve yönetmenlik kumaşını anlatan bir kitap...

STANLEY KUBRICK
Derleyen: Gene D. Phillips
Türkçesi: Neşfa Derelig

www.agorakitapligi.com
tel: 0212 243 96 26-27
faks: 0212 243 96 28

agorakitaplığı

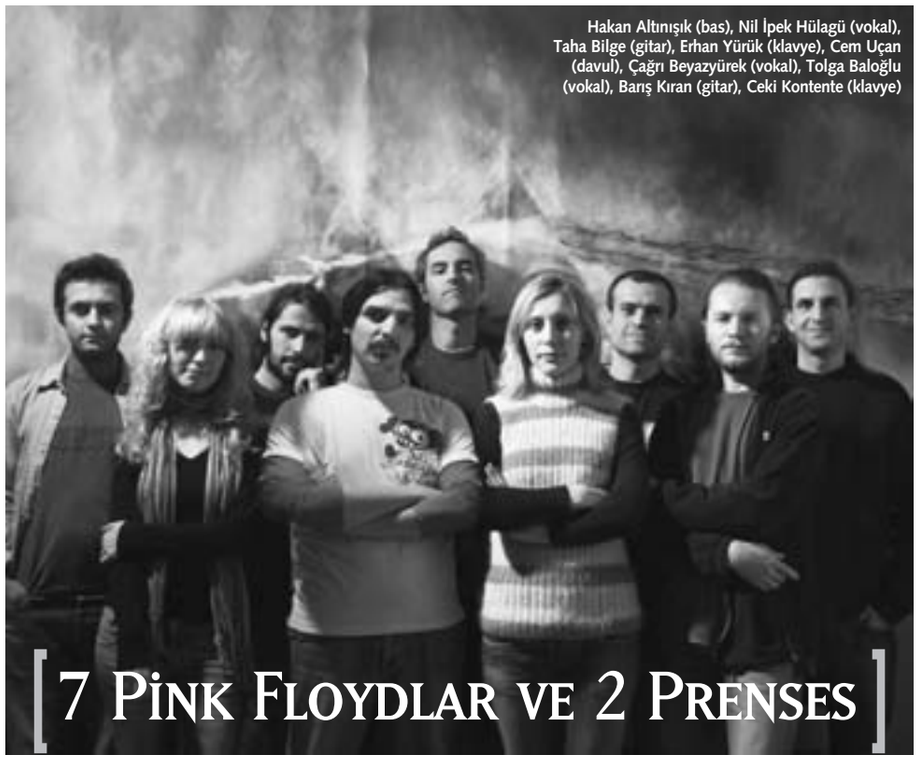

Hakan Altınışık (bas), Nil İpek Hülagü (vokal), Taha Bilge (gitar), Erhan Yürük (klavye), Cem Uçan (davul), Çağrı Beyazyürek (vokal), Tolga Baloğlu (vokal), Barış Kıran (gitar), Ceki Kontente (klavye)

[7 Pink Floydlar ve 2 Prenses]

İçlerinde en yaşlıları bile grubun ancak son nefesine yetişebilmiş, '80'lerde tanışmış Pink Floyd'la... Ama bu silinmez damga, gitgide kimliklerinin bir parçası olmuş. Kader onları iki sene önce birleştirmiş, ilkgençliklerinden beri yalayıp yuttukları Floyd şarkılarını şimdi maşallah plak gibi çalıyorlar. İnanmayan şu adresleri ziyaret etsin: www.myspace.com/7pinkfloydlar2prenses ve www.7pf2p.com. Ya da en temizi, 6 Şubat'ta Beyoğlu Studio Live'da, 27 Şubat'ta Ankara Dibsahne'de canlı canlı seyretsin...

Kapakta inek ne demek?

Kendinizi "Pink Floyd'a saygı grubu" olarak tarif ediyorsunuz. Pink Floyd bu saygıyı hak edecek ne yaptı?

Cem Uçan: Çok küçük yaşta, '80'lerin ortalarında Pink Floyd dinlemeye başladım. Abim İzmir'de, Kaygı grubunun davulcusuydu. Ben 11 yaşındayken bir gün elime Pink Floyd kitabını verdi, "al, şunun sözlerine bak, bu plağı da dinle" dedi. Plak "The Final Cut"tı. O yaşlarda bile dünyada olanlarla içli dışlı biriydim. Baktım, adamın babası savaşta ölmüş. Müzikle birlikte bu sözler, gençliğe adım atan bir çocuk olarak bana işledi. Karakterimi, dünyaya bakışımı etkileyen çok önemli bir faktör oldu Pink Floyd.

Taha Bilge: Ben '85 doğumluyum. Hiçbir zaman yeni çıkmış bir Pink Floyd albümünü göremedim, göremeyeceğim. Bu çok içime oturuyor. Pink Floyd'un müziği çok derli toplu ve içindeki pek çok konsept müziğe çok iyi yedirilmiş. Mesela "Dark Side"daki modern çağda zaman algısını, bu algının parayla örtüşmesini, "Wish You Were Here"da müzik endüstrisine karşı tavrı görüyorsunuz. "The Wall"da da insanın modern toplumda hissettiği sıkışıklığı anlatmışlar... "Final Cut" diye bir albüm yapıyorlar ve her şey bitiyor. Şaka gibi! Bütün bu albümlerin yan yanalığı çok olgun bir müziğin göstergesi, sanki bir ansiklopedinin ciltleri gibi... Başlardaki o psychedelic havadan daha progressive, daha oturmuş, daha orkestral müziğe doğru gidiş kendi içinde bir yolculuk içeriyor. Bu olgunluğun yanında, oldukça rahat ulaşılabilecek bir müzik. "Dark Side Of The Moon" 720 hafta listelerde kalmış bir albüm. Bu kadar zengin bir müzik yapıp böyle bir popülerliğe ulaşmaları beni her zaman şaşırtmıştır.

Cem: Resimleri bile ortada yok. Şimdi gördüklerimiz yeni yeni bulunanlar. Yüzleriyle değil, müzikleriyle öne çıkmışlar.

Taha: Çok fazla sayıda, birbirinden değişik insan Pink Floyd dinliyor. "68'liler Pink Floyd dinleyerek büyüdüler, şimdi tepemize holding yöneticileri olarak çıkıyorlar" derler. Ama o insanların da Pink Floyd'da bulduğu bir şey var. Benim yaşımdakiler de bir şeyler buluyor. Bu kadar farklı nesilleri bir araya getiren başka bir grup yoktur.

'68'lilerin hepsi patron olmadı. Dibe vuranlar da Pink Floyd dinlemeye devam ediyor.

Cem: Sınıflar ötesi bir durumu var.

Taha: Bizim konserlerde de farklı insanların bir araya geldiğini fark ediyoruz. İş dünyasından insanlar ve öğrenciler bir arada.

Cem: Bütün dünya Pink Floyd'un hastasıymış gibi konuşuyoruz ama, Kanada'da yaşayan bir arkadaşım, "Pink Floyd dinliyorum" dediğinde, "aa, o müziği hâlâ dinleyen var mı?" diye sorulduğunu anlatıyor. Bazıları için belli bir dönemin müziği ve artık paketlenip rafa kaldırılmış durumda.

Barış Kıran: Türkiye'de daha uzun süre yaşadı belki de. Ben de İngiliz arkadaşlarımla konuştuğumda, "punk geldi, Pink Floyd'u süpürdü gitti" diyorlar. Ondan sonra onların kahramanı Clash gibi gruplar olmuş...

Clash'tan Mick Jones, Pink Floyd'u '60'ların sonundan itibaren takip etmiş, punk yıllarında da konserlerine gitmiş, "ben Johnny Rotten gibi 'Pink Floyd'dan nefret ediyorum' tişörtü giymedim" diyor.

Taha: Bence olumsuz tepkiler alması da Pink Floyd'un ne kadar önemli olduğunun bir göstergesi. Ben de kendi içimde punk gibi bir devrim yaptığımı düşünüyorum. Smiths, U2, Talking Heads seviyorum. Öte yandan Beethoven takıntım da var. Pink Floyd'un bir tabu olarak algılanmaması daha iyi.

Pink Floyd dışında sevdiğiniz kimler var?

Cem: Marillion'u severim. Ben hep progressive rock'tayım. Biraz da cazdayım. Grupta Ceki (Kontente) biraz daha caza yatkındır. Hakan (Altınışık) belki aramızda müzik zevki en geniş olandır. Çağrı (Beyazyürek) ve Nil İpek (Hülagü) de klasikten popa kadar her şeyi söyler. Ama herkesin kesişim noktası progressive rock.

Sizler nasıl tanıştınız Pink Floyd'la?

Taha: İlk dinlediğim şarkı "One Of These Days"dir, babam çok seviyordu. Gitar çalmaya başladığımda ilk Pink Floyd çaldım.

Barış: 16-17 yaşlarında, üç-dört kişilik bir arkadaş grubuyla, bir çete gibi her dakikamızı müzik dinleyerek geçirirdik. Pink Floyd ilk zamanlarda benim için daha yüzeyseldi. Duyduğum melodiler benim için ayrı bir yerdeydi ama, arkasını araştırmaya pek hevesim yoktu. Şanslıyım ki o dönemde Pink Floyd bir albüm çıkardı, "Division Bell" geldi. En azından grubun sonuna yetiştim...

Pink Floyd'dan daha çok sevdiğin gruplar hangileriydi?

Barış: Cem'le ikimiz asker arkadaşıyız. Tanıştığımız gün ben ona King Crimson kaseti vermiştim, o da bana Pink Floyd kaseti.

Cem: Malkara'nın ortasında cümle içinde King Crimson ve Pink Floyd'un geçmesi bile başlı başına bir olaydı. *(gülüyor)* Benim kendime aldığım ilk orijinal kasetim "A Momentary Lapse Of Reason"dır. İngiltere'den bir arkadaşım getirmişti. İlk dinleyişimde "Bu 'Shine On You'nun aynısı olmuş, pop müzik yapmışlar" filan diye damgaladığımı hatırlıyorum. O zamanlar Waters ve Gilmour ayrılmış, herkes bir yerlerde cephe almaya çalışıyor. Ben Waters tarafındaydım.

Üç Hüreller'e, Moğollar'a gitti aklımız. Belki Pink Floyd'u buraya ait bir şeyle birleştirmek istedik. İsmimizi duyan irkiliyor. Ama bu absürdlük Pink Floyd ruhuna uygun.

Taha: Ben de öyleyimdir.

Barış: Ben bu kavgaya daha nötr bakıyordum. Ama ne zaman ki "Amused To Death"i dinledim, Waters'ı ayrı bir yere koydum.

Waters neyi temsil eder, Gilmour neyi?

Cem: Politik taraftaki o acı söylem Waters'ın, müzikal söylemse Gilmour'un bence. Röportajlarını keser ve biriktirirdik. Çok küçükken okumuştum, Waters "politikasız rock olmaz" demişti.

Rock müziğinin politik görüşleri ifade etmek için iyi bir ortam sağladığını o yıllarda hissetmiştim.

Waters albümleri müzikal olarak daha mı zayıftır sizce?

Taha: Bence hayır, hele gitarları Eric Clapton, Jeff Beck gibi insanların çaldığını düşünürseniz. Yine de sözler daha öndedir Waters'ta... Pink Floyd'un müziği anlam dolu, hem de çokanlamlı, çok katmanlı, istediğiniz gibi okuyabiliyorsunuz bu müziği... Bütün albümleri birer stüdyo harikası. Tekniği önde tutan "müzisyen grupları"ndan biri değildir, ama bütün müzisyenler de Pink Floyd hakkında fikir sahibidir.

Barış: Bizim konserlerimize gelenler arasında çok müzisyen var. Girer girmez enstrümanlarımızı, pedallarımızı inceleyen tiplerle karşılaşıyoruz... "Aslında ben de çalıyorum, ama bakalım bunlar hasıl çalıyorlar" diye kollarını kavuşturarak bizi izleyen insanlar.

Kazık mıdır Pink Floyd şarkıları?

Cem: Ben rahatım. Nick Mason çok ön planda bir davulcu değildir. Çok iyi ve nüanslı, imzalı bir davulcudur. Şarkının istediği kadar vurur.

Sevdiğiniz gitar sololar?

Taha: "Dogs"un sololarını çok önde tutarım.

Barış: Ben "Shine On You" derim.

En sevdiğiniz Pink Floyd albümü?

Cem: "Final Cut", "Wish You Were Here".

Barış: Zor soru. "Division Bell"le tanıştığım için onu söylerim. "Animals" ve Meddle"ı da çok severim.

Taha: Her soruşunuzda başka bir şey söyleyebilirim. Ama herhalde hiçbir zaman "Division Bell" ve "Momantery Lapse Of Reason" demem, Syd Barrett döneminden de söylemem.

Barrett döneminden hiç calmıyor musunuz?

Cem: Bir denememiz var. Hem de stüdyoda bile değil, bir konserde "Arnold Layne"i canlı denedik. Konsere gelenler için pek hoş bir anı olmamış olabilir. *(gülüyor)* O dönemin sound'unu şu dönemde elde etmek problemli. En kazık şey sound aslında. Notaların birebir aynısını çalsak da o ses çıkmıyor. Alıp aynısını çalmaya çalıştık, beceremedik.

Taha: Sound ve ruhun iç içe geçmişliği var orada. Nota çıkarılabilecek bir durum değil. Çok iyi armoni bilen biri, Hendrix'in transkripsiyonunu yapmış ve mecburen bazı yerlerde kâğıda "burada bir sürü efekt var" diye yazmış. Çünkü gerçekten notalara dökülecek bir durum değil. O dönemin pop müziğinin imzası bu. Durum artık müzikten çıkmış, bir yapı bozumuna, bir zemin bozmaya dönüşmüş. Barrett dönemi bu anlayışı çok iyi yansıtıyor. Sesler çatlıyor, iç içe giriyor. Müzisyen olarak onları çıkartamıyorsunuz. Cover'lanacak şarkılar değil, ancak yorumlanacak, yorum getirilecek şarkılar. Şu anda David Gilmour'un söylediği Barrett şarkılarına bakıyorum, çok ciddi yorum payı var.

Bu size serbestlik tanıdığı için cazip bir durum değil mi? Yoksa Barrett'ı kendinize yakın mı hissetmiyorsunuz?

Cem: Yorum yapmak riskli. "Orijinalinin nesi vardı, niye değiştirdiniz" denilebilir. Ayrıca orijinalini çalsak bile o şarkılar pek bilinmiyor. "One Of These Days"i bile çaldığımızda "bu Pink Floyd mu?" diyen oldu. Barrett dönemine de çok saygı duyuyoruz, belki bir gün cesaretimizi toplayıp yorumlayacağız ve karşımızdaki insanlar ne kadar boş boş baksa da çalacağız.

Farklı Pink Floyd yorumlarını dinlemek hoşunuza gidiyor mu? Mesela reggae veya bluegrass yorumlarını?

Taha: Tekno trance yorumlarını duydum, ama bluegrass yorumlarını duymamıştım.

Barış: Blue Floyd diye bir grup var ve Pink Floyd'u blues çalıyorlar.

Taha: Ben zaten Waters'ın her bestesinde o blues'u duyarım. Özellikle "The Wall" ve "The Pros and Cons Of Hitchiking"deki şarkılar blues tınlıyor benim kulağıma.

Barış: Bir şeyi yorumlamadan önce kendine ait bir kimliğinin olması şart. Bizim yorum yapmamız için, kendimize ait müzik çalışmalarımızın olması ve bu yoldan geçtikten sonra bir yere varmış olmamız lâzım ki, Pink Floyd'a yorum getirelim. Yoksa, provalarda yaptığımız komik, saçmasapan şeylere yorum diyemeyiz.

Ne gibi saçmasapanlıklar yapıyorsunuz?

Cem: Farklı müzisyenler var grupta. Caza giden, rock'a giden, blues'a gidenler var. Bayağı karışık. Yorum konusunda eskiden çok tutucuydum. Şimdi o kadar tutucu değilim. İlla ben Pink Floyd'u reggae çalacağım demek doğru değil, ama reggae ile başka bir şey ifade edebileceğini hissediyorsa insan, o zaman çalmalı.

Syd Barrett döneminde sound ve ruhun iç içe geçmişliği var. Notaların birebir aynısını çalsak da o ses çıkmıyor. Durum müzikten çıkmış, bir yapı bozumuna dönmüş.

Easy Stars All Star'ın reggae yorumlarından oluşan "Dub Side Of The Moon" sana nasıl geldi?

Cem: Ben tutucu olduğum zamanlarda dinledim ve çok hoşuma gitmedi. Sonra da geri dönmedim.

Fuat Güner, Dağhan Baydur ve Erdal Kızılçay "Beatles Alaturka" albümü yapmıştı. Pink Floyd Alaturka nasıl olurdu?

Cem: Ben tutuculuğuma geri döneyim. *(gülüyor)* DEF Orkestra'nın konserlerine de gittim, iyi çalıyorlardı, ama gene de çok hoşuma gitmedi.

Taha: Ben de Pink Floyd'u kendim çok rahat alaturka yapabilirim, ama duymak istemem galiba. Zaten yapmadık değil, yaptık. "Arnold Layne" çok kolay alaturkaya kaçabilen bir şarkı, provada öyle çaldık bir seferinde.

Cem: Piyasadaki kötü örnekleri düşününce, insan ürküyor. İyisi yapılabilecekse yapılsın.

Led Zeppelin'ciler bile Arap orkestrasıyla kendi kendilerini cover'ladı...

Taha: Türkiye'de "ben alaturka ne koysam satarım" gibi bir anlayış da var. Biri çıksa da ben Pink Floyd'u alaturka pazarlayacağım dese, satışını kolay yaparlar. Böyle bir tehlike de var. Ama her iki tarafı da eğer sindirirseniz, iyi bir şeyler çıkabilir. Endüstrinin baskısından kaçınmak durumundasınız.

Barış: Biraz da bakışla ilgili. Bizim grupta alaturka bakışlı bir insan olduğunu pek sanmıyorum.

"Set The Controls For The Heart Of The Sun" pekâlâ Anadolu rock kafasıyla yazılmış bir şarkı gibi gelmiyor mu size?

Cem: Doğru. Özellikle İstanbul'daki Waters yorumunda, saksofon gibi Batılı bir aletle seslendirilmesine rağmen, buranın ezgileriymiş gibi değerlendirdim. Klarnet gibi tınlıyordu. Davul da öyle, ritmik yapı da öyle...

Siz çalmıyor musunuz?

Taha: Ara sıra provalarda çalıyoruz. Nefesliyi bekliyoruz. Çalacağız.

İsminizi koyarken Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler mi vardı aklınızda?

Barış: Yedi kişiye çıkınca adımıza Yedi Pink Floydlar dedik, sonra vokale kızlar da gelince Yedi Cüceler bağlantısı aklımıza geldi.

Yedi, Anadolu kültüründe çok özel ve kutsal bir rakam.

Cem: Aslında Üç Hüreller'e, Moğollar'a gitti aklımız. Pink Floyd'u buraya ait bir şeyle birleştirmeyi istedik belki de farkında olmadan.

Taha: Dinî imgelerde yedi çok çıkar ortaya. Yedi kollu şamdan, yedi günde yaratılma efsanesi, yerin yedi kat dibi, gökkuşağının yedi rengi... Peki Pink Floyd'u nasıl bir grup ismi olarak değerlendiriyorsunuz? Çoğu insan "böyle grup ismi mi olur yaa" der.

Aslında bizim memleket için çok cazip. Çünkü Türkçe gibi. Aynen yazıldığı gibi okunuyor.

Taha: Doğru aslında... Ama düşünün: İki tanınmamış müzisyenin ismini grubuna koyuyorsunuz, daha sonra o dünyanın en büyük gruplarından birinin ismi oluyor. Esasen absürd bir şey. Bizim ismimizi de duyunca insanlar irkiliyor. Ama bence bu absürdlük Pink Floyd ruhuna uygun. Albüm kapağına inek koymak ne demek?

Başka Pink Floyd tribute grupları arasında kimleri sayabiliriz?

Cem: En ünlüsü Australian Pink Floyd Show. Konserleri küçük bir "Pulse" gibi oluyor. Görsel açıdan, ses, ışık olarak Pink Floyd'dan farkı yok. 1988'de kurulmuşlar. Bu iş için Avustralya'dan artık İngiltere'ye taşınıyorlar. Rutin konserler yapan, takipçisi olan bir grup. David Gilmour'un doğum gününde bile çalmışlar, Gilmour onlarla birlikte sahneye çıkmış... "Pulse" konserinin yapıldığı Royal Albert Hall'da geçenlerde bir konser verdiler. Orada konser veren ilk tribute grup. Onlar dışında hem İngiltere'de, hem ABD'de Think Floyd adında iki tribute grup var bizim bildiğimiz.

Sizin grup, Gilmour'un veya Waters'ın kulağına gitse, acaba ne derler?

Cem: Şöyle kâbuslar görüyoruz: Babylon'da oturmuş çalarken, birden içeri Roger Waters giriyor, hemen ayağa fırlıyoruz, eliyle işaret ediyor, "oturun çocuklar" diyor, biz rahatlayıp çalmaya devam ediyoruz. *(gülüyor)*

Söyleşi: ***Derya Bengi***

Murat (Onur Ünsal) ve anneannesi Nusret (Tsilla Chelton) "Pandora'nın Kutusu"nda

"PANDORA'NIN KUTUSU": YEŞİM USTAOĞLU'NDAN BİR AİLE ÖYKÜSÜ

İstanbul cangılında birbirine hiç değmeden yaşayıp giden orta yaşlı üç kardeş, köyünde kaybolan annelerini aramak üzere Batı Karadeniz'in dağlarına, ormanlarına doğru yola çıkar. Bulup İstanbul'a getirdikleri alzheimer'lı anne, ailenin yeniden bütünleşmesine değil, tam tersine, iyice çatırdamasına neden olur ister istemez. Ama bu yoğun iletişimsizlik içinde, filmin iki "kaçak"ı –yaşlı kadınla torunu– arasında bir kader ortaklığı, bir gönül bağı kuruluverir. Yönetmen Yeşim Ustaoğlu'na yol haritası mahiyetinde dört şarkıcık çaldık, bu sarsıcı filmin ayrıntılarına daldık...

âLâSI YOK BU GAFLETİN

Pandora's Box - **Procol Harum**

Yeşim Ustaoğlu: Demek şarkının ismi "Pandora'nın Kutusu". Bu isimde çok şarkı var mı?

Fazla yok. Bu en güzeli... "Pandora'nın Kutusu" isminde çok film var mı?

Birkaç tane var. '30'lardan bir film var mesela. Fark etmez, bu ismin herkes için farklı çınlaması olabilir.

Senin için nasıldı bu çınlama?

Mitolojik anlamından daha uzaktı. Filmi yazarken bir kutunun içine hapsolma, bir sıkışmışlık hikâyesi düşündüm. Filmde, köye yolculuk sırasında üç kardeş içsel olarak da, fiziksel olarak da sanki bir kutunun içindeler. Kendilerine katlanamayan bu insanlar, birbirlerine katlanmak zorunda. Öyle bir sıkışmışlığın içinde bir sürü şey açılıyor.

Filmde temelde bir aile hikâyesi anlatıyorsun.

Evet, orta sınıf bir çekirdek ailenin çözülmesinin hikâyesi... Aile dediğimiz kavram ne? Birey olma ya da olamama hali ne? Aile toplumun çekirdeğidir derken, onu kutsal görmeye çalışırken, aslında ne kadar çözülmüş, parçalanmış, sıkışmış olduğunun farkında mıyız? Bu gibi sorularla itişip kakışıyor film.

Neden bir aile hikâyesi çektin?

"Bulutları Beklerken"i, "Güneşe Yolculuk"u yaptıktan sonra, "bak aslında ne kadar moderniz, bizi niye anlatmıyorsun?" diye soranlar olunca, oraya yöneldim. Hepimizin hayatında bu tür Nesrinler, Güzinler var. Orta sınıfın düştüğü çıkmaz bu. Kutsal aile yapısı sadece geleneksel modelde mi yaşıyor, modern tarafta kutsal olma hali çözülmüş mü, onu düşünmek lâzım. Geleneksel modelde de artık çözülmeler var. Özlerinden, yaşama biçimlerinden kendi istekleriyle ya da zorla itilip kakılıp zorunlu göçle bir yerlere eklemlenmiş, modellerini çoktan yitirmiş insanlar var. Toplumun genelinde inanılmaz bir konformizm, bir hipokratlık, ikiyüzlülük görüyorum.

Bunu aile kurumunun kendisi mi yaratıyor?

Bence sistem yaratıyor. Kapitalist sistemden tek başına aileyi sorumlu tutamayız. Aile ya da bireyler bunların aktörleri aslında, önce bütün olarak sistemden söz etmeliyiz. Bu karakterlerin hepsini teker teker suçlamıyorum. Bir ebeveyn çocuğunu nasıl kuşattığının, kişiliğini, kimliğini nasıl iğdiş ettiğinin, yaşadığı standardı korumak için verdiği tavizlerin farkına varamıyorsa, ortada bir kirlilik vardır gibi geliyor bana.

> **Aile dediğimiz kavram ne? Birey olma ya da olamama hali ne? Bir ebeveyn çocuğunu nasıl kuşattığının farkına varamıyorsa, ortada bir kirlilik vardır gibi geliyor bana.**

Sinemada iyi işlenmiş bir aile öyküsü olarak hangi filmleri hatırlıyorsun?

Anlattıklarımı iyi tartışan Haneke filmleri var mesela. Robert Redford'un "Ordinary People"ı da aklıma geliyor. Sean Penn'in "Into The Wild"ı da kaçışı anlatan bir hikâye. O filmde de kuşatılmış bir çocuk anlatılıyor.

"Pandora'nın Kutusu"ndaki kuşatılmış çocuk Murat, 19-20 yaşlarında. Sen o yaşlardayken kendini sıkışmış, kuşatılmış hissediyor muydun?

Biz de sıkışmıştık, ama önümüzde kocaman bir dünya vardı, inandığımız, tutunduğumuz bir şeyler vardı. Korkardık, ama savaşırdık, heyecan doluyduk. Kendi kararımızı kendimiz verirdik. En azından ben öyleydim, geldiğim kuşak öyleydi. Şimdi her şey fanusun içinde veriliyor, ama çocuk içinde kayboluyor. Anneleri babaları öylesine bir korku yaşamışlar ki, o korkuyu kendi çocuklarına taşımak istemiyorlar. Bunu 12 Eylül olarak düşünebiliriz, ama o korkudan uzaklaştırmak isterken, çocuğu mahvediyor, adam yerine koymuyor.

Filmdeki üç kardeş, Batı Karadeniz'den İstanbul'a nasıl gelmiş?

Üniversite okumaya gelmişler. İlkokulu, ortaokulu belki orada okumuşlar. Baba hayatlarından çıkmış, anne köyünde kalmayı tercih etmiş. Böyle çok aile var. Özellikle yalnız kalmış kadınların şehre gelmek istemediğini çok iyi biliyorum. Karadeniz bölgesinde, kuvvetli bir ait olma duygusu var.

Üç kardeş neden kendini oraya ait hissetmiyor? Oradan alabilecekleri hiçbir şey yok mu?

Son yıllarda oralara gittiğimde hep kasvet sarıyor

içimi. Birçok muhteşem köy bomboş. Yapılabilecek hiçbir şey kalmamış oralarda, tarım da ölmüş, her şey ölmüş. Yapayalnız kalmış yaşlılardan başka hiçbir şey yok. Neden bu kadar köksüzüz?

Karmatte Gola Gza - **Mircan**

Bayıldım bu şarkıya. Kim?

Mircan'ın "Once Upon A Time In Mingrelia" albümünden Megrelce bir şarkı: "Değirmen Yayla Yolu". Doğu Karadeniz havalarını seviyor musun? Nasıl bir ilişkin var oralarla?

Ben Sarıkamış'ta doğdum. Babam göz doktoruydu, bu nedenle hep dolaşıyorduk. Sekiz yaşımdayken Trabzon'a yerleştikten sonra yavaş yavaş öğrendim ki, bizim bir Trabzon bağımız var: Dedelerim Kafkasya'dan göç ettiklerinde oraya yerleşmişler. Büyürken oradan çok etkilendim, hayatımın büyük bir kısmı orada geçti, üniversiteyi orada okudum. Dağları, doğası, çok köklü bir kültürü var. Ne tam oralıyım ne de buralı... Ama liseden sonra "burası yetmez bana" demeye başladım. Sinemacı olma isteğim de vardı. Üniversite sınavlarını bitirdiğim gün bavulumu toplayıp İstanbul'a geldim. İFSAK'la sinemayı öğrenmeye başladım.

Trabzon'da sinema düşleri kurmaya seni ne itti?

Tahayyülüm, imajinasyonum orada çok gelişti. Büyürken Rus televizyonu izledim. Kafamda kurgu yapmayı, bir hikâye yazmayı öyle öğrendim, çünkü dilini bilmediğim bir televizyonu izliyordum. Önü boşluk olan kapkara bir denize baktım ve onun arkasını tahayyül etmeye çalıştım. Arkamı döndüğümde dağa baktım, dağa çıkmaya başladım. Bize öğretilenin dışında, dağlarda başka bir hayatın olduğunu keşfettim. Bir şeyin arkasında ne var sorusu bende çok gelişti, hayranlığım da bir yanda. Orada insan ilişkileri çok derindir, inanılmaz bir mizah vardır, bir o kadar da kendisiyle dalga geçen bir mizah. Burada karşılaşamazsınız o mizahla. Bir çatakta yol tarifi sorduğunuzda, "buradan dümdüz git, köye çıkarsın" der adam, sonra arkandan koşup "ama virajlarda sağa sola dön" der. *(gülüyor)* Küçükken buralara, düzayak şehirlere geldiğimizde korkardım, bütün şehirlerin dağları olması gerektiğine inanırdım, ki hâla dümdüz yerler beni biraz irite eder.

Rus televizyonunda neler vardı? Orada herkes izler miydi, yaygın bir şey miydi?

Her şey vardı. '70'li yıllardan bahsediyorum. Zaten herkeste televizyon yoktu. Televizyonu açtığında, sadece Rus televizyonunu çekiyordu. Sonra gelen TRT paket yayınını da oturup seyrediyorduk tabii. Rus televizyonunda filmler seyrediyordum, bale, müzik oluyordu, saatlerce haberlere de bakıyordum. Fantoma'yı ilk orada görmüştüm. Rus filmlerinin ne anlatmaya çalıştığını çok merak ederdim, melankolik görünürlerdi bana. O zaman insanların Sovyet Rusya'ya olan korkusunu, merakını düşünün, orada şeytanlar var! Sarp sınırına şeytanlara bakmaya giderdik. Özcan (Alper) "Sonbahar"da çok güzel anlattı: Böylesine korktukları bir yerin çöküşünden sonra, pılısını pırtısını toplayıp buraya yaşamaya gelen insanların aczini acayip sömürdü bu ülke.

Rus edebiyatı okuyor muydun?

Tabii, elime ne geçerse okurdum. Annem edebiyat öğretmenidir. Ailemde öğretmenler, müzisyenler, doktorlar boldur.

Müzisyenler kimler?

Bütün baba tarafım, dedeler müzisyendir. İncesaz'daki Cengiz (Onural) kuzenim, ayrıca kardeşim de müzisyen.

Filmde mekân olarak neden Kastamonu'yu tercih ettin?

Film için İstanbul'dan yola çıkıldığında arabayla beş-altı saatte gidilebilecek bir yer olması gerekiyordu. Trabzon'a, Rize'ye arabayla gitmek için salak olmak lâzım, uçağa atlar, gidersin... Aslında annem Kastamonulu. Yakın zamanda, annemi uzun zamandır gitmediği köyüne götürdüm. Ben oralara çekimler için gidip geldikçe annemde de acayip depreşti köyünü görme isteği. İnanılmaz bir enerjiyle köyüne gitti, toprağına bastı, eski yıkılmış evini gördü... Oraya çok ilginç bir yoldan gidiliyor, kömür madenleri, işçi bölgeleri, biraz unutulmuş yerler. O kadar güzel bir mimarisi var ki, masif evler, muhteşem köyler... Her yerden elmalar, kuşburunları sarkıyor. Nasıl böyle bir terk edilme yaşamış, anlamıyor insan.

Doğu Karadeniz'e benziyor mu?

Doğu biraz daha vahşi. Ama dağ sonuçta, Küre Dağları da çok güzel. Dağlara, yaylalara çıktığında, o yükseklikte, her şeyden daha uzak ve arınmış olduğunu hissediyorsun.

Burada, TOKİ'lerde yükseklik var!

Kars'a gitmiştim. Orada hayvancılık yapıyorlar, giriş katlarında kazlarını, ineklerini barındırdıkları yerler var. Şimdi bu insanları oradan çıkarıp TOKİ yapacaklar. Önce kazlarını kesip yiyecekler, peki sonra ne yapacaklar? Sonunda oraya da sığmayacak, buraya gelip eklemlenecekler. Böyle saçma bir modernleşme olabilir mi?

Yeşim Ustaoğlu

Duman niye "Mânâsı Yok"u söylüyor? Böyle bir toplum yarattık demek ki. Eleştiren gözlerden böyle bir şarkı çıkıyor. Benim kuşağımdan böyle bir şarkı çıkmazdı.

Bir mimar olarak toplu konut denen hadiseye bakışın nasıl?

Facia! "Pandora'nın Kutusu"nda da anlattım zaten. Hapishane! Öyle bir yerde yaşamak istemem.

Scorsese'nin "Mean Streets" filminde iki sevgili deniz kenarına gider. Adam denizi sevmediğini, dağları sevdiğini söyler. Kız "ama Manhattan'da dağ yok ki" deyince, adam "olsun, gökdelenler var, ikisi de aynı şey" der.

Aynı şey olur mu hiç! Yukarıdan aşağıya bakmakla bitmiyor. Bazı şeylerin ne kadar fuzuli olduğunu dağdayken hissediyorum. Sabah dörtte kalkmanın keyfi de var, bir sürü şeyi unutuyorsun dağda. Sabah gözünü açıyorsun ve sana doğru gelen bir bulutla uyanıyorsun. Bulut elinin altında, yıldız şurada ve bir ateş yakmak yeterli hayatı sürdürebilmek için. "Bulutları Beklerken" için çok yer aradık. Sonunda en uzak, en zor ulaşılacak yerde karar kıldığımızda akıl almaz bir macera yaşadık. Mesela Karadeniz'de sahil boyu giden yeni yol ve oradaki yapılaşma iğrenç. Çarpık sahili bir an önce atlatsak da yukarı çıksak diye her seferinde strese giriyorum. Neden bu kadar yıkıcı ve kıyıcıyız?

Mimarlık okumaya nasıl karar verdin?

Aklımdan bile geçmiyordu, tembel bir öğrenciydim. Bana liste yapılacak dediler, tıp istiyordum, bir tane mimarlık yazdım, tuta tuta o tuttu! Sonra sinema duygusu çok gelişti, fakat mimarlığı sevdim. Öğrenciliğini sevdim, sonra bir dönem çalıştım. Müthiş bir disiplin. Bir yandan restorasyon master'ı yapıp, bir yandan mimari alanda çalışıp, öbür yandan da sinema peşinde koşturuyorken mimari alanın kirliliğinin farkına vardım. Onun bir parçası olmak ihtimali bile tüylerimi diken diken ediyordu.

"Pandora'nın Kutusu"nun kahramanları nasıl yapılarda oturuyorlar?

Nesrin Ataşehir'de, büyük sitelerden birinde oturuyor. Orası çok korunaklı, kale gibi, bütün hayatın onun içinde dönebilir, her şeyi var. Dışardakinin içeriye girmesine izin verilmeyen steril bir yer.

Öyle bir yer insanı ne yapar?

Yalnızlaştırır, uzaklaştırır. Bence psikopat yapar. *(gülüyor)* Orada yaşayan çocukların evine kapandığını, bilgisayar başında olduklarını biliyorum. Başka bir hayatı görmek istese kalkıp gelmesi bile saatler alıyor. Tek tip arkadaşı olan çocukların hep sorunlu olduğunu gördüm. Okulu da ona göre seçiliyor, servisle gidip geliyor. Çocukların özel okullarda okuması, tek tip arkadaşlarla kalması tehlikeli. Çocuk okula gittiği zaman büyük bir kampüsün içinde büyümeli, şehrin her türlü kesiminden gelen, her türlü insanla ilişiki içinde olmalı hayatı anlayabilmek için. Hep aynı arkadaşla neyi öğrenebilirsin, neyi paylaşabilirsin ki? Sıkılıp ot paylaşıyor onlar da. Çocuğun elinden haz duymayı, kendisi olmayı, bir şey olmayı isteme hakkını alıyorsun. Çocuğun elinden hazzı alıyorsan, her şeyini almış olursun.

Güzin nerede yaşıyor?

Cihangir'de yaşıyor. Hem sevdiğim, hem eleştirdiğim bir yer orası. Orada ilişkiler daha organik belki ama, orada da sterillik daha geniş alana yayılıyor. Kendi başına bağımsız bir cumhuriyet gibi. Mehmet daha organik bağların içinde. Tophane'de, her türlü insanın olduğu yerde olmayı tercih ediyor. Mahalleyle rahat ilişki kuruyor, esnafıyla, bıçkınıyla...

Nesrin Mehmet'e ya da Mehmet Nesrin'e gittiğinde ne hissediyordur?

Zaten zorunlu olmadıkça gitmiyorlardır birbirlerinin evine. Mehmet'in ne hissettiği ortada: Nesrin'in halısına sıçmak istiyor!

Help The Aged - **Pulp**

Şarkının sözleri özetle şöyle: "Yaşlılara yardım et, bir zamanlar onlar senin gibiydi, gezer tozar, içki sigara içerlerdi. Onları bir eve tıkma, canları sıkılır."

Paris'teyken yaşlıların yalnızlığı tüylerimi diken diken etmişti. Vızır vızır itfaiye arabaları geçiyordu, ama ortada yangın yoktu, sonradan öğrendim ki ölen yaşlıları evlerinden çıkarıyorlar. Bir yerde kahve içerken yapayalnız oturan yaşlılar görüyordum, huzurevi gibiydi, yapacak hiçbir şeyleri yok. Birkaç sene önceki sıcaklarda binlerce yaşlı insan hayatını kaybetti... Buradaki durum biraz daha insancıl. Şehir hayatı insanı bencilleştiriyor, çünkü bir yaşlıya bakmak hayatının büyük bir kıs- ➜

WAX POETIC, BRAZILIAN GIRLS,
KUDU ve FORRO IN THE DARK'ın
doğduğu kulüpten
nublu sound... şimdinin müziği

nublu
ANNOS

LOVETRIO FEAT. U-ROY
BRAZILIAN GIRLS
NUBLU ORCHESTRA
conducted by BUTCH MORRIS
LED 3 LIVES
3 NA MASSA
FORRO IN THE DARK
ISTANBUL SESSIONS
WAX POETIC
OUR THEOR
KUDU
OTTO

MÜZİK MARKETLERDE

nublu
RECORDS

www.nublu.net

Murat (Onur Ünsal) ve dayısı Mehmet (Osman Sonant)

→ mından feragat etmek anlamına geliyor. Hele bir de başarılıysan, işin büyük zamanını alıyorsa, öyle bir sorumluluğu almak büyük bir külfet, hepimiz bundan kaçıyoruz.

Senin nasıl bir ilişkin oldu yaşlılarla? Anneannenle, dedenle sıkı bir ilişkin var mıydı, yaşlıların dilinden anladığını hissediyor musun?

Benim müzisyen olan dedem de, felsefeci olan dedem de hayatımda önemlidir. İkisini de kaybettiğimde ortaokuldaydım. Dedemin ikinci karısı, benim şimdiki anneannem 97 yaşında ve Tsilla'ya (Chelton, filmde Nusret hanım rolünde oynayan Fransız oyuncu) acayip benziyor. Tarih öğretmenidir, çok güçlü bir kadındır. Onun annesi ve teyzesi, –ki ben de hatırlıyorum– 100'lü yaşlarda öldüler. Dayım da anlatır, '68'de işgallerde tutuklanıp içeri girdiğinde, bu haminneler işi gücü bırakıp, dolmalar sarıp polisleri de aşarak herkese dolma dağıtırmış. *(gülüyor)*

Bugün sağlıklı bir yaşlı bile hasta muamelesi görüyor. Koşullar o kadar hızlı değişiyor ki, cep telefonu, internet, bankamatik kullanabilen yaşlı insanların sayısı çok çok az.

Hiçbir yenilik yaşlılar düşünülerek yapılmıyor. Tüketim toplumu bu işte. Hayatı kolaylaştırmaya çalışıyorken zorlaştırıyoruz. Benim bile ödüm kopuyor mesela biletçinin olmadığı yerde makineden bilet almaktan. Her yere yürümeyi tercih ediyorum. Güven sağladığımızı düşünürken kendimize çok güvensiz alanlar yaratıyoruz. Psikolojide eskiden kişilik bozuklukları olarak geçen şeyler şimdi normal algılanıyor, çünkü tedavileri yok. Yaşlılığın kendisi ürkütücü bir şey. Kim yaşlanmak ister ki?

"Pandora'nın Kutusu"nu geçen yıl yitirdiğimiz, son dönemlerinde alzheimer'a yakalanan Fethi Naci'ye adamışsın.

Benim gönlümden Naci Bey'in bu filmi görmüş olması geçerdi. San Sebastian'da ödül törenine yetişmek için telâş ederken Anadolu Ajansı'ndan bir telefon bağlandı, adam pat diye "filmi kime adıyorsunuz?" diye sordu. Ben de hiçbir şey düşünmeden "Fethi Naci'ye ve ailemeye" deyiverdim. Demek ki içimden bu geçmiş, aslında bunu deklare etmek istemiyordum, ama öyle oldu.

Nasıl bir ilişkiniz vardı?

Çok içli dışlı bir komşuluk, ahbaplık ilişkisiydi. Naci Bey'in hastalığından sonra Lale'yle de (Fethi Naci'nin eşi) olan dostluğum vesilesiyle bütün o süreci çok yakından yaşadım. Yazdıklarıyla, yaptıklarıyla bu kadar değer üreten bir insanın böyle bir hastalıkla baş etmek zorunda kalmasını, bu durumun etrafına da verdiği yıkımı birebir yaşadım. Bu hastalık insanı öyle bir alıyor ki, küçük bir çocuk yapıyor, çok tuhaf.

Filmde alzheimer'a yakalanan Nusret hanımı huzurevine yatırmaya karar veriyorlar. Huzurevlerinde huzur var mı?

Yok, çok itici yerler. Bu tür hastalar daha çok hastanelerde barındırılıyor, ama huzurevlerinde de kalan var. Doktor ve bakım var ama, buralar bir çeşit hapishane gibi. Filmdeki gerçek bir hastane, demir parmaklık var camda, girerken bizim bile ayaklarımız geri gidiyordu. Bu tür hastalıklarda evde bakım çok zor hale geliyor, profesyonel destek almak gerekiyor bir noktadan sonra. Ama hastalığın daha fazla tetiklenmemesi için "hastayı kendi yaşam koşullarından ayırmayın" diyorlar. Alıştığı mekânı değiştirdiğinizde büyük ataklar başlıyor, ikinci, üçüncü evreye ilerliyor hastalık.

Mânâsı Yok - **Duman**

Duman'ı seviyorum. İngilizce altyazı aşamasında, nasıl zorlandık "âlem" ve "gaflet" sözcüklerini çevirirken. *(gülüyor)*

Neden film için bu şarkıyı seçtin?

O kadar örtüşüyordu ki bu dizeler. "Mânâsı yok bu âlemin" sanki bizim senaryo için yazılmış bir dize. Mehmet'i canlandıran Osman (Sonant) o kadar güzel söylüyor ki şarkıyı. Çünkü onun da geldiği yer öyle bir yer.

İkinci dize de önemli. "Âlâsı yoktur bu gafletin" derken o mânâsızlığın sebebinin de farkında olduğunu gösteriyor, "bu gafletler yüzünden mânâ kalmamış" demeye getiriyor.

Evet, en can alıcı yerinden yakalamış meseleyi. Bu çocuklar niye bunu söylüyor? Biz böyle bir toplum yarattık demek ki. Buna bakan, bununla ilişki kuran, eleştiren gözlerden böyle bir şarkı çıkıyor. Büyük ihtimalle benim kuşağımdan böyle bir şarkı çıkmazdı.

Murat nasıl bir genç?

Büyürken Rus televizyonu izledim. Kafamda kurgu yapmayı, bir hikâye yazmayı öyle öğrendim. Rus filmlerini merak ederdim, melankolik görünürlerdi bana.

Tek tip arkadaş ve benzeri bütün tezgâhlardan geçmiş büyürken, bunları reddediyor, sorguluyor, ama hayatında hiçbir model yok, sokakta varolmayı seçiyor. Kendine büyük bir alan yaratıyor, ama o alan da yalnızlık ve ıssızlık dolu. O yüzden çekim için Kadıköy'ü seçtik. Öyle bir yerden şehre bakıyor, fenerin dibinde, boşluğun ucunda.

Böyle çocuklar geceyi sokakta geçirecek kadar "düşüyorlar" mı?

Evet, düşenler var, ama her zaman kalıcı boyutta değil. Hakikaten büyük bir uyuşturucu problemi var, intiharı tercih edenler de oluyor. Ailelerinden nefret etme, hazzı uyuşturucuda yakalama çok sık rastlanan bir durum. Psikolojide yeni tanımlanan bir sürü hastalık çıkıyor onlarda. Çok problemli büyütüyoruz çocukları, kendimizdeki problemi hiç görmezken çocukların tedavisi için bir ton para harcanıyor.

Ve Murat anneannesi Nusret hanımda daha önce bilmediği, tarif edemediği bir şey buluyor.

Bir anlamda o duyguyu dayısı Mehmet'le de yaşıyor. Mehmet sistem dışı bir adam. Ama Murat, Mehmet gibi külliyen duracak yaşta değil, enerjisi var. Daha yolun başında, sokak onu cezbediyor. Karşısına çıkan, "dağımı arıyorum" diyen kadının hayatına önce üfleye püfleye giriyor. Yolda önde giden anneannesi, gittiği yere sürüklenense Murat. Bir hedefle karşılaşıyor. Bir yere gitmek isteyen, dağında olmak, dağında ölmek isteyen bir kadınla!.. İkisi balık ekmeği paylaşıyorlar. Bir şey seziyor kadında. Belki hayatında ilk defa sorumluluk taşıyor. Onu kahramanca dağına götürdüğü yok, sürüklenerek gidiyor, ama anneannesinin donunu yıkıyor sonunda. Oysa kendi donları mutlaka yıkanmış geliyordur önüne.

Mehmet'i tarif ederken sistem dışı dedin, aslında Nusret hanım da sistem dışı.

Üçü de sistem dışı. İkisi bağıra çağıra, kaçarak direnç gösteriyorlar, Mehmet ise durarak.

"Film müziği" denen hadiseye nasıl bakıyorsun? Çok da müzikli bir sinemacı değilsin.

Değilim, minimize ederim müziği. Filmin kendi sesi vardır, onu mutlaka sağlamaya çalışırım. Sessizlik bile bir duygu verir. Müzikle çok ilgili bir yönetmen, "Güneşe Yolculuk" için "sanki gözümün önünde notalar varmış gibi hissettim" demişti. Filmin ruhunu, karakterlerini anlatan, görselliğinin, bütünlüğünün üstüne çıkmadan benimle paylaşan bir müzik duyuyorsam, onu yakalamak isterim. Burada da onu bulmaya çalıştım. Jean-Pierre'le (Mas) film karşısında çok zaman geçirdik, bir sürü şey duymaya çalıştık, sonunda filmde kullanılan ana tema çıktı. Sadece klarnet, viyolonsel ve piyanoyla çalınıyor. Bu filmden başka bir yerde o müzik yaşayamaz gibi geliyor bana.

Bol şarkılı filmler seni rahatsız ediyor mu? Wenders, Jarmusch gibilerinde, filmden çıkınca mırıldanacağın bir sürü şarkı oluyor, o şarkılar kendi başına da ayakta durabiliyor.

Onlar daha farklı. Jarmusch filmlerinin müziklerini severim, çünkü filmin dünyasının şarkılarını o kadar iyi kullanıyor ki.

Sen neler dinliyorsun?

Dünya müziklerini severek dinlerim. Klasik müzik de dinlerim. Arap müziği, Afrika müziği, Ermeni müziği, Fela Kuti, Kâzım Koyuncu... "Vova" son zamanlarda sevdiğim albümlerden. Dengbejleri de çok severim. Ismael Lô, Radio Tarifa, Alim Qasimov, Nusrat Fateh... Duman'ı zevkle dinliyorum. Türk sanat müziğini, İncesaz'ı severim, daha ağdalı Osmanlı müziğini de zevkle dinlerim. Alevi türkülerini, Aşık Veysel'i severim. Modern şeyleri de reddetmem, Zerrin Özer'in türküleri modernleştiren bir albümü vardı, çok sevmiştim... LP koleksiyonum da var, rock'suz olur mu hiç! Deep Purple, Led Zeppelin, Pink Floyd, Tangerine Dream, hepsine gözüm gibi bakıyorum. Trabzon'dayken albüm ele geçirince oraların kralı olurduk, sonra evlere doluşup paylaşırdık bunları. Blucin sahibi olmak kadar önemliydi. *(gülüyor)*

Söyleşi: ***Çiğdem Öztürk - Derya Bengi***

!F 8. AFM ULUSLARARASI BAĞIMSIZ FİLMLER FESTİVALİ BAŞLIYOR

12-22 Şubat arasında İstanbul'da, 26 Şubat-1 Mart arasında Ankara'da konuşlanan !f İstanbul Bağımsız Filmler Festivali, sekizinci senesinde, yepyeni ve usta işi filmlerle beraber sergiler, paneller, partilerle geliyor... Beş sayfada toplam 15 filme bilet kestik.

ŞUBAT YOLCULUKLARI

Ah Şanslı Adam!

Gonzo

Güzel Kaybedenler

Slumdog Millionaire

Nick ve Norah'nın Bitmeyen Şarkıları

Semender

Divizionz

Başka Bir Aşk Hikâyesi

Yngve'yi Seven Adam

Şampiyon

» Salamander / Semender *(Pablo Agüero)*
Arjantin'in 12 Eylül'ünün sonrasındayız. Altı yıllık mahpusluk hayatı sona eren Alba, oğlu Inti'yi büyükannesinin evinden alır ve Patagonya'ya, El Bolsón köyüne postu serer. Eski tüfek devrimcilerin, hippi artıklarının buluşma noktası olan köydeki her türlü ilişkiyi, dinden serbest sekse her tür tartışmayı, rengârenk giysileri ve doğal çıplaklığı, annesinin evhamlı hallerini ve aşk arayışlarını, hayallerine uygun bir hayat kurma mücadelesini artık Inti'nin gözünden izleriz... Daha evvelki kısa filmlerini de doğup büyüdüğü El Bolsón'da çeken genç yönetmen Pablo Aguero'nun ilk uzun metrajlı filmi, sürekli hareket halinde bir el kamerasından tek plan sahnelere kadar farklılaşan görselliğiyle ve köyün doğal seslerini adeta müzikleştirmesiyle de dikkat çekiyor. Evinde hayvanlarla iç içe yaşayan veteran hippi Dick Winter rolünde, ara ara kamera karşısına geçmeyi seven John Cale var.

» Divizionz *(Yes! That's Us)*
Bugüne kadar yerel müzik klipleri ve birkaç kısa filmle yetinen Afrikalı sinema gerilla-kolektifi Yes! That's Us'tan ilk film. Uganda'nın başkenti Kampala'nın kenar mahallelerinde, büyük imkânsızlıklar içinde gençliklerinin verdiği fitili ateşlemek isteyen, hiphop'la hem söz söyleyip hem bu sayede bu barakalardan uzamak isteyen dört delikanlının hikâyesi. Küçük bir barda dub reggae usûlü bir açık mikrofon gecesinde buldukları fırsatı değerlendirmeye çalışacaklar, ama seslerini kaydedecekleri bir CD almak için para birik-

Karşı sesler

"Karşı Sesler" bölümünde "Berlin Calling"in yanında üç müzikli film daha var. Robert Patton Spruill'in "Welcome To Terrordome"u, Beastie Boys, Rage Against The Machine gibi gruplarla da konuşarak radikal hiphop'un beyin takımı Public Enemy'nin tarihsel önemine işaret ediyor. Michael Albright eliyle kotarılan "Sleeping Nights Awake", aslında Sonic Youth'un 2006 Reno konserinde ellerinde kamerayla sahneye ve sahne arkasına dalan yedi öğrencinin el emeği, göz nuru. Alastair Siddons'un "Turn It Loose"u da, Eylül 2007'de, Güney Afrika'nın Soweto kentinde vuku bulan dünya break dance zirvesinin dünyanın dört bir yanından gelen 16 katılımcısının rehberliğinde, dünya break dance kültürünü ve tarihini belgeliyor.

Welcome To Terrordome

tirip şehre giderken soyulunca nefreti ve dayanışmayı sınamak zorunda kalacaklar. Toz toprak ve koşuşturan çoluk çocuk içinde, çekimler için yerel mafyayla kapışılmak zorunda kalınmış, Uganda argosu luaaye'yle orta ve üst sınıfların tüylerini diken diken etmiş bir Afro-hiphop yarı-belgeseli...

>> The Man Who Loved Yngve / Yngve'yi Seven Adam *(Stian Kristiansen)*

1980'lerde, Norveç gençleri arasındayız. Kimi Duran Duran'cı, A-Ha'cı, kimi de –hayır, metalci değil– punk'çı. Alkolik babasından ayrı, annesiyle yaşayan 17 yaşındaki Jarle, hayat dolu sevgilisi ve iki kankasıyla mutlu bir hayat sürmekte, kentin en gürültülü punk grubu Mattias Rust Band'in provalarıyla vakit geçirmektedir. Ta ki sınıfa Japan gibi usta işi synthpop gruplarını dinleyen, "kalite" giyinen, sportif Yngve gelene kadar. Bu "yeni çocuğun" çekim alanına giren ve arkadaşlarını boşlayan Jarle, çok geçmeden yalnızlığın nasıl bir şey olduğunu tadacaktır. The Cure'larla, Stone Roses'larla dolu bir gençlik, dostluk, aşk ve rock filmi.

>> The Wrestler / Şampiyon *(Darren Aronofsky)*

Her filmi merakla beklenen yönetmenlerden Aronofsky, bu sefer sinema tarihinin klas serserilerinden Mickey Rourke'a ikinci baharını yaşatmak için kamera arkasına geçiyor. Ancak küçük salonlarda iş bulabilirken sağlığı el vermediği için emekli olunca tezgahtâr olarak çalışan, bir yandan da kızıyla ve hoşlandığı striptizciyle bir hayat oluşturmak isterken eski rakibiyle bir "son vuruş" yapma imkânını gözardı edemeyen eski Amerikan güreşi (alıştığımız dille pankreas) yıldızı Randy Robinson rolünde Mickey Rourke hakikaten çok iyi. Oscar'lardan eli boş dönmeyeceği anlaşılan "Şampiyon", '70'lerin "Şampiyon"unun 2000'lerin ruhuyla çekilmiş, yeni zaman Amerika'sının eğlence anlayışının bol ışıklı görkemini ve yapayalnız bireyinin maruz kaldığı ruh karartıcı sefaleti gösteren bir akrabası.

>> Nick and Norah's Infinite Playlist / Nick ve Norah'nın Bitmeyen Şarkıları *(Peter Solett)*

The Jerk Offs diye kendi halinde bir indie grubunda gitar çalan Nick, kız arkadaşını kazanabilmek uğruna, onun için karışık CD'ler hazırlar, ama çöpü boylayan derlemeler daha çok sevgilisinin bir kız arkadaşının ilgisini çeker... Indie hezeyanları ve romantik komedi kıvamında bir gençlik aşkı filmi, ama insanı geceleyin New York sokaklarında ve kulüp âlemlerinde gezdirmeyi biliyor. Filmin soundtrack'i, Band Of Horses, Vampire Weekend, Devendra Banhart, We Are Scientists gibilerini barındırıyor.

>> Close Up Kurds / Yakın Plan Kürtler *(Yüksel Yavuz)*

Almancı yönetmenlerin önde gelenlerinden Yüksel Yavuz, Kürt geçmişi, Türkiye, gurbet üstüne düşünmeyi sürdürüyor, ancak Kürtlük durumunu bu sefer Almanya'yla sınırlı tutmuyor, İsveç üzerinden İstanbul ve Ankara'ya, Diyarbakır, Şırnak ve Cizre'ye, nihayet Kuzey Irak'a uzanıyor. Kürt sorunu ve savaş konusunda aldığı tavır nedeniyle yıllarını hapiste geçiren İsmail Beşikçi, bugünlerde faili meçhullerle ilgili itiraflarıyla gündeme gelen eski JİTEM'ci Abdülkadir Aygan gibi konuklarıyla, Kardeş Türküler ve Aynur Doğan imzalı müzikleriyle, "bu savaş neyin nesi" diyen gençler için hayat bilgisi dersi.

>> Slumdog Millionaire *(Danny Boyle)*

Öyle kitap dağıtan bilgi yarışmaları yok artık. Sırf sıcak para, nakit para, daha çok para için stüdyoya doluşup çığlıklar atan insanlara biz de çoktan alıştık. İşsizliğin ve gelir uçurumunun bu kadar yüksek olduğu bir toplumda başka ihtimal de yok zaten. Bombay'da da yok. Şimdiden uluslararası festivallerde adından çok söz ettiren "Slumdog Millionaire", "Kim 500 Milyar İster"e katılıp bütün soruları bilmesiyle şüpheleri üzerine çeken ve işkenceye çekilen yoksul genç Cemal Malik'in hikâyesini ve çocukluk aşkının izini sürüşünü kırık dökük Bombay sokaklarında takip ediyor. Müzikler büyük Hintli müzisyen A.R. Rahman ve M.I.A.'dan.

>> Beautiful Losers / Güzel Kaybedenler *(Aaron Rose)*

'90'ların başında New York: Punk'la hiphop yakınlaşmış, kaykay bir ifade biçimi olarak kabul görmüş, duvarlar şablonlarla, graffitilerle kaplanmış. Bugün artık eserlerine büyük paralar ödenen Mike Mills, Stephen Powers, Harmoney Korine gibi isimlerin yanında, Bant'ın ellinci sayısındaki Atatürk şablonunu da yapan Shepard Fairey (nam-ı diğer Obey) gibi isimleri vaktiyle bir araya getirip bir sokak hareketi başlatan Alleged Gallery'nin kurucusu Aaron Rose'un dönüp bir muhasebe çıkardığı belgesel, aynı zamanda yaş ve heves üzerine bir doküman.

>> Gonzo: The Life and Work of Dr. Hunter Thompson *(Alex Gibney)*

Rolling Stone deyince hemen onun adı akla gelir, gonzo usûlü gazeteciliğin, gayet politik ve meslekî ilkelerle şahsî haber yazımının mucidi kendisidir. Tabii bu şahsîliğin barındırdığı her tür fikir ve hareket, türlü çeşit madde ve macera da haberle beraber gelir. Hunter S. Thompson'ın yaşamı, bu sefer Oscar ödüllü Alex Gibney imzalı bir belgesel olarak önümüzde. Beyazperdede hayli şaşaalı biçimde Thompson'ı oynayan Johnny Depp, filmin anlatıcısı.

>> Slingshot Hiphop / Sapan ve Hiphop *(Jackie Reem Salloum)*

İsrail'in son Gazze saldırısı, açıklanamaz ve kabul edilemez bir katliam boyutunu aldı. Onyıllardır süren işgallerin, göçün, saldırıların yakın zamanda bitebileceğine dair bir emare de görünmüyor. "Slingshot Hiphop", bombalar altında ses yükseltmeyi hiphop sayesinde başaran gençlerin hikâyesine odaklanıyor. İsrail topraklarında yaşayan üç Filistinli gençten kurulu DAM grubunun Gazze ve Batı Şeria'daki dostlarıyla buluşmaları, Filistin Hiphop Festivali, yıkılmış Gazze sokaklarındaki söyleşiler, bir demir tarlasında açan çiçekler gibi Filistinli gençleri tanıtıyor, sözün gücünü bir kez daha gösteriyor.

>> O Lucky Man! / Ah Şanslı Adam! *(Lindsay Anderson)*

Bu sene eklenen "!f Kült" bölümünde Dario Argento'nun "Deep Red"iyle birlikte yer alan 1973 tarihli Lindsay Anderson filmi, İstanbul Film Festivali'nin '68 Kuşağı bölümünde gösterilen "If..."in devamı gibi. İsyankâr öğrencilikten çıkan kahramanımız artık yükselmek isteyen bir kapitaliste dönüşmüştür, ama oyununun kurallarının düşündüğü kadar safça olmadığını çok geçmeden anlayacaktır. İngiltere'nin ve Özgür Sinema akımının büyük yönetmenlerinden Anderson'ın başyapıtı, kapitalizmin mantığı üzerine bugünlerde ihtiyaç duyduğumuz bir bakış getiriyor.

>> Sing For Darfur / Darfur İçin Söyle *(Johan Kramer)*

Barselona sokaklarında, tam da Darfur'daki soykırıma dikkat çekmek ve savaş kurbanlarına yardım için toplanan Sing For Darfur konserinde çekilen, kırk karakterin farklı zaviyelerinden Darfur'a, Afrika'ya bakan, bu arada ilgisizliği, yabancılaşmayı, egoizmi, cehaleti saptayan film, insanlığın geleceğine dair bir umut fişeğini patlatmayı da ihmal etmiyor. En azından mevcut konforunu muhafaza etmeyi düşünen kentli insanı sarsmanın, bir trajedi için dayanışmaya çağırmanın ne kadar zor olduğunu da gösteriyor "Sing For Darfur".

>> Just Another Love Story / Başka Bir Aşk Hikâyesi *(Ole Bornedal)*

Esrarengiz, tekinsiz bir Danimarka filmi. Birbiriyle alâkasızmış gibi görünen üç aşk sahnesiyle açılan film giderek bir puzzle gibi örülüp birleşiyor, bu arada evli ve iki çocuk babası, adlî tıp fotoğrafçısı Jonas'ın hayatı kayıyor. Mutsuz bir adam olan Jonas, arabayla çarptıktan sonra hafızasını yitiren Julia'ya kendini sevgilisi gibi tanıtırken bir yandan da esas evinde işler çığrından çıkıyor. Çok iyi çekilmiş, gergin bir film...

Film çıkışı âlemleri

!f İstanbul'un mutad partileri bu sene de sıkı eğlence vaat ediyor. "Berlin Calling"de izleyeceğimiz Paul Kalkbrenner, 13 Şubat gecesi Ghetto'da DJ üssünün başına geçecek ve minimal'den sert teknoya geçiş yapacak. 19 Şubat gecesi Tünel'deki Lokal, kısa filmcilerin işitsel ve görsel zevkine ayrılıyor. Gökkuşağı bölümünün müdavimleri, 21 Şubat gecesi Babylon'un bütün katlarında kitsch-pop bir ambiyans yaratacak. 22 Şubat tarihli Lokal Tünel kapanış partisi için bir araya gelen ve DJ'lerden, VJ'lerden müteşekkil bir eğlence kolektifi, sürprizli bir vur patlasın-çal oynasın'a çağırıyor.

→39

“WENDY & LUCY”: KELLY REICHARDT’IN GÖZÜYLE VAHŞİ KAPİTALİZM

!f İstanbul’daki gözdelerimizden biri, Amerika için şaşırtıcı olgunlukta, netlikte ve sadelikte yapımlardan “Wendy & Lucy”. Bağımsız sinemanın güçlü kadın kişiliklerinden yönetmen Kelly Reichardt’ı New York Times, The Phoenix ve blog.spout’a anlattıklarıyla dinliyoruz...

Amerikan Yeni Gerçekçiliği

Filminiz kriz gündemiyle çok örtüşüyor ve zor zamanlarda ilk düşenlerin en alttakiler olduğunu bir kez daha gösteriyor. Bir toplumcu gerçekçi niyetle mi çektiniz filmi?
Kelly Reichardt: Aslında Katrina kasırgası sonrasına dair bir film yapmak istiyorduk. Zenginle yoksul arasındaki fark hiç Bush dönemindeki kadar belirgin olmamıştı. Piyasanın hükümranlığı iyiden iyiye vahşileşmişti, hiç kimsenin kendi istediği hayatı yaşayamadığı çıplak gözle görülür olmuştu. Katrina, Amerikalıların yoksul Amerikalılar hakkında nasıl düşündüğünü gösterdi. Filme başlarken kafamızdaki soru şuydu: Hayatınızı değiştirmek ve iyileştirmek istiyorsunuz, ama eğitiminiz, maddî birikiminiz, aile bağlarınız yoksa, iyiye gitmek gibi bir şansınız olabilir mi? Bir toplum olarak birbirimizle bağımız, birbirimize karşı bir sorumluluğumuz var mı? Benim de kredi kartım kendi kendine şişmedi, benim de sosyal sigorta haklarım budanıyor. Demek ki birbirimizle bir bağımız var. Bu durumda hep beraber bir şey yapacak mıyız, yoksa her koyun kendi bacağından mı asılacak? Amerikan rüyası nedir sonuç olarak? Bence öncü kâşiflere dair bir şeydir, mesela çok kötü bir kış geçmiştir, senin ekinin mahvolmuştur, benimkiyse kurtulmuştur ve benimki ikimize de yeter, ikimizi de hayatta tutar. Amerikan rüyası bence böyle bir şeydir. Karanlık zamanlardan geçtik, şimdi de ekonomi çatırdıyor, ama bence umut dolu bir zamanda yaşıyoruz.

Obama’nın ABD başkanı olmasının bu iyimserliğinizde payı var mı?
Biraz. Yoksulluktan bahsetmiyor Obama, ama en azından “çıkıp alışveriş yapın”dan farklı şeyler söylüyor. Herkes bir fırsat imkânına bir adım mesafede duruyormuş gibi bir izlenim yaratıyor. İyi bir eğitim almış biriyle almamış birinin şartlarının aynı olmayacağının farkında en azından. Seçkinci bir yavşağın hükümet etmesinden iyidir.

Ben de zor zamanlar geçirdim, ama Wendy kadar değil. Onun sosyal melekeleri biraz zayıf. Dar bir ufku var, geniş bir çerçeveye oturtarak kendine bakmak ezici olabilir çünkü.

Filminiz ilk bakışta bir genç kızın köpeğiyle olan ilişkisinden ibaretmiş gibi görünüyor...
Evet, ve köpek ona sahte bir güvenlik duygusu da veriyor. Lucy aslında benim köpeğim. Bir önceki filmimde, “Old Joy”da da görünmüştü, ormanda dolanıyordu. Memleket turuna çıktığım zaman onu da yanımda götürürüm, bende de aynı duyguyu uyandırır. Normalde kalmayacağım yerlerde o yanımda olduğu için kalırım. Ama sonuçta pek de yardımı dokunmayacaktır.

Filmde otobiyografik unsurlar var mı yani?
Hayır, benim de Lucy’yle dolaşmamdan başka. Ben de zor zamanlar geçirdim, New York’ta beş yıl doğru dürüst bir evim olmadan yaşadım, ama Wendy kadar berbat vaziyette de değildim. Çulsuz kaldım, ama iyi kötü bir arkadaş çevrem vardı. Wendy’nin sosyal melekeleri biraz zayıf. Filmdeki punk’çı çocukların hali de pek parlak değil belki, ama en azından bir arkadaşlıkları var. Wendy’de o da yok. Wendy’yi önündeki hedefe odaklanan bir karakter olarak düşündük. Etrafında olup bitenlerin pek farkında olmuyor. Hayatı bir liste yapmak ve ona uymaktan ibaretmiş gibi yaşıyor, hep bir şeyleri aşmaya çalışıyor. Dar bir ufku var, geniş bir çerçeveye oturtarak kendine bakmak ezici olabilir çünkü. Wendy’nin geçmişini bilmiyoruz, onu sadece bir yabancı olarak tanıyoruz, film boyunca karşılaştığı insanlar da izleyicilerden farklı değil. Toplumsal bağlarımızı bu yabancılık üzerinden kurcalamak istedik. Diyelim bir metrodasınız, biri size yanaşıp bozuk para istiyor, hemen o anda kararınızı vermek için karşınızdakine, giyimkuşamına bakarsınız ya mesela, Wendy’yi de o ilk izlenimle tanıyoruz filmde.

Wendy Alaska’da bir balık konservesi fabrikasında çalışmak üzere yola çıkıyor. Fazla uzak bir tercih değil mi Wendy gibi biri için?
Bence değil. Wendy pratik bir kişilik aslında. Memleketi arabayla gezerken pek çok kadınla tanıştım, yanlarındaki kasabadan dahi habersizler. Fakat filmi çektiğimiz Oregon’da Alaska’daki konserve fabrikalarında çalışmış bir sürü insan da var. Alaska’da sadece çalışarak yaşayabilir, bir miktar para biriktirmeyi umabilir-

Wendy rolünde Michelle Williams, Lucy’yle beraber

40→

siniz. Wendy'nin bu işten nasıl haberdar olduğunu düşünürken internet çağında yaşadığımızı da hesaba katın.

Köpeklerin geniş rol aldığı filmlerin –mesela "Umberto D."nin– yanına oturuyor "Wendy and Lucy". Başka filmlerden etkilendiniz mi?

İtalyan Yeni Gerçekçiliğinden çok etkilendim. Hikâyeyi kafamızda evirip çevirirken aklımıza hep bir şey geliyor gibi oluyordu, sonra Yeni Gerçekçilik, "Umberto D." aklımıza geldi. De Sica'nın filmi bir başyapıt. Yeni Alman sinemasından, öfkeli genç adamları anlatan '60'ların İngiliz filmlerinden de etkilendik. Bu İngiliz filmlerinde kahramanlar toplumdışı insanlardır, film ilerledikçe bu karakterlerin toplumsal konumu ve değeri de tartışmaya açılır. Belirli bir yaş ve gelir düzeyindeki insanların statülerinin ne olduğu, toplumu bir arada tutan bağlar gibi sorulara

Kelly Reichardt

yakınlaşırlar. Bütün bu akımlardan etkilendik, ama asıl ilhamımız Amerika'da yaşamak ve zenginle fakir arasındaki gelir uçurumunun ne kadar yükseldiğini görmekti. Amerika'da son sekiz senedir iyice yerleşikleşen bir mit var: Eğer yeterince kazanamıyorsan, ya tembelsindir ya da gerçekten istemiyorsundur. Wendy etrafına bakıyor ve kendisi için hiçbir imkân olmadığının farkına varıyor.

Wendy'yi daha büyük bütçeli filmlerden tanıdığımız Michelle Williams oynuyor. Nasıl karar verdiniz onunla çalışmaya?

Ortak dostlarımız vasıtasıyla ona senaryoyu gönderdik. O da Hollywood çemberinden çıkıp biraz nefes almak istiyordu. Hayatına kuşbakışı bakmayan, içe dönük bir karaktere alışabilmesi için elimden geleni yaptım. Robert Bresson'un "Mouchette"ini, Mike Leigh'in "Bleak Moments"ını, Satyajit Ray'in "Apu" üçlemesinin ikinci filmini, Max Ophuls'ün "Reckless Moment"ını izlettim ona. Kendi içine kapalı kadınların hikâyeleri bunlar, izleyicinin hemen özdeşleşemeyeceği karakterler. Şu aralar zamanın ruhu başka şekilde işliyor, süper konuşkan, zeki kadın karakterler bir nevi "Gilmore Girls" sendromu gibi filmlere de sirayet ediyor.

Bir önceki filminiz "Old Joy"un iki karakteri sanki Amerikan solunun iki farklı veçhesini temsil ediyordu. Will Oldham'ın oynadığı karakter idealizmini koruyor, ama somut hayatı elden kaçırıyordu, Daniel London'ın karakteriyse iş bilir bir kişilikti, ama neyi niye yaptığını sanki unutmuştu...

Film Demokrat Parti içindeki mücadelelere odaklanmıştı. Farklı hayat tarzlarının nasıl yaşanacağına, mesela Wendy gibi birinin "gerçek Amerikalılar" arasında nasıl bir yer edinebileceğine dair sorular dolaşıyordu kafamızda. "Old Joy" Bush tekrar seçilmeden önce yazılmıştı, "Wendy and Lucy" ise Bush tekrar seçildikten, Katrina felâketi gerçekleştikten sonra yazıldı.

Karşılık beklemeden vermek, her iki filminizde de en hisli sahnelerde var. "Old Joy" bir evsizin bir başka evsize para vermesiyle bitiyor. "Wendy and Lucy"de ihtiyar güvenlik görevlisi, Wendy'ye 7 dolar uzatıyor...

Evet, bazı insanlar o kadarına da muhtaç oluyor ve toplumun en alt katmanlarında ister istemez bir dayanışma yaşanıyor. "Old Joy"daki karakter aslında bir beyzbol oyuncusu, bir eşi, iki çocuğu var, alkolle de arası iyi. Hayatı gayet yolundayken bir anda her şeyi yitirmeye başlıyor. Bir noktaya kadar insan kendini güvenlikte hissediyor, ama şimdilerde pek çok Amerikalıya olduğu gibi, bunun sahte bir güvenlik duygusu olduğuna uyandığınız bir an da geliyor.

Asıl ilhamımız Amerika'da yaşamaktı."Wendy & Lucy" Katrina'dan sonra yazıldı. Zenginle yoksul arasındaki fark hiç Bush dönemindeki kadar belirgin olmamıştı.

"Lucy & Wendy"de bol miktarda tren de var, hatta müzik yerine tren sesi kullanmışsınız...

Filme uç veren kısa hikâyenin adı "Tren Korosu"ydu zaten, trenleri başından beri ses olarak da düşündüm bu yüzden. Trenler, bu filmde insanı yola çağırıyorlar sanki. Ben trenyolunun yanında yaşıyorum, Portland'de de trenler çok yaygın, her yerde karşınıza çıkıyorlar. Ekonomik durumumuz Büyük Buhran zamanlarına benziyor. Eski batı fikri, geleceğinin batıda yatabileceği, batıda kendi zenginliğini yaratabileceğin düşüncesi tren gibi bir araçla çok örtüşüyor. Tren sayesinde, çok hareketli olmayan, sanki sabit duran bir yol filmi çekebildik...

Çeviren: ***Merve Erol***

NURİ BİLGE CEYLAN

İklimler

'Mayıs Sıkıntısı'nda, 'Uzak'ta, 'Kasaba'da olageldiği üzere, 'İklimler'in senaryosu da çekimden önceki haliyle ulaşıyor okurlara. Kitapta ayrıca film üzerine yazılmış sayısız yazıdan alıntılar, yönetmen ve oyuncularla yapılmış söyleşiler, yapım sırasında tutulan günlükler de yer alıyor. Böylece bir külliyata dönüşüyor 'İklimler'.

Norgunk Yayıncılık
Şehit Erdoğan İban Sokak C/8 Akatlar / İstanbul
T. 0212 351 48 38 / F. 0212 351 83 24
www.norgunk.com / info@norgunk.com

'kül sanat'tan
100. kitap

...uzaklarda kuşlar vardır. Uzaklara bakmasını bilenler için engin bir denizdir kuşların hayatı. Yaşam alanları olan bataklıklar, denizler, nehir kıyıları, bozkırlar, dağlar, yeni pencereler açar önümüzde. Kuşların hayatını izlemek bize tatmadığımız duygular, bilmediğimiz kavramlar kazandırır. Kanatlarında özgürlüğü, sanatı, sadakati, keşif merakını, yurt özlemini, saflığı, yalnızlığı, sevgiyi, hayatın mucizelerini taşırlar. Dolayısıyla, resmin ve yazının harcı da süzülür kanatlarından insana.

Kuşların seyri, şiire, tasvire dönüşür bir çocuğun okul defterinin yapraklarında...

Kül Sanat Yayıncılık
Meşrutiyet Cad. 48/19
Kızılay/Ankara • 0 312 431 34 72
kuledebiyat@yahoo.com

15 Ocak'ta tüm
kitabevlerinde...

"BERLIN CALLING"LE ELEKTRONİK MÜZİK ÂLEMİ

!f İstanbul'un "Karşı Sesler" bölümünün önemli filmlerinden biri, bir DJ'in yükselişinin ve düşüşünün hikâyesi. Avrupa'nın "kurtarılmış" şehri Berlin'in ve tekno âlemlerinin tatsız yüzünü izledikten sonra başrol oyuncusu Kalkbrenner'i bizzat dinleyeceğiz...

SAHTE CENNETİN DİKENLİ YOLLARI

Hannes Stöhr'ün 2008 tarihli "Berlin Calling" filmi 8. !f İstanbul Film Festivali'nin ümit vaat eden yapımlarından. Dikkatli sinemaseverlerin 2005 yılında 24. İstanbul Film Festivali kapsamında gösterilen "Galatasaray-Depor / Avrupa'da Bir Gün" adlı filminden hatırlayacakları Stöhr, son filminde kamerasını Berlin gecelerinin elektronik müzik âlemlerine çeviriyor. Filmin esas oğlanı DJ Ickarus rolünde Bpitch Control şirketinin önemli DJ-prodüktörlerinden Paul Kalkbrenner'i görmek elektronik müzik sevenler için hoş bir sürpriz.

Stöhr bu üçüncü uzun metrajlı filminde DJ Ickarus karakteri üzerinden Berlin'in elektronik müzik âlemlerinin uyuşturucu, seks, yüksek volümlü müzik ve rengârenk gece kulüplerinden müteşekkil sahte cennetine olabildiğince gerçekçi bir bakış atıyor. Havaalanlarından otel odalarına, plak şirketlerine, oradan da gece kulüplerine uzanan bir sarmalın içinde hızla akan DJ hayatında ayakta kalabilmek için uyuşturucu ve uyarıcıların her türlüsüne bulaşan Ickarus rolünde Paul Kalkbrenner oldukça inandırıcı bir portre çiziyor. Kalkbrenner'in kokainle başlayıp ecstacy ile devam eden, zaman zaman ketamin ya da esrarla taçlandırılan maddeler âlemindeki yolculuğu, ister istemez Roll'un 69. sayısı için görüştüğümüz John Creamer'ın, röportaj öncesi "iki aydır turnedeyim, çok yoruldum, sizin röportajınızı yaparız, sorun değil, ama ondan önce biraz kokain bulmamız mümkün mü?" sorusunu aklımıza getirdi buruk bir şekilde.

İsmiyle müsemma DJ'imiz Ickarus, Berlin'in kulüplerinden birinde çaldığı sıradan bir gecede, yine her zamanki madde mönüsünü tüketmiş, ancak ertesi sabah gözlerini tımarhanede açmıştır. Uzun süre madde kullananlarda sıkça rastlandığı üzere, artık kahramanımızın olası yapısal ruh bozukluklarıyla madde tüketiminin yarattığı geçici ve kalıcı hasarlar arasındaki ayrımı tespit etmek hayli güçleşmiştir. Damarlarında eroin hariç her türlü maddenin dolaştığı ortaya çıkan Ickarus'u "Guguk Kuşu"na göndermelerle dolu zorlu günler beklemektedir. Plak anlaşmasının iptali, sevgilisinin lezbiyen ilişkisine geri dönmesi, vergi dairesinin borçlarla kapıya dayanması gibi sağlıklı vatandaşın bile asabını bozacak gelişmeler, Ickarus'un sık sık tımarhaneden kirişi kırıp soluğu hayatıyla oynayan torbacısının yanında almasına yol açar. Mutsuzluktan kendini kaybeden Ickarus'un tımarhane müdiresine teslim olmasıyla düzelmeye başlayan işler, arka arkaya gelen iyi haberlerle rayına oturur...

Kalkbrenner'in dört dörtlük müzikleri, maddelerin halüsinatif etkilerinin ses efektleriyle anlatılması, Berlin'in gerçek kulüp sahneleri filmin artıları.

Hannes Stöhr, yeni filminde hayli su götürür bir konuyu ele alırken ne anlatılanı arsızca cilalıyor, ne de riyakâr bir ahlâkçılığa meylediyor ve böylelikle filmi büyük bir yetkinlikle neredeyse birebir gerçekle örtüşen bir seviyeye çıkartıyor. Paul Kalkbrenner'in dört dörtlük müzikleri, film boyunca maddelerin halüsinatif etkilerinin ses efektleriyle anlatılması, kulüp sahnelerinin Berlin'in gerçek kulüplerinde çekilmesi filmin artıları. Kahramanımızın tımarhanede son bulan PMA tribinin muhteşem kahvaltı sahnesinde otelin güvenlik görevlisi olarak karşımıza "Lola & Bilidikid" ve "Galatasaray Depor"dan tanıdığımız Alamancı oyuncumuz Erdal Yıldız çıkıyor ki, bu da filmin diğer sürprizi.

Alişan Çapan

"Berlin Calling"in yıldızı DJ-prodüktör Paul Kalkbrenner, 13 Şubat gecesi Ghetto'da pikapbaşı yapacak

IRÈNE MÉLIKOFF

(7 Kasım 1917 - 8 Ocak 2009)

İren hanım Türkiyeli Aleviler için önce bir tanrı misafiriydi, gitgide onların gözü, kulağı, sesi, "İrene Bacı"sı oldu. "Uyur İdik Uyardılar", "Alevilik-Bektaşilik Araştırmaları", "Hacı Bektaş", "Efsaneden Gerçeğe" gibi kitaplarıyla "bilinmeyen bir Türkiye"yi, hoşgörü ve bilgelikle nefes alıp veren, nefesler yazıp söyleyen bir toplumu akademik çevrelere, tüm dünyaya, öncelikle de Türkiye'ye tanıttı. 91 yaşında hayatını yitiren tarihçi ve Türkolog profesör Irène Melikoff'u "türkülerle gömüyoruz" ve "Uyur İdik Uyardılar"ın girişindeki "Bir Araştırmanın Doğuşu" başlıklı makalesini sunuyoruz.

RUH UFKUNUN GENİŞLEMESİ

Bilimsel çalışmalarımın ilk yılları epik Türk edebiyatının incelenmesine hasredilmiştir. Kahramanlık menkabelerini sevmekteydim ve bu tutku iledir ki, sonra Melik Dânişmend ve nihayet Horasan teberdarı Ebû Müslim üzerine eğildim.

Bu sonuncusu, geleneğe göre, Gazneli Mahmud'un çevresinden bir anlatıcının düzenlediği, olağanüstü'nün dogaüstü'ne ve mistik-öğenin katılışına karıştığı, kendisine bir kutsallık veren menkabesi ile, araştırmalarımda bir yön değişmesine sebep oldu. Melik Dânişmed menkabesinde, Umur Paşa'nınkinde olduğu gibi, cihâd amacı öndedir. Gazâ coşkusu, sade ve içten bir imana dayanmaktadır. Ebû Müslim'in menkabesinde ise araştırıcıyı yücelişin ufuklarına doğru götüren mistik bir soluma vardı.

Nitekim, kitabımı yazarken derin bir heyecana kapıldığımı itiraf etmeliyim. Bitirdiğimde tek bir arzum vardı: Ebû Müslim Menkabesinin vermiş olduğu hazzı bir daha yaşamak.

Bu umutla, menkabeye giriş niteliğinde bulunan bir başka metni, "Menâkıb-ı Maktel-i Hüseyn"i, Hüseyn'in öldürülüşünün hikâyesini incelemeye başladım.

Büyük bir şaşkınlıkla, önceki metnin verdiği tadı alamayacağımı fark ettim. Sonra da sebebini anladım: İranlılarda Hüseyn'in şehâdeti, bir kendini feda ediş, bir "rédemption" niteliğine, İslâm öncesi İran edebiyatında da görülen bir bağışlanma fidyesi kavrayışına bürünürken, bu anlayış Türk düşünüşünde yer almamaktadır. Onlar için, Kerbelâ faciası, bir son değil, bir talihsizlik, öcü alınması gereken bir yeniliştir. Hüseyn'in haksız yere öldürülüşünün öcünü de Ebû Müslim alacaktır. Bu sebepledir ki, Türklerde Kerbelâ'nın asıl kahramanı Hüseyn değil, Ebû Müslim olmaktadır.

Fakat, "Menâkıb-ı Maktel-i Hüseyn"de, anlamı gözümden kaçıran, üstü örtülü, tasavvufi bir dil olduğunu da fark ettim. Bu örtülülüğün anahtarını, cemaat-dışı, "hétérodoxe" Türk İslâmlığında ve öncelikle Bektaşîlerde bulacağımı sezerek araştırmalarımı o yana yöneltmeye karar verdim.

Mükemmel bir tiyatro eseri olan "Hallâc-ı Mansur" oyununu Fransızcaya çevirerek Fransız radyosunda temsil ettirdiğim bir dostun, Salih Zeki Aktay'ın aracılığı ile İstanbul'da bir Bektaşî evine girebildim. Ancak, bu ilk denemem yararlı olmadı: Çağrının gizliliğini anlamadım. Daha içten bir başlangıç bekleyerek, amacımı açıkça belirttim. Baba'nın zevcesi, beni tekrar görüşmeye beklediğini söyledi. Ciddiye alınmamış olmaktan kırgın, bu daveti yerine getirmedim.

Bununla birlikte, hatamı oldukça çabuk anladım. Eve yalnız gitmemiştim ve ev sahiplerim rahat hareket edememişlerdi. Hatam yüzünden, şüphesiz benim için çok kıymetli bir kapıyı, kendime kapatmıştım.

Birkaç gün sonra, bir "Hacı Bektaş Gecesi" ilanı gördüm. Gitmeye karar verdim. Arkadaşlarımdan benimle birlikte gelmelerini istedim. Görmeye alışkın olmadığım bir kalabalığın bulunduğu toplantı yerinin önüne geldiğimizde, arkadaşlarım, alçak sesle konuşmaya başladılar. "Biz buraya giremeyiz, bunlar Alevî" dediklerini işittim. Cesaretim kırılabilirdi, fakat bir önceki düş kırıklığı, beni ister istemez gözüpek yapmıştı. "Korkuyorsanız, ben yalnız gideceğim!" dediğimi duydum. Ve böylece, hemen birinci sırada, gecenin düzenleyicisinin yanında yer buldum.

O gün, bir çeyrek yüzyıldır süren bir yolculuğun başlangıcı oldu. Bir hafta sonra, ilk kez, Hacı Bektaş'ın türbesini ziyaret ediyordum. Sonra bilmediğim bir dünyayı keşfettim: Alevî âşıkların dünyasını. Yaşamımda iz bırakmış bir günü anımsıyorum. Hacı Bektaş'ı ziyaretimin ertesi günü, olağanüstü bas sesi olan bir âşık'a rastladım. Bu, cezbeye yakın ikinci bir halde nefesler söyleyen –fakat ben bunu çok sonra anlayacaktım– Feyzullah Çınar'dı. Kendisinden, bir gün önce Hacı Bektaş'ta dinlediğim bir nefes'i okumasını istedim: "Sen Allah'ın arslanısın yâ Ali!"

Feyzullah omuzlarını silkti ve bana "Yâ Ali, Allah'ın kendisidir" diyerek Derviş Ali'nin bir nefesini okudu: "Men Ali'den gayrı Tanrı bilmezem!"

Feyzullah Çınar omuzlarını silkti ve Derviş Ali'nin bir nefesini okudu: "Men Ali'den gayrı Tanrı bilmezem!" Böyle bir sözün mümkün olduğunu asla düşünmemiştim.

Bu nefes bende yıldırım çarpma etkisi yarattı. Duygularımı altüst etti. Böyle bir sözün mümkün olduğunu asla düşünmemiştim. 1969 eylülü idi. Türkiye'ye ilk kez, yeni evlendiğimde, 1941'de gelmiştim. Sonra birçok yılım Türkiye'de geçti. Daha sonra da, her yıl ziyaret ettiğim bu ülkeyi çok iyi bildiğimi sanıyordum ve işte, resmî Türkiye'yi ayrı bir çizgide yaşayan, bilinmeyen bir Türkiye keşfediyordum.

Her ne kadar Sünnî bilinen bir ülkede aşırı Şiî inançlarla birden karşılaşmış olmak beni çok şaşırtmış bulunsa da, bunu, hemen ardından, bu inanışların Bektaşî-Alevîlerin asıl ayırıcı nitelikleri olmadığını fark etmem izledi. Bu, kökeni göçebe bir ulusun ata inançlarına yüzyıllar içinde katılmış, kalıntı bir öğe idi. Yine ardından, atalarının yaşam tarzına hâlâ bağlı öbür Orta-Asya Türk topluluklarında olduğu gibi, göçebe aşiret cemiyetlerinde görülen bir inançlar mozaiğinin, bir din "sekretizminin" Bektaşî-Alevîliğin temel bir vasfını oluşturduğunu, onlar için ayrı bir dinî saygı konusu olan Ali'nin de, gerçekte, eski Türklerin Gök-Tengri'sinden başkası olmadığını fark ettim.

(...) 1986 temmuzunda Strasbourg Üniversitesi'nde düzenen "Hacı Bektaş ve ona bağlı zümreler kongresi" sırasında, katılanlara gösterilen bir Âyin-i Cem dolayısıyla, bir Türk dost bana "Şu gördüğünüz şeye inanıyor musunuz?" diye sordu. Kendisine "Ben bir araştırmacıyım" diyerek yanıt verdim, "benim rolüm inanmak değil, gözlemek ve anlamaya çalışmaktır".

Bununla birlikte, incelemem sırasında, beni kollarını açarak kabul eden, bana büyük bir konukseverlik gösteren ve çekinmeden bana kalplerini açan bu insanlarla uzun ilişkilerimin beni onlara ilgisiz bırakmayacağı açıktır. Onlar, her şeyden önce, bana, Anadolulu insanı tanımayı ve sevmeyi öğrettiler. Onların yaşamı, onların gelenekleri ile bütünleşerek dost ülkelerinde kendimi rahat hissedebildim.

Manevî açıdan da, Bektaşî-Alevîlerle yakınlığım, ruh ufkumu genişletti; iyilik, yardım ve hoşgörünün hâlâ yaşam bulabildiği dinlerüstü genişliklere yükselmemi sağladı.

Bektaşîlerin hoşgörülü düşüncelerini, felsefelerini, insancılıklarını ve insanlıklarını sevdim. Onlarla görüşmek benim için zenginleştirici oldu ve bundan dolayı da kendilerine minnettarım.

Irène Mélikoff

"BRECHT KABARE" TİYATRO PERA'DA: NESRİN KAZANKAYA ANLATIYOR

"Nasıl oluyor da yarım yüzyıl öncesi bir yazarın kaleminden çıkmış yapıtlar, günümüz dünyası sorunlarıyla böylesine şaşırtıcı biçimde örtüşebiliyor?" diye soruyor Tiyatro Pera'nın sanat yönetmeni Nesrin Kazankaya, oyun kitapçığında. Oyunun adı: "Rahat Yaşamaya Övgü! (Brecht Kabare)". Canlı orkestralı, şarkılı, danslı mükemmel bir Brecht/Weill seçkisi, bir 20. yüzyıl klasiği bizleri bekliyor. Brecht'li günlerin geri dönüşü şerefine...

Haz, öfke ve Brecht

Sahneye koyduğun oyunların müzikle yoğun bir etkileşimi var. Müzikle aran nasıl?

Nesrin Kazankaya: Müzik çocukluğumdan beri yaşamımda, o zamandan beri sürekli TRT 3 dinlerim. Biz ortaokuldayken İzmir radyosunda Bülent Özveren, Hülya Tunçağ ve Ümit Tunçağ program yaparlardı. İnanılmaz derecede interaktif bir yayıncılıktı, yarışmalar düzenlenirdi, ben de bir keresinde radyoya mektup yazarak canlı yayına çıkmıştım. Bütün param kitap ve plağa giderdi. Yakın çevrem genelde pop bilirken ben popun yanında klasik müzik de dinlerdim. Dönüp baktığımda beni hayran bırakan grupların Rolling Stones, Beatles, Genesis, Simon & Garfunkel gibileri olduğunu görüyorum. Emerson, Lake & Palmer, Mussorgsky'nin "Pictures at an Exhibition"ını yaptığında deli olmuştum. Bu müziğin, klasik, rock ve elektronik olmak üzere üç versiyonunu, çevirdiğim "Yeniden Hoşçakal" adlı oyunumu sahnelemek üzere bir araya getirdim.

Şarkıların sözlerine de kulak kabartır mıydın?

Elimden geldiğince. Bugün hâlâ, Batı müziğinin gençler tarafından sevilmesine rağmen, en önemli yanının, ne anlattığının anlaşılmamasına hayıflanırım. Kolej mezunu dil bilen çocuklar var diyeceksiniz, ama bütün Türkiye'yi düşünün. Sözlü müziğin en önemli yanı içeriğidir. Örneğin Bob Dylan ne diyor? Anlamak için çok çaba sarfederdim.

Konservatuardayken müzikle ilişkin nasıldı?

Gizli gizli piyano çalardım. Okul oyunlarına da hep müzik katardım, Dvorjak'ın eserleriyle oyunlar sahnelerdim. Konservatuarda arkadaşlarım arasında "Rahat Yaşamaya Övgü"nün bazı müziklerini de yapan Turgay Erdener ve Naci Özgüç, Cem İdiz, Güven Yaşlıçam gibi müzisyenler vardı. Konservatuar tarihinde, okul oyunu olarak ilk Brecht sahneleyip oynayan kişiyim, Turgay'la çalışmıştım.

"Şerefe Hatıralar"da Zeki Müren'den Şecaattin Tanyerli'ye, Maurice Chevalier'den Duke Ellington'a, Philip Glass'a çok değişik müzikler kullanıyorsun. "Dobrinja'da Düğün"de Balkan müzikleri canlı çalınıyor. "Profesör ve Hulahop"taysa Simon & Garfunkel, Bob Dylan, Joan Baez, Loretta Lynn'den şarkılar var. Tiyatroda müziğin rolü nedir sence?

Tiyatroda müziği, sinemada kameranın gücü gibi görüyorum, sözün bittiği yerde imajinasyonu tamamlıyor. Müzik, imajların ve düşüncenin seyirci tarafından kendi dünyasından bir adım öteye götürülmesine destek sağlıyor. Yazdığım her oyun daha yazılırken bir müzik fikriyle birlikte gelişiyor. Ama bu bir matematik formülü değil, sezgisel bir şey. Örneğin "Şerefe Hatıralar" 1955 yılının Türkiye'sini anlatıyor. Zeki Müren'in yanına, bütün geçişlerde dünyanın en güçlü, soyutlamalara en açık müzisyeni Philip Glass'ı koydum. Nasıl bir çelişki!

Nesrin Kazankaya

Brecht'in müziği yabancılaştırma efekti olarak kullanmasına bakmamız gerek. Sahnede izlenen metni şarkı sözüyle özetlemek kaba bir yaklaşım gibi geliyor bana.

Bugüne kadar seyrettiklerin arasında müzikle çok iyi buluşmuş dediğin oyunlar hangileri?

Mesela Robert Wilson'ın Türkiye'de oynanmamış, Berlin'de öğrenciyken izlediğim "Antik Proje" adlı üç gecelik oyununun müzikleri çok etkilemişti beni. Tıpkı bu oyundaki gibi, öyküye paralel gibi görünen, ama adeta kediyi tersine okşar gibi, tersine giden yaklaşımları seviyorum. "Kaybolma" adlı oyunumda, Bellini'nin "Norma" operasından "Casta Diva" aryasını Maria Callas'ın sesinden, tutuklanmak üzere olan kadınların hazırlığı sırasında ceplerinden çıkan küçük bir teypten vermiştim örneğin. Bu oyun yurtsuzdu aslında, ama öte yandan Türkiye'de geçtiği izdüşümlerinden belliydi. "Norma", kendi çocuklarını öldürmek zorunda kalan annenin, Medea'nın öyküsüdür. Ben de Türkiye'nin politik ortamını kendi çocuklarını yiyip bitiren iktidarlar silsilesi olarak görüyorum.

Sahneye koyduğun oyunlarda müzik bir yorum mu, bir iletişim biçimi mi?

Ben bir düşüncenin, derdin, sözün peşinde tiyatro metinleri yazıyorum, çeviriyorum ya da ilk defa Brecht'e yaptığım gibi kolaj yapıyorum. Zaten söz derdimizi o kadar iyi anlatıyor ki, burada müzik iletişim gibi görünse de, durumu daha soyut bir platforma zıplatmak için kullanılıyor. Son derece net, inatçı ve açık olduğum bir dünya görüşünü anlatmada, seçtiğim müziklerin, bu görüşe birebir destek olmasından çok, zıplamalar ve çağrışımlar yapmasını ve bir an yabancılaştırmasını isterim. Sadece Brechtiyen oyunlardaki yabancılaşma değil hedefim, mesela hâlâ sahnelediğimiz Shakespeare'in "Venedik Taciri"nde, cazdan Vivaldi'ye, Haendel'e, özgün Yahudi Klezmer müziklerine dek bir seçki var. Bu müziği koyarsam seyirci bunu iyi anlayacak demiyorum, tam tersi, bazen sahne çok anlaşıldığı için başka bir müzikle destekliyorum. Tıpkı sinema sanatında somut bir sahnenin ardından birdenbire boş bir arsayı ya da yakın çekim ağaçları gösteren bir kamera gibi. Somut olandan soyut olana zıplama diye düşünebiliriz.

Müzik aslında atmosfer yaratıyor.

Müzik atmosfer yaratacaksa sahneyi birebir desteklememeli, tam tersi olmalı. Belki de bunlar çoksesli müziğin bana katkıları. Armonik altyapıdaki çokseslilik. Örneğin bir acı anlatılıyorsa, gözyaşlarına destek olacak bir müzik kullanılmamalı, ama sırf gözyaşını engellemek üzere saçma bir seçim de yapmam. Belki de acının içindeki başka bir kanalı zorlamak için.

Brecht müziği, daha sınırlı ele alıyor. "Tiyatro İçin Küçük Organon"da şöyle diyor: "Müziğe gelince (...) bir yorum içermedikçe eşlik etmemelidir."

Bu onun cümlesi olmakla birlikte, ben böyle görmüyorum. Atonal armonik yapıya kadar giden Kurt Weill, neredeyse çağdaş müziğin babası gibi görülüyor. Ya da Paul Dessau'daki yanına yaklaşılmayacak altyapıyı düşünelim. Müzik otoriteleri, Kurt Weill'ın Amerika'da yaptığı bestelerin bugün aklı başında hiçbir müzisyenin kolaylıkla çözebileceği beste yapılarına sahip olmadığını söyler. Bu besteler birlikte çalıştığım müzisyenleri de çok şaşırtıyor, "iki mezürde bir altyapı değişir mi!" diyorlar. Dolayısıyla çok tutucu Brecht ardılları değilsek, Brecht'in müziği yabancılaştırma efekti olarak kullanmasına bakmamız gerek. Ben de onunla aynı fikirdeyim; salonuma giren izleyicilerin, sonunda,

"Rahat Yaşamaya Övgü! (Brecht Kabare)" haftasonlarında (20, 21, 22, 27, 28 Şubat ve 1 Mart), Taksim Sıraselviler'deki Tiyatro Pera'da perde açıyor. Nesrin Kazankaya'nın uyarladığı ve yönettiği oyunda rol alan sanatçılar: Levent Öktem, Başak Meşe, Erdinç Anaz, Volkan Aktan, Zeynep Özden, İlker Yiğen, Linda Çandır

"ah ne kadar iyiydi" diyerek, bir katarsis yaşayıp çıkmalarını istemem. Kendi düşünceleriyle çatışmalarını, allak bullak olup kafalarının bulanmasını isterim. "Rahat Yaşamaya Övgü", Brecht'in üç oyunundan bir kolaj olduğu için, müzikler konusunda özgür bir alana sahip oldum. "Üç Kuruşluk Opera"nın müzikleriyle başlattım kabareyi. Metin daha sonra, ikinci perdede kullanıldı. Müziklerin altyapısını Brecht'in "Faşizm Üzerine Yazıları"ndan ve çok küçük cümlelerle desteklediğim kabare sunum metninden oluşturdum. Oysa o müzik "Üç Kuruşluk Opera" içindir, "İnsan çabasının yetersizliği şarkısı" ya da "Rahat yaşamanın şarkısı", ki bizim oyunun adı da oradan çıktı. Yabancılaştırır gibi görünmekle beraber, oyunun içeriğine paralel giden bu müzikler, bir kolaj yapmam nedeniyle başka bir zıplamaya da malzeme oluşturdu. "Üç Kuruşluk Opera"nın müzikleri kabarenin açılış altyapısına destek oldu, öyküsüne değil. Burada Brecht'in dünyasıyla bir çatışma ya da ona sırtımızı dönme söz konusu değildir, Brecht'in dünyasının özü korunmaktadır. Yani politik olarak uyarılarda bulunmak ve estetiği, haz duygusunu oluşturmak. Brecht'in altını çizdiği "Genuss" sözcüğü Türkçeye haz diye çevrildi, bence de çok doğru bir çeviri bu. Hazdan kasıt, yalnızca zevk almak, eğlenmek değil. Kızarken, öfkelenirken, gününle paralellik kurarken, kendi küçük burjuva dünyanda bu politik aymazlığa ve felakete destek olduğunun ayırdına varırken, hep bir haz duygusu olmalı. Haz duygusunun destekçilerinden biri de müziktir. Öykülerle paralellik görevini üstlenen, öykülerin politik yanlarını sadece destekleyen bir müzik anlayışını –her ne kadar teorik yazılarından böyle bir sonuç çıksa da– Brecht de kendi sahnelemelerinde kullanmamıştır. Düşüncelerini sadece ajit-prop tiyatro gibi belli bir koridora sıkıştırmamak lâzım, Brecht'in kökeninde Stanislavski anlayışı, yani klasik tiyatronun ABC'si yatar. Gerek metinlerindeki ülkesel zıplamalarla, yerel motiflerle, masallarla, gerekse epizod anlatımlarıyla öyküyü, kesintiler yaparak, uyararak aktarır. Daha sonra diyalektik tiyatro diye adlandırdığı yapıtlarında tam bir öykü takibi vardır. Örneğin "Galileo'nun Yaşamı" tam bir öyküdür. Tutucu Brecht yorumları nasıl oyunlarını zedeliyorsa, müzik anlayışını da zedeler. Sahnenin sonunda sahnede izlenen metni şarkı sözüyle özetlemek, sahneden aldığı zevki bir de besteyle destekleyip seyirciyi o söze konsantre etmek, kaba bir yaklaşım gibi geliyor bana.

Brecht tiyatrosunun Türkiye'de yorumlanmasına dönüp baktığında ne görüyorsun?

Türkiye'deki Brecht tarihinden şikâyet edecek en son kişi benim, çünkü o bir gereksinimdi. Türkiye'nin sosyo-politik ortamında Brecht'in zaman zaman ajit-prop tiyatro gibi kullanılması, bugün dönüp karalanmamalı; günün koşulları öyleydi ne yazık ki, ama artık öyle bakmak zorunda değiliz.

Tiyatro Pera, Brecht sahnelemeye başladığında bir baktık ki İstanbul Bienali de ana mottosunu Brecht üzerine kurarak gelmiş. Brecht'in son yıllarda yeniden gündeme gelmesini nasıl yorumluyorsun?

Tamamiyle politik olarak açıklayabilirim. Sorunlar mı değişmedi, yoksa insanlık tarihi bir kader mi diye sorabilir birileri; ben de diyorum ki, kapitalizm vahşi kapitalizme evrildi, emperyalizm histerik bir şekilde dünyaya yayılıyor. Bu analizin peşindeki sözü, sanatsal kaygılarla, titizlikle tiyatroya dönüştürüp sanatla anlatan Brecht metinleri, korkarım hiç eskimeyecek bence. Brecht "Şvayk İkinci Dünya Savaşı'nda"yı 1943'te, II. Dünya Savaşı'nın bitiminden iki yıl önce yazmış. Oyunda savaş Rusya'da, Sovyetler Birliği'nin direnişiyle bitiyor. Oyunun baş figürü Şvayk, Rus steplerinde buzullar içinde halüsinasyon olarak dev boyuttaki Hitler'i görür ve donarak ölür, binlerce askerin dönüşü onda simgelenir. Oyun böyle bitiyor. Bu, sanatın öngörüsü, sadece yetenek değil. Gününü tahlil edebilen, politik altyapısı olan aydın kimliği bu.

Kapitalizm vahşi kapitalizme evrildi, emperyalizm histerik bir şekilde dünyaya yayılıyor. Bu sözü titizlikle tiyatroya dönüştüren Brecht metinleri, korkarım hiç eskimeyecek.

Diğer yandan Brecht'i sürekli gündemde tutan faktör Kurt Weill besteleri aslında. Beklenmedik Weill yorumlarıyla karşılaşabiliyoruz. Mesela Doors, Marianne Faithfull...

Tiyatro dünyasında oluşmuş, tiyatro ve müzik uzmanlık alanlarının büyük bir kaliteyle bir araya geldiği, olağanüstü olgun besteler bunlar. Brecht, Kurt Weill, Hans Eissler ve Paul Dessau, benim model olarak hayran olup neredeyse uyguladığım bir yaşam biçimi sürdürmüş; kendi tiyatrolarında müzisyeni, dramaturgu, oyuncuları hep bir arada meslek macerasını yaşamışlar. Birlikte çalışmışlar, birlikte prova yapmışlar. Politik muhalif duruşlarını, yaşam dertlerini sanatla anlatmaya çalışırken, yaratımlarının her adımında birlikte olmuşlar. Bugün Brecht'in sırf Kurt Weill penceresinden bile bakınca güncelliğini bu kadar korumasının nedeni, aslında kendi seçimi olan, mesleğini bir yaşam biçimine dönüştürmesi.

Söyleşi: ***Gökhan Akçura***

Babylon'da bu ay

3 Şubat, 21:30 **Muammer Ketencoğlu ve Balkan Yolculuğu**
4 Şubat, 21:30 **Kolektifistanbul**
7 Şubat, 23:00 **Dirty Soundsystem**
10 Şubat, 20:00 **Selim Sesler**
11 Şubat, 21:30 **Erol & Ute Büyükburç** (Elvis Presley Tribute)
12 Şubat, 21:30 **Replikas**
13 Şubat, 23:00 **Karina Zeviani:** Nublu cemaatinin güzel kızı, ne mutlu ki en düzenli İstanbul'da konser veriyor. Thievery Corporation'a da eşlik eden Zaviani, Brezilya usûlü bir folk-elektroniğe meyledecek.
17 Şubat, 21:30 **Doğan Canku**
18 Şubat, 21:30 **Chicks On Speed:** Bu ay, yolu İstanbul'a daha önce defalarca düşmüşlerin tekrar ziyaretleriyle dolu. Gamsız eğlencesiyle kız gururunu yüksekte tutan electro-pop ekibi de istisna değil.
19 Şubat, 21:30 / 20 Şubat, 23:00 **Nouvelle Vague:** '80'lerin new wave'lerini dansa gelir, yumuşak bir rock perspektifiyle yorumlayan ekip, muhtemelen yeni solistleriyle İstanbul'da olacak.
23 Şubat, 20:30 **Lokal Anestezi - Ceza** (Talk Show)
24 Şubat, 20:00 **Sulukule Roman Orkestrası**
25 Şubat, 22:30 **Malcolm Middletown:** İskoç ekip Arab Strap'in üyesi olan Middletown, geçen yıl yayınladığı beşinci solo albümü "Sleight Of Heart"a ağırlık verecek. Memleketinin müzikal etkisinin belli belirsiz hissedildiği, eli yüzü düzgün, standartları zorlamayan bir rock yapıyor Middletown.
26 Şubat, 22:30 **Bora**
27 Şubat, 23:00 **!Deladap:** Geçiciymiş gibi görünen bir proje olarak başlayan !Deladap, üçüncü albümü "Sara La Kali"yle sanki kalıcılığını ilan etti bile. Avusturya merkezli grup, Orta Avrupa ve Balkan Roman havalarını elektronikle harmanlarken en çok İstanbul'a yakışıyor..

Nouvelle Vague

!Deladap

Karina Zeviani

Chicks On Speed

Ghetto'da bu ay

5 Şubat, 22:00 **Lunatiko Flamenko**
6 Şubat, 22:30 **Mazhar Fuat Özkan Akustik**
7 Şubat, 23:00 **Bernie's Lounge:** Amsterdam Gecelerinin bu ayki konuğu, Afro-Latin'den Balkanlar'a uzanan eğlenceli bir dans grubu.
12 Şubat, 22:00 **Sarp Maden**
13 Şubat, 22:00 **Paul Kalkbrenner:** !f İstanbul'da gösterilecek filmi "Berlin Calling" için İstanbul'a gelen Berlinli DJ Kalkbrenner'den önce Mabbas turntable başında olacak.

Fatima Spar

14 Şubat, 23:00 **Ayhan Sicimoğlu & Latin All Stars**
18 Şubat, 22:00 **Trance İstanbul Quartet:** Göksel Baktagir'in kanunu, Hamdi Akatay'ın perküsyonu, Yurdal Tokcan'ın udu, Eyüp Hamiş'in neyi... Bu ufak çaplı "all-star" takımından caz tavırlı sirtolar, türküler dinleyeceğiz.
19 Şubat, 22:00 **Cem Adrian**
20 Şubat, 22:30 **Fatima Spar & The Freedom Fries:** Megafonla vokal yapan Türkiye asıllı Spar ve trompetli, akordeonlu, saksofonlu grubu, bossa novalar, valsler çalıyor, Balkanesk bir eğlence dozunu hiç ihmal etmiyor.
21 Şubat, 23:00 **Dunkelbunt & Friends:** Balkan elektroniği deniyor, ama kapsama alanı dar kalıyor, Uzakdoğu'dan Latin Amerika'ya da inmek gerekiyor. Viyanalı müzisyene sürpriz isimler eşlik edecek.
26 Şubat, 22:00 **Asfalt Dünya**
27 Şubat, 22:30 **Zeynep Casalini**
28 Şubat, 22:30 **Jozi Levi:** Hocasından Rio Karnavalı efektli bir samba gecesi...

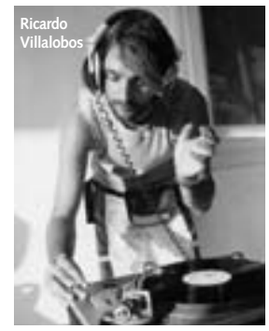
Ricardo Villalobos

Indigo'da bu ay

20 Şubat, 23:00 **DJ Koze:** Daha önce de Türkiye'yi ziyaret etmiş olan Alman DJ, saygın minimal tekno plak şirketi Kompakt'ın da gözdelerinden. Az sesle çok işler başaracak.
21 Şubat, 23:00 **Darshan Jesrani:** Brooklyn'li elektronik ekibi Metro Area, çıkardığı albümlerle türün ve kentin önemli figürlerinden olmuştu. İkilinin ayaklarından Darshan Jesrani, Indigo'da funk'tan, r'n'b'den el alıp fazla gürültülü olmayan bir tekno set kuracak.
28 Şubat, 23:00 **Ricardo Villalobos:** Almanya-Şili kırması DJ, minimal tekno deyince akla ilk geliveren birikiki isimden biri, Güney Amerika hissiyatını da taşıyan setleri bugün her yerde el üstünde tutuluyor. Son albümü "Vasco" Indigo'da itici güç olacak.

Gitarcafe'de bu ay

6 Şubat **Cenk Erdoğan Trio**
9 Şubat **Orhan Osman ve İstanbul Rebetleri**
13 Şubat **Kafdağı Topluluğu**
14 Şubat **Ufuk Karakoç**
18 Şubat **3 DEM Ensemble**
21 Şubat **Helesa**
27 Şubat **Mavinin Yankısı**
28 Şubat **Murat Meriç** (45'liklerde aranjmanlar)
Bütün konserler 21:00'de, amatör müzisyenlere sahne her pazartesi açık. Yinon Muallem'in Ortadoğu perküsyon, Onok Bozkurt'un klasik gitar, Sıla Gerbağa'nın flüt, Sumru Ağıryürüyen'in vokal atölyeleri bu ay da sürüyor.
(Caferağa Mah. Sakızgülü Sok. Taranto Apt. 7/1 Kadıköy Tel: 0.216.348 60 55 / www.gitarcafe.com)

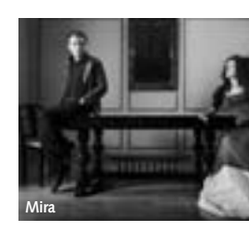
Mira

Çadır'da bu ay

4 Şubat, 21.30 **LA Mekan** / *6 Şubat, 22.30* **Ali Şota** / *13 Şubat, 22.30* **Siya Siyabend** / *18 Şubat, 21.30* **Sulukule Roman Orkestrası** / *19 Şubat, 21.30* **Lunatiko Flamenko** / *20 Şubat, 22.30* **Mira** / *21 Şubat, 22.30* **Deja-Vu** / *24 Şubat, 21.30* **Taner Öngür & Serap Yağız** / *25 Şubat, 21.30* **Cenk Erdoğan Trio** / *27 Şubat, 22.30* **Kınka** / *28 Şubat, 21:30* **Teneke Trampet**
(Köyiçi Cad. no: 10 Beşiktaş (Ziraat Bankası yanı) / Tel: 0.212.260 22 67 / www.chadir.net)

Balans Jolly Joker'da bu ay

7 Şubat **Aşkın Nur Yengi** / *11 Şubat* **İskender Paydaş Project** / *12 Şubat* **Direc-T** / *13 Şubat* **Yaşar** / *14 Şubat* **Pinhani** / *15 Şubat* **Magilum** / *19 Şubat* **Anemi** / *20 Şubat* **Feridun Düzağaç** / *21 Şubat* **Nev** / *27 Şubat* **Aslı & Seksendört**

Feridun Düzağaç

KONSER

Portecho

Tan Tunçağ ve Deniz Cuylan ikilisinden oluşan Portecho ilk albümleriyle dikkatleri üzerine çekmiş, eli yüzü düzgün, temiz bir elektro-pop imal etmişlerdi. Bu ay ikinci albümleri "Studio Plastico"yla tanışacağız. Fakat daha evvel şarkıları bir de sahnede tecrübe etmekte fayda var: İkili 6 Şubat akşamı 23:00'te The Hall'da olacak.

The Rasmus

Daha önce de Türkiye'yi ziyaret eden, epey seveni de bulunan The Rasmus, yeni albümleri "Black Roses" vesilesiyle yeniden karşımızda. Grup 13 Şubat'ta İstanbul'da, Maslak Sheraton Convention'da, 14 Şubat'ta Ankara Saklıkent'te çalacak.

II. Doğaçlama Festivali

Boğaz hattında 1989'dan beri kurtarılmış bir caz kulübü olarak varlığını sürdüren Naima'da II. Doğaçlama Festivali 21 Şubat – 1 Mart arasında düzenleniyor. 150'ye yakın sanatçının katılacağı, 35 performansın sunulacağı etkinliklere katılım ücretsiz. (Kırbaç Sok. No: 15 Kuruçeşme)

İş Sanat'ta bu ay

4 Şubat, 20:00 **Yo-Yo Ma:** Zamanımızın en yetenekli ve popüler çelistlerinden, Grammy gediklisi Yo-Yo Ma, piyanist Kathyrn Scott eşliğinde, Schubert'den Piazzolla'ya uzanarak dünya müzik literatürünün en güzel ve popüler melodilerini arayıp bulacak.

Bonnie Tyler

5 Şubat, 20:00 **Yansımalar & Nev**

12 Şubat, 20:00 **Bonnie Tyler:** Tabii, "Total Eclipse Of The Heart". Standart Orta Amerika pop - rock'unun ve disko yıllarının ünlü ismini duyunca hemen bu şarkıyı mırıldanıyoruz, ama hangi şarkı olsa kumlu, puslu sesine yakıştırır.

26 Şubat, 20:00 **The Bad Plus:** Binyıl başında kurulan Amerikalı caz trio'su, Pixies'den Rush'a, Neil Young'dan David Bowie'ye, Nirvana'dan Radiohead'e, pek çok yıllanmış rock anıtının müziğine el attı, sürükleyici bir salon avangardı yarattı.

SİNEMA

KargArt'da underground

17 Şubat akşamı 20:00'den itibaren KargArt'ta iki enteresan kısa film gösterimi var. Virgil Widrich'in yönettiği, 2003 tarihli, yapımı iki yıl süren 14 dakikalık "Fast Film", sinema tarihinden karelerin kolajıyla hem bütün bir tarihi kat etmeyi, hem de tutarlı bir senaryo yaratmayı başarıyor. Hemen ardından Peter Whitehead imzalı "Pink Floyd London '66-'67", yarım saat boyunca grubun saykodelik yıllarına odaklanacak.

Bu ay "Geceyarısı Filmleri" içinse 13 Şubat gecesi 23:00'ten itibaren motor dönecek, Türk işi giallo (bir nevi erotik ve avangard ucuz korku) filmleri için bizi ekrana kilitleyecek. Amerika'da film müzikleri yapan Semih Tareen ve Mario Bava'nın "Yellow"unun ardından Mehmet Aslan'ın Sergio Martino'dan uyarladığı "Aşka Susayanlar: Seks ve Cinayet", stil sahibi bir korku için gereken kodları haiz yapımlar.

İki senedir düzenlenen "Filmini kap gel" bölümü de bu ay Ümit Ünal'ın yönetmenliğinde, 21 Şubat'ta, 14:00'ten itibaren toplanıyor. Hangi formatta, hangi uzunlukta olursa olsun, koltuğunuzun altına çektiğiniz bir filmi alıp burada gösterebilir, tartışmaya açabilirsiniz.

SERGİ

Bruno Barbey'den "İtalyanlar"

Son yıllarda dünyanın en etkili fotoğraf ajanslarından birinin, Magnum'un üyelerinin fotoğraflarını hakkıyla görebiliyoruz. Bu sefer konuğumuz bir dönem kurumun başkanlığını da yürüten Bruno Barbey. Fas doğumlu sanatçı 1964'te Magnumculara arasına katıldı, Polonya'dan Kamboçya'ya, Vietnam'dan Irak'a, dönüm anlarında dünyanın çeşitli köşelerine makinesini alıp koştu. Barbey'in "İtalyanlar" başlıklı seçkisi, 13 Şubat – 14 Mart arasında Yapı Kredi Sermek Çifter Kütüphanesi'nde görülebilir. 25 Şubat'ta, 18:30'de Merih Akoğul ve Haluk Çobanoğlu da Barbey fotoğrafları hakkında konuşacak.

Gerçeklik Bitti

Tophane'deki Depo ilk sergisini 31 Ocak - 5 Mart tarihleri arasında, Bertrand Ivanoff'un mekâna özel ışık yerleştirmesi eşliğinde ziyaretçilere açıyor. "No More Reality - Crowd and Performance" (Gerçeklik Bitti-Kalabalık ve Performans) başlıklı sergi-nin küratörleri Claire Staebler ve Jelena Vesic. Fotoğrafları, videoları ve yerleştirmeleri sergilenecek sanatçılar arasında ilk göze çarpanlar Claire Fontaine, Fia Backström, Revolution Will Not Be Televised ve Olga Kisseleva. Ayrıca dünyanın yeni hallerine dair yayınları merakla izlenen Brian Holmes, 3 Şubat günü saat 18:00'de "siyasal yığın"a dair bir konuşma gerçekletirecek. Pazartesi hariç her gün 11:00 - 18:00 arası gezilebilecek sergi ve konuşmaya dair ayrıntılı bilgiyi www.depoistanbul.net adresinden alabilirsiniz.

Intimate Revolt

Amerika'dan Litvanya'ya, İsveç'ten Azerbaycan'a, on ülkeden on kadın fotoğrafçının buluşma noktası Prag'daki FAMU okulu olmuş. Küratörlüğünü Gülbin Özdamar Akarçay'ın yaptığı "Intimate Revolt" sergisiyle adeta küresel bir kadın fotoğrafçılar grubu oluşturan ekibin sergisi, Slovenya'dan sonra Hafriyat Karaköy'e geliyor. 6 - 28 Şubat arasında görülebilecek olan sergide on kadın, farklı milletlerden, kimliklerden gelirken farklılıklarını ve aynılıklarını sorguluyorlar. *(www.hafriyatkarakoy.com)*

ETKİNLİK

Goethe'de '68

Goethe Institut'ta geçen sene Peter Hartl ve Jean-Christoph Caron eliyle hazırlanan ve Almanya, Prag, Paris üzerinden '68 olaylarını tartışan "1968 – Mitos ve Gerçek" adlı belgesel film, 12 Şubat 18:00'den itibaren izlenebilir. 19 Şubat'ta, saat 10:00'da İstanbul Bilgi Üniversitesi Dolapdere Kampüsü'nde başlayacak "Türk-Alman İlişkilerinde Medyanın Sorumluluğu" başlıklı konferansta da '68 kuşağından isimler var; tartışmalar da herhalde konu başlığıyla sınırlı kalmayacak. Alman gazetecilerin ve bürokratların da katılacağı konferansa Türkiye'den Ertuğrul Kürkçü, Oral Çalışlar, Yasemin Çongar, Ayhan Kaya dahil oluyor.

BEKSAV'da halkların kardeşliği

BEKSAV, 14. kuruluş yıldönümünü iri cüsseli bir oyun derlemesiyle kutluyor. "Anadolu ve Mezopotamya'da yaşayan halklar arasında geliştirilmeye çalışılan düşmanlığa karşı halkların kardeşliği" şiarıyla düzenlenen etkinlikte, Kürtçe, Ermenice, Türkçe, Rumca, Lazca, Arapça beşer dakikalık oyun ve dans çalışmaları sergilenecek, Tiyatro İmge'den Mosakkale Tiyatrosu'na, Tiyatro Fabrikası'ndan Tiyatro Veto'ya, pek çok kişi ve kolektif, işleriyle orada olacak. 22 Şubat pazar günü 19:00'dan itibaren Kadıköy Halk Eğitim Merkezi'nde...

kargart

Filmini Kap Gel!!!

Şubat ayının konuğu: Ümit Ünal

21 Şubat Cumartesi, Saat: 14:00

Bir kargART klasiği haline gelen "Filmini Kap Gel!" Hüseyin Karabey yönetiminde başladı ve iki yılı böyle devirdi. Geçen sene içerisinde her seferinde bir usta yönetmenin, kurgucunun davet edilmesiyle farklı bir devinim kazandı. Ama 2 ayda bir gerçekleştirilen etkinliğin kurgusu aynı:

İstediğin formatta, kendi çektiğin filmini alıp geliyorsun. Seansın yönetmeni ve tüm katılımcılarla birlikte filmler seyrediliyor. Filmin incelemeye alınıyor, tartışılıyor ve bir sonraki filme geçiliyor. Günün sonunda çekeceğin yeni filmin için daha farlı fikirler edinerek ayrılıyorsun KargART'dan.

Şubat ayının konuğu: Ümit Ünal

"Teyzem", "Milyarder", "Hayallerim, Aşkım ve Sen", "Arkadaşım Şeytan", "Piano Piano Bacaksız", "Berlin in Berlin", "Amerikalı", "Yaz Yağmuru" gibi Türk Sineması'nın kalburüstü filmlerinin senaryo yazarı; "9", "Ara" ve en son olarak "Gölgesizler" filminin yönetmeni Ümit Ünal Şubat ayında Filmini Kap Gel'in konuğu olacak.

Kaçırmamanızı tavsiye ediyoruz!

Ne duruyorsun; filmini kap gel!!!

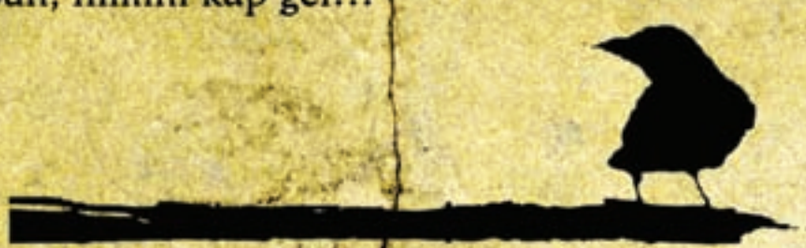

Kadife Sokak No:16 Kadıköy İstanbul T: 0216 330 31 51 F: 0216 346 55 46
www.kargabar.org info@kargabar.org www.kargart.org info@kargart.org

ROLL KİTAPLIĞI

André Breton Sürrealist Manifestolar (Altıkırkbeş)
Edward Said Yeni Binyılda Filistin Sorunu (Aram)
Enis Batur Mekik (Norgunk)
Enzo Traverso Geçmişi Kullanma Kılavuzu (Versus)
Behçet Çelik Dünyanın Uğultusu (Kanat)
Giorgio Agamben Nesir Fikri (Metis)
Giovanni Arrighi Adam Smith Pekin'de (Yordam)
Howard Zinn Amerika Birleşik Devletleri Halklarının Tarihi (İmge)
Irène Mélikoff Uyur idik Uyardılar (Demos)
Italo Calvino Dere Tepe Ters (YKY)
Jean Webster Sevgili Düşmanım (Notos)
José Saramago Bilinmeyen Adanın Öyküsü (İş Bankası Kültür)
Küçük İskender Rimbaud'ya Akıl Notları (Sel)
Milan Kundera Gülüşün ve Unutuşun Kitabı (Can)
Nancy Huston Fay Hatları (Metis)
Orhan Duru Sarmal (YKY)
Stephen Jay Gould Yaşamın Tüm Çeşitliliği –İlerleme Mitosu (Versus)
Tarık Sipahi Hala (Periferi)
Ümit Kireççi Çizgi Roman Senaryosu (Crea)
Walter Benjamin Brecht'i Anlamak (Metis)

Boody Guppie'nin sendikası

1965-66 yıllarında, "Highway 61 Revisited" zamanlarında, motosiklet kazasından az evvel, onca hayhuy içinde yazılmış bir deneysel roman, Bob Dylan'ın bilinç akışı tekniğiyle, Beat edasıyla, otomatik yazı usûlüyle çiziktirdiği tuhaf "Tarantula" nihayet Türkçede...

geldiğinde bilekleri bantlanmıştı & yanında elbise askısı da vardı – bir bakışta onun Sonny Rollins'e gerek duymadığını anladım – ona "gregory corso'ya ne oldu peki?" diye sordum – orada dikiliverdi – elinden bir deste iskambil kağıdı çıkardı & "kart oynamak ister misin?" diye yanıtladı – bense "hayır, teşekkürler, peki jane russell'a ne oldu?" kartları salladı & deste odanın her tarafına uçtu "bunu babamdan öğrenmiştim, bu numaraya 52lik vurgun denir ben 49luk vurgun diyorum çünkü 3 kart eksik – ha ha çok komik değil mi – piyano hangisi?" bu hareketiyle rahatladım, çünkü o da bizim gibi bir insandı sonuçta – bir aziz değil & ilk görüşte ısınacağınız bir tip değil ama bir insan – "şuradaki benim piyanom – tırtıklı olan" boş boş dolanırken & aniden yere düştü "sessiz ol, Evcil Hayvanlar Yasaktır tabelamı uyandıracaksın" omzunu silkti & eline bir tebeşir alıp piyanonun üzerine oğlunun resmini çizdi "bak şimdi – piyanomun sorunu o değil – yanlış anlama lütfen senle bir alakası yok ama piyanonun akordu bozuk – bu işi nasıl hallettiğin umrumda değil ama düzgün olsun" "oğlum bir astronot olacak" "umarım öyle olur" dedim & "ha bu arada julius larosa'ya ne oldu?" duvardan abraham lincoln'un bir resmi düşer "affedersin ama o adam erkekten çok kıza benziyor. Shindig'de gördüm – ibnenin teki – "ne kadar bilgilisin" diye cevapladım & lütfen acele et & piyanomu tamir et – akşam geyşa bir hatun gelecek & üzerinde sevişmek istiyor" "oğlum bir astronot olacak" "allah aşkına çalışmaya başlar mısın – piyanomun akordu bozuk" bu sırada, çantasını açar ve aletlerini çıkarır & tiz notalara basmaya başlar – "halkısın, akordu bozuk, saatte saatte 5:30" melankolik bir sesle "yani?" derim & "paydos

demek" "paydos ne yahu?" "bak dostum, ben sendikanın adamıyım, bir de kendine bak – woody guthrie'yi duydun mu hiç? o da sendika adamıydı & sendikaları güçlendirmek için yıllarca savaştı & insanların ihtiyaçlarına kulak verdi & başka bir sendika adamının – dürüst bir sendikalının – yardıma ihtiyacı olan "bir avareye sırtını çevirdiğini duysaydı ne derdi biliyor musun?" "bak, bana böyle isimler yakıştırmandan hiç hoşnut değilim – boody guppie diye birisini duymadım & her neyse..." "boody guppie değil, woody guthrie!" "evet her neyse ne derdi ben de bilmiyorum, ama yarın – yeni birisini göndermelerini istersen – telefon açman yeterli & sendika sana memnuniyetle yeni birisini yollar – benim için pek önemi yok – bu iş ya da başka bir iş..." "DUR bir saniye, yaptığın işten gurur duymadığını mı söylüyorsun bana? inanamıyorum! boody guppie'nin sana ne yapacağını bilmiyor musun? yani senin hakkında ne düşünürdü demek istedim." "ben eve gidiyorum – burayı sevmedim – bu benim tarzım değil & coody puppie diye birisini de hiç duymadım" "coody puppie değil gerizekalı herif boody guppie & evimden defol, şimdi!" "oğlum astronot olacak" "umrumda değil – bana şantaj yapamazsın – ben daha güçlüyüm – çık dışarı – defol!"... o çıktıktan sonra piyanoya geri dönüyorum – ama bir işe yaramıyor, sesi hâlâ bir bovling salonuna benziyor Evcil Hayvanlar Yasaktır tabelasını Evim Güzel Evim tabelasıyla değiştiririm, neden hiç arkadaş edinmediğimi düşünürüm... yağmur yağmaya başlar ve sesi kalemtraş gibidir – pencereden dışarı bakarım & kimse şapkayla dolaşmıyor – saat 5:30 – birinin doğumgününü kutlamak lazım – piyano tamircisi askısını burada bırakmış... çok gücüme gidiyor
maalesef arkadaşım, benden sızdırmaya çalıştığın bilgiyi alamayacaksın, bak azizim – ben bir ispiyoncu değilim!
akrabalarımın hiçbiri benedict arnold'un kanından değil & bense john wilkes booth'u hiç sevmem – ot içmem & ailem italyan mutfağından nefret eder & arkadaşlarımın hiçbiri siyah & beyaz filmlerden hoşlanmaz & benim de rus balesi seyretmişliğim bile yok, bu arada fragmanlara gülen insanları ihbar eden bir grup kurdum – bu yüzden, lütfen bölge savcısına mektup yazmayı bırak – karımı kimin öldürdüğünü bilmiyorum – değerlerim tehlikede olabilir – ama bir tanesini bile anlık bir zevk için FEDA ETMEM – dürüst bir adamım
saygılarımla,
Kanfışkıran İvan

Bob Dylan, "Tarantula" (Özgür)

OXFORD COLLAPSE

Bak postacı geliyor

Brooklyn'li dörtlü, "BITS" isimli dördüncü albümünü Sub Pop etiketiyle yayınladı.

Eski albüm The Feelies, The dB's, R.E.M. gibi grupları çağrıştırıyordu. Ama yeni albümde yeni esintiler var...
Michael Pace: Yaşlandıkça zihnin açılıyor ve başka şeyler dinlemeye başlıyorsun. '60'lar ve '70'lerin başındaki klasik rock denen döneme takıldık: Dylan, The Band, Randy Newman... İlk dinleyişte pek farkedilmese de, bu derinimizde yatan bir ilham kaynağı. Post-punk'a dair sevmediğim şeylerden biri melodi olmamasıydı –The Feelies ve R.E.M. hariç. Popu her zaman çok sevmişimdir, bu yüzden melodisi olan şarkıların peşine düştüm. Bir şarkı yazdığımda kendime "ben bunu dinler miydim, insanın diline dolanır mı?" diye soruyorum.
Hâlâ hardcore ve "do it yourself" ekolüne

bağlılık hissediyor musunuz?
"Kendi işini kendin yap" şiarı hâlâ işimizin temeli, ama şu anda zaten herkes bir şarkı kaydedip internete koymak için gereken teknik donanıma sahip. İşin acıklı yanı, dağıtım kanalı yoksa şarkı kara deliğe mahkûm. Sub Pop gibi şirketler bugün filtre işlevi görüyor. Punk'ın güzel yanı demokratikleşmeydi, kötü olan tarafıysa bu tip filtrelerin ortadan kalkması.
Müziğe bu kadar kolay ulaşmanın, onu kullanıp atılabilen, değersiz bir şey haline getirdiğini söyleyenler var.
İşte bu yüzden biz plak yapıyoruz. CD'ler geçici, buna karşın plak kapakları ölümsüz. Ayrıca plak çift yüzlü... Geçen gün bizim minibüsteyken i-Pod'da iki şarkıyı atladım, bizim davulcu Dan arkadan "albüme hiç mi saygın yok!" diye haşladı beni.
Anti-star tavrınızla '80'lerdeki punk gruplarını, Minutemen, Black Flag gibi grupları hatırlatıyorsunuz...
Turnedeyken arkadaşlarımızın evinde kalıyoruz, konserler için olabilecek en düşük ücreti talep ediyoruz, cebimizde ancak bizi idare edecek kadar para var. Zengin olmayı düşünmüyoruz. İlham kaynağımız Minutemen gibilerinin sahip olduğu etik değerler.
O kadar eski tüfeksiniz ki, posta adresiniz bile var!
Myspace pejmürde bir şey, genelinde internet de öyle. Verdiğimiz adres bizimkilerin ev adresi, ama tek mektup bile gelmedi!
(Rockdelux, çev: Çiğdem Öztürk)

MATT ELLIOTT

Derin Avrupa gamları

The Third Eye Foundation'dan tanıdığımız Bristollü gitarist-şarkıcı elektronikten folka geçiş yaptı ve son olarak "Howling Songs" albümünü çıkardı.

Müziğin giderek elektronikten klasik folka doğru kaydı. Neden?
Çünkü çok sık taşınıyordum ve her seferinde küçük bir kayıt stüdyosu kuracak zamanım olmuyordu. Bir gün yakın bir arkadaşım bir gitar hediye etti; gitar çalmayı öğrenmek müziğe yaklaşımımı kökten değiştirdi. Avrupa folkuna ilgim aslında yeni değil, folkun kökleri epeydir müziğimde var. Ama pentatonik müzikten hazzetmiyorum. Benim çeşitli kaynaklardan beslenen kendi gamım var. Hiçbir müziğe karşı önyargılı değilim, bana uyan her şeyi ödünç alıyorum. Ve sonuçta ortaya çok kişisel bir karışım çıkıyor. Tempo da öyle: Modern pop müzikte pek kullanılmayan 3/4'ü çok kullanıyorum. Bu temponun duygusunu çok seviyorum, çok farklı şeylere müsait. Bugün her şey, hep 4/4... Yann Tiersen bir istisna. Belki popülerliğini de 3/4 kullanmasına borçludur...
Seni en iyi temsil eden albümlerin hangileri sence?
Hiçbiri tek başına beni tamamen temsil etmez, çünkü her biri hayatımın farklı anlarını, kişiliğimin belli bir yanını yansıtıyor. "Howling Songs" bana en sadık albüm, çünkü en yenisi.
"Drinking Songs" ve "Failing Songs"un ardından "Howling Songs" geldi. Birbirini takip eden üç albüm fikri nasıl doğdu?
Bu üç albümün de yazılış süreçleri aynı, ama kayıt teknikleri tamamen farklı... Bir stüdyoda kaydedip de miksajını yaptığım ilk albüm "Howling Songs". Bu albümde sound çok daha doğrudan ve dinamik, üçleme içinde benim tercihim bundan yana.
"Howling Songs"a nüfuz etmek için "Drinking Songs" ve "Failing Songs"u dinlemiş olmak gerekiyor mu?
Kesinlikle hayır! Hayatımın farklı dönemlerine dair oldukları için albümler birbiriyle bağlantılı, ama birbirlerinden bağımsız olarak zevkle dinlenebilirler.
Üç albüm de çok şahsî, seni neler esinlendiriyor?
Bir sürü şey! Kendi hayatımda ya da başkalarının hayatında olan ve benim ruhuma dokunan olaylar, gazetelerde, televizyonlarda rastladığım hikâyeler...
(Sound Of Violence, çev: Siren İdemen)

ABE VIGODA

Deliliğe ilk adım

Kaliforniyalı tropikal punk grubu, geçen yıl içinde üçüncü albümü "Skeleton"ı yayınladı...

Gitaristinizin çıkardığı ses kilise çanlarına benziyor. O sesi nasıl elde ettiniz?
Michael Vidal: Daha önce kimse kilise çanı dememişti. Süper! Gümüş penalarım var. Genel sound'u ne kadar etkiliyor, bilmiyorum, ama bir ahenk katıyor olmalı.
Bazı kayıtlarınız dünyanın sonu ya da deliliğin başlangıcı gibi. Savaş sonrası yağma sahnelerine soundtrack olabilirler.
Juan Velazquez: Sözler açısından bazı kısımlar çok hüzünlü ve umutsuz. Müziğimizse bence gayet mutlu. Bu iki farklı durumu bir arada tutmak hoşumuza gidiyor.
Şarkıların ne kadarı doğaçlamadan çıktı?
Juan: Genellikle herkes kendi bölümünden memnun kalana dek doğaçlama yaparız. Bu yüzden de nakarat gibi tekrarlanan bölümler olmaz şarkılarımızda. Vokaller şarkının en son eklenen kısmıdır.
Nakarat ve tekrarlardan uzak durmak bilinçli bir tercih mi?
Juan: Aslında bunu geç farkettik. Son zamanlarda daha "geleneksel" yapıda şarkılar yazdık. Ama bilinçli değil, şarkı yazarken kurallar koymaktan hoşlanmıyoruz. Ya da belki tipik bir pop-rock şarkısı yazamıyoruz.
Michael: Sevdiğim bütün şarkılar hiper duygusal. Derin, ağır duygular yaratmak tam benim kalemim.
Grubun ismini kim koydu?
Juan: Michael ve ben, Conan O'Brien'ın televizyon progmamında Abe Vigoda'yı izledikten sonra gruba onun adını vermenin eğlenceli olacağını düşündük. Lise sonda nihayet bir grup kurunca, bu ismi aldık. Asla daha iyi bir isim bulamadık. Onu tanımayan sürüsüne bereket insan var, bazıları Abe'i de grup elemanlarından biri sanıyor. Ama en güzeli aktör Abe Vigoda'nın bizzat sahneye çıktığını düşünenler. Konser salonuna girip de dört tane veledin müzik yaptığını görünce amma hayal kırıklığına uğruyorlardır, kim bilir...
(Pitchfork, çev: Fevzican Abacıoğlu)

LATE OF THE PIER

Erol'un böreği

İngiliz elektro-punk dörtlüsü, ilk albümü "Fantasy Black Channel"ı geçen sene yayınladı...

Müziğiniz, new wave ve krautrock'un izlerini takip ediyor gibi. Etki kaynaklarınız neler?
Sam Potter: Tam da öyle, new wave ve krautrock.
Andrew Faley: Müzik tarihinin son kırk senesi, bütünüyle bizim etki kaynağımız. Bir sürü albümü karman çorman dinleyip duruyoruz. Bugünlerde favorim King Crimson'ın "Discipline"i.
Şarkılarınızda progressive rock'u andıran deneysel bir yapı da var.
Sam: Nasıl şarkı yazılır, doğru dürüst bilmiyoruz. Sürekli prova yapıyoruz. İnsanlar prog-rock ve türevlerinin akıl fikir işi müzikler olduğunu zannediyor, halbuki adam gibi şarkı yazmayı bilmeyen bizden farksız bir takım aptalların müziği. Şarkıyı nasıl bitireceğimizi bilmediğimiz için asıldıkça asılıyoruz, tek bir tempoya bağlı kalmayı akıl edemediğimiz için sürekli ritmi değiştiriyoruz.
"Fantasy Black Channel"daki şarkılar sizin için ne ifade ediyor?
Sam: Çocukluk yıllarımızın best-of'u gibiler.
Samuel Eastgate: Şarkı yazma denemeleri

yapan Late Of The Pier grubunun best-of albümü!
Albümde DJ Erol Alkan'la çalıştınız...
Samuel: Çok sıcakkanlı, kıyak bir adam. Bir kulüpte tanıştık ve hemen birlikte çalışmaya başladık.
Andrew: Önce bizi evine, börek yemeye çağırdı.
Samuel: Harika börekler yapıyor. Bizimle stüdyoya girmek istediğini söyledi. Börek yapmaya devam etmesi şartıyla kabul ettik!
Albüme "Fantasy Black Channel" ismini koyarken ne düşündünüz?
Andew: Benim için, hayal gücünü çalıştıran bomboş bir televizyon ekranı anlamına geliyor.
Görselliğe de kafa yoran bir grup musunuz?
Andrew: Kliplerimizin kontrolü bizde. '80'li yılların renk anlayışına, düşük bütçeli B sınıfı filmlerin estetiğine düşkünüz. Bizim müziğimizi bunlar temsil ediyor. Müziklerini Queen'in yaptığı Mike Hodges filmi "Flash Gordon"a bayılırım. Yüz kere seyretsem bıkmam. Hem korkunç biçimde abartılı, hem de fazlasıyla cool bir film. Öte yandan gençlik edebiyatını, Chuck Palahniuk'un bilimkurgusunu, Ted Hughes'u ve özellikle Paul Jennings'in kitaplarını çok seviyoruz...
(Les Inrockuptibles, Popnews, çev: Derya Bengi)

EAGLES OF DEATH METAL

Dar kotlar ve tehlike

Amerikalı garage rock ikilisi, üçüncü albümleri "Heart On"u yayınladı.

Şarkılar senin elinden çıkıyor, Josh (Homme) ne katıyor?
Jesse Hughes: Yazdıklarım bazen maden kömürü kıvamında oluyor, bazen işlenmemiş elmaslar gibi. Josh şarkının ikinci aşamasında devreye giriyor, şarkıyı ele geçiriyor. Ben şeytanı yakalıyorum, o şişeye tıkıyor.

Müziğinizde Amerika'nın yeri ve önemi ne ?
Biz sadece güzel bir geleneğin izini sürmek istiyoruz. Dar kotlar giydiğimde benim küçük Jesse'yi farkedebilirsiniz –en öldürücü riff'im odur.
Bir ara bir rehabilitasyon dönemi yaşadınız galiba...
Evet, herkes maddelerle sorunum olduğunu düşünüyordu, herkese "sorunum filan yok, ben maddeleri seviyorum" demekten gına gelmişti. Maddelerin ya da alkolün bir zararı yoktur, sadece bunlardan sızlananlar ve sızlanmayanlar vardır, bu kadar basit. Durum boktanlaşmaya başlayınca uzamayı öğrendim. Hiç faturalarımı ödeyemediğim olmadı, ama şöyle söyleyeyim: Şu an öyle bir işin üstündeyim ki, herkesin faturalarını ödemek geliyor içimden.
Müziğinizde Güney'in etkisi var mı?
Ben Güney Carolina'da, Greenville'de doğdum. Müzikal köklerim kilisede dinlediğim gospellere uzanıyor, aynı zamanda country'ye gidiyor, yani ben bir hillbilly'yim. Josh'la beraber Eagles Of Death Metal'i kurarken hep hillbilly yapacağımızı düşünmüştüm. Köklerden uzaklaşmak çok iyi bir fikir değil bence. Yeni albümümüz Los Angeles'a tutkumuzun bir ifadesi. Orada bir rönesans yaşanıyor şu sıralar. Albümde '80 başlarının LA sound'unu duyabilirsiniz, gençliğimde gıdamı oralardan aldım.
Nasıl tarif edersin Los Angeles'ı?
Derin ve yoğun bir kişiliği vardır. Sert bir yerdir. The Doors'un ve Eagles'ın dolandığı yerleri hâlâ görebilirsiniz. Guns N' Roses tam anlamıyla tehlike vaat eden son rock'n'roll grubuydu. Ben hep Little Richard, Angus Young gibi insanlara benzemek istemişimdir, ama onların taklidini de yapacak değilim. Ben başkalarından daha cool değilim, ama bunun için çaba harcıyorum. Her şeyden önce bir müzik hayranıyım.
Eskiden sana "İblis" derlerdi, şimdi "Elektrikli Ayakkabı" diyorlar. Basit bir isim değişikliği mi, ruh halin mi değişti?
Annem Güneyli bir Baptisttir, sofudur, adıma İblis eklediğimi görünce gözlerinden yaşlar boşandı. Hem ayrıca beni dansederken gördünüz müsiz hiç? Pabuçlarım aleve verir pistleri valla, asfaltlar ağlar...
(Uncut, AV Club, Fasterlouder, çev: M.E.)

LEE 'SCRATCH' PERRY

Müzik sekstir

Dub'ın ve reggae'nin mucidi, Jamaika'nın bıçkın sesi "The Mighty Upsetter"ı yayınladı. Kim bilir kaçıncı albümü...

Bob Marley de sizi dahi diye niteleyenlerden biriydi...
Evet, başkalarının elinden gelmeyen şeyleri benim becerebileceğimi biliyordu. Onun bu sözünden gurur duymuştum, çünkü hakikat nedir, bilirdi, olup bitenin farkındaydı. Bensiz işlerin yürümeyeceğini anlamıştı, çözümü bana bıraktı. Bu, onu da bir dahi yapar.
Cenevre'de yaşıyorsunuz. Jamaika'yla İsviçre'nin farkı ne?
Hava, dağlar, bitkiler, ağaçlar, kayalar. İsviçre'de çok insan ziyaretinize gelmiyor. Burada gayet iyi gizlenebiliyorum. Jamaika'da insanlar bir şey rica ettiği zaman genellikle geri çeviremiyordum, çok para harcıyordum.
Ana-babanızdan devraldığınız ve çocuklarınıza bırakacağınız müzikler neler?
Soul müziği devraldım, çocuklarıma da onu bırakacağım. Bu müziğe başkaları reggae diyor, ama bence soul'dur, çünkü doğrudan insanın ruhundan gelir. Vaktiyle şüphesiz ki çok ot ve rom içiyordum, ama müziğin kaynağı bunlar değildi. Otu ve alkolü bıraktım, çünkü müziğin nereden geldiğini görmem gerekiyordu.

Dub'ın mucidi olarak anılıyorsunuz, nasıl akıl ettiniz?
Bir tepkiydi. Jamaika'da herkes aynı müziği yapıyordu, artık bıkmıştım. Herkesin ritmi, sesi, sound'u aynıydı. Ben de zaten mevcut olan şarkıların dub versiyonlarını yapmaya başladım. King Tubby'nin de yardımı büyüktü.
Ölüm fikri sizi korkutuyor mu?
Ölüm nereden ve nasıl gelirse gelsin hoş gelir, safa gelir. Ölüm, yeni hayat demektir, ölüm benim dostumdur. Benim de bu hayattan sonraki hayatım harika olacak, çünkü ben Tanrı gibi olmak istiyorum. Onun gibi olmak isterseniz, siz de harika bir varlık olursunuz.
Birini bırakacak olsanız, seksi mi bırakırdınız, müziği mi?
Pek çok şeyden elimi eteğimi çektim ahbap. Ama seksi bırakmadım, müziği de. Çünkü seks müziktir, müzik de seks. Müziğin heyecan uyandırması, azdırması gerekir.
(Uncut, çev: Merve Erol)

NOAH & THE WHALE

Güzel bir bilmece

Londralı folkçular, geçen yıl "Peaceful, The World Lays Me Down" albümüyle sükse yaptı, yıl sonuna doğru ise "Noah and The Whale Presents The A Sides"ı yayınladı.

Grubun adı kutsal kitaplardan gelmişe benziyor. Oysa logodaki font ve renk seçimi Noah Baumbach'ın "The Squid & The Whale" filmine açık bir gönderme.
Doug Fink: Filmin büyük hayranıyız, hem bu kelimler yan yana kulağa çok hoş geliyor. Güzel de bir bilmece barındırıyor. Filmin ruhunu benimsediğimiz doğru, ama şarkılardaki mesajı filme bağlamak yanlış. Noah Baumbach duysa, herhalde bu ismi çok saçma bulurdu...
Müzikal etki kaynaklarınız neler?
İlk albüm sırasında bol bol Neutral Milk Hotel, Bonnie 'Prince' Billy, Jens Lekman, Jeffrey Lewis, Bob Dylan dinliyorduk. Smog ve Wilco'yu keşfettikten sonra şarkılarda değişiklik olacağını seziyorum.

İngiliz anti-folk sahnesinin bir parçası olarak gösteriliyorsunuz...
Bu akım, fikirlerini şarkıya dökmek için kendi odasında yapayalnız takılan kardeşim Charlie (Fink) gibi bir adamın keşfedilmesini sağladı. Bu hareketin en önemli özelliği, şarkıların niteliğini öne çıkarmak oldu. Charlie'nin şarkılarıyla Jeffrey Lewis, Diane Cluck, Daniel Johnston ve Jonathan Richman'ınkiler arasında ortak noktalar buluyorum.
"5 Years Time" isimli şarkınız fazlasıyla popüler oldu. İnsanlar bu şarkıda ne buldu sizce?
Bir şarkıyla kitleler arasındaki kimyanın nasıl oluştuğunu ben de bilmiyorum. Belki de sadece iyi bir şarkıdır, o kadar. Uzun bir kariyer yapabilmek, bana tek single'la şöhret olmaktan daha önemli geliyor.
Laura Merling'in ayrılması, grupta kan kaybı yaratmadı mı?
Bu ne ani bir karar, ne de bir sürprizdi. Bir gün onun kendi müziğini yapmak isteyeceğini öngörüyorduk. Çok yetenekli bir kız. Artık folk-rock'çu Johnny Flynn'in kızkardeşi Lillie, mikrofon başında Laura'nın yerini dolduracak.
(Sound Of Violence, çev: D.B.)

WAYNE COYNE

Mars ruhu

Flaming Lips'in temel direği Wayne Coyne, yıllardır eline yapışan ilk filmi "Christmas On Mars"a nihayet stop dedi...

Filmin dekorlarına bakınca, insan astrofizikle ilişkinizi merak ediyor.
Mesela "2001: A Space Odyssey"de her şeyin bilimsel gerçekliğe uygun olmasına çabalanmıştır, ama benim pek de umurumda olmadı bu. Benim için Mars, atmasyon hikâyemin vuku bulmasını sağlayacak bir atmosfer, bir ruh hali bir gibiydi.
Filminiz herhalde vajina kafalı insanlardan oluşan ilk bandoyu da sinema tarihine kazandırıyor. Bununla gurur duyuyor musunuz?
Pek de arkasında durabileceğim bir şey değil, ama kimse de beni durdurmaya çalış-

madı. Kime sorduysam hepsi "aa tabii, çok süper" deyip geçiyordu, bir Allahın kulu çıkıp da "kafayı mı yedin" demedi.
Niye bu filmi yapmak yedi yıl sürdü?
Başarı önümüze set çekti. Filme başladığımızda "The Soft Bulletin"i çıkarmıştık, artık dünyanın en büyük rock grubu olmak gibi bir çabamız da yoktu. Ama sonra "Yoshimi Battles The Pink Robots" patlayınca olay büyüdü. Filmin kapağını kaldırmadan yıllar geçirdik, sonra onun da sırası geldi.
Filmin konfeti bütçesi ne kadar?
Epey var. Böyle ufak tefek aptallıklar konserlerimizin de önemli unsurları olabiliyor. Bazen izleyiciler herkesin her zaman yapmadığı saçmalıkları bizden görmek istiyor. Biz de on dakikada 3 bin dolarlık konfeti fırlatıyoruz. Geçenlerde Meksika'da bir festivaldeydik, Nine Inch Nails ve Stone Temple Pilots elemanları bizim konfetiler sahnedeki gitar ekipmanlarını bozacak diye acayip panik yaptı. "Şeyimde olur mu" edalarıyla dolaşıyordum ortalarda.
Eskiden aşçıydınız, ama yaptığınız yemeğe tükürecek bir tipe benziyorsunuz...
Bunu hiç yapmadım. Ama lahana salatasıyla çeşitli denemelerim oldu. Canım sıkılınca kültablalarını salatanın içine boca ediyordum, kim farkedecek diye de sotaya çekilip izliyordum. Kıllananlar oluyordu, ama ser verip sır vermiyordum.
Oklahoma City, beyzbolcu Mickey Mantle'ın adının verildiği yolla kesişen vadiye Flaming Lips adını verdi. Neresi daha popüler olur sence?
Mantle'ınki kesinlikle. Ama biz ondan daha cool değil miyiz? İstatistikler ortada.
(Spin, çev:M.E.)

Bilmem Anadolu türkülerini sever misiniz? Korkunç şeylerdir. Birdenbire kulağınızın dibinde bir daha içinden çıkamayacağınız bir uçurum açılıverir... Artık ondan sonra sizden hayır gelmez! Her şey etrafınızda altüst olmuştur. Çünkü sıcak ekmek gibi insan ıstırabıyla, azmiyle, hasretle, ölümle baş başa kalırsınız! **AHMET HAMDİ TANPINAR**, Sahnenin Dışındakiler

Bir zamanlar bilge bir kişi gerekli olmayan şey günahtır demişti. Eğer bu doğruysa, uygarlığımız baştan aşağıya günah üzerine kurulmuş demektir. **TARKOVSKI**, Kurban

Kurtar beni! Daha fazla ölemem. **INGEBORG BACHMANN**

yokluğum hepinize armağan olsun! **KOMET**

White Lies
To Lose My Life
(Polydor)

Batı Londra'nın Ealing bölgesinden çıkmış üç kişilik bir ekip: Vokal ve gitarda donuk bakışları, soluk yüzüyle Ian Curtis rolünü fazlaca benimsemiş olduğu anlaşılan Harry McVeigh, bas gitar ve geri vokallerde Charles Cave, davulda Jack Lawrence-Brown. 2007 yılında Fear Of Flying isimli projeleriyle sahne tozu yutmaya başladıktan sonra yönlerini daha karanlık bir sound'a çevirerek White Lies'ın oluşum sürecini tamamladılar. Geçen sene yayınladıkları underground post-punk hiti "Death"in etkisi yıldızlarını iyice parlattı. Bir de üstüne, müzik eleştirmenleri ile müzik sektöründeki diğer figürlerin, umut vaat eden yeteneği bulmak amacıyla 2003 yılında başlattıkları Sound of BBC'nin 2009 oylamalarında Little Booots'un arkasından ikinci sırada yer aldılar. Bir fizik kanunu misali, '80'lerin karanlık sound'unun tekrar diriltilmesi için söz birliği yapılmışçasına içinde post-punk dokunuşları taşıyan ve siyah takım elbiseleri sırtına geçiren her yeni grup gibi (Interpol, Editors vs.) Joy Division'la kıyaslanıyorlar. "To Lose My Life" kaideyi bozmuyor, karanlık ve aydınlığın tam ortasında, her ikisine eşit mesafede yer alarak, tıpkı bir Edgar Allan Poe öyküsü gibi, ruh halinize göre sizi her iki uç noktaya da çekebiliyor.
Glasvegas ve The Killers gibi grupların prodüktörlüğünü yapmış bulunan Ed Buller ve Max Dingel yönetiminde hazırlanan albüm, gitarların ve davulların arasına serpiştirilmiş synth seslerle, Ian Curtis, Ian McCulloch ve Julian Cope üçlüsü arasında gelip giden sinirli ve derin bir bariton vokal eşliğinde derin düşüncelere bulandırılmış postmodern bir Echo and The Bunnymen albümü gibi tınlıyor. Açılışı yapan "Death", "Gözlerimi kapa ellerim titrerken ve yeni bir gün geçerken gözlerimin önünden, kimdir hem bunları idare eden, çiziyorum ben kendi mezarımı, korkular ele geçirdi beni" dizeleriyle albümün kullanım kılavuzu misali güçlü ve patlayıcı bir marşa dönüşüyor. Albüme adını veren "To Lose My Life", Duran Duran'ın "Planet Earth"ünün post-punk cover'ı gibi duruyor. "Unfinished Buniness", Editors ve Arcade Fire düellosu gibi, dinleyeni avucunun içine almayı çok iyi beceriyor. "E.S.T. (Electric Shock Therapy)" yine kişisel, yine tüyler ürperten bir parça. ITunes'da 30 Aralık tarihinde haftanın single'ı seçilen "From The Stars", aniden şahlanan gitar-davul vuruşları ve tırmanan gerilimiyle dikkat çekiyor. Melodik pop altyapısı synth seslerle desteklenen "Farewell To The Fairground", kolay dinlenebilen temiz bir kayıt olarak "cenaze popu" tadında bir Editors parçası adeta! Finali yapan "The Price of Love", karanlık bir yolculuğun sonunda derin bir nefes alıp dünyaya yukarıdan bakmaya benziyor.
"To Lose My Life", değişik türlerden türemiş ve devrim yaratmayacak bir albüm. Fakat Joy Division, The Cure, Interpol, Echo and The Bunnymen, Tears For Fears, Teardrop Explodes, Talking Heads, Ultravox gibi isimlerden referans alıp özünde bütün bu isimlerden ayrı olabilmeyi başarabilmek, herhalde her albümün harcı değildir. Kurgusal bir döngünün zinciri olarak her dönem yeni bir takım müzik türleri yaratmak peşinde olan mainstream akıl hocaları için White Lies "aradığınız müzik zaten hep buradaydı" dercesine güçlü bir haykırış. İnsanî bir kavram olarak beyaz yalanlar bazen hayat kurtarır ve masumiyete zarar vermez. Bu yeniyetmelerin de içlerindeki masumluk ve yaratıcılık heveslerini kaybetmemeleri dileğiyle, ekonomik kriz bizi teğet geçse de, geçmese de, biz bu albümü teğet geçmiyoruz ve post-punk'ın bu yeni neferlerinin karanlık yıldız fallarına dikkat kesiliyoruz.
Mehmet Erdoğan

Little Joy

Nickel Eye

Little Joy
Little Joy
(Rough Trade)

Nickel Eye
The Time Of The Assassins
(Ryko)

The Strokes'daki yan proje furyası bitecek gibi gözükmüyor. Albert Hammond Jr.'ın ikinci solosu çıktıktan kısa bir süre sonra iki Stroker'ın daha albümü ulaştı elimize. Bunlardan ilki, grubun davulcusu Fabrizio Moretti'nin, Brezilyalı indie ekibi Los Hermanos'un şarkıcı-gitaristi Rodrigo Amarante ve Los Angeles'lı şarkıcı Binki Shapiro ile kurduğu Little Joy. Üçlü Lizbon'da, bir festivalde tanışıyorlar, Devendra Banhart'ın "Smokey Rolls Down Thunder Canyon" albümüne el atmak için Los Angeles'a gidince ahbaplığı iyice artırıyorlar. Nihayetinde kendi albümlerini kaydetmek üzere bu şehirde bir eve kapanıyorlar –isimlerini de o evin biraz ötesindeki bardan alıyorlar zaten... İkinci albümümüzse "neredeyse" bir solo. Basçı Nikolai Fraiture, projesine Nickel Eye adını vermiş. Nikolai'yla Nickel Eye arasındaki ses benzerliğine dikkatinizi çekelim, bu kelime oyununun basitliğinin hafif tertip dalga sebebi olduğunu da söyleyelim. "The Time of the Assassins"in ağır topları, Yeah Yeah Yeahs'den Nick Zinner ve Regina Spektor bu arada.
Belli ki her iki albüm de, özellikle de "Little Joy", tatil rehavetinde, gayet gevşek kaydedilmiş işler. Her iki grup da, kendi zevk ve meşrebince, sevdikleri müzisyenlerin izinden giderek yazmış şarkılarını... Little Joy '50'lerin salon rock'n'roll'undan, '60'ların erken folk'undan, ilk dönem Beach Boys'dan ses veriyor. Fraiture, Strokes'la turneye de çıkan İngiliz grup South'un eşliğinde Neil Young, Frank Black, bu albüm için "Hey, That's No Way To Say Goodbye"ını cover'ladığı Leonard Cohen ve The Kinks gibi isimleri temel almış kendine. Little Joy'un incelikli müzikalitesiyle karşılaştırıldığında, Fraiture'ın basit bas cümleriyle kurduğu şarkıları (lirikleriyse on dokuzluk delikanlıyken çıktığı Amerika gezisinde yazdığı şiirlerden çatmış) gayet ilkel yapıda. Yine de bu, "You and Everyone Else", "Back From Exile", "This Is The End" gibi parçalardan alabileceğiniz zevki azaltmıyor. "Little Joy"unsa Devendra Banhart'ın çetesinden Noah Georgeson'un prodüksiyonuyla özenle eskitilmiş havası çarpıyor insanı. "Brand New Start", "No One's Better Sake" ve % 100 Strokes tınlayan "Keep Me In Mind" gibi minik mücevherler saklı bu albümde de... Her iki plak da hayatınızı değiştirmez, hatta senenin en iyileri arasında bile yer almaz ama, denemeye kesinlikle değer.
İlker Aksoy

52→

Deliler, ortadan çatlamışlar, yarılmışlar, bir tek onlar bilebilirler sıkıntının ne olduğunu, sıkılırlarken. **BEHÇET ÇELİK**, Dünyanın Uğultusu

Bir delinin beyni sıkılsaydı, içinden çıkan sıvı, bazı hüzünlerle salgılanan safranın yanında şurup gibi kalırdı. **CIORAN**, Burukluk

Bir delilik dersi, iki bilgelik dersine bedeldir. **TOM STOPPARD**, Arkadia

Ayakta işemeyin lütfen
- Prostad olursunuz
- Elbisenize sıçrıyor
- Maşrapaya sıçrıyor, onuda başkası kullanıyor!!!!
- Zahmet olmasa sifonu çekin

(Bir umumi tuvaletin duvarından)

"Artık eskisi kadar ünlü değilsiniz" diyen birine cevabım, "Sizin için ünlü olmayabilirim, ben kendim için hâlâ ünlüyüm". **WILLIAM SAROYAN**

Biri sadece güzelliği ve temizliği seviyorsa, onun insanın sadece yarısını sevdiğini düşünüyordum. **WITOLD GOMBROWICZ**, Bakakaï

Dark Captain Light Captain

Miracle Kicker

(Loaf Records)

İlk görüşte âşık olunan gruplardan Dark Captain Light Captain. Herkesin hayatına soundtrack olarak isteyebileceği türden, dinlendirici. Ucuz romantik filmlerdeki gibi oturup günbatımı izleme hissi uyandırıyor. Dinlerken, bir yerden sonra bir şeylerin çaldığını unutuyorsunuz, ama bittiğinde de hemen başa almak istiyorsunuz. Yine de ne mutlu, ne neşeli... Daha çok, rahatsız etmeyen biçimde karanlık... Fanları tarafından yakıştırılan janr ise "folktronika". (Nasıl olur ki diyenler için: Beta Band ve Godspeed! You Black Emperor'ı birleştirip üzerine çok az elektronika ekleyince mesela.) Grup hayatına Doğu Londra'da Dan Carney ve Neil Kleiner'ın ikili projesi olarak başlamış. Sonra işin içine elektronikler, davul, klarnet, keman ve piyano da girince, altı kişi oluvermişler. Her yerde kendileri hakkında yazılan şeylerden bahsedecek kadar çenesi düşük, konser verecekleri yerlere göre blog'larında kalacak yer soracak kadar kompleksiz tipler hepsi.
"Miracle Kicker", grubun ilk albümü. Bütün parçalar iki akustik gitarla başlıyor. Bir tanesi davulla birlikte aynı melodide takılıyor ve vokalin ardından hafif bir mırıldanma korosu geliyor. Hayli minimal ve basit yani... Açılış parçası "Jealous Enemies", pastoral bir melodiyle pop temposunu birleştirerek bir "karanlık-aydınlık" hikâyesi sunuyor. Aynı zamanda ilk single olarak seçilen parça albümün en parlak şarkısı. "Circles" ve "Speak" de akılda kalan diğer parçalardan, "Everyone We Know" davul, akustik gitar ve tek bir piyano notasıyla yapılabilecek en iyi müzik muhtemelen. "Miracle Kicker"ın asıl başarısıysa, elektronik elementlerin kulağa çok doğal ve organik gelmesinde saklı kesinlikle.
Dark Captain Light Captain, radyolarda pek rastlamayacağımız, grup elemanları aniden bir hit yapmaya karar vermezlerse, uzun süre underground kalacak bir grup. Ama kendileri dahil kimse bundan rahatsız değil. En iyisi de bu... Synthesizer'ların, renkli kot pantolon ve spor ayakkabıların ele geçirmeye başladığı günümüz mainstream'i dışında folk ve popun çok iyi anlaştığı, sevdiğimiz başka bir dünya olduğunu bilmek güzel şey. *Esra İpekçi*

Megapuss

Surfing

(Vapour)

Megapuss diye bir grubun varlığından Devendra Banhart'ın yaptığı şu açıklamayla haberdar olduk tam olarak:
"Evet, bir grubum var. Benden ve Priestbird davulcusu Greg Rogove'dan oluşuyor. Bir şaka olarak başladı, 'hadi sürprizli ve şoke edici parça adları olan bir grup kuralım' dedik... Sonra da oturup şarkıları yazmaya başladık. Şimdi elimizde gurur duyduğum ve beni çok heyecanlandıran sekiz şarkı var. Bunlardan gerçek bir albüm yapacağız, adımız Megapuss."
Kendilerine seçtikleri ismi ve "Crop Circle Jerk '94", "Duck People Duck Man" ya da "Chicken Titz" gibi şarkılarını düşününce amaçlarına ulaştıkları söylenebilir rahatlıkla. Ama bu kadar şok kesmemiş olacak ki, "Surfing"in kapağına birinin elinde bıçak, çırılçıplak birbirlerine saldırdıkları bir fotoğrafı uygun görmüşler. Promosyon resimleri de benzer bir estetikle tahrik edicilikte aşağı kalmıyor. "A Gun On His Hip and A Rose On His Chest"deki "s.k g.tünden başkanı" türünden dizeler de cabası... Hoş, Banhart aklına geleni söylemekten eskiden de kaçınmazdı, akla ilk gelen örnek sübyancılık üzerine yazdığı "Little Boys" herhalde! Davulların Strokes ve Little Joy üyesi Fabrizio Moretti'ye emanet edildiği projeyi birkaç kelimeyle indie rock, neo-psychedelia ya da experimental rock olarak tanımlayabiliriz. Elbette etiketlerden çok Banhart'ın günbegün daha renkli –Wham!'in "Careless Whisper"ından parça bile alıyor araya!– bir müziğe doğru kayıyor olması önemli olan.
"Surfing", güzel şarkılarına rağmen çok iyi bir albüm değil. Ancak günümüzün en egzantrik sanatçılarından birinin –ve komününün– şenlikli yolculuklarını takip etmek açısından kulak vermek hepimizin menfaatine. *İlker Aksoy*

Jihae

Elvis Is Still Alive

(Septem)

Jim Jarmusch'un "Mystery Train"indeki Mitsuko'yu hatırlar mısınız? "Elvis" diye diye kendini parçalayan bu Japon hanım kız nasıl unutulur ki zaten? Jihae'nin Elvis kılığında arz-ı endam ettiği o acayip kapağı ve içerideki fotoğraflarını görünce aklımıza ondan başkası da düşemezdi zaten. Jarmusch'un karakteri, gün gelmiş, Jihae'de yeniden vücut bulmuş adeta...
Kızımız Güney Kore'de doğmuş, çocukluğu Nijerya ve İsveç'te geçmiş. Bir süre Londra'da yaşadıktan sonra New York'a yerleşmiş. İlham kaynakları da geçmişi kadar renkli ve çeşitli, iyi müzik buldu mu kaçırmamış! Mazzy Star, Nico, Björk, Tom Waits, Air, Pretenders, Blonde Redhead, Sonic Youth, Flaming Lips, Pixies, David Bowie, Zero 7 ve bir şarkısını da yorumladığı Nina Simone'un hayranı... Ipod'unda Leonard Cohen'den "Famous Blue Raincoat", Feist'den "Inside and Out", Gorillaz'dan "Clint Eastwood" var. Bu kadar ismi boşa saymıyoruz, müzikal zevki "Elvis Is Still Alive"ın da her yerine sızmış. Yarım saatlik albüm rock'n roll'dan punk'a kusursuz bir dengede yol alıyor, nihayetinde soracak olursanız, pek güzel bir zamane folkuna varıyor. Jihae, müzikal olarak olmasa da, hava olarak Suzanne Vega'yı hatırlatıyor –ah o cool'luk yok mu!
Jihae, 2007'de yayınladığı ilk albümü "My Heart Is An Elephant"ı yatak odasında kaydetmiş. Ardından Fransız müzisyen Jean-Luc Sinclair prodüktörlüğünde "Afterthought" adında ilk albümündeki dört şarkıyı yeniden çalıştığı –bir de yeni şarkı eklediği– EP'sini çıkarmış. Bu yeni albümse çok daha iyi şartlarda, Jihae, Jean-Luc Sinclair ve bir başka yetenekli prodüktör, geçmişte Cyndi Lauper ve Jessica Vale'le de çalışmış Ivan Evangelista'nın kafa kafaya vermesiyle oluşmuş...
Ancak dağıtımı ya da tanıtımıyla ilgili bazı sorunlardan dolayı pek çok kişinin de gözünden kaçmış bu albüm –ne wikipedia'da, ne de biri ıslık çalsa haberini yapan pitchforkmedia sitesinde hakkında tek satır bulamadık örneğin. Bu yüzden "Elvis Is Still Alive" ve Jihae ile tanıştığımız için cidden talihli sayabiliriz kendimizi. *İlker Aksoy*

→53

Thomasina: Keşfimi beğenmedin mi?
Septimus: Hayaller, keşif değildir.
TOM STOPPARD, Arkadia

Yalnızca günah ve pisliğin mi derinliği olacaktı? Derinlik, kirli bir tırnağın altına mı saklanacaktı? Parmağım istem dışı olarak camın üzerine şöyle yazıyordu: "Kirliliğini başkasının temizliği için terk edene lanet olsun: Kirlilik her zaman sizindir, temizlik her zaman başkalarının." **WITOLD GOMBROWICZ**, Bakakaï

Swann bir çocuğun doğallığı ya da konuşacakmış gibi duran bir portrenin gerçekçiliği karşısında coştuğumuz gibi coşuverir, sevgilisinin ruhunun yüzüne geldiğini sezinler, bu yüze dudaklarını dokundurmaktan kendini alamazdı. "Vayy! Küçük Odette çiçek bayramına gitmek istiyor, herkesi kendine hayran bırakmak istiyor, iyi ya, biz de götürürüz, bize yalnız boyun eğmek düşer". **MARCEL PROUST**, Swann'ın Bir Aşkı

The Verve
Forth
(EMI)

Ego çarpışmaları deyince akla ilk gelenlerden biri olan The Verve bir albüm daha çıkarttı, hepimize hayırlı olsun. (Benzer durumlar için Çağdaş İngiliz rock'n'pop kralları Oasis / Coldplay'e bkz.) Bütün bunlar, Ashcroft'tun "Dört Beatle'ı bir arada görmeniz daha olası" kıvamındaki beyanatı ve çok da parlak olmayan bir solo denemesinden sonra oldu, fena mı oldu? Hayır. "Nedir bu egomanyak solistlerden çektiğimiz" diyebilirsiniz, "bu adamların bitmek bilmeyen çocuksu hallerinden sıkıldık" diyebilirsiniz, tamam. Ama şurası gerçek, bunların bir arada olmaları, yalnız takılmalarından çok daha iyi. Bize de, barışmalarını kutlayıp çıkarttıkları işleri dinlemek kalıyor.

Bazı şeyleri bilmemek çok daha iyi olurdu tabii: Albümün çıkış tarihini futbol sezonunun açılışına denk getirmeleri gibi (prodüksiyon şirketinin açıklaması), Ashcroft ve gitarist McGabe arasındaki çekememezlikler gibi... Ama sonuçta ne oluyor, bütün bu hesap-kitaplar, öne çıkma çabaları vs. unutulup gidiyor ve elde kalıyor bu notalar, nefesler, noktalar. Bu tür dipnot bilgileri müziği boyamıyor mu? Koyultuyor, evet. Ama bütününde, bunlar bizler için sadece dedikodu malzemeleri/groupie psikolojisiyle beslenmiş sahne arkası hikâyeleri olmaktan öteye gitmiyor. "Kapalı bir çekmece düşünülemez" diyor Bachelard. Bazı şeyleri kapalı tutmak, heyecanın fitilini yanık tutmakla eşdeğer olduğu için, bilmeyelim, örtelim, daha iyi deyip müziklere dalıyoruz.

Öncelikle, bu dinledikçe güzelleşen bir albüm, onu söyleyelim. İlk dinleyişte, pek özelliği

olmayan, bir-iki hit hariç kendini tekrarlayan bir iş gibi gelebilir. Ama, birkaç dinleyişten sonra, albümün jam session'lardan çıkma hali insana çok iyi geliyor. Yüksek ve şatafatlı konserler için yaratılmış "Noise Epic" ve "Love Is Noise" namlı şarkılar, isimlerinden de belli olduğu üzere, dinamik ve çığırtkan işler. Buna mukabil, "Valium Skies" veya "Numbness", yine isimlerden anlayacağınız üzere, sakin, ebrulî parçaları "Forth"un. Her ne kadar çıkış parçası "Love Is Noise"un "oo oo" korusları yer yer sinir bozucu olsa da, bu ve "Rather Be", "Judas" gibi parçaların canlı performanslar için ideal olduğunu tahayyül edebiliyoruz. Favorimiz ise Amerikan sound'u ve '90'ların Stone Temple Pilots'ını andıran "Appalachian Springs". Yani, müzikal, enstrümantal anlamda, albüm gayet zevklendirici diyebiliriz.

Albüme dair en büyük eleştiri şarkı sözlerinden gelecektir, bu kesin. Ashcroft'un global dertlere göz kırpıp "aşk sözleriyle" soslandırdığı liriklerine göz atalım: "Will those feet in modern times walk on soles that were made in China through the black prosaic malls?" (Modern zamanların ayakları, Çin'de yapılmış tabanları üzerinde yavan, kara alışveriş merkezlerinde yürüyecekler mi?) ya da "Seems like the whole world is frying... She got all I need, the air I breathe" (Sanki bütün dünya kızarıyor... Ama onda ihtiyacım olan bütün hava var) gibi sözler, evet, kapitalist tüketici sistemine ve küresel ısınmaya gönderme yapıyor. Ama bu kadar kör göze parmak olunca, insan sıkılmadan edemiyor. En iyisi sözlere kulak vermeden müziğe kendimizi vermemiz. La la la la la... *Pelin Batu*

Juana Molina
Un Dia
(Domino Records)

Arjantin'de 30 bin kişinin kaybedildiği 1976 ila 1983 yılları arasındaki askerî cunta döneminde Molina, siyasî göçmen bir ana-babanın kızı olarak ergenliğini Paris'te geçiriyor... 14 yaşında Buenos Aires'i terk etmek zorunda kalan Molina'nın Paris'te yaşadığı yıllarda, benim ve muhtemelen kimi akranlarımın çocuk aklıyla en çok gitmek istediğimiz yer Arjantin'di. Oradaki cunta dönemi sürerken nasıl bir rastlantıdır bilinmez, 1978-79 yılları arasında TRT'de yayınlanan çizgi filme ismini de veren Marco, çalışmaya giden, ama izi kaybolan annesini bulmak için elinde Arjantin haritası, omuzunda maymunuyla kaçak olarak İtalya - Cenova'dan bindiği gemiyle, hüzünengiz bir maceraya koyuluyordu.

2002 tarihinde "Tres Cosas" albümüyle kendisini tanımamdan beri, Juana Molina'yı bu şuuraltı etkiyle dinler oldum.

Molina, Buenos Aires'e döndüğünde, 21'inde, bir cebinde babadan kalma tango müzisyenliği ve Zeppelin'lere, King Crimson'lara da uzanan müzik sevgisi, diğerinde anadan gelme aktrislik var. Bir küçük TV şovu deneyiminden sonra "Juana y sus Hermanas" adlı başka bir TV programı, ün kazanmasına vesile oluyor. 36 yaşında elini diğer cebine atmasıyla 1996 yılında ilk albümü "Rara"yı çıkartıyor. Kendinden mülhem elektro-folk patikası da böylece zuhur etmeye başlıyor. İlk elden daha çok folk ve yerel müziklerin etkisiyle çiğnenmiş bu patikanın ilerleyen metrelerinde artık daha fazla elektronik temas, vokal ve şarkı denemelerine tanık oluyoruz.

Arjantin/Uruguay kesişmesinde yer alan Río de la Plata diyalektiyle (Rioplatense İspanyolca) yazıp söylüyor. Zaman geçtikçe kelimeleri daha bir parçalar oluyor, hatta hecelere, seslere indirger hale geliyor, geldi. Yarın ne olur bilinmez.

Geçtiğimiz sonbaharda çıkan beşinci albümüne ismini de veren giriş parçası "Un Día"da bunun bir örneği de var: "...bir gün sözsüz şarkılar söyleyeceğim / aşk, hayal kırıklığı, alelâde bir şey veya Plato hakkındaysa da / herkes kendisi için bir şey tasavvur edebilecek..."

İkinci parça "Vive Solo"da akustik gitar ve eşlikçisi muhtelif tahta ve gergi deri vurmalılarla hipnotik sadanın içine düşüyorsunuz, ki sonrasındaki "Lo Dejamos" genizden gelen vokal ve daha çok samba müziğe özgü vurmalı bombo legüero'nun bas sesleriyle halüsinatif bir hale geliyor.

2004 yılında ölen Uruguaylı kadın şair ve yazar Marosa di Giorgio'ya şapka çıkaran "Los Hongos De Marosa" (Marosa'nın Mantarları), elektronikle katman katman akustik seslerin ve vokalin duhul etmesiyle girdaba dönüyor.

Bitkin, ateşli hâl içinde o uykuyla uyanıklık arası kimi sesler çoğalır, çoğalır, sonra küçülür ya, "Quien (Suite)" adeta o resim. Juana Harikalar Diyarı'nda diyelim, mesela. Sonrası sözcük oyunları, çözümsüz bilmeceler...

"Dar (Que Dificil)", en karanlık ve tedirgin edici parça. Juana'nın ağaç dibinde uyanmasıyla, masalın da sonu.

"Obama ile Bush arasında 5 derece açı var. Çemberin gerisi aynı. Obama şimdilik Bush'dan daha iyi görünüyor" diyor yakın tarihli bir video röportajında. Öyle ya da böyle, o söz konusu 355 derece için çalıp söylüyorsa, biz de onun şahane müziğiyle yırtık çemberde salınabiliriz. Gracias, Juana. *Cem Sorguç*

Sanki fiziksel dünya, bir kablo ile düşgücünün bir lamba teli gibi parıldadığı beynin arkasındaki, bir el feneri ampulünden daha büyük olmayan bir loba elektrik vermek için bağlanmıştır. **TOM STOPPARD**, Gerçek Şey

Sanki bir gün bir yerde mutlaka pot yapardı bu hayatın kumaşı, sökülürdü. **BEHÇET ÇELİK**, Dünyanın Uğultusu

batmış denize / ve yükselmiş göklere / bu yeryüzü! **INGEBORG BACHMANN**

• İş arayan güzel İngiliz kızına teklif yağıyor ama hep bekar erkeklerden • Almanya'ya da rezil olduk: Solcularla milliyetçiler Bonn B.Elçiliğimizin önünde çatıştı • Bir şoför kendisini vurmak için arayan Ermeniyi daha atik davranıp öldürdü • Kayserili Ahmet, 7 ayda 25 bin taşla işlediği elbiseyi vermek için Sophia Loren'in Paris'e gelmesini bekliyor • 75 lirasını vermeyen komşusunu iki bin liraya kiraladığı iki katile öldürttü • Aile grevi: İşten atılan teknik ressam, eşi ve çocuğu ile çalıştığı yerin merdivenlerine postu serdi, bekliyor • İki metrelik Malatyalı Mustafa İstanbul'da: Genç dev sağa sola, herkes de ona şaşkın şaşkın bakıyordu *(Ocak 1969, Hürriyet gazetelerinden haber başlıkları)*

Black Rebel Motorcycle Club

The Effects Of 333

(Abstract Dragon)

Black Rebel Motorcycle Club'ı her şeyden önce cazip kılan, bu müziğin iddiasız, sokak çocuğu görünümlü cılız insanların doldurduğu vitrinini eski şatafatına geri döndürme istekleri. Grup, etkisi altına aldığı herkeste, o havalı siyah tişörtleri, deri ceketleri gardrobun arkasından çıkartma isteği uyandırıyor. Grup elemanları Led Zeppelin'den Verve'e geniş bir müzikal zevke sahip, yaptıklarına noise pop ve psychedelic rock karışımı diyorlar. Kariyerlerinin başında oldukça deneysel takılıyorlar. Aynı derecede melodik oldukları için hızla artan azgın bir fan kitlesine sahip oluyorlar. Hatta 2003'te Leeds konserlerini yarıda kesmek zorunda bile kalıyorlar. Çünkü yetkililer o azgın kitlenin 150 yıllık tarihî Leeds belediyesini çökerteceğini düşünüp fena telaşlanıyor...

Biz şatafat sevenlerin gönlünde ve arşivinde uzun süredir genişçe bir yere sahip olan bu Kaliforniyalı çocuklar, rock'n'roll'u elektronik zımbırtılarla ya da başka şeylerle sulandırmadan, sadece biraz distorsiyonla oldukça görkemli şekilde sunmayı başarıyorlardı... Ta ki ilk iki albümün başarısından sonra gelen "Howl"a kadar. Deneysel yanları ağır basan grup, bu albümde blues ve folk karışımı bir yola sapmıştı. Ancak hayranlarının tepkisi üzerine dördüncü albüm "Baby 81"la saf rock'n'roll'a dönmeye karar vermişlerdi. Biraz sonra bahsi geçecek "The Effects of 333" ise bambaşka bir konu. Muhtemelen "Howl"a burun kıvıranların hiç varolmadığını kabul edecekleri ya da ileride başka bir gruptan çıktığını düşünmek isteyecekleri bir albümle karşı karşıyayız.

Ekim 2008'de grup internet sitesine şöyle bir not düştü: "Kendi plak şirketimiz Abstract Dragon'dan çıkan ilk albümümüzde özür dilemeler yok, şarkı sözleri yok, pişmanlıklar yok, yalnızca soyutluk var. Son üç yıldır turlarken, otel odalarında, otobüslerde ve sahne arkasında bununla uğraşıyorduk." Biraz kafa karıştırıcı da olsa, çıksa çıksa enstrümantal bir LP çıkar diye bekliyordu herkes bu nottan. Fakat sonuç ambient/noise/experimental/industrial arası, kimsenin ne olduğunu pek kestiremediği bir şeyler oldu. Bu albüme rahatça BRMC'ın "Metal Machine Music"i diyebiliriz (bkz: bir zamanlar Lou Reed). Alışılmadık çalışmalarına alışık olmamıza rağmen bu fazlaca soyut albüm neredeyse kendilerinden başka kimseyi memnun etmiyor... İçinde "A Twisted State" ve "And With This Comes"dan başka onların yaptığına inanabileceğimiz parça bulunmayan albümün gerisi korku filmlerine tema olabilecek şekilde gerici, rahatsız edici ve ahenkten uzak. Yine de noise ya da ambient tarzına aşina olanları bizim anlayışımızdan çok çok uzak bir yerlerde tatmin etmiş olabilir.

"The Effects of 333", büyük bir ihtimalle BRMC'ın uyuşturucu problemi yüzünden gruba girip çıkan davulcuları, müzikal iktidarsızlık ya da başka bir sebep nedeniyle vuku bulduğu öne sürülerek hemen unutulmaya çalışılacak bir ara-albüm olarak kalacak. Deri ceketleri çıkartmak için de bir süre beklemek gerekecek. *Esra İpekçi*

Franz Ferdinand

Tonight: Franz Ferdinand

(Domino Records)

Glasgow'lu dörtlünün ilk albümünü bundan beş yıl kadar önce, 2004 yılının başlarında dinlemiştik. O zaman hepimizi bir anda avuçlarının içine almayı çok rahatlıkla başarmışlardı, 2004 onların yılı oldu. Ama yarattıkları devrim, çok geçmeden onları da yuttu. Dans ile rock müziğini (2000'li yıllarda) ilk kez onlar seviştirdi, ama ardından öyle bir furya başladı ki, 2005'te ikinci albümlerini yayınladıklarında o alanda neredeyse yapacak hiçbir şey kalmamıştı... Yine de sonuç büyük bir hayal kırıklığı değildi, belki ilk albümdeki kadar sağlam bir yumruk olmadı bu ama, sevenlerini keyifle sallamayı başardılar.

Şimdi, yaklaşık üç yıllık bir aradan sonra, üçüncü albümleri "Tonight: Franz Ferdinand"ı yayınladılar. Yine dans edilebilir bir rock'la dolu, ilk bakışta yine onları Franz Ferdinand oldukları için sevenleri mutlu edebilecek bir albüm. Doğal olarak da "yetti artık bu geyik post-punk, dans-rock furyası" diyenlerin pek aldırmayacağı bir albüm. Ayrıca uzun süredir sağda solda konuşulduğu gibi, elektronik seslerle dolu bir albüm. Ama kesinlikle bir elektronik müzik albümü değil.

Açılış parçası (ve aynı zamanda albümün ilk single'ı) "Ulysses", hafif reggae'vari ritmlerle başlıyor, ama sonra hemen şekil değiştiriveriyor. Grubun gitaristi Nick McCarthy, bu albümde gitarların yanında synthesizer'ları da üstlenmiş. Hemen başlangıçta giren synthesizer melodisi –aynen elektro gitarla çalınan bir riff gibi– bunu bariz bir biçimde ortaya koyuyor. İlerleyen şarkılarda da bunu hissetmek mümkün. Albümün genel gidişatı da açıkçası çok çarpıcı değil –en azından ilk başta. Ama bir-iki dinlemeden sonra aradan bazı parçalar sıyrılıyor –"Oh No Girls", "Bite Hard" ve "What She Came For" en başta gelenler. Özellikle bu üçüncüsü, en sonundaki gaz bitişiyle konserlerde de seyirciden çok sağlam bir tepki alacağa benzer. Bir başka hoş parça ise, bundan aylar önce radyolarda da dinlemeye başladığımız ve "İstanbul'a da uçarım ağa" tadında sözleriyle gönlümüzü çalan "Lucid Dreams". Tabii iki farkla –öncelikle albümdeki kaydın sözleri biraz farklı ve ilk dört dakikadan sonra birdenbire şarkı tamamen mutasyona uğruyor, Front 242 veya DAF'ı hatırlatan bir EBM parçasına dönüveriyor, bir synthesizer canavarı oluveriyor, hayretler içinde bırakıyor bizi! Hoş bir değişim.

Şimdi, açık konuşmak lâzım. Eski bir Franz Ferdinand fanatiği olarak bir taraftan bu albümü bir öncekine göre daha çok sevdiğimi söylemek istiyorum, ama diğer taraftan da bunu savunmak için ne yazık ki dayanabileceğim çok bir şey yok... Güzel bazı parçalar var, ama ne yazık ki biraz zorlama duran bir şeyler de var bu albümde. Franz Ferdinand kitleleri hayal kırıklığına uğratmamak adına yapabileceklerinin sadece küçük bir kısmını ortaya koymuşa benziyor. Aslında bu konuda en güzel yorumlardan birini The Guardian gazetesinin eleştirmeni yapmış. "Lucid Dreams"in çılgın finali ve oradan bağlandığı hafif romantik "Dream On" için "keşke biraz daha cesur davranıp bütün albümü böyle yapsalarmış" diyor yazar. Katılmamak elde değil... *Harun İzer*

ONBEŞŞARKI

Ahmet Kaya Adı Yılmaz
Alejandro Escovedo Ballad of the Sun and the Moon
Birdy Nam Nam Transboulogne Express
Eagles Of Death Metal Wannabe in L.A.
Feyzullah Çınar Fazilet
Gianmaria Testa Biancaluna
Jacques Dutronc Hippie Hippie Hourrah
Jihae Pink Sands
Jose Feliciano Gypsy
Koçani Orkestar Sokeres
Lily Allen Everyone's At It
Medeski Martin & Wood Your Name Is Snake Anthony
Ø Set The Control For The Heart Of The Sun
Pink Floyd Shine On You Crazy Diamond
17 Hippies Marlène

ROLL DİSKO OTUZ

ONBEŞALBÜM

Animal Collective Merriweather Post Pavillion
Beirut March Of The Zapotec / Realpeople: Holland
Bruce Springsteen Working On a Dream
Antony and The Johnsons The Crying Light
Etnik Sentetik The Rest Of Etnik Sentetik
Franz Ferdinand Tonight: Franz Ferdinand
Fredo Viola The Turn
Jim Yamouridis Travelling Blind
John Bilezikjian The Magic of John Bilezikjian
Morrissey Years Of Refusal
Nazan Öncel Hatırına Sustum
The Pierces Thirteen Tales Of Love and Revenge
Santogold Santogold
Sharon Jones & The Dap-Kings 100 Days, 100 Nights
Telefon Tel Aviv Immolate Yourself

GÜNEŞ ŞARKILARI

A-Ha The Sun Always Shines On TV
The Animals House Of The Rising Sun
The Beatles Here Comes The Sun
Bob Marley Sun Is Shining
Bulutsuzluk Özlemi Güneşimden Kaç
Emre & Lütfü Gültekin Güneş Rakı Burcunda
Fifth Dimension Aquarius / Let The Sunshine In
Grup Yorum Doğacak Güneş Gibi
James Taylor Sunny Skies
Laid Back Sunshine Reggae
Nükhet Duru Güneş
R.E.M. Around The Sun
Sadık Gürbüz Güneş Şarkısı
Serge Gainsbourg Sous le soleil exactement
Zülfü Livaneli Güneş Topla Benim İçin

DÖRT KERE DÖRT iki plakçı + iki bar

ZERO / Kadıköy
1. Antony & The Johnsons Another World
2. Growing All The Way
3. Bloc Party Intimacy
4. The Killers Day & Age

LALE / Tünel
1. Ayşe Tütüncü Yedi Yer Yedi Gök
2. Fazıl Say - Patricia Kopatchinskaja Kopatchinskaja and Say
3. Diego El Cigala Dos lágrimas
4. Birsen & Özcan & Ayşen Ulucan Bir Ağaç Gibi

PEYOTE / Beyoğlu
1. Flica Nocturnal
2. Remember Remember The Dancing
3. Enablers Tundra
4. Replikas Zerre

KARGA / Kadıköy
1. The Fireman Universal Here...
2. Marianne Faithfull Children Of Stone
3. The Fireman Lovers In A Dream
4. Madrugada Hold On To You

İNGİLTERE albüm

1. White Lies To Lose My Life
2. Kings Of Leon Only By The Night
3. Script The Script
4. Lady Gaga The Fame
5. James Morrison Songs For You...
6. Duffy Rockferry
7. Beyonce I Am... Sasha Fierce
8. Jason Mraz We Sing We Dance...
9. Saturdays Chasing Lights
10. MGMT Oracular Spectacular

ABD albüm

1. Taylor Swift Fearless
2. Beyonce I Am... Sasha Fierce
3. Nickelback Dark Horse
4. Kanye West 808s & Heartbreak
5. "Twilight" (Soundtrack)
6. Keyshia Cole A Different Me
7. Britney Spears Circus
8. Jamie Foxx Intuition
9. "Twilight" (Soundtrack)
10. Mariah Carey The Ballads

FRANSA albüm

1. Seal Soul
2. Grégoire Toi + moi
3. Alain Souchon Ecoutez d'où ma peine vient
4. "Twilight" (Soundtrack)
5. Roberto Alagna Sicilien
6. Bénabar Infréquentable
7. Jason Mraz We Sing, We Dance...
8. Amy MacDonald This Is The Life
9. Christophe Maé Comme à la maison
10. Tracy Chapman Our Bright Future

ŞARKI DEĞİL TARİH!

Procol Harum A Whiter Shade Of Pale

Grubun 1967 tarihli kendi isimlerini taşıyan ilk albümünden... "New York Stories" filminde, Scorsese episodu "Life Lessons"ta çalındı... Şarkının kullanıldığı diğer bazı filmler şunlar: "Yıldızların Sesi", "Cennet ve Yeryüzü", "Dalgaları Aşmak", "Şahin ve Kardanadam" "The Big Chill"... Yüzlerce yorum arasında Annie Lennox'unki, "The Net" filminde çalındı... Deep Purple, The Dells, Bonnie Tyler, Demis Roussos, Eric Clapton, Doro, Joe Cocker, Dennis Brown, Jimmy Cliff, Justin Hayward, Mungo Jerry, Percy Sledge, Willie Nelson, Psychic TV, Sarah Brightman ve enstrümantal olarak Shadows'dan Hugh Masakela'ya sürüyle isim tarafından cover'landı... İspanyolca, Fransızca, İtalyanca versiyonları plak yapıldı. Şarkının tüm yorumlarının yer aldığı ayrıntılı bir site var: www.awsop-versions.com

Arama motoru

http://vids.myspace.com/ Ara

Fleet Foxes
White Winter Hymnal

Cazals
Cazals - CAZALS - Somebody Somewhere

Simian Mobile Disco
Simian Mobile Disco – Hustler

Lykke Li
Lykke Li Im Good Im Gone

Russian Red y Depedro
"Perfect Time" by Russian Red y Depedro

Pete Doherty
Pete Doherty - Music When The Lights Go Out

Calexico
"Two Silver Trees" by Calexico

We Are Scientists
We Are Scientists Chick Lit

Littl'ans
Littl'ans – Is It Wrong?

Mystery Jets
Mystery Jets - Young Love

Dinleyici istekleri Ara

The Middle East Blood
(Avustralya'dan depresif folk havaları)
www.myspace.com/visitthemiddleeast

Je Suis Animal Rousseau World
(Norveç'ten psychedelic indie pop)
www.myspace.com/jesuisanimal

Takka Takka Silence
(Brooklynli dünyalı bandonun "Migration" albümünden)
www.myspace.com/takkatakka

Circle Hard to Realize
(Finlandiya'dan deneysel blues)
www.myspace.com/circlefinland

Marianne Dissard Merci de rien du tout
(Calexico eşliğinde şansonlar)
www.myspace.com/mariannedissard

The Partisan Seed Ofelia Again
(Portekiz'den Mazzy Star'vari indie folk)
www.myspace.com/thepartisanseed

Women Black Rice
(Kanada'dan pop psychedelia)
www.myspace.com/womenmusic

The Darling Downs Circa '65
(Avustralya'dan modern country)
www.myspace.com/thedarlingdowns

Tracy Chapman Sing For You
(Yeni albümü "Our Bright Future"dan)
www.myspace.com/tracychapman

Rupa & The April Fishes Maintenant
(Kalifornia'da Hintli kızdan Fransızca Latino şansonlar)
www.myspace.com/aprilfishes

[İZZET ÖZ]

Bu ülkede kuşaklar boyu yüzbinlerce genç onun "te-te-tele-teleskop"undan baktı uçsuz bucaksız müzik âleminin yıldızlarına. TRT'nin hem R'si, hem T'si onun Diskovizyon, Metronom, Sihirli Lamba, Teleskop, Süpervizyon, Zoom, Çizginin Üstü gibi programlarıyla çizginin üstüne çıktı. İzzet Öz, geçen ay The Hall'da, özel bir gecede arşivlerini halka açınca, yeniden düştü aklımıza. Zaten hiç çıkmıyordu ki! Acilen kapısını çaldık, "nasıl anlatsak, nerden başlasak" bilemedik, tezcanlılıkla aktardığı daldan dala anılarına bıraktık kendimizi.

Bir çobanın istek mektubu

(DVD'den eski programların kayıtlarını izliyoruz, "Bodrum"un ilk klibinin ardından sohbet başlıyor)

İzzet Öz: Sene 1976. Televizyondaki ilk programım Diskovizyon devam ediyor. Yaz bitmeden, Bir Yaz Gecesi diye bir program daha yapayım dedim. İçinde bir yaz şarkısı da olsun istedim. Mazhar'a (Alanson) söyledim, "Bodrum"da karar kıldık. Moğollar o sıralar konserler için Ankara'daydı. Akşam otele, Taner'in (Öngür) yanına gittik, Mazhar'la Taner şarkıyı bir defa geçti, "tamamdır" dedik. Ertesi gün Ümit Eroğlu'nun iki kanallı stüdyosunda, Taner mandolin, Mazhar akustik gitar çaldı, söyledi, "Bodrum"u tek seferde kaydettik. Aradan yıllar yıllar geçti, "Ele Güne Karşı" albümüne o günkü kayıt aynen girdi. Bildiğimiz "Bodrum Bodrum" o kayıttır, hiçbir şekilde bozulmamıştır.

Başka kimler vardı o programda?

Taner de "Kaldır Kafanı Uzaya Bak" diye bir şarkısını söylemişti. Deniz İzgi'nin bir şarkısı vardı, Bülent Ortaçgil de "Benimle Oynar mısın"ı okumuştu. Güzel bir programdı. Taner'i, kameraya arkamı dönerek, kafamı yukarı kaldırarak, "kaldır kafanı uzaya bak, Taner Öngür!" diye sunmuştum. Seyirciye nasıl arkanı dönersin diye, sunuculuğum elimden alındı. *(gülüyor)* Ertesi sene televizyonda Metronom'a başlayacağım, güzel, genç bir kız, sempatik bir oğlan bulalım, onlar sunucu olsun diye düşündüm. Konservatuarı yeni bitiren Mehmet Ali Erbil'le Derya Baykal'ı böylece ilk defa televizyona çıkardık. Normalde ben devam edecektim, ama benim şu "Kaldır kafanı uzaya bak" anonsum yüzünden onları patlattık. *(gülüyor)* Diskovizyon'un bitme nedeni de enteresandı. Pırıl pırıl çocuklardan kurulu bir dans grubumuz vardı, yaşları 14-15, her biri iki lisan konuşuyor, seyirci memnun, aileler memnun. Bu dans grubu yüzünden "siz milleti sübyancılığa alıştırıyorsunuz" dediler. Her seferinde başka bir hikâye yani. Türkiye'de kolay olmuyor bazı şeyler.

O yılların Ankara ortamından biraz bahsedelim mi? Demin çaldığınız şarkıda Mazhar Alanson adeta sizi de tarif ediyor: "Her yol Ankara olmuşum / Devamlı hayal kurmuşum..."

"Bozup yeniden yapmaktır işim / Bozup yeniden yapmak..." Gerçekten öyle. Benim yaşamımda o parçanın o kadar önemli rolü var ki... Sene 1981. Bir gün program müdürüm çağırdı. Atatürk'ün doğumunun yüzüncü yılı filmi yapılacakmış, "yö-

NEREDE NASIL MÜZİK ÇIKARSA ANINDA HABERİMİZ OLURDU. ANKARA'DAN ÇIKIP ŞU AN PİYASADA OLAN ROCK'ÇULARIN HEPSİ DE O GÜNÜN ÇOCUKLARININ ÇOCUKLARIDIR.

Foto: Muhsin Akgün

IT'S A BEAUTIFUL DAY!
İzzet Öz, en sevdiği plak kapağıyla: It's A Beautiful Day'in 1969'daki ilk albümü.

→57

netmen sen olacaksın, şimdi Basın-Yayın genel müdürüne gidiyorsun, gerekli şeyleri o seninle konuşacak" dedi. "Niye ben" dedim, "daha geniş perspektiften bakan birinin yapmasını istiyoruz, seni seçtik" dedi. O güne kadar hiç belgesel çekmemişim. Gittik, genel müdür "oo İzzet bey, hoşgeldiniz, anneniz de Basın-Yayın'ın kütüphane müdürüymüş, buraya çok güzel bir kütüphane hediye etmiş, siz de çocukken buraya gelip gidermişsiniz" dedi. Teşekkür ettim, "senaryoya bakabilir miyim" dedim. Üç tane sayfa çıkardı: "1881'de doğdu, anası şu, babası şu, Trablusgarp, Çanakkale, Cumhuriyet, yaptığı devrimler şunlardır..." Senaryo denilen şey bu! "Özür dilerim" dedim, "böyle bir şey yapamam". Bana baktı, "İzzet bey, üç gün sonra Brüksel'e gidiyorsunuz, her şeyden siz sorumlusunuz" dedi. Eve geldim, biraz sakinleşmek için uyudum, uyandım, bir anda Sihirli Lamba'nın açılışı için yaptığımız bu parça geldi aklıma: "Karışmışım baştan sona kadar / 1950'de doğmuşum / Memur çocuğuyum, anam öğretmen / Uykudan önce dua edermişim küçükken / Aslım ne tam Doğu ne tam Batı / Ha orda olmuşum ha burda / Her yol Ankara olmuşum / Devamlı hayal kurmuşum / Bozup yeniden yapmaktır işim / Bozup yeniden yapmak..." Kendi kendime "İzzet, tamam oğlum" dedim, bu iş bozup bozup yeniden yapılacak, aklına ne geliyorsa yazacaksın. Önce bir güneş, içinde Atatürk'ün büstü, sonra bir köprü, ortada bir güneş, "Doğuyla Batının birleştiği yer". Arkasından yeniden bir güneş, içinde bir Hitit güneşi dönüyor, onun içinde de bembeyaz giyinmiş bir mevlevi dönmeye başlıyor, bembeyaz mevlevinin içinde kıpkırmızı tayt giymiş bir balerin bir kız, sonra balerin kız iki el arasındaki bir çamur yığınının içinde eriyor, Kapadokya'daki çömlekler gibi... Sonra çok eski bir sütun, Anadolu uygarlıkları... Sabaha kadar yazdım böyle. Ve aynısını çektim. *(gülüyor)*

Çocukluğunuzda annenizin kurduğu kütüphaneye gider miydiniz sık sık?

Basın-Yayın'ın kütüphanesinde çok vaktim geçmiştir. 2004'te "Aşık Veysel" albümünü hazırlama nedenim de onunla bağlantılıdır. Altı yaşımdayken ettiği bir cümleyi bugün gibi hatırlıyorum. Bir sene öncesinde, kütüphaneye geldiğinde, annem "bak Aşık" demiş, "bu da benim oğlum İzzet". Suratıma dokunduğunu hatırlıyorum. Ertesi sene tekrar geldiği vakit yine oradaydım, beni hatırladı, "oo, dost İzzet" dedi: "Beş günlük dünyada kimsenin canını incitme." Bizim albümde de en sert rock parçası budur: Sadece yedi kelimeden oluşan, "Beş günlük dünyada ey ademoğlu incitme canı."

Kimdir anneniz?

Annem iyi bir yazar ve şairdi: Hikmet Omay. Benim hayatımda en önemli olay şudur: Yirmi yaşıma girdiğim gün annemin elini öpmeye gittim, "İzzetçiğim, gel" dedi. Hiç unutmuyorum, üzerinde krem rengi döpiyesi vardı, gözlüğünü çıkardı, bana bir paket verdi. Paketin içinden bir defter çıktı: "Oğlum". Üç buçuk yaşıma kadar olan anılarımı yazmış. Radyo dinlermişim, "İzzet, bu çalan ne" diye sorarmış bana, ben de "teman" veya "pidano" diye cevaplarmışım. *(gülüyor)* O defterin arkasında şiirleri var. Ön sayfalarda ise sevgiyi anlatıyor bana, insan sevgisi, tanrı sevgisi, iş sevgisi... Sonra bana verdiği öğütler var. Mesela: "Ortaokula başlarken sana aldığım Nebioğlu çocuk ansiklopedisinin birinci cildine şu satırları yazmışım: Seni faziletli ve bahtiyar bir insan olarak görmek ümidiyle yaşayan annen, ömrü boyunca dilediği yegâne saadetin kapısını açmanı sabırla bekleyecek. 'Sabır ve nezaket insanı güçlü yapar' diyen bir mütefekkirin sözündeki mânâyı yaşamış olmanın huzurunu ben duydum yavrum. Gerektiği zamanlarda bu sözü senin de hatırlamanı istiyorum." Yirmi yaşındayım bu defteri aldığım zaman, radyoya yeni başlamışım, böyle öğütler almak beni çok etkilemişti... 1984'e geldiğimizde artık yaşlanmış, rahatsızlanmıştı annem, "keşke şu benim şiirlerden bir kitapçık olsa" dedi. O zamanlar Hürriyet'teyim. Ruh Ahmet (Kuşakçı) rapidoyla çok güzel desenler çizdi, Hürriyet'in matbaasında bastırdık şiirleri. Daha kalıbı kurumadan alıp Ankara'ya götürdüm, annem kitabı görünce gülümsedi ve o gün vefat etti. Bir yıl sonra evlendim, o kitapçık nikâh şekerimiz oldu. Kitabın adı "Uzak". "İnsanlar vardır / Birbirinden uzak / Yadellerde // İnsanlar vardır / Birbirinden uzak / Aynı evlerde // Her birinde bir hasret / Hepsi kendi derdinde." Bizim Sihirli Lamba'lardan birinde, Mazhar besteleyip söyledi bunu, aynen akustik.

Nasıl bir Ankara sizi besledi, merak ediyoruz...

Biz çok şanslıydık. Çok küçük yaştan itibaren müzik dinliyoruz, çeşitli radyoları takip ediyoruz. Doğduğum gün alınmış radyo hâlâ durur. Ve diskotekler açılmış. Beatles'la başlayan bir takım olaylar Ankara'da da var, İstanbul'a oranla biraz daha rock'un ağırlığı hissediliyor. Radyo programına başladığım sırada pek çok grup çıktı dünyada. Traffic, Jethro Tull, King Crimson... Onlarla be-

ESKİDEN SENARYOYU OLUŞTURUR, SONRA HARFİYEN ÇEKERDİK. PARÇA ÜÇ BUÇUK DAKİKA, SANA SADECE 11 DAKİKALIK FİLM VERİLİYOR. MAZHAR'LA DERS ÇALIŞIYORDUK EŞEK GİBİ.

MY NAME IS ÖZ
"Tam adım Şükrü İzzet Öz. Sonra fazlalıkları atıp işi Öz'e indirgedik!"

Lise hatırası: Ortada İzzet Öz, sağda Ulaş Bardakçı

İzzet Öz ve Yaşar Kemal

raber biz de geliştik, onları tanıdıkça radyoda tanıttık.

Nasıldı Ankara'nın diskotekleri?

Mesela 66 vardı, Sıhhiye'yle Kızılay arasındaki arka sokakların birinde. Biraz ilerisinde Gazanfer vardı. Modern Otel'in altında Modern Diskotek açılmıştı... Sonra biraz yukarılara kayıldı, Mustafa Satır'ların Med'i açıldı. Mustafa Satır, CHP'li Kemal Satır'ın oğludur, dünyanın en yakışıklı adamlarından biridir. Pırlanta gibi, kaliteli, zarif bir insandır. Uzun zaman oldu vefat edeli. Bir grup da oluşturmuştu Mustafa'lar, "Teddy" Tezer vardı Oksijen grubundan, beraber çalışırlardı.

BENİM TELEVİZYONDAKİ AĞIRLIĞIM '75'LE '82 ARASINDA. İSMAİL CEM ZAMANINDA DA İŞ YAPTIM, PAŞALAR ZAMANINDA DA. SAVAŞIMI VERE VERE ÇALIŞTIM.

Yani siz bu diskoteklerin sadece müşterisi değil, sahiplerinin de arkadaşıydınız...

Tabii canım. Oraya anında plak geliyor, mesela Paul McCartney'nin ilk solo albümü çıkmış, oradan geceleyin alıyorum, radyoda kopya edip geri getiriyorum. Nerede, hangi tarafta nasıl müzik çıkarsa anında haberimiz olurdu. Dergilerden, Melody Maker'dan falan takip ediyoruz, TRT vasıtasıyla değil, hepsini kendi kaynağımızla buluyoruz, daha BBC yayınlamadan biz burada yayınlıyoruz. Bazı plakları hostes arkadaşlarımız getiriyor, Ankara'ya gelen bütün plaklar finalde bizde toplanıyor... Ayrıca plak temin ettiğimiz iki tane dükkân vardı. Tansel'e gelen bütün plakları kopya ederdik. Haber verirdi yeni plaklar geldi diye, hemen giderdim. Kızılay'da, Kocabeyoğlu Pasajı'nın girişinde, hemen sağdaydı Tansel'in dükkânı. Bir de Cemil vardı, o da çok acayip plaklar getirirdi. Onun da yeri Kızılay'da, başka bir pasajdaydı. İkisiyle de ahbaplığımız vardı. Zaten biz radyoda ne çalarsak, ertesi gün dükkânda o satılıyordu, üç tane plak getirdiyse, üçü de bitiyordu. Ankara'dan çıkıp şu an piyasada olan rock'çuların hepsi de o günün çocuklarının çocuklarıdır, onun için Ankara'daki müzik seviyesi hep yukarıda kalmıştır.

Siz de dans eder miydiniz?

Kızlı erkekli dans gruplarımız bile oluştu diskoteklerde. Ben de dans ederdim tabii. "Hadi çocuklar, şuraya gidiyoruz" dedik mi bizi takip ederdi insanlar. Amerikan filmlerinden görüp, kendi kendimize uydurup dans ediyorduk. *(gülüyor)*

Ankara'daki konsoloslukların da müziği takip etmenizde etkisi var mıydı?

Kesinlikle vardı. PX'ten çok plaklar geliyordu, ne gelirse hemen haberimiz oluyordu. "Jesus Christ Superstar"ın çıkışını çok iyi hatırlıyorum, ânında oradan almıştık. O günlerin önemli olaylarından biri, yabancıların da diskoteklere dadanması oldu. Bu da Oksijen'in yanısıra Tayfun'un (Karatekin) sayesindedir. Yabancılar 66'ya daha sık gelirdi. O zamanlar bir Tom Jones, Engelbert Humperdinck modası da var dünyada, Tayfun'un sesi de maşallah, onlardan daha iyi. Çok büyük bir şarkıcıydı Tayfun. Cuma akşamları 66'da çıkardı, sarı kafalar doldururdu kulübü. Sonra İsveç'e gitti, en son onu 1975'te Eurovision yarışmasına gittiğimde görmüştüm. Uzun lafın kısası, rock müziğin esas patlaması Ankara'da olmuştur. Gerçek budur.

Med, neredeydi tam olarak?

Kuğulu Park'tan yukarı çıkıyorsun, orada büyük bir binanın altındaydı. Büyük, uzun bir mekândı. Şu anda bir banka. Tıpkı Apple gibi. Apple, bana sorarsan, Türkiye'nin gelmiş geçmiş en önemli diskoteğidir. O şekilde büyük bir anlayışı olan bir kulüp o zamana kadar Türkiye'de yoktu. Daha öncekiler büyük odalar gibiydi, aşağı katlarda, izbe yerlerdi, ama yine de bayağı insan alırlardı... Apple için haftasonları İstanbul'dan çok arkadaşımız Ankara'ya gelirdi. Upuzun bir metalik bar, barın içinde dört sarışın Avusturyalı kız... Yanda beş katlı bir amfiteatr, black light'la döşenmiş bir koridor, iki küçük bar, amfiteatr'ın ortasında bir pist... Arka tarafta 25'er kişinin etrafında oturabileceği beş tane havuz, duvarda boydan boya M.C. Escher'in "Metamorphosis"i... Erken gelinirdi Apple'a, akşam dokuz buçukta. Biz çalardık, insanlar müzik dinlerlerdi 12'ye kadar, oturup biralarını içerlerdi. Gece yarısından sonra olay değişirdi, club halini alırdı, daha sert şeyler çalardı. Bir kulüpte yirmi dakika "Thick As A Brick"i çalabiliyorsan, bu da bir olaydır. Blood Sweat & Tears'dan "Go Down Gambling" gibi caz rock'lar da var, "Smoke On The Water" gibi sert rock'lar da var, Temptations gibi soul ve siyah müzikler de.

Sahibi kimdi Apple'ın?

Atilla Şanlı. Beyoğlu'ndaki Jazz Cafe'nin sahibi Cengiz Şanlı'nın abisi... Şimdi Bodrum'da yaşıyor.

Bodrum'daki Apple da onundu, öyle değil mi?

Evet, o zamanlar büyük bir ateşle yaptılar bu mekânları. Hiçbir zaman da büyük paralar kazanılmadı bu işlerden.

ANNESİNİN GÖZÜNDEN MUSIKİŞİNAS İZZET

KUNDAKTA RADYO

Musıkiyi sevsin istiyordum İzzet. Bunun için de daha bebekken kundağını kucağıma alıp radyonun yanına otururdum, sesler tabii onu bir müddet oyalardı. Ben de bu hali imkân buldukça tekrarlardım. Daha bir yaşlarında bile yokken oğlumun "Aziz annesi" *(halk müziği sanatçısı Azize Tözen)* **bize geldiği zamanlar, bazı günler tatlı sesiyle türküler söylerdi. İzzet kucağımda, yaşından ve hareketliliğinden beklenmiyen bir sükûnet içinde adeta alakayla dinlerdi... Şimdi ona radyo açıkken bazan soruyorum:**

– İzzet, bu çalınan ne?

– "Teman" veya "pidano" diye cevaplandırıyor.

Bazan da sinema müziğine benzeyen bir parça çalınırken: Bu sinemada vardı, diyor.

Dün radyoda orkestra klasik bir parça çalıyordu. İsmet bana işaret etti, baktım: İzzet hiçbir şeyle ilgilenmeden sanki anlıyormuş gibi alakayla dinliyordu ve bu hal bir müddet devam etti.

Bazan da çalınan bir müziğin ritmine göre ayak uydurarak oynuyor ve o kadar beceriyor ki, sanki hususile öğretilmiş gibi...

Hikmet Omay, 1951
("Oğlum" başlıklı defterden)

İzzet Öz, annesi Hikmet hanımla (üstte) Hikmet Omay'ın şiir kitabının kapağı (altta)

Radyonun üç ası: Ümit Tunçağ, İzzet Öz, Yavuz Aydar

Bir TV çekiminde Sait Sökmen'le

Bodrum Apple hangi dönem başladı?

'70'lerde, Ankara'daki daha kapanmadan başlamıştı. Yazları Bodrum'a gidilirdi. Oradaki Apple'da da bir amfiteatr yapıldı, arka tarafta da iki tane beşer kişilik baraka ve eski bir taş bina vardı. Atilla Özdemiroğlu gibi müzisyenler, baleden insanlar, Kara Füsun (Özben) gibi mankenler falan kalıyordu orada genellikle. Herkesin kapısı açık, kapıyı kilitlemek diye bir şey yok. Oranın her tarafında izim var. Garsonluk da yaptık, plak da çaldık. Kızlar üstsüz dolaşır, kimse kimseyi sallamaz, kimsenin kimseden bir rahatsızlığı yok. Akşamüstü herkes kabuğuna çekiliyor, hazırlanıyor, giyinip süsleniyor, eflatunlar, pembeler, sarılar, Bodrum'a bir dağılıyoruz, vantuz gibi çekiyoruz insanları... "Bardakçı'ya, diskoya" diye tekneler bağırıyor. Bir tek denizden gelinebiliyor çünkü, araba yolu yok.

Bir nevi hippilik uzantısı mıydı acaba o dönem yaşadıklarınız?

Tabii... Bir nevi değil, aynen öyle. Hatta hippilerden daha üstün vaziyetteyiz, çünkü bizim kendimize göre ayrıca mistik taraflarımız da var. Batı tamam da, bir de Doğulu bir kültür var, onların ikisiyle de kaynaşıyorsun. Çok yazlar sürdü bu böyle. Çok acayip bir olay söyleyeyim: Bir gün sabaha karşı saat 4'te, artık millet geri dönerken, pat pat pat, bir tekne geldi. İçinde bizim Asit Orhan (Atasoy), bütün tekne müzik aletiyle dolu, ses tesisatı, enstrümanlar, her şey... Hemen tesisat kuruldu, tam tan ağarmaya başlarken ilk parça Eagles, "Hotel California". Karşımızda değirmenler, aynen güneşi doğurduk.

Zeki Müren de gelir miydi Bardakçı'ya?

O zamanlar yeni yeni gelmeye başlamıştı, ama ben Bardakçı'nın boş halini, Apple olmadan önceki halini de bilirim. Üçer kişilik yatakları olan bazı yerler vardı. Benim bir çadırım vardı, onda kalırdım hep. Ankara takımı gezerdik hep oralarda.

TRT'DE SINAVDA "PLAK KABINDAN NASIL ÇIKARILIR" DİYE SORMUŞLARDI: ÜSTÜNDEN AÇILACAK, TAM ORTASINDAN TUTACAKSIN, HİÇBİR ŞEKİLDE DOKUNMAYACAKSIN...

Yani Bodrum'u Ankaralılar mı keşfetti?

Tabii canım... Ben ilk defa Ankara'da değil, Bodrum'da aşık oldum mesela.

Ama şimdi ismi neydi unuttunuz mu?

Claudine. *(gülüyor)* Bülent (Ortaçgil) de Bardakçı'ya gelirdi, "Benimle Oynar mısın" albümündeki parçaları daha yeni yeni yazmaya başlamıştı. Bike'yi (Gürsel), Güllü'yü (Aybar) de oralardan hatırlıyorum...

Mazhar Alanson'un dediği gibi "Kaç kişiydik o zaman, bak kaç kişi kaldı şimdi"ye mi dönüştü Bodrum maceraları?

Aynen. Hiç birbirimizi görmüyoruz şimdi.

Mazhar Alanson'la nasıl tanıştınız?

Mazhar üç yaş küçüktür benden. Ben radyodayım, bir gün bir bant geldi, içinde "In A Fairy-tale" gibi inanılmaz güzel İngilizce parçalar var. Meğer Mazhar-Fuat'mış. Programda yayınlayıp "Bunları söyleyen kimdir" diye bir bilmece sordum. Simon and Garfunkel, America, Seals & Crofts gibi yanıtlar geldi. Ertesi hafta açıkladım. Sonra Mazhar'la, Fuat'la, Özkan'la tanışmalar, sevişmeler başladı.

Az önce izlediğimiz "Bodrum Bodrum" klibi de Apple'da mı çekilmişti?

Evet, görüntü kaydı '78'in yazıdır. '76'daki televizyon programında, ilk defa, normal stüdyo görüntüleriyle yayınlanmıştı şarkı. Şimdi o eski görüntüler de gitti artık. 2 inch'lik bantlarda çekiliyordu o zaman. Fazla bant olmadığı için siliniyor, bazı filmler de çöpe atılıyordu. Programların bazılarını çöpten kurtardım. Amerika'ya gidince kendi cebimden parasını vererek kopya ettirdim, bir kendime sakladım, diğerini TRT'ye verdim. Hiç olmazsa bazıları kalsın dedim, çünkü bunlar Türkiye'de popüler anlamda yapılan ilk örnekler. Bu tarih yahu! Anadolu topraklarının kültürel açıdan ne denli geniş olduğunu biliyoruz, biz de burada yaşayan insanlardan bir tanesiyiz, ne dersen de, otomatikman sen de bir şeyler alıyorsun, veriyorsun.

TRT'ye girişiniz nasıl oldu? Teyzeniz çalışıyormuş galiba TRT'de...

Evet, İsmet teyzem de Tiyatro ve Eğlence servisinin müdürüydü. Oğlu Osman şimdi San Francisco'da bir caz bistro işletiyor, ihtiyar cazcılar sürekli orada çalıyor... Annemler dört kız, iki erkek kardeştir. Dedemle ve anneannemle büyüdüm ben, aynı evi paylaşıyorduk. Şahande Hanımefendi ile Saffet Bey! Birbirlerine böyle hitap ederlerdi. Bize ellerinden geldiği kadar doğruları gösterirlerdi, aynı zamanda hayatın her türlü akışına bırakırlardı. Ben daha 19 yaşımdayken, cebimizde 100 dolar, arkadaşım Taner'le otostop yaptık. Üç cümleyle, "Nous sommes turcs" (Türküz), "nous sommes étudiants" (öğrenciyiz), "merci beaucoup"yla bütün Fransa'yı dolaştık. *(gülüyor)* 1967 senesinde, üniversiteyi, Özel İktisat'ı kendi kazancımla sürdürebileyim diye Ankara Radyosuna, Transkripsiyon servisine alınmamı sağladılar. İl radyolarına ve bölge radyolarına bantlar çoğaltıyoruz. Baktılar müzikle çok ilgileniyorum, okulu bitirdikten sonra aynen devam ettim bu işe. Bana "bir de Ankara radyosu için burada müzik arşivi oluşturalım" dediler. Önce Barış Manço, Hümeyra, Fikret Kızılok, Cem Karaca –ilk zamanlarda pek denetim de yoktu–, bunları toplamaya başladık. Bir yandan yabancıları da topluyoruz, arşive katıyoruz: Traffic, King Crimson, Jethro Tull, Strawbs, Pink Floyd, Yes...

Radyoculuk sizin için ideal bir meslek miydi?

Diplomat olmayı da çok istiyordum. Radyoya girip de çalışmaya başladıktan sonra "ben buraya devam ederim" dedim. Çok değerli insanların eğitiminden geçirdiler bizi. Sınavda "plak kabından nasıl çıkarılır" diye sormuşlardı: Toz olmasın diye üst tarafından açılacak, parmağınla tam ortasından tutacaksın, iki elinle çevirip takacaksın, hiçbir zaman hiçbir şekilde dokunmayacaksın... Sonra, '90'larda bir takım özel radyolar kurarken hep TRT'den emekli radyo teknisyenlerini yanıma almışımdır. Oraya çalışmaya gelen gençler aletlerin kıymetini bilmiyor ki, birinin onlara ders vermesi lâzım.

Radyodan televizyona nasıl geçtiniz?

Tam sekiz yıl sekiz ay sonra televizyona başladım... 1974'te beni Eurovision'a yolladılar, sabahın köründe salona gittim, sahnede prova yapıyorlar. Karşımda acayip giyinmiş, rengarenk iki kız iki adam duruyor ve "Waterloo" başlıyor. O anda Abba sayesinde karar verdim, "İzzet" dedim, "sen artık radyodan televizyona geçeceksin". Görsel tarafın çok önemli olduğunun farkına vardım, yaratan insanları bir biçimde destekleme yoluna gitmem gerekiyordu. Bir fotoğraf sanatçısı, bir ressam, bir modacı, stilist aldık işin içine, dans grupları kurduk... Pink Floyd'un "Animals" albümünü Salvador Dali'yle çaldık. Hani demin Apple'ın duvarındaki "Metamorphosis"ten bahsettik ya, Escher benim ilk programımda yer alan ilk sanatçıdır. 1975'te, ilk Diskovizyon'da Escher vardı... Bırak Türkiye'yi, bir bakıyorsun dünya televizyon tarihine, bütün bu olayları ilk kez bir araya getiren televizyon programları bizimkiler. Metronom'lar, Sihirli Lamba'lar, Teleskop'lar bu işin ilkleri. Hep müzik konuşuyoruz ama, bizim programlarımız hep müzik değildi. Mesela Turgut Berkes o kadar iyi bir ressamdı ki. İlk Teleskop'un jeneriği-

nin bütün görüntülerini Turgut'un resimlerinden yaptım... Şimdi hocalık yapıyorum, TÜRVAK ve Maltepe Üniversitesi'nde "Televizyon Yapım-Yönetim" dersleri veriyorum. Öğrencileri nasıl çalıştırdığımı görseniz, inanamazsınız. Çekimin her bir sahnesi için ayrı ayrı sayfalar yazdırıyorum. Eskiden de senaryoyu oluştururdu, ondan sonra harfiyen çekerdik. Bunda Ayhan Sicimoğlu'nun büyük payı vardır. Ayhan deyip de geçmeyin, biraz İtalya'da okuduğu için bu işleri bilirdi. Bu görüntüleri niye böyle senaryoyla çekiyorduk? Çünkü parçanın süresi üç buçuk dakika, sana sadece 11 dakikalık bir kutu film veriliyor. Elimizde yazılı bir şeyin olması işi kolaylaştırıyor. Mazhar'la oturuyorduk evde, ders çalışıyorduk eşek gibi. Şarkıdaki sesler görüntüyle anlam kazanıyor. "Bozup Yeniden Yapmaktır İşim"de, Mazhar'ın elindeki şekerleri çay bardağına atması bile ritmle paraleldir, çalışılmış bir sahnedir. Bu yazdığımız kâğıtlar durur, her şeyi saklarım. "Heyecanlı"nın senaryosu dahil olmak üzere saman kâğıtta bir sürü senaryo...

İsmail Cem zamanları, TRT'nin '70'lerdeki altın dönemi diye anılır hep. Siz televizyona geçtiğinizde genel müdür Cem miydi?

İsmail Cem ekibi ben televizyona başladığımda vardı, sonra gittiler. Benim televizyondaki ana ağırlığım '75'le '82 arasında. Ne yaptıysam o zamanlar yaptım. Bu demektir ki, İsmail Cem zamanında da iş yaptım, paşalar zamanında da. Aynen savaşımı vere vere çalıştım. Biz ne sıkıştırıldık asansör köşelerinde. Annemler beni niye Amerika'ya yolladılar ki '76'larda? Korktular çünkü onlar da. Sağcılar gelir, "vay sen niye solculara program yapıyorsun", solcular gelir, başka türlü. "Kardeşim, biz prodüktörüz, programımızı yaparız, siz karışamazsınız" diyerek, delileri oynayarak, öyle götürdük. Her şey öyle güllük gülistanlık olmuyor yani. Daha önce de, lise zamanlarımda sevdiğim, sonra kaybettiğim o kadar güzel arkadaşlarım var ki. Ulaş Bardakçı mesela. Gencecik, küçük çocuklardık. Ne kadar akıllı, pırıl pırıl zekâsı olan bir çocuktu. Futbol desen, futbolun kralını oynardı. Her dersi çok iyiydi. O ODTÜ'ye girdi, ben radyoda başladım. Bir gün radyoya geldi, konuştuk, son görüşmemiz o oldu.

Hep pozitif bir insan görüntüsü çiziyorsunuz...

Ben neysem oyum, o gün ne yapıyorsam bugün de aynı şeyi yapıyorum. "Küçük dağları ben yarattım" gibi şeylerle zaten alâkam yok. Böylesi daha iyi, hayatla daha güzel dalganı geçebiliyorsun. Özgür olup dilediğini yapabiliyorsun.

Yıllar boyu hep bu enerjiniz ekrandan da geçti insanlara...

Öyle. Sırıtan kelle gibi. Ama hoşuma da gidiyor. Bir takım havalara girmeye de gerek yok. Kibirli değilimdir.

Bıyıklarınızı ne zaman kestiniz?

On yıl olmuştur. O kadar bıyıklıydım ki. *(gülüyor)*

İlk bıyık mı gitti, gözlük mü?

Önce bıyık gitti, ardından gözlük, arka arkaya. Kalın çerçeveler, dokuz numara camlar, şişe dibi!.. Bir sevgililer gününde eşim Hanzat götürdü beni, yine Ankara takımından bir cerrah arkadaşa, tıkkadanak aldık.

Onlar sizin simgeniz gibiydi aslında. Bir gözlük, bir bıyık koyalım, işte İzzet Öz...

Aynen öyle. *(gülüyor)* 35. Yıl albümünde ("İzzet Öz Project") öyledir resmim. Güzel bir albümdür o. İngiltere'deki müzik eleştirmenlerinden biri "bugüne kadar İngiltere compilation'larda Amerika'dan bile daha üste çıkardı, ama bu öyle bir albüm ki, galiba buradakilerden daha iyi" demişti. Albüme koyduğumuz son iki parça "John Barleycorn"la "Sossity You're A Woman". Traffic ve Jethro Tull... O kadar başka boyutlar var ki albümün içinde. Beatles'ın Beatles olmadan önceki haliyle başlıyor, düşünsene: Ray Charles'ın "What'd I Say"ini, Tony Sheridan and The Beat Brothers söylüyor...

Bugünlerde gene radyo programına, Teleskop'a başladınız TRT'de...

Evet, bugün de kayda gireceğim, Police ve Sting şarkıları çalacağım. Kırk yılda değişen bir şey yok benim açımdan. Gene King Crimson, Emerson Lake & Palmer, Traffic çalıyorum. Bir müzik eleştirmeninin King Crimson hakkında bir sözü vardı: Anarşi organizatörleri! Çok başarılı bir gruptu, hele Pete Sinfield'ın sözleri. Uzun lafın kısası, o zaman ne çalıyorsam radyoda, hâlâ aynı şeyi çalıyorum.

Yenilerden sevdiğiniz kimseler yok mu?

Amy Winehouse'u beğeniyorum. Coldplay gibi güzel gruplar da var... Bakın, bir zamanlar bir de Voice Of Turkey'imiz vardı: Bütün dünyanın radyo manyaklarına çok kısa dalgadan yayın yapardım. Tereciye terenin hasosunu satıyordum, bir saat King Crimson çalıyordum. Bir sefer sırf Moğollar çaldım, o gün neye karar verdiysem o. Programın adı The Musical Computer'dı. Sene '73-'74, düşünebiliyor musunuz! Kubrick'in "2001: A Space Odyssey" filmine gidip, Nagra teyple "My name is Hal..." sesini kaydetmiştim. O sesi müziklerin içine yedirerek bir sinyal müziği yapmıştım.

Elimizde numune mahiyetinde tam 37 sene öncesinden, 5 Ocak 1972 tarihli bir Hey dergisi var. O hafta Plaklar Arasında kuşağında, art arda beş gün, Chicago, Cat Stevens, Moğollar, Cold Blood, Bread plaklarını çalacakmışsınız...

Güzelmiş, bakayım... Radyodan, tek tek her şeyin ne için, nerede, nasıl, ne olduğunu anlatarak gençliği bilinçlendirdik. Farkında olmadan bir şeyler alınarak gelindi buralara. '71'de Ankara Radyosu'nda her gün Plaklar Arasında programını yapmaya başladım. O günlerde herkes okula radyo götürüyor, hatta iki radyo götürüyor, biri yakalanırsa programı öbüründen takip etmek için. Haftanın ilk günü Haftanın Getirdikleri, ikinci gün Gençler İçin, üçüncü gün Sizin Seçtikleriniz, dördüncü gün Haftanın Albümü, beşinci gün de Haftanın Plakları... İlk programımda Uriah Heep'ten "Gypsy" çalmıştım, Jethro Tull'dan "My God", Traffic'ten de "John Barleycorn". İstek programı için önce üç-beş tane mektup geldi, "demek ki bizi kimse dinlemiyor" diye üzüldüm, ama sonraki birkaç sene hiçbir zaman bir çuvalın altına inmemiştir bana gelen mektuplar ve istek kartları. Benim için en önemli mektuplardan biri Van'dan geldi, bir çobandan. Dağ eteğindeki bir çoban! Benden ne istiyor, biliyor musunuz? Aynen yazmış: "Cetro Tal, Bure". Adam koyunlarına çaldığı kavalla Jethro Tull'ın "Bourée" şarkısındaki flüt arasında bağ kuruyor! Müziğin ne kadar evrensel bir olay olduğunu, insanlara bir güzelliğin nasıl verilebileceğini işte o gün anladım.

KIRK YILDA DEĞİŞEN BİR ŞEY YOK BENİM AÇIMDAN. KING CRIMSON, EMERSON LAKE & PALMER, TRAFFIC... O ZAMAN NE ÇALIYORSAM RADYODA, HÂLÂ AYNI ŞEYİ ÇALIYORUM.

RADIO DAYS
İzzet Öz, TRT Radyo 3'te her pazar 18.00'da, Teleskop programına yeniden başladı. Fotoğrafta elinde tuttuğu Jethro Tull albümü "Stand Up"ı da her an çalabilir!.. Aynı gün 17.00'da ise Fuat Güner'in Radyo Yıldızları programı dinlenebilir.

Söyleşi: ***Derya Bengi - Merve Erol***

ansiklopedi

a→

A WHITER SHADE OF PALE

Henry yalnızdır ve radyoyu dinlemektedir. Radyoda Bach'ın "Air on a G string"i çalmaktadır. Annie yatak odasından girer; dışarı çıkacakmış gibi giyinmiştir ve acelesi vardır.

Henry: *(Onu görünce, aceleyle)* Dinle—
Annie: Olmaz. Yoksa gecikirim.
Henry: Önemli ama. Dinle.
Annie: Ne var?
Henry: Dinle. *(Annie, Henry'nin radyoyu kastettiğini anlar. Birkaç saniye dinler.)* Bil bakalım çalan ne?
Annie: *(Memnun)* Seviyor musun?
Henry: Bayılıyorum.
Annie: *(Henry'yi kutlar)* Bach.
Henry: Yüzsüz alçak.
Annie: Ne?
Henry: Çalmış.
Annie: Bach mı?
Henry: Hem de her notasını. Procol Harum'dan göz göre göre apartmış. Üstüne üstlük, doğru dürüst yapamamış bu işi. Bekle. Sana orijinalini çalayım.
Tom Stoppard, "Gerçek Şey"

b→

BARDAKÇI, ULAŞ

"Hele Ulaş'a Ulaş'a / Ulaş benzerdi güneşe / Ulaş gardaş can veriyor / Yüreğim düştü ateşe // Ulaş'ın elinde mavzer / Mavzeri türküye benzer / Bizimkiler böyle ölür / Böyle ölür bizimkiler..."

Adına türküler yakılan, silahlı direnişin simgesi devrimci, şehir gerillası deyince akla ilk gelen şahsiyet. 1972 sonrası doğan pek çok gencin isim babası. "Mahir, Hüseyin, Ulaş, Kurtuluşa kadar savaş" sloganındaki Ulaş...

Tam adı Rasih Ulaş Bardakçı'ydı. 1947'de Hacıbektaş'ta doğdu. ODTÜ'nün stadyumundaki "devrim" yazısında onun da büyük harcı vardı, ABD büyükelçisi, "Vietnam Kasabı" Kommer'in arabasını yakanlardan biriydi... Fikir kulüplerinde aktif rol aldı. 1969 itibariyle, Ankara üniversitelerinde etkin bir örgütlenme olan Fikir Birlikleri Federasyonu'yla (FKF) Türkiye İşçi Partisi arasındaki ittifak çatlaklar göstermeye başlamış, parti bürokrasisinin politik kabullerine karşı Millî Demokratik Devrim (MDD) anlayışı çerçevesinde bir muhalefet gelişmişti. FKF başkanlığına Yusuf Küpeli'nin getirilmesiyle TİP'çi çizgi federasyondaki gücünü kaybetmişti. Ancak MDD'cilerde de etkileri bugün de hissedilebilecek ayrışmalar başladı: Bir tarafta Mihri Belli, Doğu Perinçek gibi isimlerin sürüklediği klasik MDD'cilik, diğer tarafta hem kitlesel hem küçük ve silahlı devrimci örgütlerin ilk teorik ve pratik temellerini atan öğrencilerin oluşturduğu bir topluluk. 1969 ekiminde yapılan kongrede FKF'nin adı Devrimci Gençlik Dernekleri Federasyonu (Dev-Genç) olarak değiştirildi, ancak Perinçek grubu Proleter Devrimci Aydınlık dergisini çıkarmaya başladığında ayrılık kesinleşmişti. SBF'de Mahir Çayan, Yusuf Küpeli, Hüseyin Cevahir gibi isimler varken ODTÜ'de örgütlenmenin başını Ulaş Bardakçı, Münir Ramazan Aktolga, İrfan Uçar gibi isimler çekiyordu. 1970 ekiminde yapılan Dev-Genç kongresinde Mahir Çayan yol tespiti yapacaktı: Düzen içinde rol oynayan bir gençlik örgütü yerine, partileşme yolunda bir savaş örgütünün kurulması gerekiyordu, ordunun "ilerici" kanadının darbe yapmasını beklemek yerine halk ihtilâline, "kesintisiz devrim"e başlanmalıydı, refah döneminin etkisiyle devlet ve halk arasında kurulan "suni denge"nin sarsılması için silahlı mücadeleye girişilmeliydi... Aralık 1970'de yapılan bir toplantıda görev dağılımı da yapıldı. Ulaş Bardakçı şehir gerilla örgütünün organizasyonuyla görevlendirildi...

soldan sağa: Kamil Dede, Ulaş Bardakçı
Mahir Çayan mahkeme salonunda

Şehir gerillasının ilk eylemi, Küçükesat Ziraat Bankası'nın soyulması oldu. Bunu çeşitli bankaların, konsoloslukların bombalanması izledi. Artık Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi (THKC) kurulmuştu. Bir süre sonra Parti ve Cephe olarak ikili bir çalışma biçiminin yollarını arayan örgüt, çok ses getiren eylemlere de imza attı: Kadir Has ve ailesi Suadiye'deki evlerinde rehin alındı ve haraçla bırakıldı, ama bu üniversite öğrencilerinin güvenlik aygıtıyla göğüs göğüse gelmeleri, asıl olarak 22 Mayıs 1971'de İsrail İstanbul başkonsolosu Efraim Elrom'un kaçırılmasıyla oldu. Çayan, Bardakçı, Cevahir, Yılmaz, Necmi Demir ve Oktay Etiman, tutuklu devrimcilerin (Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının) serbest bırakılmasını, bildirilerinin TRT'den okunmasını talep ediyorlardı. Elrom'un –kimine göre devrimciler, kimine göre de kontrgerilla tarafından– öldürülmesi üzerine Balyoz Harekâtı başlatıldı. 1 Haziran 1971'de, Suadiye'de sığındıkları bir evde kıstırılan Hüseyin Cevahir öldürüldü, Mahir Çayan yaralı ele geçirildi.

Çayan ve 28 Mayıs 1971'de Erenköy'de yakalanmış bulunan Ulaş Bardakçı, Kasım 1971'de Kartal-Maltepe Askerî Cezaevi'nden firar etti. Mahir Çayan sonu Kızıldere'ye uzanacak yoluna giderken Ulaş Bardakçı, 19 Şubat 1972'de Arnavutköy'de gizlendiği bir evde kıstırıldı ve öldürüldü. Cevahir ve Çayan'ın Maltepe direnişinin ardından Bardakçı'nın da çatışarak ölmesi, devrimci tarihin silahlı direniş efsanelerinin yaygınlaşmasının, direnerek ölmenin büyülü bir haleye bürünmesinin temelini attı.

Bir rivayete göre Bardakçı'yı bizzat öldürdüğü söylenen, özel olarak sola yönelik hırçınlığıyla, işkenceciliğiyle tanınan, istihbarat yönetiminin askeriyeden polise kaydırılması için çalışan, CIA ve Mossad bağlantıları ortaya çıkan Hiram Abas (nam-ı diğer "Bay Pipo") da, 1990'da MİT müsteşar yardımcılığından emekli olduktan sonra öldürülecek, cinayeti DHKP-C üstlenecek, ancak akıbeti bugünkü Ergenekon tartışmalarında kontrgerillanın iç tasfiyesi olarak yorumlanacaktı.

7 Mayıs 2002 tarihli Cumhuriyet'te Oral Çalışlar, Ulaş Bardakçı'yı şöyle anlatıyordu: "Ulaş Mahir'den farklıydı. Onun gergin ya da sinirli olduğuna hiç tanık olmadım. Her şeyde eğlenceli bir yan bulabiliyordu. Kardan ve düşmekten ödü kopan, bu nedenle koluna sımsıkı yapışan bana, eğer kayıp düşersek patlayacak el bombalarıyla (ceplerinde en az iki tane vardı) ne hale geleceğimizi anlatırken bile sokağı çınlatan kahkahalar atmama (hiç dikkat çekmememiz gerektiğini belirtmeliyim) yol açan ve bundan hiç rahatsız olmayan bir Ulaş anımsadığım. Blöflü pişti oynarken, polislerin evde en az yedi kişi olduğuna inanmasına yol açacak kadar gürültü yaptığımız ve güldüğümüz bir Ulaş... Polisle çatışıyoruz. Hedef falan gördüğümüz yok, öylesine ateş ediyoruz. Benim küçük bir silahım var. Birkaç ateşten sonra tutukluk yapıyor, hemen Ulaş'a koşuyorum, gayet sakin alıp düzeltiyor. Bu birkaç kez tekrarlanıyor. Hiçbirinde en ufak bir sabırsızlık ya da bıkkınlık belirtisi göstermiyor. Bir ara dışarıya atılan el bombası kapalı olan panjura çarpıp odaya düşüyor. Ulaş yerinden fırlayıp bana doğru koşuyor ve üzerime kapanıp beni korumaya çalışıyor."

k→

KARATREN

Bir gün gecekondudan kalkıp kenti gezmeye başladım. Karşıma bir polis çıktı, elinde copu, başında miğferi, belinde gaz bombası.
"Nereye?" diye sordu.
"Kenti gezmeye..." dedim.
"Öyle her istediğin zaman gezemezsin. İzinli mi bu gezi?"
"İzin mi alacaktık bir de?" diye sordum.
"Toplantı ve gösteri yasasına göre böyle kalabalık gezilerde vilâyete başvurman gerekir."
Ben de yazdım bir dilekçe vilâyete.
Bu kez polisler barikat kurdular. Askerler tanklar getirdiler. Bunları, gezerken ortalığı fazla kırıp dökmiyeyim diye yaptılar. Oysa hiç de böyle bir niyetim yoktu. Biraz gezip hava almak istiyordum.

Orhan Duru
(18 Aralık 1933 - 25 Ocak 2009)

Kimi yaşlı başlı hanımlar, iyi giyimli kızlar beni görünce "Gecekondular bir inerse ne yaparız? Altındağ, Zeytinburnu bir inerse halimiz nice olur?" diye konuşmaya başladılar kendi aralarında. Bunları hep duydum. Barikatlar, coplar ve dayaklar arasında gezintimi yaptım. (...) Bana korkarak bakanlara "Benden korkmayın! Sizi korkutanlara inanmayın!" demek istiyordum, ama bağırmaktan sesim kısılmıştı ve kimse duymuyordu beni. Araba sahipleri arabalarını hemen garajlarına sokuyorlardı, ne olur ne olmaz diye. Kimi ev sahipleri korkup pancurlarını kapıyorlardı. Kimisi bayrak asıyordu.
(...) İnsanın deneyini arttırıyor böyle gezintiler. Şimdi mutlu gibiyim nerdeyse. Herkes benim ne yapabileceğimi biliyor, ben de ne yapabileceğimi biliyorum.
Orhan Duru, "Ağır İşçiler"

“Bir Çiroz İçin Kavga Eden İskeletler”, James Ensor (1891)

m→

METAMORPHOSIS

Hollandalı sanatçı M.C. Escher’in (1898 - 1972) ilkini 1937’de yaptığı ahşap baskı serisi. İtalyan kasabası Atrani’nin çizgi figürlere dönüşmesiyle gerçekleştirilen ilk “Metamorphosis”in ardından serinin devamı 1940 ve 1967-68’de geldi. Aşağıda ayrıntısı görülen üçüncü “Metamorphosis”, aynı zamanda, Escher’in yaptığı –kısmen elle boyadığı– en büyük baskı.

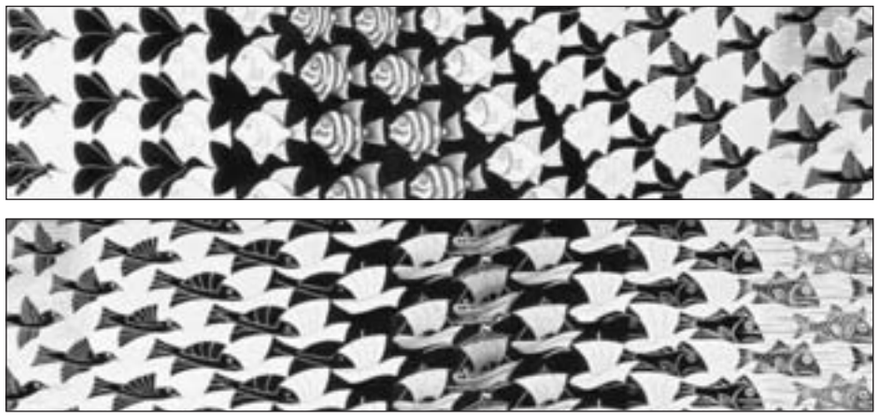

S→

SQUID AND THE WHALE

New York’un zengin muhiti Brooklyn’de yaşayan bir çekirdek ailenin parçalanma öyküsünü anlatan naif, biraz da trajik, aralarda komik, bol ödüllü Noah Baumbach filmi. Vaktiyle 2006’daki !f İstanbul’da “Mürekkep Balığı ve Balina” adıyla gösterildi. Filme konu olan hadiseler, yönetmenin kendi yaşam öyküsünden. Bir dönem yazdığı kitapların sermayesi-

ne yaslanan entel bozması baba Bernard ve aşkı sevdayı dışarlarda arayan anne Joan ayrılmaya karar verir. Bu kararın kapsama alanına doğrudan giren iki oğul Frank ve Walt tam da kendini ve hayatı tanıma evresinde, yani buluğ çağındadır. Babaya öykünen ve sağa sola entel palavralar sıkan Walt, işi öyle ilerletmiştir ki, bir şarkı yarışmasında Pink Floyd’un “Hey You”sunu “bizzat benim kendi şarkım” diye çalıp söylemekten bile imtina etmez. Anne hayranı Frank’se ABD’de sigara satın alabilme yaşının ancak yarısı kadar olan yaşına bakmadan alkolik olma yolunda hızlı ve emin adımlar atmaktadır. Bu tuhaf aile için tutkal vazifesini üstlenen ev hayvanı kedi, yükü ağır gelince, el mecbur çareyi kaçmakta bulur.

Noah Baumbach, ayrıca Kuzey Amerika bağımsız sinemasının yıldızlarından Wes Anderson’ın filmi “Steve Zissou ile Suda Yaşam”ı yönetmenle beraber kaleme almıştı.

V→

VIGODA, ABE

Asıl adı Abraham Charles Vigodah olan Amerikan sinema ve televizyon oyuncusu. 1921’de, Rusya göçmeni bir Yahudi ailesinin oğlu olarak New York’ta doğdu. Babası terzi, ağabeyi Bill Vigoda 1940’larda popüler olmuş bir çizgi roman sanatçısıydı. 17 yaşında ilk kez sahneye çıktı ve uzun yıllar küçük tiyatrolarda çalıştı. 1967’de Peter Weiss klasiği “Marat/Sade” ile Broadway sahnesine, 1968’de gotik TV dizisi “Karanlık Gölgeler” ile ekrana adımını attı. Sonunda Francis Ford Coppola, Tessio rolü için 500 kişinin arasından onu seçti. Abe Vigoda, orijinal “Baba” (“Godfather I”, 1972) filmindeki dalavereci Sal Tessio karakteriyle zihinlere kazındı, popüler bir karakter oyuncusu haline geldi. 1975’te devrin en çok izlenen sitcom’u “Barney Miller”da büyük yankı bulan dedektif Phil Fish karakterini canlandırdı. Aralarında “Batman”in de bulunduğu kırkın üstünde sinema filminde ve yirmiden fazla televizyon dizisinde rol aldı. Oyunculuğa hâlâ devam ediyor. Oysa People dergisi 1982’de öldüğünü ilân etmiş, Abe Vigoda, Amerikan basın tarihinin en büyük gaflarından birini boş tabutun önünde poz vererek yanıtlamıştı... 2002’de “fazladan yaşanan yirmi yılı” kutlayan Greg Galcik, Bauhaus’un “Bela Lugosi’s Dead” şarkısından yola çıkarak “Abe Vigoda’s Dead” adında bir parodi yaptı. Şarkının internette patlaması, Abe Vigoda mitinin genç kuşaklarda yeniden “canlanmasını” sağladı. Gerek keskin yüz hatları, gerekse o hatlara kattığı ruh, Abe Vigoda’yı ta ‘70’lerde yeraltı ikonu haline getirmişti. Beastie Boys, Liz Phair, The Dickies gibi sanatçılar şarkılarda ona gönderme yaptı. Kaliforniyalı bir tropikal punk grubu bizzat onun adını aldı.

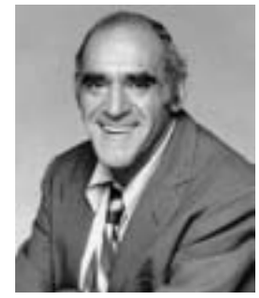

y→

YEDİ

Yedi ile bağlantılı inançların hepsinin değilse de, birçoğunun Anadolu kökenli olduğu, birçoğunun da Anadolu’da yaşayan değişik inançlara bağlı topluluklarca benimsenip yaşatıldığı kuşkusuzdur.

Mısır, Sümer, İran, Akad, Hind, Hitit, daha sonra Yunan, Roma uluslarının düşüncelerinde yedinin ayrı bir önemi vardır. Bu sayının taşıdığı kutsallık, olaylarla, törenlerle, yaşanan gerçeklerle kökensel bir ilişki içindedir. Bu ilişkinin soyut inançlardan oluştuğu söylenemez. Olayın kaynağında doğayla insan arasındaki yaşam bağlantısı vardır.

Olaya bilimsel bir tutumla yaklaşılırsa, doğada, yedinin, bu yedi sayısıyla ilgili inançların kurduğu bağlantı ilkin Sümer uygarlığında çıkıyor ortaya. Onlardan sonra Mısır ile Hititler geliyor.

Bugün köy yaşamında yedinin ayrı bir yeri, ayrı bir değeri vardır sayı olarak. Genellikle kutlu, uğurlu sayılır yedi. Bunda yaşamın da önemli bir etkisi olsa gerek. Çocuk dişlerinin yedi yaşında çıkması, yedi yaşın çocuk yaşamında bir dönüm çizgisi olması etkilidir bunda. Sözgelişi, “yedi kat gök” inancı eski Babil’de, Sümerlerde, Anadolu uluslarında vardı. “Yedi kat yerin altı” inancı da öyle.

Bugün, Anadolu halkının dilinde yedi sayısıyla ilgili sayısız inanç vardır. Halkın türkülerine bile girmiş, işlemiş bu yedi sayısının taşıdığı inançlar. Halk yedi sayısına dayanarak birçok inançlar türetmiş, deyimler yaratmış, bilmeceler uydurmuş. “Yedi delikli tokmak / Bunu bilmeyen ahmak” gibi.

Yedi sayısı, halk inançlarına bir takımlarının ileri sürdükleri gibi edebiyat yoluyla girmemiştir. Yazında geçen yedi sayısı ile deyimler, kavramlar, daha çok çağın anlayışına göre bilimsel bir nitelik taşır. Halk yediyi bir anlatım aracı olarak kullanıyor. Bir güçlüğü anlatmak için “yedi dereden su getirmek” ya da “yedi mahalleyi başına toplama” (yaygarayı anlatmak için) deyimlerini türetiyor. Bu deyimlerin türetilmesinde yedi sayısının sonradan unutulmuş kutsallığının gizli bir etkisi vardır, halk bunu bilmiyor. Onun için önemli olan, düşündüğünü anlatmak, içinden geçeni söylemektir.

Tektanrıcı dinlerde görülen yedi sayısı ile ilgili bütün kavramlar çoktanrıcı dinlerden kalmadır. Cennet de, Cehennem de yediyi eski çağdan öğrenen bir anlatımın özünü taşır (yedi sayısı ile ilgisi bakımından). İslâm dininde geçen, yedi ile bağlantılı olan bütün kavramlar daha önceki dinlerden geçmiş düşünce varlıklarıdır.

Halk, yedi sayısını birkaç anlamda kullanır. Biri bir olay, bir duyguyu abartmak için. “Yedi yıllık verem” deyiminde olduğu gibi. Öteki sövme, yerme gibi bir durumu açıklamada. “Yedi ceddini...”, “yedi sülâleni...” deyimlerinin içerdiği anlamda.

Anadolu kaynaklı olmayan yedi sayısıyla ilgili deyimlerin, kavramların iki ayrı geliş yolu vardır. Biri uluslar arasındaki karşılıklı kaynaşmalar, inanç özümlenmeleri sonucu, öteki yazın yoluyla, okuyup öğrenmekle. Ortaçağda Anadolu’ya, halk diline girdiği sanılan birçok deyimin geliş yolu yazındır, bilimdir. Tasavvufla, dinle ilgili olanlar bu türdendir. Ancak, tasavvuf deyimlerinin, eski astronomi, astroloji deyimlerinin çoğu Anadolu kaynaklıdır. “Yedi uyurlar”, “yedi gezegen”, “yedi kat gök” deyimlerinde görüldüğü gibi. Bunların çoğu Yeni Eflatuncu felsefeyle içten bağlantılıdır.

İsmet Zeki Eyuboğlu, “Anadolu İnançları - Anadolu Mitologisi”nden kısaltarak

Resimler: Paul Bloas (Miossec'in "L'Étreinte" albümünün kapağından)

MARCEL PROUST'TAN 14 ŞUBAT MESAJI

aşkta mutluluğun sırları

Proust, aşk hakkında danışabileceğimiz biri mi?

Belki de. André Gide'e yazdığı bir mektupta diyor ki: "Kendime hayrım dokunmuyor, ama başkalarını mutlu etmekte üzerime yok. Yalnız düşmanları değil, aşıkları bile barıştırdım. Romanımı yazarken, 'şu Swann beni tanısaydı, benden faydalansaydı, Odette'i nasıl tavlayacağını bilirdi' demekten kendimi alamıyorum."

Proust aşkın ebedî olabileceğine inanır mıydı?

Hayır, ama ona göre sorun aşkta değil, "kıymet bilme" zorluğundaydı.

Nasıl bir zorluk bu?

Telefonu alalım. Bell telefonu 1876'da icat etti. 1900'e gelindiğinde Fransa'da otuz bin telefon vardı. Proust da bir tane edinmişti (Tel. 29205) ve "tiyatrofon" adlı hizmet sayesinde Paris'teki operaları ve piyesleri dinleyebiliyordu. Telefonun kıymetini biliyordu, ama bu mucizenin kanıksandığını da farketmişti. 1907'de şöyle yazıyordu: "Bu doğaüstü aleti, bu hayranlık verici mucizeyi, terzimizi aradığımızda ya da dondurma ısmarladığımızda hiç kaale almıyoruz." Bell'in icadıyla Proust'un hüzünlü gözlemi arasındaki 31 yılda, telefon sıradan bir ev eşyası haline gelmişti.

Bir insanın kıymetinin bilinmesinin ortalama süresi nedir?

Genellikle 15 dakika. Proust'un kahramanı, güzel ve hayat dolu Gilberte ile ahbaplık kurmaya can atar. Nihayet arzusu gerçekleşir, Gilberte onu evine çay içmeye davet eder. Kahramanımız çok mutludur, ama 15 dakika içinde Gilberte'in tatlılığı, çayın lezzeti aşinalık kazanacaktır. Ve bunları ağaçlar, bulutlar ve telefon gibi kanıksayacaktır.

Niye böyle oluyor?

Cevap, üstadın şu tespitinde yatıyor: "İncil'deki en talihsiz karakterin Nuh olduğunu düşünürdüm. Tufan yüzünden 40 gün gemisinde mahsur kalmıştı. Hastalanıp yatağa düştüğümde, ben de günlerce kapalı kaldım. İşte o zaman anladım ki, Nuh, dünyayı hiçbir zaman gemisinden gördüğü gibi göremezdi."

Yani?

Mahrum kalmak, kıymet bilmeyi getirir. Ama bu, "kıymet bilmek için mahrum kalmak gerekir" demek değildir. "Bir şeyden mahrum kaldığımızda ne yaptığımızdan ders çıkarmamız gerekir" demektir. Yani, mahrum kaldığımızda ne yapıyorsak, kalmadığımızda da onu yapmaktır.

Proust'un ilk buluşma için tavsiyeleri var mı? Ne konuşmalı, siyah giymeli mi?

Tavsiyeleri muhtelif. Asıl mesele, buluşma teklifini kabul edip etmemek. "Aşka giden yolda, bir insanın cazibesi asla şu cümle kadar etkili olmaz: Bu gece müsait değilim."

Proust evlilik öncesi sekse karşı mı?

Hayır, aşk öncesi sekse karşı. Ama, ahlâkî nedenlerle değil, geliştirdiği "arzu teorisi" nedeniyle. Proust, gençliğinde mastürbasyon tutkunuydu. 19. yüzyılda çok zararlı addedilen bu alışkanlıktan kurtulması için babasının bulduğu çareyi ve olayların seyrini genç Proust'un dedesine yazdığı mektuptan okuyalım: "Babam mastürbasyon alışkanlığımdan kurtulmam için bana 10 frank verip geneleve gönderdi. Heyecandan önce odadaki ibriği kırdım, bu üç franka maloldu. Sonra da aynı heyecandan seks yapamadım. Yani başa döndüm. 10 franka ihtiyacım var, ayrıca üç frank da ibrik için." Proust'un genelev macerası sadece pratik bir felaket değildi, fahişeliğe dair teorik bir sorunu gösteriyordu. Fahişe, Proust'un arzu teorisinde talihsiz bir konumdadır. Zira, hem baştan çıkarmak ister, hem de arzuyu en çok kışkırtan şeyi –ticarî nedenlerle– yapamaz: "Bu gece müsait değilim" diyemez. "Fahişeler bizi pek cezbetmiyorsa, sebep diğer kadınlardan daha az güzel olmaları değil, hazır ve nazır olmaları, arzuladığımız şeyi peşinen sunmaları."

Proust'a göre, erkeklerin arzu ettikleri şey sekstен mi ibaret?

Hayır. Burada bir ayırım daha gerekiyor: Fahişe, erkeğe, erkeğin arzu ettiğini düşündüğü şeyi sunuyor; bir yanılsama yaratıyor.

Peki, uzun süreli ilişkinin sırrı ne?

Sadakatsizlik. Ama fiilî sadakatsizlik değil, sadakatsizlik tehdidi. Proust'a göre, alışkanlığın harap ettiği ilişkinin ilacı kıskançlık şırıngasıdır. "Bir kadınla beraber yaşarken ona aşık olmamızın sebeplerini görmemeye başlarız; bozulan ilişkiyi kıskançlık tamir eder." Gelgelelim, Proust'un kahramanları, kıskançlıktan yararlanmayı beceremez. Sevgililerini kaybetme tehdidiyle karşılaştıklarında, onların kıymetini bilmediklerini farkederler, ne var ki fizikî kıymetten başka türlüsünü bilmedikleri için bir kısır döngü kurulur: Arzu, şehvet, kanıksama. Birisi ilişkilerini tehdit ettiğinde ise, kıskançlık, anlık bir uyanış, yine şehvet ve yine kanıksama. Heteroseksüel erkekler için olay şöyle cereyan eder: "Onu kaybetmekten korktuğumuzda bütün diğer kadınları unuturuz. Ona sahip olduğumuza emin olduğumuzda, bütün diğer kadınları ona tercih ederiz."

Odette ve Swann'a somut olarak ne öneriyor?

Güzel soru. Proust'un kahramanlarından Madam Leroi, aşk hakkında ne düşündüğü sorulduğunda şu karşılığı verir: "Aşk mı? Lafını yapmam, kendisini yaparım."

Alain de Botton, *"How Proust Can Change Your Life"tan roll'lama*